

Tilinpäätös 2021

Kv 20.6.2022

FORSSAN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS 2021

SISÄLLYSLUETTELO

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
2 KAUPUNGINHALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	3
2.1 KAUPUNGIN HALLINTO	3
2.2 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	11
2.3 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	14
2.4 OLENNAISET TAPAHTUMAT KAUPUNGIN TOIMINNASSA TOIMIALOITTAIN	22
2.5 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	35
2.6 KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ	36
2.7 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ	38
2.8 YMPÄRISTÖASIAT	39
2.9 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	40
2.10 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	45
2.10.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	45
2.10.2 Toiminnan rahoitus	46
2.11 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	47
2.12 KOKONAISTULOT JA –MENOT	50
2.13 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	51
2.13.1 Kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt	51
2.13.2 Konsernin toiminnan ohjaus	52
2.13.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	52
2.13.4 Konsernivalvonnan järjestäminen	64
2.13.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	68
2.14 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	72
2.14.1 Tilikauden tuloksen käsittely	72
2.15 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	73
2.15.1 Käyttötalouden toteutuminen	73
2.15.2 Investointien toteutuminen	116
2.15.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	119
2.15.4 Rahoitusosan toteutuminen	121
2.15.5 Liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen	122
2.15.6 Konsernitavoitteiden toteutuminen	123
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	131
3.1 Tuloslaskelma	131
3.2 Rahoituslaskelma	132
3.3 Tase	133
3.4 Konsernilaskelmat	135
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	139
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	139
4.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	139
4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	139
5.0 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	140
6.0 Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot	142
6.1 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	142
7.0 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	147
8.0 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	149
5 LIIKELAITOKSEN ERILLISTILINPÄÄTÖS	151
1 Vesihuoltojohtajan katsaus	151
2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa	154
3 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	156
4 Ympäristötekijät	156
5 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	156
6 Esitys tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä	156
7 Talousarvion toteutumisvertailu	157
8 Tilinpäätöslaskelmat	165
9 Tilinpäätöksen liitetiedot	178
10 Luettelo kirjanpito kirjoista ja tositteiden lajeista	182
11 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilintarkastusmerkintä	183

12 Liikelaitoksen vaikutus kunnan tuloksen muodostumiseen.....	184
13 Liikelaitoksen vaikutus toiminnan rahoitukseen	185
6 LUETTELOT JA SELVITYKSET	186
Tilinpäätöksen allekirjoitukset	189
Tilintarkastusmerkintä	189
LIITTEET	
1 Lauta- ja johtokunnat sekä valtuuston valitsevat edustajat eri toimielimissä.....	190
2 Kaupungin talouden tunnuslukujen kehitys v. 2012-2021.....	198

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2021

Kaupungin tehtävänä on turvata hyvät palvelut myös kriisiaikana.

Toista vuotta jatkunut koronapandemia vauhditti työelämän ja asumisen murrosta, kun etätyö vakiintui yhdeksi normaaliksi työmuodoksi ja toi mukanaan mahdollisuuden työskennellä paikasta riippumatta. Samoin pandemia on nopeuttanut siirtymää sähköisiin palveluihin niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla. Vaikka nämä muutokset koetaan pääsääntöisesti positiivisina, tulee kuitenkin pitää mielessä, että on työtehtäviä, joita ei ole mahdollista tehdä etänä. Pandemia on myös tehnyt näkyväksi erityisesti hoiva-alojen työvoimapulan, joka koskettaa koko maata. Hoiva-alojen lisäksi työvoimapulasta tai työvoiman kohtaanto-ongelmista kärsivät myös monet muut alat eivätkä tämän ongelman ratkaisua edistä jo pitkään tiedossa olleet demografiset muutokset eli väestön ikääntyminen ja syntyvyuden lasku.

Pandemian lopulliset kustannukset tulemme huomaamaan vasta vuosien päästä. Kulunut vuosi on osoittanut, että akuutti koronatilanne kuormittaa luonnollisesti terveyspalveluja sekä kasvattaa samalla hoito- ja palveluvelkaa, kun ei-kiireellisiä toimenpiteitä joudutaan siirtämään. Yleinen valtakunnallinen arvio on jo tällä hetkellä, että hoitojonojen purkamiseen kuluu vuosia. Alamme samalla vasta nähdä ensimmäisiä merkkejä myös pandemian aiheuttamasta sosiaalisesta pahoinvoinnista.

Hetkeksi koronapandemian varjoon jääneet ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmaston lämpenemisen rajoittaminen ovat jälleen perustellusti nousseet julkiseen keskusteluun kansallisesti ja kansainvälisesti. Tulevaisuudessa myös kunnat tulevat osallistumaan yhä näkyvämmiin tähän keskusteluun ja toimenpiteiden toteutukseen.

Pandemiaan liittyen julkisuudessa on käyty keskustelua siitä, onko meillä enää paaluuta ns. vanhaan normaaliin vai onko yhteiskunta siirtymässä uuteen aikaan, johon kuuluvat etäopetus, etätyö, jatkuvasti lisääntyvät sähköiset palvelut sekä muutokset niin työ- kuin vapaa-ajankin matkustamisessa. Tähän uuteen normaaliin meidän on valmistauduttava ja katsottava pitkälle tulevaisuuteen, kun mietimme esimerkiksi kaupungin palveluverkkoa ja sähköisten palvelujen lisäämistä. Meidän on oltava aktiivinen toimija ja pystyttävä tekemään ratkaisuja etupainotteisesti. Uusi normaali on yrityksille myös mahdollisuus kehittää uutta liiketoimintaa sekä kaupungille tilaisuus etsiä uusia avauksia elinkeinoelämään ja kuntalaisten hyvinvointiin liittyen. Meidän tulee katsoa ennakkoluulottomasti tulevaan ja ottaa käyttöömmme parhaat työkalut, jotta turvaamme menestyksemme 2020- luvulla.

Kuntien talouden pelättiin romahtavan koronan aiheuttamien ongelmien takia. Toisin kuitenkin kävi. Suomen kansantalous kasvoi reippaasti vuoden 2021 aikana, mikä näkyi myös kunnissa kasvaneina verotuloina. Kuntien saamat verotulot kasvoivat 6,5 prosenttia. Lisäksi valtio on tukenut kuntia useilla eri koronapandemiaan liittyvillä tukikierroksilla. Kuntien saamien tukien yhteismäärä vuonna 2021 oli noin 2,4 miljardia euroa. Valtion toteuttama aktiivinen finanssipolitiikka on elvyttänyt taloutta, mutta samalla valtiontalouden velkaantuminen on ollut voimakasta. Julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on nyt noin 11,7 prosenttiyksikköä korkeammalla kuin ennen koronapandemian alkua. Paikallishallinnon tilanne on hieman parempi, sillä kuntien viime vuoden tilinpäätösarviot osoittavat, että kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tulos on noin 1,5 miljardia euroa ylijäämäinen. Forssan kaupungin tulos oli noin 2,2 miljoonaa euroa. Erinomaiseen tulokseen vai-

kuttivat ennen kaikkea valtion koronatuot, verotulojen merkittävä kasvu ja pitäytymisen Pärjäävä Forssa-ohjelmassa.

Pitkään valmisteltu sosiaali- ja terveystoimen järjestämistä koskeva uudistus saatiin maaliin. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille. Uudistuksen tavoitteena on:

- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueilla asuville,
- parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta,
- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja,
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
- hillitä kustannusten kasvua.

Hyvinvointialueuudistus puolittaa kuntien rahoituspohjan vuoden 2023 alusta alkaen. Kunnallisveron tuotosta siirtyy valtiolle noin kaksi kolmasosaa ja yhteisöverosta lähes kolmannes. Lainakanta jää kokonaisuudessaan kunnille.

Kuntien rahoituspohjaa ja kehitystä tulevaisuudessa on vaikea ennustaa. Kunnan talous suhteessa investointitarpeeseen on varmuudella pienempi. Tulevia haasteita on kuitenkin helpompi lähestyä ylijäämäisellä kuin alijäämäisellä taloudella. Siksi erityisesti kaupungin päättäjät ja henkilöstö ansaitsevat kiitokset elinvoimaa kehittävästä ja talouden tasapainoa ylläpitäneistä päätöksistä ja toimenpiteistä.

Vuoden 2021 talousarvio toteutui taloudellisesti paremmin kuin ennakoitiin. Kaupungin hyvä tulos mahdollisti myös varautumista tulevaisuuteen. Tilinpäätös sisältää 0,6 miljoonan euron investointivarausten Puistolinnan liikenneympyrän tekemisen sekä liikuntatilojen peruskorjaukseen tehdyn varauksen kasvattamisen 0,8 miljoonalla eurolla yhteensä 3,8 miljoonaan euroon. Investointivarausten jälkeen tilinpäätös on 0,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen, eli talousarvion mukainen. Kaupungille on nyt kertynyt taseeseen 10,1 milj. ylijäämää. Vuosikate oli 8,3 miljoonaa euroa eli 501 euroa asukasta kohden.

Haluan kiittää kaupungin henkilöstöä, kaupunkilaisia, yhteistyökumppaneita ja yrittäjiä erinomaisesta yhteistyöstä ja tuesta vaikeana vuonna. Organisaatiomme osoitti jälleen, että julkinen toimija voi muuttaa toimintamalleja nopeasti ja pystyy turvaamaan palvelutehtävän myös kriisiaikana.

Kuntien toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti ja tähän on reagoitava. Kyky reagoida muutokseen ennakoivasti ja päämäärätietoisesti erottaa menestyvät kaupungit taantuvista. Forssassa on kaikki mahdollisuudet olla menestyvien seutukaupunkien joukossa.

Toivotan voimaa ja rohkeutta uudelle kaupunginvaltuustolle sekä koko kaupungin organisaatiolle vuodelle 2022. Yhdessä olemme voittava joukkue ja ratkaisemme eteen tulevat haasteet keskustelemalla ja sopimalla.

Forssassa 31.3.2022

Jari Kesäniemi
kaupunginjohtaja

2 KAUPUNGINHALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

2.1 KAUPUNGIN HALLINTO

Valtuustokausi vaihtui 1.8.2021 lukien.

Valtuusto kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa ja käsitteli 144 pykälää.

Kaupunginvaltuusto 31.7.2021 saakka

Valtuustoon kuului 43 jäsentä, joista naisia on 20. Paikkajakautuma oli seuraava: KOK 10, SDP 14, KESK 7, VAS 6, PS 3, VIHR 2 ja KD 1.

Suku- ja etunimi	Ammatti tai arvo aika	valtuusto- ryhmä
Puheenjohtaja Penttilä Mika	vanhempi konstaapeli	KOK
I varapuheenjohtaja Lintonen Emmi	optikko, kasvatustieteen yo	SDP
II varapuheenjohtaja Heino Arto	yrittäjä	KESK
III varapuheenjohtaja Virtanen Tapio	nuoriso- ja liikuntapalvelupäällikkö	VAS
Augustin Merja	erikoislääkäri, lääketieteen tohtori	KOK
Grahn-Laasonen Sanni	opetus- ja kulttuuriministeri	KOK
Haonperä Jouko	valtiotieteiden maisteri	KOK
Lähteenkorva Jaana	yrittäjä	KOK
Mali Turkka	muusikko	KOK
Männistö Jarkko	asianajaja, OTT	KOK
Penttilä Minna	yrittäjä, toimitusjohtaja	KOK
Saarenmaa Lotta	humanististen tieteiden opiskelija	KOK
Stenholm Ossi	elementtityöntekijä	KOK
Anttila Sirkka-Liisa	kansanedustaja	KESK
Häggman Johanna	sairaanhoitaja	KESK
Kallioinen Marjut	sihteeri	KESK
Mansikkamäki Pentti	lääketieteen lisensiaatti	KESK
Norri Timo	maatalousyrittäjä, myyntipäällikkö	KESK
Vinnikainen Irmeli	maatalousyrittäjä	KESK

Aho Ritva	painatussihteeri, eläkeläinen	SDP
Joenpalo Ilkka	maakuntaneuvos	SDP
Jokinen Saara	farmaseutti, sairaanhoitaja	SDP
Järvinen Eino	kunnallisneuvos	SDP
Karlsson Tomi	särmääjä, pääluottamusmies	SDP
Lepola Kaisa	sosiaalihuoll. erityisasiantuntija, YTM	SDP
Mäkelä Jouni	tukipalvelupäällikkö, insinööri	SDP
Niemi Kaija-Leena	kirjastovirkailija, pääluottamusmies	SDP
Niininen Vesa	vaihetyöntekijä	SDP
Rajahalme-Tahvanainen		
Tarja	palveluohjaaja	SDP
Uutela Matti	putkiasentaja, eläkeläinen	SDP
Vikman Pasi	varatuomari	SDP
Vuorenmaa Janne	puuseppäartesaani	SDP
Aaltonen Risto	koulunkäynninohjaaja	VAS
Aaltonen Suvi	työllisyyden hoidon päällikkö	VAS
Ilvonen Sirkka-Liisa	kamreeri, verotarkastaja	VAS
Mäki Jaakko	kiinteistöhuoltomies	VAS
Mäkinen Manu	kultaseppä, HuK	VAS
Kuparinen Pia	teurastamotyöntekijä	PS
Luostarinen Matti	emeritus professori, tohtori	PS
Mattila Sami	työnohjaaja, ohjelmatuottaja	PS
Isotalo Merja	kulttuuriyrittäjä, FM	VIHR
Kranni Maija	opiskelija, yrittäjä	VIHR
Murtolahti Pekka	pastori, IV-säätöasentaja	KD

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin hallintoa, vastaa valtuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä valvoo kaupungin etua mm. käyttämällä puhevaltaa kaupungin puolesta.

Kaupunginhallitus kokoontui kertomusvuonna 26 kertaa ja käsitteli 443 pykälää. Kaupunginhallituksessa oli 11 jäsentä, joista naisia 6. Paikkajakauma oli seuraava: SDP 4, KOK 3, KESK 2, VAS 1 ja PS 1.

Kaupunginhallitus 31.7.2021 saakka

Suku- ja etunimi	Ammatti tai arvo	valtuusto-ryhmä
Puheenjohtaja Lepola Kaisa	sosiaalihuoll.erityisasiantuntija, YTM	SDP
I varapuheenjohtaja Haonperä Jouko	valtiotieteiden maisteri	KOK
II varapuheenjohtaja Häggman Johanna	sairaanhoidtaja	KESK
III varapuheenjohtaja Virtanen Tapio	nuoriso- ja liikuntapalvelupäällikkö	VAS
Lähteenkorva Jaana	yrittäjä	KOK
Penttilä Minna	yrittäjä, toimitusjohtaja	KOK
Norri Timo	maatalousyrittäjä, myyntipäällikkö	KESK
Joenpalo Ilkka	maakuntaneuvos	SDP
Rajahalme-Tahvanainen Tarja	palveluohjaaja	SDP
Uutela Matti	putkiasentaja, eläkeläinen	SDP
Luostarinen Matti	emeritus professori, tohtori	PS

Tilintarkastajat

Tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy.

Muut toimielimet

Lauta- ja johtokunnat sekä valtuuston valitsevat edustajat eri toimielimissä on esitetty tilinpäätöksen liitteenä.

Kaupunginvaltuusto 1.8.2021 alkaen

Kaupunginvaltuusto

Valtuustoon kuului 43 jäsentä, joista naisia on 20. Paikkajakautuma oli seuraava: SDP 13, KOK 10, KESK 4 + KD 3, PS 6, VAS 5, VIHR 2.

Suku- ja etunimi	Ammatti tai arvo	valtuustoryhmä
Puheenjohtaja Lepola Kaisa	lastensuojeluyksiköiden johtaja	SDP
I varapuheenjohtaja Grahn-Laasonen Sanni	kansanedustaja	KOK
II varapuheenjohtaja Murtolahti Pekka	pastori, eläkkeellä	KD
III varapuheenjohtaja Mattila Sami	kulttuurituottaja	PS
Aho Ritva	vapaaehtoistyöntekijä	SDP
Joenpalo Ilkka	maakuntaneuvos	SDP
Jokinen Saara	farmaseutti, sairaanhoitaja	SDP
Kaasalainen Kati	asiakaspalvelutyöntekijä laulaja	SDP
Lintonen Emmi	optikko (AMK)	SDP
Marjamäki Jari	rehtori	SDP
Rajahalme-Tahvanainen Tarja	palveluohjaaja, luottamusmies	SDP
Rekunen Hannu	puutyöläinen, eläkeläinen	SDP
Suomi Mikko	rakennusmies	SDP
Uutela Matti	eläkeläinen	SDP
Vikman Pasi	varatuomari, eläkeläinen	SDP
Vuorenmaa Janne	puuseppäartesaani	SDP
Hakala Reima	isännöitsijä, eläkkeellä	KOK
Haonperä Jouko	valtiotieteiden maisteri, eläkeläinen	KOK
Järvinen Satu	optikko, yrittäjä	KOK
Lindvall Antti	aluepäällikkö	KOK
Marjamäki-Vuorenpää Susanna	HR-asiantuntija, yrittäjä	KOK
Nieminen Tapio	kiinteistöpäällikkö	KOK
Penttilä Mika	vanhempi konstaapeli	KOK
Saarenmaa Lotta	filosofian maisteri, aineenopettaja	KOK
Vastamäki Ritva	kirurgi, lääkintöneuvos	KOK
Anttila Sirkka-Liisa	ministeri, kansanedustaja emerita	KESK
Häggman Johanna	sairaanhoitaja	KESK
Mansikkamäki Pentti	lääketieteen lisensiaatti	KESK
Vinnikainen Irmeli	yrittäjä	KESK

Jaakkola Asta	pysäköinnin tarkastaja	KD
Kujala Topias	opiskelija	KD
Ahtola Tero	yrittäjä	PS
Eriksson Otto	pelimyyjä, tradenomiopiskelija	PS
Helin Timo	filosofian maisteri, lehtori	PS
Kuparinen Pia	teurastamotyöntekijä	PS
Suoranta Kari	vastaava mestari	PS
Aaltonen Suvi	työllisyydenhoidon päällikkö	VAS
Ilvonen Sirkka-Liisa	kamreeri, herastuomari	VAS
Mäkinen Manu	kultaseppä, yrittäjä	VAS
Pohjalainen Katariina	erityislastenkodin johtaja	VAS
Virtanen Tapio	eläkeläinen	VAS
Kranni Maija	ympäristösuunnittelija (AMK)	VIHR
Sundell Ville	atk-ohjelmoija, yrittäjä	VIHR

Kaupunginhallitus 1.8.2021 alkaen

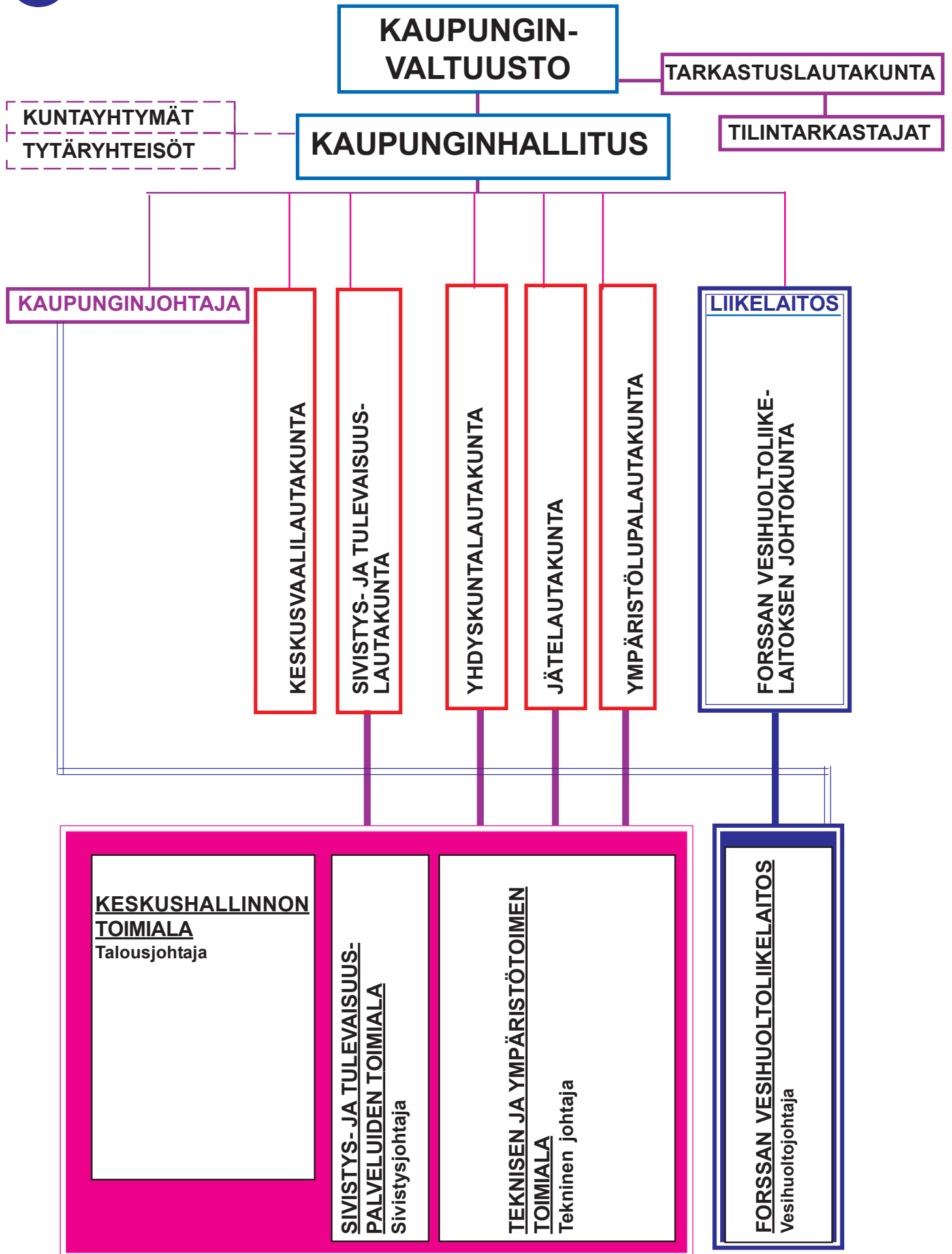
Suku- ja etunimi	Ammatti tai arvo	valtuustoryhmä
Puheenjohtaja Penttilä Mika	vanhempi konstaapeli	KOK
I varapuheenjohtaja Lintonen Emmi	optikko (AMK)	SDP
II varapuheenjohtaja Häggman Johanna	sairaanhoitaja	KESK
III varapuheenjohtaja Virtanen Tapio	nuoriso- ja liikuntapalvelupäällikkö	VAS
Anttila Sirkka-Liisa	ministeri, kansanedustaja emerita	KESK
Haonperä Jouko	valtiotieteiden maisteri, eläkeläinen	KOK
Joenpalo Ilkka	maakuntaneuvos	SDP
Kuparinen Pia	teurastamotyöntekijä	PS
Marjamäki Jari	rehtori	SDP
Rajahalme-Tahvanainen Tarja	palveluohjaaja	SDP
Saarenmaa Lotta	filosofian maisteri, aineenopettaja	KOK

Tilintarkastajat

Tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy.

Muut toimielimet

Lauta- ja johtokunnat sekä valtuuston valitsevat edustajat eri toimielimissä on esitetty tilinpäätöksen liitteenä.

TOIMIELIMEN JA PALVELUALUEEN TILIVELVOLLISET 2021

PALVELUN NIMI	TILIVELVOLLINEN
Kaupunginhallitus	KAUPUNGINJOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
100 KESKUSHALLINTO	kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi
Keskusvaalilautakunta	
700 VAALIT	kaupunginsihteeri Matti Pietilä
Tarkastuslautakunta	
710 TARKASTUSTOIMINTA	tarkastuslautakunta
Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta	SIVISTYSJOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT	sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen
210 PERUSOPETUS	sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen
230 VAPAA-AIKAPALVELUT	kirjastotoimenjohtaja Maarit Järveläinen
240 LUKIOKOULUTUS, TAITEEN PERUSOPETUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ	rehtori Simo Veistola
250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT	kasvatus- ja opetuspäällikkö Tiina Kemppainen
280 TYÖLLISYYSPALVELUT	työllisyys- ja hyvinvointipalvelujen päällikkö Jaakko Leskinen
285 SOSIAALIPALVELUT	sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen
290 TERVEYSPALVELUT	sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen
Yhdyskuntalautakunta	TEKNINEN JOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO	tekninen johtaja Antti Heinilä
510 MAANKÄYTTÖPALVELUT	kaupungeingeodeetti Aki Härmä
520 INFRAPALVELUT	kunnallistekniikan päällikkö Henri Heikkilä
540 PELASTUSPALVELUT	tekninen johtaja Antti Heinilä
570 TILAPALVELU	kiinteistöpäällikkö Jukka Perälä
610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUPALVELUT	kaupunginarkkitehti Sirkka Köykkä
Jätelautakunta	TEKNINEN JOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄTEHUOLTO	jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti 1.1.-17.1.2021, jätehuoltopäällikkön sijainen Veera Hyvärinen, 18.1.-26.11.2021 jätehuoltopäällikkö Salla Alapirtti 27.11.-31.12.2021
Ympäristölupalautakunta	TEKNINEN JOHTAJA TOIMIELIMEN ALAISESTA TOIMINNASTA KOKONAISUUTENA
600 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖPALVELUT	ympäristöpäällikkö Niina Salminen

HANKKEEN NIMI	TILIVELVOLLINEN

INVESTOINTIOSA

YHDYSKUNTALAUTAKUNNAN VASTUULLA
OLEVAT INVESTOINNIT

tekninen johtaja Antti Heinilä

MUUT TILIVELVOLLISET:

RAKENNUKSIEN JA RAKENNELMIEN
ERITTELEMÄTÖN (TILAPALVELU)

kiinteistöpäällikkö Jukka Perälä

KADUT JA TIET (ERITTELEMÄTÖN)

kunnallistekniikan päällikkö Henri Heikkilä

KATUVALOVERKKO JA LIIKENNEVALOLAIT-
TEET, PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET

kunnallistekniikan päällikkö Henri Heikkilä

KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTUULLA
OLEVAT INVESTOINNIT:

- ATK-OHJELMAT JA LAITTEISTOT

talousjohtaja Leena Järvenpää 30.4.2021 saakka
talousjohtaja Timo Finning 1.5.2021 lähtien

- MAA-ALUEET

talousjohtaja Leena Järvenpää 30.4.2021 saakka
talousjohtaja Timo Finning 1.5.2021 lähtien

- OSAKKEET JA OSUUDET

talousjohtaja Leena Järvenpää 30.4.2021 saakka
talousjohtaja Timo Finning 1.5.2021 lähtien

SIVISTYS- JA TULEVAISUUSLAUTAKUNNAN VAS-
TUULLA OLEVAT INVESTOINNIT

sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen

FORSSAN VESIHUOLTOLIIKELAITOS

vesihuoltojohtaja Kimmo Paakkonen

2.2 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Bruttokansantuotteen volyymi nousi 3,5 prosenttia vuonna 2021 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan ja samalla bruttokansantuote asukasta kohti ohitti finanssikriisiä edeltäneen tason. Suomen talouden palautuminen on ollut siis varsin hidasta, sillä moni Euroopan maa toipui vuonna 2007 alkaneesta ja vuoteen 2008 kulmineetuneesta finanssikriisistä muutamassa vuodessa.

Jos toipuminen finanssikriisistä oli hidasta, niin toisin on ollut koronapandemian kanssa. Maailmantalous on ollut vahvassa kasvussa keskuspankkien voimakkaan elvytyksen seurauksena. Myös Suomi on päässyt kasvuun mukaan. Vielä loppu vuodesta 2021 vuoden 2022 talouskasvun ennakoitiin olevan varsin ripeää Suomessa. Valtionvarainministeriö arvioi kasvun olevan 3,0 prosenttia vuonna 2022 ja hidastuvan siitä noin 1,5 prosenttiin seuraavina vuosina.

Talouskasvun hyvälle jatkumiselle on nopeasti ilmestynyt uhkia, joiden vaikutuksia ei vielä kovin tarkkaan kyetä arvioimaan. Inflaatio alkoi kasvaa voimakkaasti vuoden 2021 aikana. Joulukuussa 2021 kuluttajahintojen nousu oli Suomessa 3,5 prosenttia ja euroalueella 5,0 prosenttia. Hinnat ovat tästä vielä nousseet ja helmikuussa 2022 Suomen inflaatio oli jo 4,5 prosenttia. Erityisesti energian ja raaka-aineiden hinnat ovat nousseet vauhdilla. Poikkeuksellinen inflaatio on suuri uhka talouskasvulle sillä se nakertaa kuluttajien ostovoimaa. Samaan aikaan keskuspankkien on pyrittävä hillitsemään hintojen nousua nostamalla ohjauskorkojaan, mikä on omiaan jarruttamaan talouskasvua. Inflaation lisäksi epävarmuutta kasvattaa Venäjän Ukrainaan kohdistamien sotatoimien ja sen seurauksena asetettujen talouspakotteiden vaikutukset. Sitä millä tavalla sota tulee Suomen talouteen vaikuttamaan, on vielä liian aikaista arvioida.

Uhkakuvista huolimatta vuosi 2021 oli vahva. Tilastokeskuksen mukaan työllisten määrä kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia. Kuntatalous pääsi nauttimaan talouskasvusta kasvaneiden verokertymien muodossa. Kuntataloutta on vahvistanut myös valtion kunnille vuosina 2020 ja 2021 myöntämät koronatuot. Kuntien vahva luottamus talouden hyvää kehitykseen näkyi kuntien tuloveropäätöksissä. Kunnat joutuivat sote-muutokseen liittyen päättämään veroprosenttinsa poikkeuksellisesti kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Kunnallisveroa nosti 16 kunta ja laski 12, mutta kuitenkin niin, että useamman kuntalaisen verotus kevenee kuin nousee. Forssan kaupunki päätti pitää veroprosentin entisellään 20,5 prosentissa, joka on Kanta-Hämeen alhaisin prosentti yhdessä Riihimäen kanssa.

Kuntatalouden tilastot koko vuoden 2021 osalta eivät ole vielä valmistuneet, mutta vuoden toisella ja kolmannella neljänneksellä kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat noin 4,5 prosentin vauhtia. Toimintatulot eivät kasvaneet samaa tahtia, joten seurauksena on ollut kuntatalouden toimintakatteen heikkeneminen. Kulut ovat kasvaneet erityisesti erikoissairaanhoidossa, jossa koronapandemia hoito sekä vuodelta 2020 kertyneen hoitovelan purku ovat aiheuttaneet lisätöitä. Vastaavasti kuntien palvelujen ostot muiden palvelujen osalta ovat laskeneet yli miljardilla eurola vuoteen 2020 verrattuna, mikä on mitä todennäköisimmin seurausta koronarajoituksista. Kuntatalouden toimintakatteen heikkenemisestä huolimatta, kuntatalouden vuosikate olisi ennakkotietojen mukaan vahvistumassa. On kuitenkin huomioitava, että kuntatalouden vuosittainen vertailu on tällä hetkellä hyvin epävarmaa, niin poikkeuksellisia kaksi viimeistä vuotta ovat olleet.

Taulukko: Yleinen taloudellinen tilanne vv. 2018–2021

	2018	2019	2020	2021*
(% muutos)				
Bruttokansantuote	1,6	1,3	-2,8	3,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos	1,1	1,0	0,3	3,5
Ansiotasoindeksi, muutos	1,7	2,1	1,7	2,3
(%-yksikköä)				
Työttömyysaste	7,4	6,7	7,8	7,7
Vaihtotase, suhteessa BKT:een	-1,8	-0,2	-1,0	1,8
Lyhyet korot (Euribor 3 kk)	-0,3	-0,4	-0,4	-0,6
Pitkät korot (valt. oblig., 10 v) Ve- roaste, suhteessa BKT:een	0,7	-0,2	-0,3	0,1
Valtionvelka suhteessa BKT:een	44,9	44,2	53,1	55,0

*Lähde: Tilastokeskuksen ennakkotiedot.

Kaupungin väkiluku vuoden 2021 lopussa oli 16 570 asukasta. Asukasluku väheni vuoden aikana 230 henkilöllä. Koko seutukunnalla vähennystä oli 305 henkilöä eli prosentteina 0,9 %. Kaupungin väkiluku on pudonnut vuodesta 2010 1 334 henkilöllä ja vuodesta 2000 lähtien 1 936 henkilöllä.

Taulukko: Väestön muutos Forssan seutukunnassa

	Asukasluku 31.12.		Muutos	
	2020	2021	Abs.	%
Forssa	16.800	16.570	-230	-1,4
Humppila	2.174	2.169	-5	-0,2
Jokioinen	5.061	5.053	-8	-0,2
Tammela	6.016	5.981	-35	-0,6
Ypäjä	2.314	2.287	-27	-1,2
Yhteensä	32.365	32.060	-305	-0,9

Kaupungin työttömyysaste parani vuoden 2021 aikana, mutta samaan aikaan pitkäaikaistyöttömyys kasvoi. Joulukuussa 2021 Forssan työttömyysaste oli 11,3 % ja edellisvuonna 13,4 %. Vastaavana ajankohtana työttömyysaste oli Hämeen ELY-keskuksen alueella 11,8 % ja Forssan seutukunnan alueella 9,6 %. Työttömiä työnhakijoita oli Forssassa joulukuun lopussa 798 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli vastaavana ajankohtana 300 (lisäys vuoden aikana 51 henkilöä) ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrä 96 (vähennys vuoden aikana 37 henkilöä).

Taulukko: Työttömyysaste % Forssassa vuosina 2018–2021

Kuukausi	2018	2019	2020	2021
tammikuu	11,8	10,9	10,7	12,6
helmikuu	11,5	10,4	10,8	12,5
maaliskuu	10,3	10,9	12,3	12,9
huhtikuu	10,1	10,4	15,3	12,2
toukokuu	9,5	10,5	15,6	11,3
kesäkuu	10,6	11,0	14,9	12,1
heinäkuu	11,1	11,8	14,5	12,8
elokuu	9,8	9,3	12,6	11,2
syyskuu	9,3	9,7	12,2	11,2
lokakuu	9,3	9,4	11,4	11,1
marraskuu	9,4	9,3	11,2	10,6
joulukuu	10,7	10,6	13,4	11,3
KA/KK	10,3	10,4	12,9	11,8

Lähde: Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taulukko: Myönnetyt rakennusluvut ja valmistuneet rakennukset

	2020	2021
Myönnettyjen rakennuslupien		
Tilavuus yhteensä, m ³	176.954	66.543
Kerrosala yhteensä m ³	27.526	10.710
Asuntojen lukumäärä	21	4
Asuntojen huoneistoala	1.827	503
Valmistuneiden rakennusten		
Tilavuus yhteensä, m ³	103.618	69.681
Kerrosala yhteensä m ³	16.781	11.965
Asuntojen lukumäärä	21	15
Asuntojen huoneistoala	1.367	1.343

Lähde: Forssan kaupungin rakennusvalvontayksikkö

Rakentamisessa ilmenee yleisesti merkittävää vuosittaista vaihtelua. Verrattuna viimevuoden merkittävän kasvun vuoteen, on myönnettyjen sekä kerrosalamäärissä että tilavuusmäärissä tapahtunut selkeää laskua. Keskeneneräisissä luvissa uudisrakentamisen tilavuuksissa ja kerrosaloissa on taasen tapahtunut pientä kasvua (5 %) viime vuoteen verrattuna, johtuen osaltaan hyvästä edeltävästä vuodesta. Keskeneneräisissä muutos- ja laajennushankkeissa laajuudet ovat viimevuoden tasolla.

Vuositasolla rakennus- ja toimenpidelupalukumäärissä on pientä laskua (19 %) viime vuoteen verrattuna. Uusien omakotilupien lukumäärässä on pientä vuosittaista vaihtelua, mutta ovat tavanomaisella vuositasolla. Tarkasteluajankohdalla on käsitelty neljän uuden omakotitalon lupahakemus. Tällä hetkellä on rakenteilla tilastojen mukaan 10 kpl omakotitaloa.

Vuoden aikana valmistuneiden rakennusten määrässä on tapahtunut taantumista, johtuen aikaisempien vuosien matalista lupatilanteista.

2.3 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Talouden kehitys

Seuraavassa tekstissä sulkeissa oleva luku tarkoittaa vuotta 2020.

Tilinpäätös on 0,9 (1,0) miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kaupungin vuosikate oli 8,3 (10,9) miljoonaa euroa eli 501 (647) euroa/asukas. Kaupungin toimintakulut olivat 119,9 (117,0) miljoonaa euroa ja toimintatuotot 17,8 (18,4) miljoonaa euroa. Kertyneitä ylijäämiä kaupungin taseessa on 9,9 (9,2) miljoonaa euroa.

Liikuntakiinteistöjen peruskorjaukseen tehtiin 0,8 miljoonan euron ja Puistolinnan liikenneympyrään 0,6 miljoonan euron investointivaraukset. Liikuntakiinteistöihin tehtiin jo vuonna 2020 3,0 miljoonan euron investointivaraus, joten kokonaisvaraus niiden osalta on nyt 3,8 miljoonaa euroa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kokouksessaan 21.9.2020 vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021–2023 taloussuunnitelman keskeiset periaatteet ja linjaukset, mitkä taloudellisten tavoitteiden osalta olivat seuraavat:

- Kaupungin taloutta ja palvelutoimintaa hoidetaan suunnittelukaudella 2021–2023 siten, että kaupungin talous pysyy tasapainossa.
- Vuoden 2021 talousarvion tulostavoite on vähintään tasapaino +/-0.

Kaupunginvaltuuston hyväksyi kokouksessaan 14.12.2020 vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2021–2023 taloussuunnitelman. Talousarvion 2021 toimintamenot olivat 128,2 miljoonaa euroa ja toimintatulot 27,1 miljoonaa euroa. Vuosikate oli 7,4 miljoonaa euroa eli 439 euroa/asukas. Tilikauden tulos oli alkuperäisessä talousarviossa 0,8 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 0,9 miljoonaa euroa.

Vuoden aikana talousarvion ennakoitiin toteutuvan koko kaupungin tuloksen kannalta suunnitellun mukaisesti, mutta toimialojen ja tililuokkien kohdalla oli tulossa poikkeamia talousarviosta. Yksi merkittävä syy talousarviopoikkeamille oli koronapandemia, jonka vaikutukset jatkuivat koko vuoden 2021 ajan.

Kaupunginvaltuusto muutti talousarviota 2021 kokouksessaan 13.12.2021. Muutosten jälkeen kaupungin tulostavoite oli edelleen sama kuin alkuperäisessä talousarviossa. Tilikauden ylijäämän odotettiin olevan 870 000 euroa. Valtuusto hyväksyi vuoden 2021 talousarvioon seuraavat muutokset:

- käyttötalousosaan 230 vapaa-aikapalvelut -palveluun tuloarvion vähennys 500 000 euroa.
- käyttötalousosaan 250 varhaiskasvatuksen palvelut -palveluun menomäärärahan lisäys 155 000 euroa.
- käyttötalousosaan 285 sosiaalipalvelut -palveluun menomäärärahan lisäys 595 000 euroa.
- käyttötalousosaan 290 terveystalouden palvelut -palveluun menomäärärahan lisäys 550 000 euroa.
- tuloslaskelmaosaan verotuloihin tuloarvion lisäys 1 800 000 euroa.
- vesihuoltoliikelaitoksen investointivaltuutta lisätään 100 000 euroa.

Muutettu talousarvio toteutui varsin hyvin. Toimintakate alitti muutetun talousarvion 0,9 miljoonalla eurolla eli toteumaprosentti on 99,2 %. Talousarvion muutoksella varauduttiin yli miljoonan euron lisälaskuun sosiaali- ja terveystalouksista, mutta lopullinen lisälasku oli ainoastaan 64 636 euroa. Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän tulosta paransi sen vuoden lopussa valtiolta saamat noin kolmen miljoonan euron korona-avustukset. FSHKY haki kaikkien jäsenkuntien puolesta valtionavustusta covid-19 rokotuksiin, testaukseen, jäljitykseen ja hoitoon. Valtioneuvoston asetukseen perustuva valtioavustus, jonka tarkoitus oli kattaa täysimääräisesti kunnille covid-19 epidemiasta aiheutuneet kustannukset ei siis näkynyt tuottoina kaupungin kirjanpidossa, mutta se pienensi omalta osaltaan sote-palveluiden ostoja.

Vuoteen 2020 verrattuna toimintakulujen kasvu oli 2,4 %. Sosiaali- ja terveystalouksien ostojen osuus toimintakatteesta oli 65,1 % ja ne kasvoivat edellisvuodesta 3,0 %. Toimintatuotot laskivat 1,6 %.

Vuosikate riitti kattamaan poistot ja ne olivat poistoista 135,7 prosenttia. Lainamäärä ilman konsernitilin saldoja oli 2 425 euroa/asukas eli edelleen alle maan keskiarvon, vaikka lainamäärä nousikin selvästi edellisvuoden 1 834 eurosta/asukas.

Järkivihreä Forssa-kestävää elinvoimaa- kaupunkistrategiassa taloudellinen kestävyys on yksi kolmesta näkökulmasta kestävään elinvoimaan. Tasapainoinen kuntatalous on vastuullinen johtaminen -tavoitteen osatavoite, jonka mittareiksi ja tavoite- tasoiksi on asetettu mm. seuraavaa: Kaupungin vuosikate riittää kattamaan poistot suunnittelukaudella, kaupungin taseessa on kertynyttä ylijäämää, konsernin vuosikate % poistoista vähintään 80 %, konsernin lainanhoitokate vähintään yksi, kriisikuntakriteereistä (8 kpl) toteutuu enintään kaksi, konsernin lainakanta ja pitkäaikaiset vastuut enintään verrokkikaupunkien keskiarvossa.

Uudet kriisikuntakriteerit tulevat voimaan vuonna 2022, siihen saakka sovelletaan vanhoja kriteereitä. Forssan kohdalla vanhoista tai uusista kriteereistä ei täyty mitään.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräjässä tai jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilin päätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa. Tai, jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja arvot:

- kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
- asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilin päätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilin päätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- konsernitilin päätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Konsernin kertynyt ylijäämä on 1.646 (vuonna 2020 oli 1.588) euroa/asukas, vuosikate/poistot on 104,2 % (136,5 %) ja tuloveroprosentti 20,50 % (20,5 %). Koko maan aritmeettinen keskiarvo vuonna 2021 oli 20,98 % ja painotettu 20,02 %. Konsernin lainat ja vuokravastuut 4.931 (4.170) euroa/asukas, kun koko maan aritmeett-

tinen konsernilainojen keskiarvo vuonna 2020 oli 7.481 euroa/asukas. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on 1,2 (1,7).

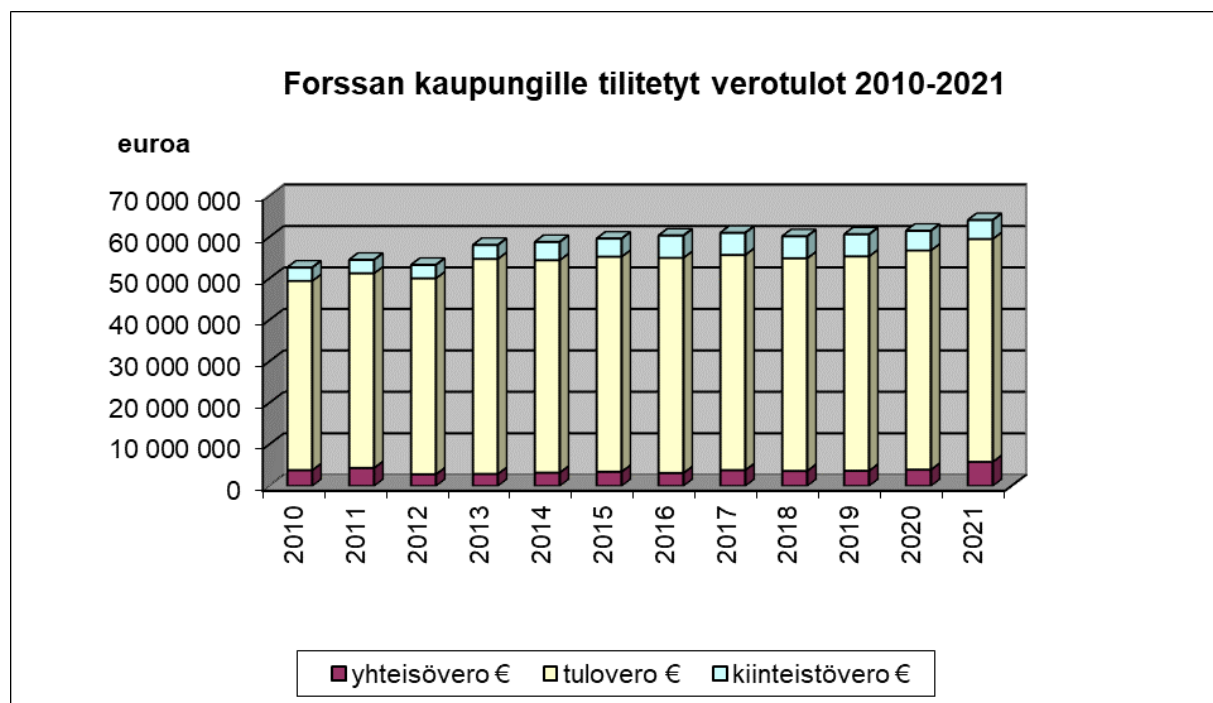
Tunnuslukujen osalta tulee jatkossa seurata erityisesti konsernin vuosikate/poistot tunnusluvun sekä laskennallisen lainojenhoitokatteen kehitystä eli toimintakatteen (käyttötalouden kustannusten ja tuottojen), ja verorahoituksen ja lainanhoitokustannusten kehitystä ja niiden suhdetta.

Tarkempi selvitys talousarvion toteutumasta on esitetty sivuilla 73-115.

Verorahoitus

Kaupungille tilitetyt verotulot tilinpäätösten mukaan 2010–2021

tp vuosi	yhteisövero €	muutos%	tulovero €	muutos%	kiintvero €	muutos%	yhteensä €	muutos%
2010	3 849 764	10,9	45 622 028	-3,7	3 229 754	22	52 701 546	-1,5
2011	4 383 387	13,9	46 926 729	2,9	3 246 818	0,5	54 556 934	3,5
2012	2 842 378	-35,2	47 251 713	0,7	3 237 881	-0,3	53 331 972	-2,2
2013	2 927 067	3,0	51 856 773	9,7	3 349 540	3,4	58 133 380	9,0
2014	3 241 621	10,7	51 232 124	-1,2	4 387 283	31,0	58 861 028	1,3
2015	3 452 515	6,5	51 849 045	1,2	4 376 076	-0,3	59 677 636	1,4
2016	3 142 775	-9,0	51 886 600	0,1	5 379 028	22,9	60 408 403	1,2
2017	3 855 904	22,7	51 892 121	0,0	5 326 206	-1,0	61 074 231	1,1
2018	3 659 364	-5,1	51 270 163	-1,2	5 308 934	-0,3	60 238 461	-1,4
2019	3 678 881	0,5	51 721 789	0,9	5 305 273	-0,1	60 705 943	0,8
2020	3 955 492	7,5	52 862 774	2,2	4 744 021	-10,6	61 562 287	1,4
2021	5 842 399	47,7	53 742 537	1,7	4 558 045	-3,9	64 142 981	4,2

Verotuloja kertyi 64,1 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edellisvuodesta 2,6 miljoonaa euroa eli 4,2 %. Kunnallisverotulot kasvoivat 1,7 % ja yhteisöverotulot 47,7 % edellisvuodesta. Kiinteistöveroja kertyi 4,6 miljoonaa euroa eli 3,9 % vuotta 2020 vähemmän.

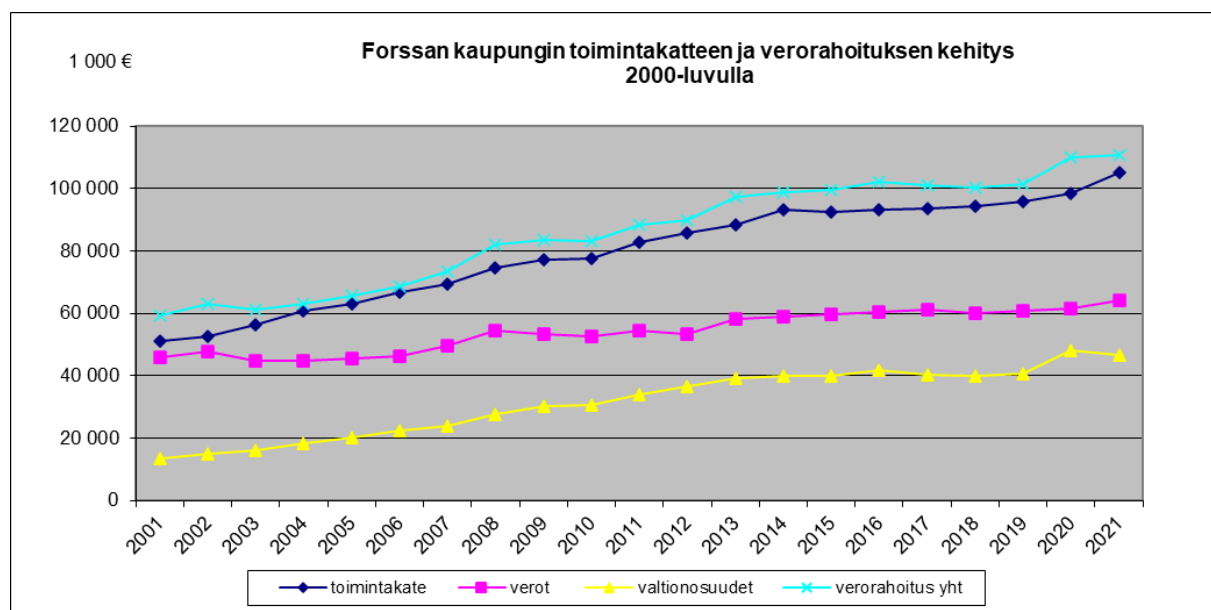
Talouden myönteinen kehitys näkyi hyvänä verotulojen kertymänä tuloveron ja yhteisöveron osalta. Yhteisöveron merkittävää kasvua selittää lisäksi kuntia suosiva määräaikainen muutos yhteisöveron jako-osuudessa. Vuodelle 2021 kuntien pysyvää osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin kahdella prosenttiyksiköllä ja sen lisäksi kuntien osuutta on korotettu määräaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä. Tämä määräaikainen korotus on osa koronavirusepidemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on turvata peruspalvelujen järjestämisen edellytykset ja helpottaa poikkeustilanteesta johtuvia kuntien talouden vaikeuksia. Määräaikainen yhteisöveron jako-osuuden korotus ei ole voimassa enää vuonna 2022 ja tämä seikka antaa omalta osaltaan vastauksen siihen, miksi verotuloennusteet eivät odota kasvua Forssan verotuloihin vuodelle 2022.

Kiinteistöveron verrattain alhaista kertymää selittää osaltaan se, että arviolta noin 10 % verovuoden 2021 kiinteistöveroista erääntyisi maksuun vasta 2022 tammi- ja helmikuussa.

Kaupunki sai valtionosuuksia 46,67 miljoonaa euroa, mikä oli 0,33 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän. Talousarviopoikkeamaa selittää opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden jääminen suunniteltua pienemmäksi päivälukion oppilasmäärän vuoksi. Saatujen valtionosuuksien määrä laski edellisvuodesta 1,67 miljoonalla eurolla eli 3,45 prosentilla. Vertailuvuosi 2020 oli kuitenkin poikkeuksellinen, koska silloin valtionosuuksiin sisältyi 4 miljoonaa euroa valtion koronatukena kunnille myöntämää lisävaltionosuutta. Vuonna 2019 valtionosuuksia kertyi 40,8 miljoonaa euroa.

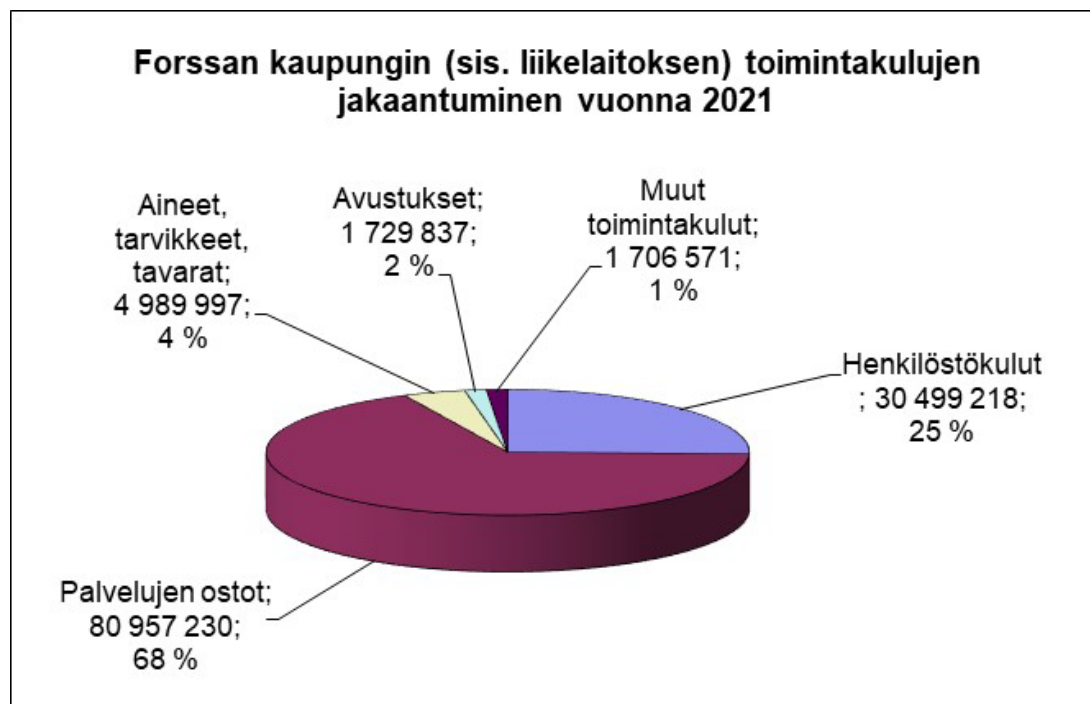
Kokonaisuudessaan verorahoitus eli verotulot ja valtionosuudet kasvoivat 0,9 miljoonaa euroa.

Kuten alla olevasta kuvaajasta näkee, kaupungin liikkumavara (verorahoituksen ja toimintakatteen erotus) on pieni. Vuonna 2021 toimintakate kasvoi selvästi aiempia vuosia enemmän.

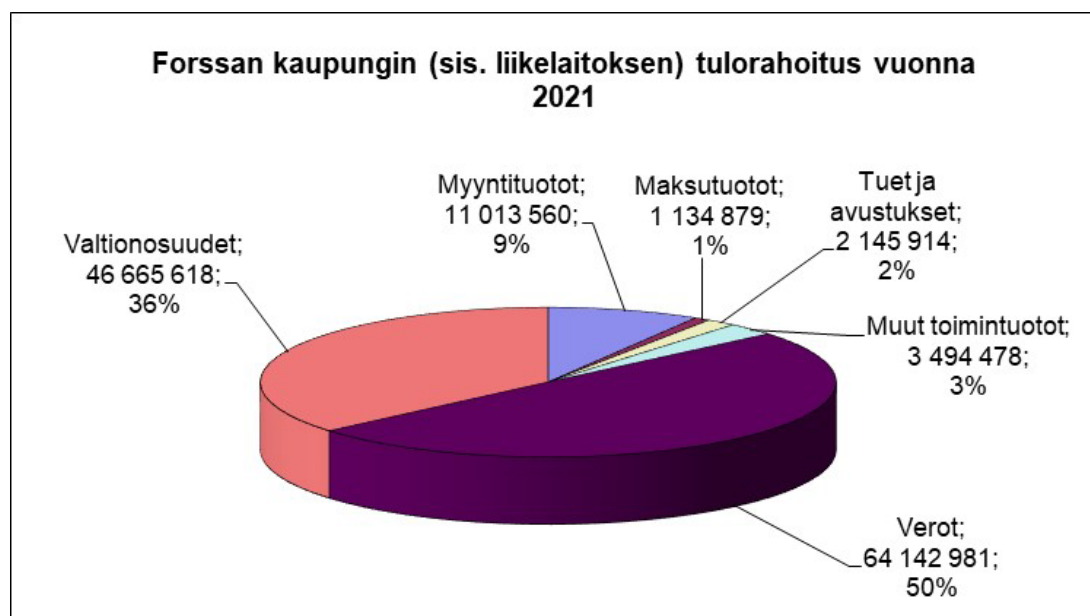
Toimintakulut ja tulot

Kaupungin toimintakulut olivat 119,9 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta 2,9 miljoonaa euroa eli 2,5 %. Palvelujen ostot olivat 81,0 miljoonaa ja ne kasvoivat edellisvuodesta yhteensä 2,4 miljoonalla eurolla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ostojen kasvu kasvatti menoja 2,0 miljoonaa euroa eli niissä kasvua oli yhteensä 3,0 % edellisvuodesta. Henkilöstökulut olivat 30,5 miljoonaa euroa ja kasvoivat noin 1,0 miljoonaa eli 3,4 %. Kaupungin 120 miljoonan euron toimintakulut jakaantuivat seuraavasti:

Forssan kaupunki ostaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä, mikä selittää palvelujen ostojen merkittävän 68 prosentin osuuden kaupungin toimintakuluista.

Kaupungin tulorahoitus yhteensä 128 miljoonaa euroa jakaantui seuraavasti:

Vuosikatteen kehitys

Vuosikate oli 8,3 (10,9) miljoonaa euroa. Vuosikate laski vuodesta 2020, mutta oli edelleen hyvällä tasolla ja noin miljoona euroa talousarviota parempi. Asukasta kohden vuosikate oli 501 (647) euroa. Kaupungin vuosikate on viimeisen kymmenen vuoden aikana vaihdellut 180 eurosta 647 euroon asukasta kohden.

Investoinnit ja niiden rahoitus

Bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 17,7 (5,7) miljoonaa euroa, josta vesihuoltoliikelaitoksen investointien osuus oli 0,8 (0,7) miljoonaa euroa.

Vesihuoltoliikelaitoksen investointien lisäksi kunnallistekniikan kuten katujen ja teiden sekä puistojen ja ulkoilualueiden rakentamiseen käytettiin yhteensä 2,2 miljoonaa euroa. Rakentamiseen käytettiin 13,7 miljoonaa euroa ja irtaimistoinvestointeihin yhteensä 0,35 miljoonaa euroa.

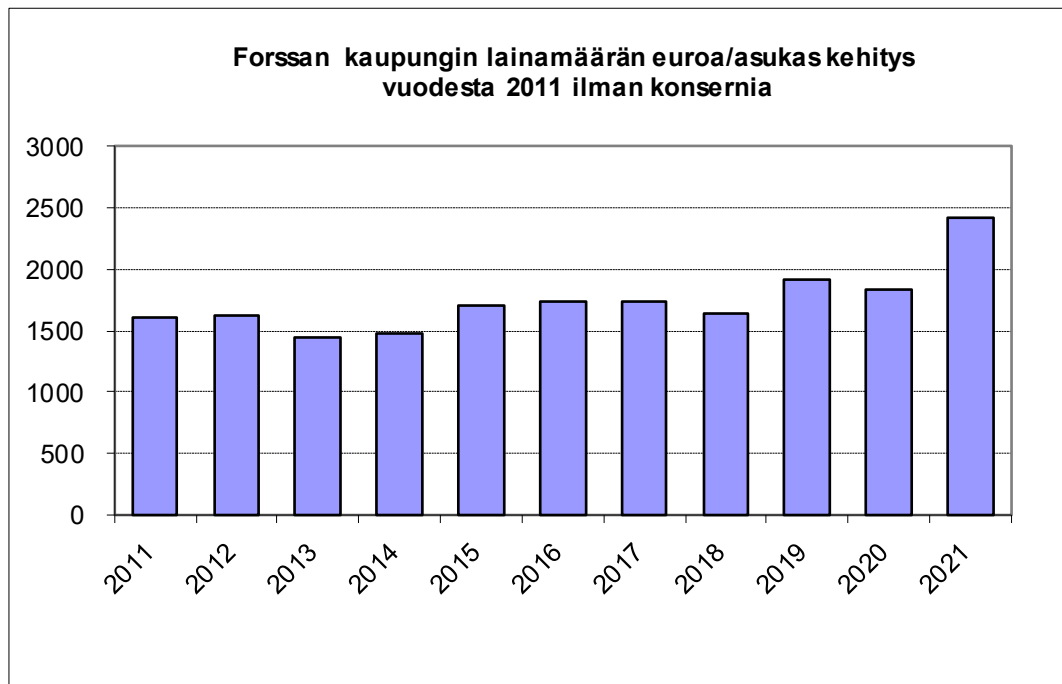
Rakentamisen suuren investointimäärän taustalla on monitoimikeskus Akvarelli. Hankkeen nettokustannusarvio on 24,2 miljoonaa euroa, josta vuodelle 2021 kohdistui 13,0 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 lopussa kaupungin lainamäärä oli 40,2 (30,8) miljoonaa euroa ja konserniin kuuluvien yhteisöjen konsernitilillä olevien rahavarojen yksikötilien saldot mukaan lukien 61,6 (52,8) miljoonaa euroa. Asukasta kohti lainaa oli 2 425 (1 834) euroa ja konsernitilin saldot mukaan lukien 3 716 (3 144) euroa. Lainamäärän kasvusta huolimatta kaupungin lainamäärä on edelleen kuntien keskiarvon alapuolella. Kuntien keskimääräinen lainakanta asukasta kohden oli 3 458 euroa ja kuntakonsernien 7 481 euroa vuoden 2020 tilinpäätösten mukaan.

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 13 miljoonaa euroa Akvarellin rakentamisen rahoittamiseen. Vanhoja lainoja lyhennettiin 3,6 miljoonalla eurolla. Kaupungin lainasalkun keskikorko oli 1,3 %.

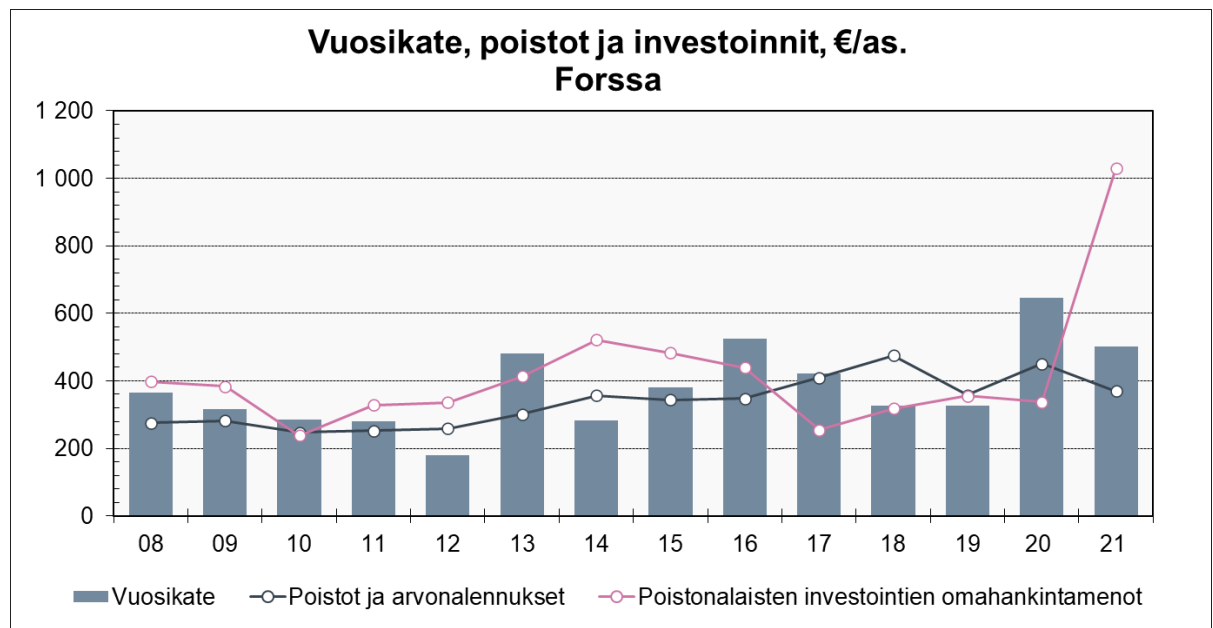
Kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,6 (2,6) eli se laski hyvästä tyydyttävään. Kaupungin maksuvalmius parani hieman ja oli vuoden 2021 lopussa 28 (27) päivää.

Kaupungin lainamäärän kehitys asukasta kohden vuodesta 2011 on ollut seuraava:

taulukko ilman konsernitilin alatilien saldoja

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuosikatteen, poistojen ja investointien omahankintamenojen kehitys vuosina 2008–2021.

Vuosikate ei ole menneinä vuosina täysin riittänyt kattamaan investointien omahankintamenoja. Vuodesta 2016 lähtien tilanne on ollut hieman parempi ja vuosina 2020 ja 2021 vuosikate on ollut selvästi poistoja isompi. Vuoden 2021 suurta investointimäärää selittää monitoimikeskus Akvarelli, jonka rakentaminen jatkuu vielä vuoden 2022 alkupuoliskolla.

Kaupungin vastuut

Kaupungin vuokravastuut kasvoivat merkittävästi, kun kaupunki antoi sitoumuksen Loimijoen Kuntapalvelut Oy:lle uuden keskuskeittiön vuokrien maksamisesta 20

vuoden ajaksi. Vuokrakausi on 1.1.2021 -31.12.2041. Keskuskeittiöstä on vuokravastuuta jäljellä noin 6,8 miljoonaa euroa. Uusia takauksia ei myönnetty.

Muut ei taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3 a luvun mukaisesti tilinpäätöksessä tulee antaa tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista.

Kaupungilla ei ole erillistä ohjetta korruption ja lahjonnan torjumiseksi, mutta asiasta on huolehdittu mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeella ja kaupungin hankintaohjeistuksella. Kaupungin konserniohjeeseen sisältyy myös tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa, jossa on käsitelty mm. lahjoman vastaisia periaatteita.

Luottamushenkilöt ja kaupungin johtavat viranhaltijat ovat antaneet kuntalain mukaiset sidonnaisuusilmoitukset.

2.4 OLENNAISET TAPAHTUMAT KAUPUNGIN TOIMINNASSA TOIMIALOITTAIN

Keskushallinto

Koronapandemia jatkui vuonna 2021, jonka vuoksi keskushallinnon henkilöstö työskenteli laajasti etätöissä. Koronapandemia aiheutti merkittävästi varautumistoimenpiteitä, ohjeiden laatimista ja suojautumistoimia kaupunkiorganisaatiossa. Kokoon-tumisia, liikkumista ja julkisia toimintoja suljettiin ja rajoitettiin.

Uusi valtuusto kokoontui 23.8.2021 ensimmäisen kerran valtuuston kokoukseen, jossa valittiin luottamushenkilöt kaupungin useimpiin toimielimiin. Luottamushenki-lökoulutusta järjestettiin kuukausittain syksyn mittaan. Luottamushenkilöt saivat käyttöönsä sähköiset kokousvälineet.

Microsoft 365 Pelikirjaprojekti valmistui ja julkaistiin toukokuussa 2021. Pelikirjassa selkiytetään Microsoft 365 työkalujen käyttöä, dokumenttien hallintaa ja tallentamisa sekä viestintää. Pelikirjassa käytiin läpi kaupungin käytössä olevat M 365 työkalut ja ohjeistettiin niiden käyttöä ja dokumenttien säilytyskäytäntöjä, sisäisen viestinnän käytäntöjä ja tietoturva-asioita.

Uudistettu Forssan Intranet julkaistiin kesällä 2021. Visuaalinen ilme ja sisällön asettelut yhtenäistettiin ja selkeytettiin. Mobiilikäyttö huomioitiin edellyttämällä tekstin kirjoittamista pääsääntöisesti suoraan Intranet sivuille, joka mahdollistaa tekstin skaalautuvuuden myös pienessä näytössä nähtäväksi. Pääsisältö muodostuu talous-, henkilöstö-, hallinto-, ja tukipalvelusivustoista. Viikon aikana sivun katselijoita on noin 120 ja sivun näyttökertoja noin 700 ja kulutettu aika viikossa käyttäjää kohden noin 26 minuuttia.

Kaupungin ICT-ympäristön uudistamiseksi kaupunginhallitukselle esiteltiin kesäkuussa kumppanuusmallia Kuntien Tiera Oy:n kanssa. Asia palautettiin valmiste-luun ja valmistelua on jatkettu selvittämällä kumppanuusmallin eri vaihtoehtoja kon-sultointipalvelujen avulla. Valmistelu jatkuu vuoden 2022 aikana.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimusten mukaan Forssan kaupungissa toteutettiin 1.4.2021 suurudeltaan 1 prosentin yleiskorotukset koko henkilöstölle ja 0,8 prosen-tin paikallisten järjestelyerien jakaminen yhteistoiminnallisten neuvottelujen perus-teella kohdennetulle henkilöstölle. Syksyllä 1.9.2021 siirrettiin virka- ja työehtosopi-muksen mukaan varhaiskasvatuksen kelpoisuusvaatimukset täyttävä opetushenki-löstö KVTES piiristä OVTES piiriin. Siirto ei aiheuttanut palkkavaikutuksia.

Työsuojeluvälit järjestettiin syksyllä 2021 ja sovittiin työsuojeluorganisaatiosta tule-valle toimikaudelle 1.1.2022 - 31.12.2025. Työsuojelutoimintaa päätettiin toteuttaa edelleen kahden työsuojeluvaltuutetun järjestelmällä, joista toisen valtuutetun toimi-alue on opetushenkilöstö ja toisen valtuutetun toimialue muu henkilöstö. Työsuoje-lupäällikön palvelut ostettiin edelleen Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä.

Kaupungin painatuskeskuksessa painetut kaupungin liikuntasetelit olivat käytössä viimeistä kertaa vuoden 2021 aikana. Vuoden 2022 alusta tapahtui siirtymä ePassi -järjestelmään ja liikunta- ja kulttuurituen käyttöalue laajeni Forssasta koko valtakun-nan alueeksi.

Kaupungin sähköisen ja mobiilin työajanseurantajärjestelmän käyttö vakiintui. Liukuvan työajan käyttöä organisaatiossa laajennettiin toimistotyöaikaan tekevien toimistotyöntekijöiden lisäksi yleistyöaikaan tekeviin kiinteistötyöntekijöihin. Tuntipalkkaisilla otettiin käyttöön työaikapankki, johon voi merkitä ylityöt myöhemmin vapaana pidettäväksi. Työtuntien automaattiset siirrot palkanlaskentajärjestelmään otettiin tuntipalkkaisilla käyttöön.

Matkapuhelinliittymät siirtyivät Elisalta Telia yhtiölle. Sim kortit vaihtuivat mutta puhelinnumerot säilyivät entisellään. Telian VIP – palvelut otettiin käyttöön.

Osallistuttiin kaksipäiväisiin rauhanajan häiriö- ja poikkeustilanteita koskevaan Häme21 -harjoituksiin.

Sarastia PowerBI raportointiohjelma otettiin käyttöön huhtikuussa 2021. Sarastia365BI on ohjelma, joka näyttää Forssan kaupungin taloushallintojärjestelmästä (Raindance) taloustietoa ja henkilöstöhallintojärjestelmästä (Populus) henkilöstötietoa liittymän kautta ajantasaisina graafisina kuvina, kaavioina ja taulukoina. Tietoja hyödynnetään raportoitaessa talous-, henkilöstötietoja toimielimille ja henkilöstölle.

Forssan kaupungin matkailusihteeri siirtyi vuoden alusta matkailukoordinaattorin työtehtäviin Forssan Yrityskehitys Oy:n palvelukseen jatkaen seudullista matkailun neuvonta- ja koordinoitustyötä. Hän toimii myös maakunnallisen Technical Visit Häme -hankkeen projektipäällikkönä tuotteistaen kansainvälisiä asiantuntijavierailuja kantahämäläisiin yrityksiin. EU-rahoitteisessa yritysten toimintaympäristön kehittämishankkeessa on mukana Kanta-Hämeestä yhteensä 35 yritystä, joista 17 on Forssasta ja Forssan seudulta. Yrityksille järjestettiin asiantuntijavierailuihin liittyviä tietoisuuksia ja aloitettiin yrityskohtaiset sparraukset, jotka jatkuvat talven ajan. Hankkeen kesto on 31.8.2022 saakka. Matkailuyrityksille järjestettiin myös Western Lakeland Kanta-Häme-hankkeessa valmennuksia liittyen verkkokaupparatkaisuihin ja Visit Finlandin DataHub -tuotetietokannan käyttöönottoon. Hankkeen päättyessä 31.12.2021 kansainvälinen Lakeland-koordinointi ja maakunnan matkailuyhteistyön toteuttaminen siirrettiin seutujen matkailukoordinaattoreille kaikkien kuntien yhteisesti allekirjoittamalla sopimuksella. Lisäksi toteutettiin saksalaisen Nordis Magazine toimittaja- ja koulutusmatkailuaiheinen matkanjärjestäjävierailu sekä julkaistiin uudistettu Matkailijan Opas 2021. Blogiyhteistyötä tehtiin kahden matkailubloggajan kanssa. Messu- ja myyntitilaisuuksia ei koronatilanteesta johtuen ollut ja matkailutoimijoille järjestettiin ainoastaan kaksi yhteistapaamista. Kehittämistoimintoina aloitettiin yhteistyö uuden Forssan museon tuotteistushankkeen kanssa sekä haettiin rahoitus uudelle matkailun digiloikka -hankkeelle, joka alkaa vuoden 2022 alusta. Seudullisella Doerz Local -verkkoalustalla myytävien elämysten lukumäärä nousi 31 tuotteeseen ja Visit Forssa region -matkailusivuston saavutettavuutta kehitettiin. Forssan kauppatorilla sijaitseva matkailuneuvonta palveli asiakkaita 8.6.-7.8.2021 välisenä aikana kolmena päivänä viikossa.

Forssan kaupungin kaupunkistrategiaan perustuva brändikäsikirja ja brändin visualisointiohje sekä uudistetut viestintäohje ja sosiaalisen median ohje hyväksyttiin 10.5.2021 kaupunginvaltuustossa. Kaupunkimarkkinoinnin ja -viestinnän henkilöstö valmisteli brändikäsikirjan vuoden 2020 aikana yhteistyössä mainostoimisto Neljä Ulottuvuutta Oy:n kanssa laajasti kuntalaisia ja muita sidosryhmiä valmisteluun osallistaen. Brändikäsikirjaan perustuva brändivisualisointiohje toteutettiin yhteistyössä mainostoimisto Mainossataman kanssa alkuvuonna 2021. Brändikäsikirjan ja viestintäohjeistusten esittely- ja koulutustilaisuuksia järjestettiin henkilöstölle ja luottamushenkilöille. Niiden käyttöönotto sekä hyödyntäminen jatkuvat edelleen. Kau-

pungin markkinointi- ja viestintäryhmä kokoontui viisi kertaa. Lisäksi ma-vi -ryhmälle ja muille some-kanavien käyttäjille järjestettiin kolme some-sparrasta Itello Oy:n toimesta. Palveluyksiköiden some-viikkoesittelyjä toteutettiin suunnitellusti kaupungin Facebook-kanavalla. Asumisen Kaiken keskellä Forssa -markkinointikampanjaa jatkettiin toisella, kaksiosaisella mainoskampanjalla MTV3-kanavalla 29.3.-11.4.2021 Uudenmaan katselualueella. Kampanjan laskeutumisalustana toimi forssa.fi-sivustolla Asukkaaksi-osio. Samaan aikaan toteutettiin myös some-kampanja Facebookissa Uudenmaan alueella.

Heinäkuun aikana toteutettiin Vorssa-bingoa, Forssan kansallista kaupunkipuistoa ja Lasten karttaa esittelevät kampanjat Facebookissa ja Instagramissa kohdennettuna 150 km:n säteelle Forssasta. Asumisen kampanjaa jatkettiin 15.9.-12.10.2021 välisellä ajalla Almamedian yhdeksässä digilehdessä (suurimpana Iltalehti) kahdella bannerikampanjalla (Uusimaa+muut Etelä-Suomen maakunnat) sekä lokakuussa bannerimainonnalla FL:n digilehdessä ja Varsinais-Suomen Yrittäjälehden digilehdessä. Bussivideokampanja jatkui Onnibusseissa ja laajeni myös Pohjolan liikenteen ja Korpisaaren Länsi- ja Keski-Uudenmaan reiteille. Valtatie 10 varteen toteutettiin uusi valtatietaulu. Bussipysäkki-, karttataulu- ja viirimainontaa kaupunkialueella uudistettiin. Info-Media lahjoitti kaupungille kolme karttataulua (linja-autoasema, Tampereentie ja Autokeidas) ja taulujen kartta- ja esittelyaineistot uudistettiin. Ledtaulumainontaa toteutettiin paikallisesti (Forssa, Tammela, Somero) sekä joulukuussa Kolmen Sepän aukiolla Helsingissä. Asumisen messu- ja esittelytilaisuuksia ei koronan takia järjestetty. Asumisen printtimainontaa toteutettiin pääosin paikallislehdissä ja Lohjan asuntomessuilla toteutettiin printti- ja äänimainontaa. Omakoti- ja yritystonttien markkinointia tehtiin sähköisissä palveluissa kuten etuovi.comin ja Luettelomedian sivustoilla. Vesihelmen markkinointi-ilmeen uudistaminen jatkui uudella esitteellä ja uusien www-sivujen suunnittelulla yhteistyössä MakMedian kanssa. Esitemateriaaleina toteutettiin myös Opaskartta 2021, Lasten kartta ja kaupungin tiedotuslehti lokakuussa. Matkailun lehti-ilmoittelua toteutettiin matkailualan julkaisuissa kevään ja kesän aikana. Tapahtumayhteistyötä toteutettiin koronan takia vain seitsemän Forssassa järjestetyn tapahtuman kanssa. Muuttajakirjeet lähetettiin kaikille Forssaan muuttaneille. Kaupungin nettisivujen saavutettavuutta ja laatua on parannettu Siteimprove-ohjelmalla. Nettisivujen päivittäjille on laadittu avuksi myös ohjeistus.

Valtuusto kokoontui 10 kertaa ja kaupunginhallitus 26 kertaa. Kaupungin johtoryhmä kokoontui 30 kertaa, konsernijohtoryhmä 4 kertaa ja kaupungin valmiusjohtoryhmä 30 kertaa.

Sivistys- ja tulevaisuuspalvelut

Talous- ja hallintopalvelut

Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta kokoontui vuoden aikana 12 kertaa. Lautakunnan iltakoulu pidettiin 23.9. Yläkouluikäisten ja toisen asteen opiskelijoista koostuva nuorisovaltuusto kokoontui 10 kertaa. Peruskouluikäisten LastenForssa –valtuusto kokoontui kaksi kertaa.

Akvarellin rakentaminen oli merkittävä koko toimialaa koskettava hanke myös vuonna 2021. Hankkeen pedagoginen suunnittelu on aloitettu jo vuonna 2018. Käyttäjän näkökulmasta Akvarellin hankkeesta vastaa pedagoginen johtoryhmä, johon

kuuluvat Taikatuulen ja Kurjenpesän päiväkotien johtajat ja Kuhalan ja Tölön koulujen rehtorit sekä kasvatus- ja opetuspäällikkö ja sivistysjohtaja.

Unicefin lapsiystävällinen kunta työssä ja verkostossa ollaan edelleen aktiivisesti. Lisäksi toimialan keskeiseksi työalueeksi nostettiin hyvinvoinnin kokonaisuus.

Hanketoiminta oli erittäin aktiivista. Hankerahoitusta käytettiin vuonna 2021 yhteensä 871 727 euroa 61 eri hankkeessa.

Perusopetus

Perusopetuksessa oli 20.9. (tilastointipäivänä) 1 374 oppilasta. Perusopetusryhmien oppilasmäärä vaihteli 10 ja 29 välillä. Vuosiluokkien 1–6 yleisopetusryhmiä oli kevät lukukaudella 43 ja syyslukukaudella 42 opetusryhmää. Yläkouluissa opetusryhmiä oli 24. Tölön koulussa pienryhmiä oli 15. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oli tilastointipäivänä oppilaita 6. Luokkamuotoista valmistavaa opetusta järjestettiin Kuhalan koululla.

Tölön koululla erityisluokilla olevien oppilaiden määrä oli 142 (20.9.), joista vieraskuntalaisia oli 40.

Koulukuljetuksissa olevia oppilaita oli syyslukukaudella 202 oppilasta (210 oppilasta v. 2020).

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestettiin 1.–2. –luokkalaisille esiintyvän tarpeen mukaisesti kaikilla kouluilla. Aamupäivätoimintaa järjestettiin syyslukukaudella.

Tölön koululla järjestettiin 1.–9.-luokkalaisten erityisoppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Koronaepidemia leimasi vahvasti vuotta 2021. Forssan kaupungin koulut olivat etäopetuksessa 8.3.–12.4. 2021. Erityistä tukea tarvitsevilla oppilailta oli mahdollista etäopetusjakson aikana käydä koulussa ja saada lähiopetusta.

Vapaa-aikapalvelut

Palvelualueeseen kuuluvat Viihdeuimala Vesihelmi, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut, yleinen kulttuuritoiminta sekä museopalvelut. Palvelualueella koottiin yhteinen tavoite- ja toimenpideohjelma. Koko henkilöstölle tarjottiin syyskuussa mahdollisuus osallistua arkeologiseen kävelykierrokseen Wiksbergin kartanolla. Palvelualueen tilivelvollisena toimii kirjastotoimenjohtaja (oto).

Yleisen kulttuuritoiminnan palveluita koski koronapandemian aiheuttamat rajoitukset, mm. ehtootoreja ei järjestetty ja perhelauantai järjestettiin vain pikkujouluna. Sekä Veteraanipäivän että itsenäisyyspäivän juhlinta tapahtui ilman yleisöä ja verkossa. Yhteistyötä 3. sektorin toimijoiden kanssa jatkettiin: yhdistys- ja järjestöilta, Tyykijazzit ja neljä muuta konserttia Työväentalon Musiikkisalissa, Tori soi -tapahtumat sekä kulttuurimatka Jokioisille. Näyttelytila Vinkkelissä oli 14 näyttelyä. Kulttuurikasvatussuunnitelma päivitettiin ja laadittiin suunnittelua tukemaan vuosikello. Lapsille suunnattuja LEKA-tapahtumia järjestettiin 51 ja osallistujia oli n. 2 300.

Vesihelmi

Vuonna 2020 Vesihelmi oli avoinna 114 päivää. Vesihelmi oli suljettu koronapandemian vuoksi 122 päivää. Kokonaiskävijämäärä pieneni, ollen 69 243 kävijää, toimintatuotot jäivät selvästi edellisestä vuodesta ja menot pysyivät annetussa raamisssa. Matkailu- ja markkinointiyhteistyötä jatkettiin seudun toimijoiden kanssa. Vuosihuolto tehtiin heinä-elokuun vaihteessa.

Liikuntatoimi

Vuosi alkoi koronarajoituksilla. Liikuntaryhmät erityisryhmille, ikäihmisille ja aikuisille olivat koko kevään tauolla. Toukokuun 10. päivä aloitettiin ulkoliikuntaryhmät, jotka toimivat kesäkuun loppuun. Syksyn ryhmäkausi aloitettiin osalla ryhmiä aikaistetusti jo 9.8. alkaen. Liikuntaryhmät pystyttiin järjestämään syksyllä normaalisti.

Liikuntatilat olivat koko kevään koronatauolla. Harjoitella saivat vain vuonna 2004 ja sitä myöhemmin syntyneet. Myös ammattiuurheilijat ja lääkinnällinen kuntoutus saivat jatkaa normaalisti. Kesä ja syksy harjoiteltiin normaalisti, kunnes tilat taas menivät kiinni 30.12. aikuisryhmiltä. Ottelut pelattiin tyhjille katsomoille.

Nuorisotoimi

Kehräämön nuorisotilalla järjestettiin toimintaa yli 13-vuotiaille nuorille arkisin klo 14–22 välisenä aikana. Vuoden 2021 kävijämäärä oli nuorisotilan osalta 4 260 nuorta.

Keväällä nuorisotila sulkeutui koronan takia lähes 2 kuukaudeksi. Nuorisotyö siirtyi verkkoon. Verkkonuorisotyö ei kuitenkaan korvaa kasvokkain tehtävää nuorisotyötä.

Vuoden 2021 aikana nuorisotoimi järjesti lapsille, nuorille ja lapsiperheille tapahtumia ja toimintaa, joihin osallistui 2 881 henkilöä.

Kesällä Forssa tutuksi -päiväleirejä järjestettiin Kehräämön nuorisotilalla kolme 5 päivän mittaista leiriä, joihin osallistui 91 lasta. Kesäleirit olivat maksuttomia. Yön yli leirejä ei järjestetty koronan takia.

Liikennepuistossa kävi kesän aikana 5 238 lasta ja aikuista.

Nuorisopalveluissa työskenteli 2 hanketyöntekijää etsivässä nuorisotyössä. Etsivän nuorisotyön PARent tilastointiin kirjattiin 134 nuorta. Etsivät nuorisotyöntekijät työskentelivät myös Kuhalan ja Tölön kouluilla yhtenä päivänä viikossa.

Nuorisopalveluille laadittiin tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelma 2022–2026 Nuorisopalvelua sydämellä. Ohjelma valmistui lokakuussa.

Kaupunginkirjasto

Koronapandemian vuoksi rajoitettiin edelleen mm. tapahtumatuotantoa ja ryhmäkäyntejä myös kirjastolla.

Aukiolotunteja pääkirjastolle ja kirjastoautolle kertyi yhteensä 2 672. Kirjaston kokoelma käsitti 125 664 nidettä, joista 4 862 hankittiin vuonna 2021. Lainaajia oli 6 429 ja kirjastokäyntejä 71 235. Fyysisen kokoelman lainaus oli 194 066 ja e-aineistojen

lainaus 11 069. Kirjaston verkkopalveluille kertyi 80 327 asiointikertaa. Kirjasto järjesti 60 asiakastapahtumaa, joista 47 olivat verkkotapahtumia. Osallistujia oli yhteensä 28 469 ja näistä sotahistorian verkkoluennot keräsivät 11 698 katselukertaa. Käyttäjäkoulutusta voitiin antaa vain 47 kertaa ja osallistujia oli 613. Kirjasto järjesti 6 näyttelyä. Henkilöstön täydennyskoulutuspäiviä kertyi yhteensä 52.

Kirjasto osallistui edelleen Tammelan hallinnoimaan Kirjastopalveluita seudullisesti yhteishankkeeseen. Seutukirjastonselvitys valmistui, mutta sitä ei viety päätöksentekoon. Louna-kirjastoyhteistyötä jatkettiin ja yhteistyön saavutusten turvaamiseksi solmittiin yhteistyösopimus, jonka mukaan Forssan kaupunginkirjasto tuottaa palvelukokonaisuuden ja laskuttaa siitä naapurikuntia.

Kaupunginkirjastolla rakennettiin omatoimikirjastovalmiutta sekä tehtiin laite-, ohjelmisto- ja kalustehankintoja siihen liittyen. Laitehankintoihin saatiin valtionavustusta. Kirjasto aloitti valtuustoaloitteeseen perustuen liikuntavälineiden lainauksen syyskaudella.

Forssan museot

Forssan museo palveli yleisöä vuoden aikana kolmessa kohteessa: Forssan museossa; Kuosikeskuksessa ja Ronttismäen tehtaalamuseossa. Museon aineistoja oli lainassa Finlayson200-näyttelyssä, jonka kierto alkoi Japanin Niigatassa kesäkuussa.

Museot olivat avoinna yhteensä 2 086 tuntia ja kävijöitä oli yhteensä 7 163. Vuoden aikana järjestettiin 17 näyttelyä, joista kolme oli omaa tuotantoa. Yleisöopastusten lisäksi järjestettiin 9 tapahtumaa Ronttismäen tehtaalamuseolla, teemakävelyitä kaupungilla ja Painokangasaiheinen seminaari paikan päällä ja verkossa. Arkistot palvelivat tutkijoita ja lehdistöä paikan päällä ja piipunjuurella.finna.fi –tietokannan kautta. Henkilökuntaa oli 5,4 htv, joista kaksi vakituksia ja muut määräaikaisia. Museon verkkosivuilla käytiin 65 379 kertaa. Lisäksi museon some-tilejä seurasi 4 246 käyttäjää. Museolla on seitsemän säilytystilaa, joiden pinta-ala on noin 600 m². Koelmiin kuuluu noin 25 000 esinettä, n. 200 000 valokuvaa, 500 hyllymetriä tekstiiliteollisuuden materiaalia ja kymmeniä arkistokokonaisuuksia.

Vuoden aikana Kuosikeskuksen muutostyöt valmistuivat ja pysyväisnäyttelyn suunnittelu alkoi. Ulkopuolisen rahoituksen avulla toteutettavat projektit tiivistyivät Kuosikeskukseen, ja niihin lukeutuivat pysyväisnäyttelyn suunnittelu ja toteutus; kangasnäytteiden digitointi Kuoseja kaikille 2.0 -projektina; Kuosikeskuksen pedagoginen ohjelma KOPS Kuosikoulu -projektina, johon myös liittyi yhteistyö Akvarellin arkkitehtien kanssa.

Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö

Vuosi 2021 oli uuden palvelualueen, johon kuuluvat kansalaisopisto, kuvataidekoulu, musiikkiopisto ja lukio, toinen toimintavuosi.

Koronaepidemia vaikutti opetukseen edelleen siten, että osa opetuksesta siirrettiin etäopetukseen ja osa kursseista peruttiin sekä osa opetuksesta siirrettiin myöhemmin toteutettavaksi. Suurin osa julkisista esityksistä ja luennoista jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään myöhemmäs. Epidemian aiheuttamista haasteista selvittiin kuitenkin melko hyvin.

Lukio

Lukiossa oli laskentapäivänä 20.9. 444 opiskelijaa. Lukiossa kirjoitti ylioppilaaksi v. 2021 aikana 121 ylioppilasta. Lukiolla oli yhteensä kymmenen hanketta, johon lukio sai ulkopuolista rahoitusta. Lukion seutukunnallinen johtokunta kokoontui 8 kertaa, ja uusi johtokunta piti ensimmäisen kokouksen 4.11.2021.

Kansalaisopisto

Wahren-opistossa järjestettiin lukuvuoden aikana 240 (v. 2020: 228) kurssia, yhteensä 5 351 (5 713) tuntia. Opistolla oli 1508 (1729) opiskelijaa ja 56 (63) opettajaa. Opisto järjesti valtionosuuden alaista koulutusta maahanmuuttajille (tunteja yht. 350 (v. 2020: 500)). Opisto piti digihelppipajoja Forssan ja Tammelan kirjastoissa sekä digiluentosarjoja Forssassa (10 ryhmää, 53 osallistujaa v. 2021). Opisto välitti kymmenen Jyväskylän yliopiston verkkoluentoa, joita seurattiin pääosin kotona epidemian takia. Opiston omalla internetissä toimivalla uutiskanavalla (Forssa.tv) oli kolmas toimintavuosi. Forssa.tv tuotti 179 (v. 2020: 161) lähetystä, ja ohjelmilla oli vuoden aikana yhteensä 138 134 (v. 2020: 52 847) katselukertaa. Opisto järjesti valtakunnallisia kielitutkintokokeita, niihin osallistui yhteensä 91 kokeilasta. OPH rahoitti digitalisaatiohanketta, maahanmuuttajien kielikoulutushanketta, työllistymishanketta ja osaamisperusteisuus-hanketta (yht.n. 40 000e).

Lounais-Hämeen musiikkiopisto

Oppilaita musiikkiopiston kaikilla osastoilla oli yhteensä 436 (v. 2020: 475), joista perus- ja syventävissä opinnoissa 230 (215), musiikkileikkikoulussa 127 (200), valmentavassa opetuksessa 28 (12) ja avoimessa musiikkiopistossa 51 (48). Perusopetuksen paikkajakauma yhteistyökunnittain vuoden 2021 alussa: Humppila 8, Jokioinen 33, Koski 7, Somero 36, Tammela 36, Turku 1, Urjala 6, Ypäjä 1. Forssassa perusopetuksen paikkoja oli käytössä 102, joista 93 pääaine- ja 9 sivuainepaikkaa.

Opetustunteja musiikkiopistossa oli 13 970 (v. 2020: 13 179).

Avoimessa musiikkiopistossa opetustunteja vuoden 2020 aikana oli 1 880. Varhaiskasvatuksen ja musiikkiopiston yhteistyönä toteutettuun viisivuotiaiden päiväkotimuskarin toiminta jatkui menestyksellisesti.

Lasten ja nuorten kuvataidekoulu

Koulu on LUMA kehittäjäyhteisö ja jatkaa yhteistyötä laajasti eri LUMA keskuksen(yliopistojen) kanssa.

Koulu osallistui jälleen yhdellä oppilasprojektilla (Koruryhmän ”Muovinsulatuksella” tehdyt korusarjat) StarT-festareille (oli yksi palkinnonsaajista). Osallistuttiin festareille myös ”Piirustushiilen valmistus” -opetuskäytännöllä, josta palkittiin kaikilla kilpailutaseilla, eli työ voitti myös kansainvälisen sarjan: Koulun edustajat valittiin myös Suomen edustajaksi Science on Stage 2022 -festivaaleille.

Kuvataidekoulu tuotti nettiin ”Luonnonvärit kuvataiteessa” oppaan. Oppaasta tulee myös painettu versio sekä englanninkielinen nettiversio.

Lopputyönäyttely oli Galleria Moletissa. Oppilastyönäyttely pidettiin koulun omissa tiloissa ilman avajaisia. Koulu oli mukana Nuutajärvi Lux valotapahtumassa. Oppilasryhmissä syntyi kuvausseinä Vesihelmeen, kuuden maalauksen teossarja lasten ja nuorten psykiatriselle poliklinikalle. Viksbergin purettavat kerrostalot saivat ulkoiseiniin upeita maalauksia ja graffiteja.

Koulu menestyi hyvin Mutti DiyKierrätys -haasteessa. Koruryhmän oppilas voitti koko haasteen ja saimme paljon palautetta innovatiivisista oppilastöistä.

Koulun johtava opettaja valittiin ”Vuoden kuvataidekasvattajaksi 2021”

Yhteistyötä Forssan yhteislyseon kanssa jatkettiin. Lyseon kuvataide- ja muotoilulinjan oppilaista 7 suoritti kursseja kuvataidekoulussa. Myös yhteistyö kemian oppilaiden ja kuvataidekoulun saatiin aloitettua kokeilumuotoisesti.

Koronasta huolimatta oppilasmäärä oli kasvussa: Oppilaita oli 351 (osa heistä oli lyhytkursseilla). Tuntimäärä oli taiteen perusopetuksessa 2584. Tämän lisäksi oli avoimen tunteja 133 h sekä kesäleirien tunteja 128 h. Opettajia koulussa oli 1+9

Varhaiskasvatus

Samoin kuin jo edellisenä vuonna Covid-19 -pandemia haastoi varhaiskasvatuksen suuresti eri muodoissa. Pandemia muutti arjen toimintatapoja ja sen torjuntaan liittyvien lisäpalveluiden ostot synnyttivät uusia, talousarvion ulkopuolisia kustannuksia. Erilaiset tapahtumat, juhlat ja yhteistyöhankkeet siirtyivät ajallisesti tai muuttivat oleellisesti muotoaan siirtyessään verkossa toteutettaviksi.

Samaan aikaan pandemiahaasteiden kanssa osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin jatkoi edelleen kasvuaan ja palvelujen piiriin vuoden mittaan tulleet lapset olivat pääsääntöisesti alle 3-vuotiaita. Valtakunnallisen keskiarvon ollessa 1-6 -vuotiaiden lasten osallistumisasteen osalta vuonna 2020 77%, Forssassa prosentti oli vuonna 2021 kesäkuukausia lukuun ottamatta yli 80% ja suurimmillaan keväällä 2021 87%. Palvelutarpeen kasvu johti pitkin vuotta uusien ryhmien perustamiseen päiväkoteihin ja sen myötä uuden henkilöstön rekrytointiin. Vuoden alussa avattiin alle 3-vuotiaiden lasten kasvaneeseen varhaiskasvatuspaikkatarpeeseen Päiväkoti Augustinan filiaaliryhmiä Hämeentie 17:een.

Varhaiskasvatuksen toimijoita etenkin Kurjenpesän ja Taikatuulen päiväkodista osallistui aktiivisesti tulevan Monitoimikeskus Akvarellin valmisteluun. Aiemmistä suunnitelmista poiketen päädyttiin ko. yksikköön sijoittamaan sen valmistuttua myös esiopetusta ja tähän valmistautuminen aloitettiin elokuussa uuden esiopetuslukuvuoden käynnistyttyä, kun uudeksi esiopetusta antavaksi yksikössä määriteltiin Kurjenpesän päiväkotia.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos tuli voimaan 1.8.2021 nostamalla tulo-rajaa ja siten pääsääntöisesti laskien asiakasmaksuja. Viisivuotiaiden 20 viikkotuntin maksutonta varhaiskasvatusta jatkettiin myös syksyllä alkavana toimintavuonna. Forssa valittiin valtakunnalliseen kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun verrokikunnaksi.

Varhaiskasvatuslain muutos elokuun alussa toi varhaiskasvatustyöntekijöille lakisääteisen velvollisuuden erilaisista varhaiskasvatustoimintaan liittyvistä laatupoikkeamista.

Avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen lopetettiin ko. palvelun kysynnän vähe-
tessä oleellisesti.

Tukea tarvitsevien lasten määrä pysyi keskimäärin samana kuin edellisenäkin vuonna.

Työllisyyspalvelut

Vuosi 2021 alkoi uuden toimintaohjelman ”Kohti saavutettavaa työelämää ja kestävä elinvoimaa” toteuttamisella, jossa keskitytään viiteen painopistealueeseen neljän vuoden aikana. Visiona on olla ensisijainen työllistämisen kumppani. Nuorten työpajan integroitumista palvelualueeseen jatkettiin, seudun työllisyydenhoidon yhteistyötä syvennettiin ja osaamisen vahvistamiseen sekä työnantajayhteistyön laajentamiseen panostettiin. Monialaiset Yritystiimin yrityskäynnit ovat saaneet hyvää palautetta. Valtaosa vuoden tavoitteista eteni arvioidun mukaisesti mutta pajauudistus viivästyi merkittävästi, eikä hyötyjä saatu esille. Osaamisen vahvistamisen ympäristöt työpajoilla on uudistettu kokonaisuutena, missä Pajalta töihin -ESR-hankkeella on ollut merkittävä rooli. Osatutkimamahdollisuuksia on työpajoilla yhteensä 36 kpl 10 eri toimialalla. Tekijä2021-tapahtuma toteutettiin etänä.

Valtakunnallinenkin työvoimapula on näkynyt eri toimialoilla kuten teollisuudessa, logistiikassa ja palvelualoilla. Lomautukset vähenivät mutta pitkäaikaistyöttömyyden trendi oli kuitenkin loivan nouseva. Työkyvyn heikkeneminen ja osaamisen vanhentuminen ovat tässä osatekijöitä, myös työnantajien tavat rekrytoida ja perehdyttää sekä luoda pitovoimaa työpaikkoihin on osin uudistustarpeessa ja toisaalta kilpailukykykysymys. Aktivointiaste on pidetty yhtenä Hämeen korkeimmista. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen kohdistui lisäkustannuksia, myyntituotot toteutuivat hyvin ja talousarviota tasapainotettiin vuoden aikana. Elinvoimakatsaukset tuotettiin viidelle eri kunnalle ja koko seudulle.

Henkilöstöä on ollut loppuvuonna kuudessa toimipisteessä yhteensä 19 vakituista, 14 määräaikaista, 4 henkilöä projekteissa ja hankkeissa, 3 esimiestä ja toimistopalvelu-asiantuntijoiden työpanos. Vuoden aikana on palveltu yli 1 000 eri asiakasta ja työnantajia on kontaktoitu yli 100. Yrityskumppanuuksia on ollut 34. Esimerkiksi tukityöllistämiseen käytettiin noin 700 000 € kohdistuen noin 60 asiakasjaksoon.

TE-toimiston toimintamalli ja kuntouttavan työtoiminnan lainsäädäntö muuttuivat, mikä toi uusia toimintatapoja ja tehtäviä asiakastyöhön. Etäasiakaskäytäntöjä ja yhteistyömalleja kehitettiin ja työtapoja on joustavasti muutettu vaihtuvien koronatilanteiden myötä. Etäasiakastapaamiset saatiin toimiviksi. TYP-kartoitukseen ohjautui keväällä huomattava määrä asiakkaita, joiden palvelutarvetta arvioitiin ja heitä ohjattiin soveltuviin palveluihin, työhön tai koulutukseen. Palkkatuella työllistyi paljon pitkäaikaistyöttömiä ja osatyökykyisiä. Pitkäaikaisia osatyökykyisten palkkatukijaksoja alkoi TYPin prosessien ansioista. Asiakastietojärjestelmä päivitettiin uuteen versioon.

Ohjaamossa nuoria palveltiin palveluohjaajan, etsivien nuorisotyöntekijöiden, FSHKY:n sosiaaliohjaajan ja nuorisoneuvojan sekä TE-palveluiden asiantuntijan

voimin. Nuorten tarve lähitapaamisiin ja -tapahtumiin kasvoi, mihin vastattiin avaamalla viikoittaiset livepäivystykset alkuvuodesta.

Nuorten työpajalla ja Työvalmennuskeskus Aktiivissa valmisteltiin pajauudistusta jo ennakoivasti tilojen, välineiden sekä toimintamallin suunnittelun ja toteuttamisen kautta. Logistiikka-alalla aloitettiin uusi pilotti osaamisen vahvistamisesta. Uusi hinnoittelu valmisteltiin. Nuorten työpajalla oli asiakkaita 53 henkilöä. Työvalmennuskeskus Aktiivissa toteutettiin vuonna 2021 isoja muutoksia ja tehtiin teknisiä muutostöitä rakennuksen sisätiloihin, jotta toiminnot sijoittuisivat uudistuksessa tarkoituksenmukaisesti yksikön sisällä. Wirta-pajan sekä Vihreäx-tiimin toiminnot sulautettiin osaksi Aktiivia.

Vuonna 2021 Työvoitto -työllisyyspalvelut työllisti, löysi työtä ja oli tukena rekrytoinnissa noin 125 henkilölle. Näistä 60 henkilöä työllistyi palkkatuella kaupungille, 45 henkilöä avoimille työmarkkinoille ja 20 henkilöä välityömarkkinoille yhdistyksiin.

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut ostettiin Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä.

Sosiaali- ja terveystyöpalvelujen ostot olivat 67,7 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 2,0 miljoonaa euroa vuodesta 2020.

Tekninen ja ympäristötoimi

Yhdyskuntalautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden aikana.

Tekninen toimi saavutti pääosin vuodelle 2021 talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet. Covid-19 pandemian jatkuttua osa toimialan henkilöstöstä on työskennellyt etätöissä myös vuoden 2021 aikana.

Merkittävimmät 2021 käynnissä olleet infrapalveluiden investointihankkeet olivat Kiimassuon kevyenliikenteen väylän ja raskaanliikenteen odotustilan rakentaminen sekä kaupungin oman kompostikentän rakentaminen. Yhteishankkeena maankäytönsuunnittelun ja ympäristönsuojelun kanssa on toteutettu Ympäristöministeriön merkittävällä osuudella rahoittamaa RETKI hanketta. RETKI hankkeessa parannetaan Forssan kansallisen kaupunkipuiston olosuhteita mm. jokirantaa kunnostamalla, Salmistonmäen lintutorni uusimalla ja Loimalammin osittaisella ennallistamisella. RETKI hanke ja kompostikentän rakentaminen jatkuu vuoden 2022 puolella. Lisäksi toteutettiin useita pienempiä rakentamis- ja kunnostustoimenpiteitä yhdyskuntalautakunnan päätösten mukaisesti. Määrärahatilanteesta ja suunnitelmavalmiuden haasteista johtuen Keskuskadun remonttia ja puistonalueen siltojen kunnostusta ei pystytty toteuttamaan.

Tilapalvelu käynnisti Monitoimikeskuksen rakentamishankkeen syksyllä 2020 ja hanke on jatkunut koko vuoden 2021. Lisäksi toteutettiin useita pienempiä rakentamis- ja kunnostustoimenpiteitä yhdyskuntalautakunnan päätösten mukaisesti.

Kiinteistöjen, katu- ja puistoalueiden ylläpito on tapahtunut suunnitellun mukaisesti ja toiminnalla on varmistettu hyvät, viihtyisät ja turvalliset olosuhteet käyttäjille.

Maankäyttöpalvelut uudistivat palvelualueen tehtäväkuvia ja ottivat käyttöön uuden pilvipalveluun perustuvan paikkatietojärjestelmän.

Kanta-Hämeen pelastuslaitos tuotti Forssan kaupungin pelastuspalvelun osakaskuntien tekemän palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Teknisen toimen hallinnon alaisuuteen kuuluvat maaseutupalvelut on tuotettu Someron kaupungin toimiessa isäntäkuntana.

Maankäytön suunnittelun tehtäväkentästä on vuoden 2021 aikana tehty Haudankorva III E ehdotuksen toinen versio, inventoinnit on täydennetty Lepakkoselvityksellä, Rakentamistapaohjeella ja Rakentamistapaohje - Forssan kaupungin ekologisen kestävyuden periaatteet, joka pohjusti hiilivarastojen arviointia kaavoitettavalla alueella. Hevossilta osayleiskaavan ensimmäinen luonnos on työstetty viranomaisten neuvotteluja varten. Korkeavaa II C asemakaavan ekologisen vyöhykkeen kokonaisuutta on tarkasteltu Keskusta läntinen ja Haudankorva -osayleiskaavan pohjalle. Retki hankkeen (Salmistonmäen lintutorni ja Loimalampi) ja Saaren kansanpuiston kehittämissuunnitelmaan liittyviä töitä on tehty hankkeiden edistämiseksi. Paikallisten toimijoiden hankkeisiin liittyviä alustavia selvityksiä eri vaihtoehdoista sekä rakennuslupiin liittyvää ohjausta tai erilaisia esiselvityksiä kaavoittamattoman alueen ulkopuolisten mahdollisten rakentamispaikkojen sijainnista on tehty yhä kasvavissa määrin omistajien pyynnöstä. Lisäksi on valmisteltu Kaavoituskatsaus 2021–22.

Rakennusvalvonta ja ympäristöpalvelut

Forssan kaupunki on vastannut rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä Forssan kaupungissa sekä Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kunnissa vuoden 2019 alusta lähtien. Yhteistoimintasopimuksen mukainen seurantar ryhmä on kokoontunut kahdesti vuoden 2021 aikana.

Toimintaan on edelleen jonkin verran vaikuttanut koronapandemia. Palvelualueella on tehty etätöitä ja asiakkaiden kanssa on pidetty videoneuvotteluja, mutta suuri osa tarkastuksista on pidetty itse kohteessa. Henkilöstössä oli yhden ympäristötarkastajan vajuus tammi-helmikuussa. Joulukuussa vastaavasti oli yksi lupasihteerin normaalia enemmän. Kyse oli väistyvän lupasihteerin tiedon siirrosta ja uuden henkilön hyvästä perehdyttämisestä.

Seudullisessa rakennusvalvonnassa tehtiin rakennus- ja toimenpidelupa- sekä muita maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia päätöksiä sekä ilmoitusmenettelynä käsiteltyjä ratkaisuja yhteensä 603 kappaletta. Forssan kaupungin maisematyöluvista 20 kpl on tehty yksikön ulkopuolella (kaupunginpuutarhuri). Rakennuslupien määrissä sekä laajuudessa esiintyy usein merkittäviäkin vuosittaisia kuntakohtaisia vaihteluita. Kokonaisuutena arvioiden kokonaislupamäärä asettui viime vuosien tasolle.

Rakennuslupatoimenpiteistä aiheutuvia katselmuksia ja toimenpiteitä suoritettiin yhteensä 2.356 kpl. Merkittävä määrä johtuu mm. Jokioisten ja Ypäjän ja Humppilan kohdalla keskeneräisten lupien selvitystyöstä.

Rakennusvalvonnan suoritteet vuodelta 2021 ovat:

Rakennusluvut 2021							
Mittarit ja tunnusluvut		Forssa	Tammela	Jokioinen	Ypäjä	Humppila	Yhteensä
Rakennusluvut	kpl	69	111	59	18	19	276
Toimenpideluvat	kpl	64	59	14	20	12	169
Toimenpideilmoitukset	kpl	12	40	11	6	32	101
Maisematyöluvut	kpl	21	2	1	0	1	25
Muut luvat	kpl	12	8	5	5	2	32
Yhteensä/ Kunta	kpl	178	220	90	49	66	603
Suoritettuja katselmuksia	kpl	406	417	896	283	354	2356

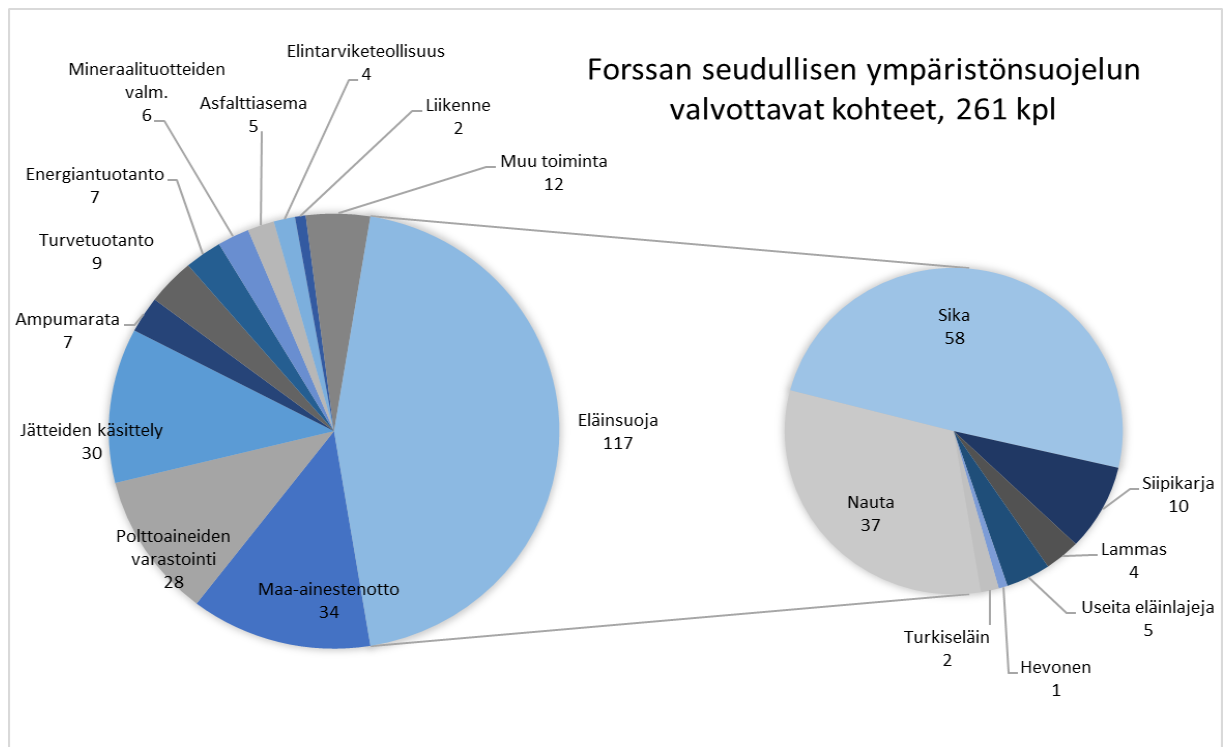
Kiinteistöjen jätevesijärjestelmien selvitystyötä tekivät ympäristötarkastaja sekä lisäksi alkuvuodesta projektityöntekijä. Haja-asutusalueen jätevesien osalta vuonna 2021 keskityttiin aiempina vuosina tarkasteltujen alueiden selvittämisen loppuun saattamiseen. Jätevesijärjestelmiä koskevia selvityspyyntöjä ja kunnostuskehotuksia lähetettiin yhteensä noin 90 kappaletta.

Ympäristönsuojelun numeerinen toiminnan tarkkailu ei kuvaa koko toimintaa, mutta alla olevassa taulukossa on esitetty tiettyjä toimintaa kuvaavia mitattavia ominaisuuksia. Vaikka mitattavat toiminnot eivät ole keskenään vertailukelpoisia, niin kokonaisuutena voi arvoida, että toimintojen lukumäärä on pysynyt samankaltaisena vuoteen 2020 verrattuna. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluun on kuulunut koko joukko neuvontaa ja opastusta sekä osallistumista laajasti pinta- ja pohjavesien suojelutoimiin. Mukana on oltu mm. Kokemäenjoen vesistön vesiensojelu yhdistys ry:n vetämässä Loimijokea koskevassa vedenlaadun parantamiseen tähtäävässä hankkeessa. Ympäristöpäällikkö ja ympäristötarkastaja ovat olleet seudun kuntien edustajana Kanta- ja Päijät-Hämeen vesienhoidon ja merenhoidon yhteistyöryhmässä.

Forssan seudullinen ympäristönsuojelu toteutuma 2021	Forssa	Humppila	Jokioinen	Tammela	Ypäjä		Yht. 2021	Yht. 2020	Yht. 2019
Ympäristölupa, -ilmoitus tai rekisteröinti	2	4	4	5	3		18	27	22
Maa-aineslupa tai yhteislupa	0	2	0	6	0		8	4	5
Meluilmoitus (Frs vhp, muut ltk)	5	1	5	1	1		13	3	3
Jätelain 100 § mukainen päät. (Frs ja Tla vhp, muut ltk)	1	1	1	2	1		6	5	3
Vesihuoltolain muk.vap.päätökset (Frs vhp, muut ltk)	5	1	1	7	0		14	69	10
YSL:n muk. Jätevesipäätökset	2	4	13	0	0		19	20	0
YS-määräysten soveltamispäätös	2	0	0	1	0		3	0	7
Nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	4	3	5	3	7		22	29	29
Maastoliikennelain mukainen asia	1	0	0	0	0		1	3	0
Koeluontoinen toiminta	2	0	0	1	0		3	1	0
Lausunnot ESAVI	8	1	0	5	0		14	5	13
Lausunnot muut, mm. kaavalausunnot, VhO, KHO	3	2	0	9	0		14	4	24
Muu ymp.suojelun valmisteleva asia	2	3	4	8	2		23	32	-
YSL lupavelvollisten laitosten tarkastukset	14	4	6	4	4		32	40	32
Maa-aineslupavelvollisten kohteiden tarkastukset	3	2	2	2	0		9	20	17
Muut tarkastukset, mm. roskaamiset ja vesihuolto	15	14	4	8	8		49	33	21

Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiseen valvontaan kuuluvien kohteiden kokonaismäärä on 261. Määrä on pysynyt samassa suuruusluokassa kolmen vuoden ajan. Eniten valvottavista kohteista on eläinsuojia, maa-ainestenottoa ja ammattimaista jätteiden käsittelyä.

	Forssa	Jokioinen	Humppila	Tammela	Ypäjä	Yhteensä
Valvottavat laitokset 31.12.2021						
Ympäristölupa tai -ilmoitus tai rekisteröinti -kohde	52	39	29	40	30	190
Maa-ainestenottokohde	4	5	9	16	0	34
Valtion ympäristölupakohde	18	3	5	9	2	37
yhteensä	74	47	43	65	32	261

2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2023 sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenvät ja käyttötalouksmenoista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Kuntien talouden epävarmuutta lisää se, että kaikki sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat vielä alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Sote-uudistus pienentää kaupungin toimintakatteen ja poistojen yhteismäärän noin 114 miljoonasta eurosta 43 miljoonaan euroon. Rahoituksessa valtionosuuksien suhteellinen merkitys pienenee ja verotulojen merkitys kasvaa. Erityisesti kiinteistöveron merkitys kasvaa, koska se on ainoa vero, joka ei ole siirtymässä lainkaan osaksi hyvinvointialueen rahoitusta.

Kaupungin valtionosuudet leikkaantuvat sote-uudistuksen myötä vuonna 2023. Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella, mikä tulee ennakoarvioiden mukaan tarkoittamaan kaupungin saamien valtionosuuksien pienentymistä vuosittain 2023–2025.

Koronavirustilanteesta aiheutuvien talousvaikutusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet sen osalta päättyvät vuonna 2022. Sote-uudistuksen jälkeen vuonna 2023 kuntatalouden arvioidaan vahvistuvan kertaluonteisesti verokertymien ajoituksellisten tekijöiden takia. Käytännössä se tarkoittaa, että osa suoriteperusteisesti vuodelle 2022 kuuluvista verotuloista kirjataan kirjanpitoilmoituksesta vuodelle 2023 ja näin ollen sote-uudistuksen rahoitusleikkuri ei kohdistu kuntien verotuloihin vielä täysimääräisesti vuonna 2023. Tämä tarkoittaa, että kaupungin saamat verotulot tulevat todennäköisesti laskemaan vuodesta 2023 vuoteen 2024. Kuntaliiton ennakkollisen arvion mukaan verotulot laskisivat yli miljoona euroa

vuodesta 2023 vuoteen 2024. VM:n syksyn 2021 kuntatalousohjelma arvioi kuntatalouden heikkenevän jälleen 2024 ja 2025.

Forssa investoi suunnitelmakaudella aiempia vuosia enemmän. Monitoimikeskukseen investointi ajoittuu vuosille 2021 ja 2022, mutta myös suunnitelmavuosien 2023 ja varsinkin 2024 investointien taso on korkeahko suhteessa aiempiin vuosiin ja suhteessa vuosikatteeseen. Poistojen suhteellinen merkitys kaupungin talouteen kasvaa vuodesta 2023 alkaen. Kaupunkiemon toimintakate ennen sote-uudistusta vuonna 2022 on noin -109 miljoonaa euroa ja sote-uudistuksen jälkeen noin -37 miljoonaa euroa. Poistojen määrä kasvaa tulevina vuosina, vaikka taseessa olevat yhteensä 10,9 miljoonan euron investointivaraukset tulevatkin tilannetta omalta osaltaan helpottamaan.

Ottaen huomioon edellä mainitut seikat, kaupungin laskevan väestöennusteen Forssan kaupungin on vahvoista tilinpäätöksistä 2020 ja 2021 huolimatta valmistauduttava sopeuttamaan toimintaansa, jotta kaupungin taloudellinen tasapaino voidaan säilyttää.

2.6 Kaupungin henkilöstö

Kaupungin henkilöstömäärä, mukaan lukien vesihuoltoliikelaitos oli vuoden 2021 lopussa 671 henkilöä. Ilman vesihuoltoliikelaitosta kaupungin henkilöstömäärä oli 653.

Kaupungin henkilöstön määrä 31.12.2020 ja 31.12.2021

Toimiala	Vakinaiset		Sijaiset ja määräaik.		Yhteensä		Joista osa-aikaisia	
	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021
Keskushallinto	34	31	1	2	35	33	0	0
Sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimiala	335	351	217	201	552	552	135	130
Teknisen ja ympäristötoimen toimiala	67	64	2	4	69	68	0	3
Yhteensä	436	446	220	207	656	653	135	133

Vesihuoltoliikelaitoksen henkilöstön määrä 31.12.2020 ja 31.12.2021

Liikelaitos	Vakinaiset		Sijaiset ja määräaik.		Yhteensä		Joista osa-aikaisia	
	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021
Forssan vesihuoltoliikelaitos	18	18	0	0	18	18	0	0

Kaupungin ja vesihuoltoliikelaitoksen henkilöstön määrät yhteensä 31.12.2020 ja 31.12.2021

	Vakinaiset		Sijaiset ja määräaik.		Yhteensä		Joista osa-aikaisia	
	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021
Yhteensä	454	464	220	207	674	671	135	133

Kaupungin henkilöstön keski-ikä (ei sisällä vesihuoltoliikelaitosta)

Palvelussuhteen luonne	Keski-ikä		Henkilömäärä	
	v. 2020	v. 2021	v. 2020	v. 2021
Vakinainen	49,3	49,2	436	446
Sijaiset ja määräaikaiset	42,1	41,9	220	207
Yhteensä	46,9	46,9	656	653

Henkilötyövuodet toimialoittain

Henkilötyövuosi ei kuvaa yhden tietyn leikkauspäivän (31.12) henkilömäärää vaan siihen lasketaan kaikki palveluksessaolokaleripäivät jaettuna 365:lla ja kerrottuna osa-aikaprosentilla. Henkilötyövuosia on pääsääntöisesti vähemmän kuin henkilölu-kumäärä osoittaa, johtuen osa-aikaisten työntekijöiden määrästä.

Henkilötyövuosimäärä (HTV1) on vuonna 2021 ollut 623 henkilötyövuotta. Edelli-seen vuoteen (2020) verrattuna se on noussut noin 9 henkilötyövuotta, mutta toissa vuoteen (2019) verrattuna se on laskenut noin 9 henkilötyövuotta. Vuoden 2020 pienintä henkilötyövuosimäärää selittänee osittain se, että osa kaupungin hoivahen-kilöstöstä oli tilapäisesti palkattu Fshky:n palvelukseen korona-ajan hoivatyöhön.

Henkilötyövuosimäärät toimialoittain (HTV 1):

	2019	2020	2021	2020 ->2021
Keskushallinto	36,7	36,7	32,9	-3,8
Sivistys- ja tulevaisuuspalvelut	521,0	505,9	518,6	12,7
Tekninen ja ympäristötoimi	74,4	71,7	72,0	0,3
Yhteensä	632,1	614,3	623,5	9,2

Sairaus- ja tapaturmapoissaolokustannukset

Sairaus- ja tapaturmapoissaolokustannukset ovat vähentyneet noin 100.000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

	2020 kustannus €	2021 kustannus €	2020 -> 2021 kustannus €
Sairaus	615 648	531 682	-83 966
Työtapaturma	23 939	7 822	-16 117
Yhteensä	639 587	539 504	-100 083

Sairaus- ja tapaturmapoissaolopäivät

Sairaus- ja tapaturmapoissaolopäivät ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattu-na noin 5,6 %. Poissaolopäivien kokonaismäärä oli 7 277.

Poissaolopäivät	2020	2021	2020 -> 2021
Sairaus	7 451	7 170	-281
Sivistys- ja tulevaisuuspalvelut	6 405	6 448	43
Tekninen ja ympäristötoimi	877	691	-186
Keskushallinto	169	31	-138
Työtapaturma	258	107	-151
Sivistys- ja tulevaisuuspalvelut	254	107	-147
Tekninen ja ympäristötoimi	4	0	-4
Keskushallinto	0	0	0
Yhteensä	7 709	7 277	-432

Poissaolopäivien lukumäärä henkilöä kohden oli 10,9 ja henkilötyövuotta kohden 11,7. Poissaoloprosentti oli 3,2.

	2020	2021	muutos kpl	muutos %
Sairauspoissaolot kalenteripäivissä	7 709	7 277	-432	-5,6 %
Sairauspoissaolopäivät per henkilö	11,7	10,9	-0,8	-6,8 %
Sairauspoissaolopäivät per HTV1	12,5	11,7	-0,9	-7,0 %
Sairauspoissaoloprosentti	3,4 %	3,2 %		

Palkat ja palkkioiden kokonaissummat olivat 22,4 miljoonaa euroa (kaupunkiemo).

Kaupungissa laaditaan erillinen henkilöstökertomus.

2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Kunnan toimintaan vaikuttavat mm. strategiset riskit, toiminnalliset riskit, taloudelliset riskit ja vahinkoriskit.

Kaupungin strategiset riskit liittyvät kaupungin kykyyn järjestää kaupunkilaisten peruspalvelut sujuvasti ja kestävästi niin, että forssalaisilla on hyvä tulevaisuus. Riskienhallinnan kannalta on olennaista, että kaupungilla on kyky toimia, vaikka toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa. Muuttuvassa toimintaympäristössä kaupungilla on oltava selkeä suunta ja strategia. Kaupungin vuodelle 2030 asti hyväksytyn strategian päivittäminen aloitetaan vuoden 2022 aikana.

Toiminnallisista riskeistä merkitystään on nostanut osaavan työvoiman saaminen. Työvoiman riittävyys on ollut haasteellista erityisesti sosiaali- ja terveystaloudessa, mutta tällä hetkellä osaavan työvoiman saaminen on alkanut olevan entistä haasteellisempaa myös muilla toimialoilla. Kaupungin eri yksiköiden hallintakeinoja osaavan työvoiman saatavuuteen ovat mm. oppilaitosyhteistyön ja rekrytoinnin kehittäminen.

Työvoiman saanti ei ole riski ainoastaan kaupungin omille palveluille, vaan sillä on suora vaikutus myös kaupungin elinvoimaan ja kaupungin houkuttelevuuteen yritysten investointikohteena. Elinvoimaisuuden heikkeneminen on riski väkimäärän ja työikäisten määrän vähentyessä. Elinvoiman kannalta keskeistä on yritysten kehittymisen edistäminen yhteistyössä kaupungin ja kaupungin elinkeino-yhtiön ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Henkilöstöriskihin kuuluu myös organisaation ohuus, jonka seurauksena avainhenkilöriskit saattavat toteutuessaan vaikeuttaa kaupungin toimintaa. Avainhenkilöriskien hallinnassa varahenkilöjärjestelmän selkeä määrittely on keskeistä.

Taloudellisia riskejä on mm. tulorahoituksen riittävyydessä eli käytännössä verotulojen ja valtionosuuksien kehityksessä sekä menokehityksen hillitsemisessä tuloja vastaaviksi. Ei ole oletettavaa, että kaupungin talouden tasapainotilanne muuttuisi yhtäkkiä ja yllättäen, vaan tasapainon säilyttämisessä on enemmänkin kyse vastuullisesta ja pitkäjänteisestä johtamisesta ja päätöksenteosta. Pitkän aikavälin tasapai-

non säilyttämiseksi keskeistä on kaupungin palveluiden ja palveluverkon sopeuttaminen kaupungin väestön tarpeiden ja ikärakenteen mukaisesti.

Talousarvion 2022 mukaan kaupungin lainamäärä kasvaa 6,6 miljoonalla eurolla vuonna 2022 noin 46,8 miljoonaan euroon, mikä on noin 2 800 euroa asukasta kohden. Rahoitusmarkkinat odottavat pitkään poikkeuksellisen alhaalla pysyneen korkotason nousevan vähitellen. Kaupungin lainanhoitokustannuksien hallitsemiseksi lainat on suojattu nykyiselle alhaiselle korkotasolle. Tällä hetkellä lainasalkun suojausaste on 94 %, mutta samalla on huomioitava, että kaupungilla on jälle-rahoitusriskiä tulevana vuosina, kun nykyiset suojatut lainat erääntyvät.

Vahinkoriskeihin kaupunki on varautunut vakuutuksin. Vakuutusten soveltavuus ja kattavuus arvioidaan uudelleen vakuutusmeklaria hyödyntäen kevään 2022 aikana vakuutusten uudelleen kilpailutuksen yhteydessä.

Rakennuksissa on korjausvelkaa ja monia suuria kiinteistöjä pitää lähiaikoina saneerata. Ennakoivalla kiinteistönhoidolla voidaan osittain ennaltaehkäistä raskaita peruskorjauksia tai ainakin kontrolloida niitä siten, että ne eivät tule yllättäen. Kaupungin taseessa on 3,8 miljoonan euron investointivaraus liikuntakiinteistöjen peruskorjaukseen. Vesihuollon toimintavarmuutta kasvattaa yhteistyösopimus Porras-Riihivalkama -johtolinjan rakentamisesta. Rakentaminen aloitetaan keväällä 2022.

Epävarmuutta on kasvattanut 24.2.2022 Venäjän aloittama sotilaallinen hyökkäys Ukraina. EU, Yhdysvallat ja monet muut tahot ovat tuominneet Venäjän toimet ja asettaneet Venäjälle laajoja talouspakotteita. Sodan vaikutuksia Suomen talouteen on mahdotonta tässä vaiheessa arvioida, mutta tulevien vuosien talouskasvuodotukset ovat joka tapauksessa jo nyt pienentyneet. Sodalla on myös muita vaikutuksia. Suomen kuntien mukaan lukien Forssan kaupungin tulee varautua entistä paremmin huoltovarmuuteen, erilaisiin häiriöihin ja turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivin perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden järjestämiseen. Myös tietoturvaan liittyvät riskit ja niiden hallinta ovat tärkeitä.

2.8 Ympäristöasiat

Forssan kaupunki kuuluu resurssiviisauden edelläkävijäkaupunkien Fisun (Finnish sustainable communities) verkostoon. Forssa on laatinut tiekartan jätteettömyyteen, päästöttömyyteen ja ylikulutuksettomuuteen vuoteen 2050 mennessä. Tiekartta on laadittu vuonna 2015 ja sitä päivitetään ja yhdistetään Kanta-Hämeen tiekarttaan vuoden 2022 aikana. Forssan kaupunki on myös sitoutunut Fisun verkoston vuoden 2030 välitavoitteisiin.

Forssan kaupunki ja koko kaupunkikonserni käyttää ainoastaan sähköenergiaa, jolla on uusiutuvan energian alkuperätakuut. Samalla kaupungin energiatehokkuutta on parannettu merkittävästi mm. valaistus- ja talotekniikassa. Uudessa monitoimikeskus Akvarellissa tullaan käyttämään kaukolämpöä, jolla on myös uusiutuvan energian alkuperätakuut. Kaupunki tulee selvittämään alkuperätakuisen kaukolämmön käyttöönottamista myös muissa kiinteistöissään. Akvarellin energiaratkaisuun sisältyy myös aurinkovoimalan rakentaminen.

Muita ympäristön kannalta merkittäviä hankkeita ovat mm. hulevesiohjelman noudattaminen ja tuleva hulevesisuunnitelman laatiminen koko kaava-alueelle. Kansal-

lisen kaupunkipuiston parantamisen ja Saaren kansanpuiston hoito- ja kehittämissuunnitelma hankkeet edistävät erityisesti luonnon monimuotoisuutta.

Kaupungin hankintaohjeistuksessa painotetaan ympäristönäkökohtien huomioimista kaupungin ja konsernin hankinnoissa.

Ympäristöasioiden tunnuslukuja vuodelta 2021:

Jättemäärä (ilman biojätteitä) 558,2 tonnia, kustannus 90 675 euroa.

Kuntien energiatehokkuussopimukseen liitettyjen kiinteistöjen vuosikulutukset:

- sähkönkulutus	8 456 MWh
- kaukolämmön kulutus	16 690 MWh
- veden kulutus	50 265 m ³

2.9 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (KuntaL 115.1 §). Kunnanhallitus antaa toimintakertomuksessa tiedot:

- Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty
- Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
- Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelu-kaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena, väärinkäytösten ehkäisyä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen:

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta (KuntaL 14§, 39§). Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikka on hyväksytty valtuustossa 12.12.2011. Toimivallan ja vastuun jako sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on esitetty kaupungin hallintosäännössä. Uusi hallintosääntö hyväksyttiin valtuustossa 29.5.2017 ja viimeisin päivitys siihen on tehty 13.12.2021 § 134.

Hallinto- ja johtamistapa, toimintaympäristö

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on toteutunut pääsääntöisesti hyvin. Yksittäisiä reklamaatioita, oikaisuvaatimuksia ja valituksia on tullut.

Vuoden 2021 aikana Forssan kaupungilla tapahtui kaksi tietosuojaloukkausta ja yksi tietoturvaloukkaus.

Vuosi 2021 oli poikkeuksellinen vuosi koronavirustilanteen takia. Tämä aiheutti omat haasteensa mm. etätöiden tekemiselle ja tietojärjestelmien ja -verkkojen käytämiseen.

Kaupungin johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöt:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.9.2019 vuoteen 2030 ulottuvan kaupunkistrategian. Kaupunkistrategiaa on tarkoitus tarkastella ja päivittää vuoden 2022 aikana.

Kaupungin talousarvion laadintaprosessi on vakiintunut ja toimiva, joskin paljon aikaa vievä. Valmistelun aloittamisen aikaistamista ja prosessin uudistamista harkittiin vuoden 2022 suunnittelussa, mutta kuntavaalien myöhäisen aikataulun vuoksi talousarvion valmistelu painottui syksylle. Talousarvion suunnitteluprosessia pyritään aikaistamaan vuoden 2023 osalta.

Keskeistä kaupunkistrategian toteuttamisessa on kiinteä yhteys talousarvioprosessiin ja talousarvioon. Kaupunkistrategia on kytketty suoraan talousarvion tavoiteasetteluun. Talousarviossa esitetään palveluittain (palvelualueittain) kaupunkistrategian tavoitteita toteuttavat toimenpiteet, niiden arviointikriteerit/mittarit ja tavoitetaso. Valtuuston päätöksen mukaan jokaisella palvelualueella tulee suunnittelukaudella etsiä toimenpiteitä, joilla toteutetaan menestystekijän ”Vastuullinen johtaminen” tavoitteita.

Strategian tavoitteiden ja niistä johdettujen toimenpiteiden seurannassa ja raportoinnissa on hyödynnetty LATO Strategy Tool SaaS-palvelua. Työkalu oli vuonna 2021 käytössä ensimmäisen kokonaisen vuoden. Kokemukset olivat hyviä, mutta palvelun käyttöä tulee jatkossa kehittää vielä säännöllisemmäksi ja luontevammaksi osaksi eri palveluiden normaalia johtamista. Eri palveluiden raportointitapoja on jatkossa pyrittävä yhdenmukaistamaan koko kaupungin osalta vielä selkeämmäksi kokonaisuudeksi sekä kiinnitettävä erityistä huomiota selkeisiin, saavutettaviin ja mitattaviin tavoitteisiin, joilla on suora yhteys kaupunkistrategian toteutumiseen.

Kaupunginvaltuuston itsearviointi toteutettiin keväällä 2021 ja sen tuloksia käsiteltiin kaupunginvaltuuston iltakoulussa 10.5.2021.

Kaupungin pitkäaikainen talousjohtaja jäi eläkkeelle 1.5.2021. Uuden talousjohtajan perehdyttämiseksi uusi talousjohtaja aloitti kaupungin palveluksessa 1.4.2021. Yhden kuukauden yhteisellä työskentelyllä pystyttiin sujuvoittamaan vaihdosta ja pienentämään viranhaltijan vaihtumiseen liittyviä riskejä

Valvontatoimenpiteet (erilaiset kontrollit ja suojaukset) ja sopimusten hallinta:

Kaupungin tietoturvaa on edistetty muun muassa kehittämällä tietoturvan valvontaa sekä tietoturvakäytäntöjä. Kaikki tietoturvapoikkeamat on aina käyty perusteellisesti läpi.

Tiedonhallintaryhmä aloitti toimintansa ja tiedonhallintalain toteumista edistetään aktiivisesti.

Sähköisen arkiston käyttöönotto aloitettiin vuoden 2021 aikana ja työ jatkuu keskeisimpien järjestelmien liittämällä sähköiseen arkistoon.

Sopimusten hallinta tapahtuu Dynasty-asianhallintaohjelmistossa. Vuonna 2020 Dynasty10 version käyttöönoton jälkeen oli joitakin epäselvyyksiä, miten sopimusten hallintaa tulisi toteuttaa. Vuoden 2021 aikana epäselvyyttä ei ole enää ollut ja toimialoilla tallennetaan kaikki sopimukset sähköisinä asianhallintajärjestelmään ja lisätään mm. hälytykset sopimusten hallinnan ja valvonnan helpottamiseksi.

Sisäisen tarkastuksen palveluita ostetaan tarvittaessa tilintarkastus- ja muilta tarkastusyhteisöiltä.

Ostolaskujen oikeellisuuden tarkistus (Recovery Audit) suoritetaan säännöllisesti kolmen vuoden välein. Tilikaudet 2018–2020 tarkastettiin keväällä 2021 Qvalia Oy:n toimesta. Tarkastuksessa huomattiin vain pieniä arvonlisäveroon liittyviä korjaustarpeita. Kokonaisuudessaan tarkastuksen perusteella voidaan sanoa, että kaupungin ostolaskujen tiliöinti on hyvällä tasolla.

Kaupungin lainasalkun korkoriskiä on hallittu korkosuojauksilla. Lainasalkun suojausaste on 94 %. Rahoituksen suunnittelussa ja rahoitusriskien hallinnassa kaupungin yhteistyökumppanina on rahoitusriskien puolueeton asiantuntija Operandi Oy.

Kaupunginvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kaupunginhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet ja niiden noudattaminen:

Kaupungilla on riskienhallintaryhmä, jonka tehtävänä on mm. kaupungin ja kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikan valmistelu ja toteutus, riskienhallinnan kehittäminen, riskienhallintatyön järjestäminen ja koordinointi, henkilöstön motivointi ja koulutus sekä riskienhallinnan seuranta ja arviointi.

Kaupunki käyttää riskienhallintaan kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työkaluohjelmisto Granitea. Joiltain osin on vielä tunnistettavissa, että riskienhallintatyötä tehdään ennalta suunnittelemattomin määräajoin ja ulkoisten motivaatioiden ohjaamana. Riskienhallintaryhmä on pyrkinyt kannustamaan eri palveluita tuomaan Graniten riskienhallintaohjelmiston osaksi arjen normaalia johtamista. Määrämuotoisten tavoitteiden kautta riskienhallinta tulisi saada ensin osaksi arjen normaalia toimintaa, minkä jälkeen voitaisiin tavoitella pidemmän aikavälin tavoitetta, jossa riskienhallinta koetaan aitona ydinprosessien strategisena tukena. Tähän suuntaan on pyritty siirtymään nostamalla vuoden 2022 talousarviossa tavoitteiden rinnalle niitä koskevat riskit ja niiden hallintakeinot. Tulevien osavuosikatsausten yhteydessä tullaan raportoimaan tavoitteiden toteutumisen lisäksi riskienhallinnan toteutumisesta.

Voimassa ovat seuraavat ohjeet: Sisäisen valvonnan riskienhallinnan ohje (toimintatapa) KH 27.6.2016 ja Kaupungin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan prosessiohje (riskienhallintaryhmä 8.9.2017).

Kaupungin kokonaisvaltainen riskienarviointi tehdään seuraavilla organisaatiotasoilta: keskushallinto, tekninen ja ympäristötoimi, perusopetus, lukiokoulutus, varhaiskasvatus, vapaa-ajan palvelut, työllisyyden hoidon palvelut ja vesihuoltoliikelaitos.

Kaupungilla on käytössä myös Graniten työturvallisuusosiot. Työn vaarojen ja riskien arviointi tapahtuu työpaikkatasolla.

Granite-ohjelmaan on mahdollista hankkia omat lisäosat tietoturvariskeihin ja tietoturvapoikkeamiin liittyen. Kaupunki tulee pohtimaan niiden käyttöönottoa vuoden 2022 aikana

Riskienhallinnan ja seurannan selkeä vastuutus ja asiantuntemuksen riittävyys:

Asiantuntemusta ja osaamista tulee vahvistaa ja yhteismitallisuutta lisätä riskienarvioinnissa. Riskienarvioinnissa eri yksiköiden tukena on hyödynnetty työsuojelupäällikön osaamista. Ulkopuolisten koulutusten ja kouluttajien hyödyntämistä arvioidaan ja hankitaan tarpeen mukaan.

Kaupungin riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus:

Kaupungin riskienkartoitus on tehty palveluittain ja sen voi sanoa olevan hyvällä tasolla. Kehittämistä on edelleen esimerkiksi riskien arvottamisessa ja niiden saamisessa yhteismitalliseksi. Riskien ajantasaisuuden varmistamiseksi riskienarvioinnin päivitys Granitessa sekä toimenpiteiden seuranta ja raportointi tulee saada luontevaksi osaksi eri palveluiden ja koko kaupungin toimintaa ja raportointia.

Merkittävimpien riskien ja niiden hallitsemiseksi tehtävien toimien dokumentointi, seuranta- ja raportointikäytännöt:

Talousarviokirjassa on esitetty palvelualueittainen riskianalyysi. Sen toteutumista on seurattu osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä)

Kuntaviestintä menestystekijänä ja osana jokaisen toimijan työn kokonaisuutta on nostettu kaupunkistrategian yhdeksi tavoitteeksi osana vastuullista johtamista. Vuoden 2020 aikana toteutettiin kaupungin brändikäsikirjan valmistelu. Visuaalisen ilmeen päivitys, koulutukset ja ohjeistukset brändikäsikirjan pohjalta toteutettiin keväällä 2021.

Alkuvuonna 2021 siirryttiin PowerBi-pohjaiseen raportointiin talous- ja henkilöstötietojen raportoinnissa. Taloustietojen osalta PowerBi:tä on hyödynnetty vasta kaupungin sisäisessä raportoinnissa, mutta henkilöstötietojen osalta sitä on hyödynnetty myös kuukausi- ja osavuosiraporteissa. Taloustietojen osalta PowerBi:stä saatavia raportteja on vielä kehitettävä ennen kuin niitä voidaan hyödyntää ulkoisessa raportoinnissa. Osavuosikatsaukset laadittiin vuonna 2021 ensimmäistä kertaa neljännesvuosittain. Aiemmin osavuosikatsaukset laadittiin neljän kuukauden välein.

Loppuvuonna 2020 otettiin käyttöön Siteimprove -työkaluohjelmisto kaupungin ja tytäryhtiöiden verkkosivustojen kehittämiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi. Koulutukset asiasta toteutettiin alkuvuodesta 2021.

Avoimen hallinnon edistämiseksi kaupunki oli ottamassa käyttöön Whistleblow-ilmoituskanavaa väärinkäytösten ilmoittamiseen. Käyttöönottoa kuitenkin siirrettiin vuodelle 2022, koska whistleblower-direktiiviä toimeenpaneva lakiesitys ei valmistunut vuoden 2021 aikana.

2.10 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.10.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoiset erät, kaupunki liikelaitoksineen)	2021 1000 euroa	2020 1000 euroa	Muutos %
Toimintatuotot	<u>17 789</u>	<u>18 363</u>	-3,1
Myyntituotot	11 014	11 448	-3,8
Maksutuotot	1 135	1 275	-11,0
Tuet ja avustukset	2 146	1 821	17,9
Muut toimintatuotot	3 494	3 820	-8,5
Toimintakulut	<u>-119 883</u>	<u>-116 977</u>	2,5
Henkilöstökulut	-30 499	-29 501	3,4
Palkat ja palkkiot	-23 434	-22 622	3,6
Henkilösivukulut	<u>-7 066</u>	<u>-6 878</u>	2,7
Eläkekulut	-6 230	-6 031	3,3
Muut henkilösivukulut	-835	-847	-1,4
Palvelujen ostot	-80 957	-78 558	3,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 990	-5 124	-2,6
Avustukset	-1 730	-1 905	-9,2
Muut toimintakulut	-1 707	-1 890	-9,7
Toimintakate	-102 094	-98 614	3,5
Verotulot	64 143	61 562	4,2
Valtionosuudet	46 666	48 333	-3,4
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-409</u>	<u>-407</u>	0,3
Korkotuotot	2	2	4,3
Muut rahoitustuotot	66	34	92,5
Korkokulut	-479	-437	9,8
Muut rahoituskulut	3	-7	-134,8
Vuosikate	8 306	10 874	-23,6
Poistot ja arvonalentumiset	<u>-6 122</u>	<u>-7 583</u>	-19,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 122	-6 203	-1,3
Kertaluonteiset poistot	0	-1 380	
Satunnaiset erät	<u>0</u>	<u>664</u>	
Satunnaiset kulut	0	664	
Tilikauden tulos	2 183	3 955	-44,8
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	88	88	0,4
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 400	-3 000	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>872</u>	<u>1 043</u>	-16,4
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,8	15,7	
Vuosikate/poistot %	135,7	143,4	
Vuosikate, euroa/asukas	501	647	
Asukasmäärä	16 570	16 800	

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

2.10.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
(kaupunki liikelaitoksineen)	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta	<u>8 249</u>	<u>10 453</u>
Vuosikate	8 306	10 874
Satunnaiset erät, netto	0	664
Tulorahoituksen korjauserät	-56	-1 085
Investointien rahavirta	<u>-17 077</u>	<u>-5 558</u>
Investointimenot	-17 679	-5 724
Rahoitusosuudet investointimenoihin	514	34
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	87	132
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 828	4 896
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	<u>123</u>	<u>123</u>
Antolainasaamisten vähennykset	123	123
Lainakannan muutokset	<u>8 760</u>	<u>-835</u>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000	10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 636	-3 634
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-604	-7 201
Muut maksuvalmiuden muutokset	112	1 446
Rahoituksen rahavirta	8 994	733
Rahavarojen muutos	166	5 629
Rahavarat 31.12.	28 544	28 377
Rahavarat 1.1.	28 377	22 749
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	-5 769	2 887
Investointien tulorahoitus %	48,4	191,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,6
Laskennallinen lainanhoitokate ilman kons.yht. yks.tilejä	1,6	2,6
Lainanhoitokate	2,1	2,8
Rahavarat 31.12., 1.000 euroa	28 544	28 377
Rahavarat 31.12. ilman kons.yht. yksikkötilejä	10 680	9 324
Kassasta maksut, 1.000 euroa	141 674	126 778
Kassan riittävyys, pv	74	82
Kassan riittävyys, pv, ilman kons.yht. yksikkötilejä	28	27
Asukasmäärä	16 570	16 800

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä v. 2017-2021

Investointien tulorahoitus, %= 100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

2.11 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT 31.12.

(kaupunki liikelaitoksineen)

VASTAAVAA	2021	2020
	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	<u>123 728</u>	<u>112 839</u>
Aineettomat hyödykkeet	<u>134</u>	<u>151</u>
Aineettomat oikeudet	134	151
Aineelliset hyödykkeet	<u>89 928</u>	<u>78 900</u>
Maa- ja vesialueet	14 172	14 109
Rakennukset	30 962	32 781
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 482	28 555
Koneet ja kalusto	1 375	1 264
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	16 937	2 191
Sijoitukset	<u>33 666</u>	<u>33 788</u>
Osakkeet ja osuudet	33 323	33 323
Muut lainasaamiset	272	394
Muut saamiset	71	71
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	<u>11</u>	<u>11</u>
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	11	11
VAIHTUVAT VASTAAVAT	<u>36 096</u>	<u>35 535</u>
Vaihto-omaisuus	<u>344</u>	<u>373</u>
Aineet ja tarvikkeet	344	373
Saamiset	<u>7 208</u>	<u>6 784</u>
Pitkäaikaiset saamiset	<u>62</u>	<u>117</u>
Lainasaamiset	54	109
Muut saamiset	8	8
Lyhytaikaiset saamiset	<u>7 146</u>	<u>6 667</u>
Myyntisaamiset	2 245	1 668
Lainasaamiset	3 544	2 958
Muut saamiset	280	275
Siirtosaamiset	1 077	1 766
Rahoitusarvopaperit	<u>168</u>	<u>168</u>
Osakkeet ja osuudet	168	168
Rahat ja pankkisaamiset	28 375	28 209
	<u><u>159 835</u></u>	<u><u>148 385</u></u>

VASTATTAVAA	2021	2020
	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
OMA PÄÄOMA	<u>75 586</u>	<u>74 715</u>
Peruspääoma	65 532	65 532
Edellisten tilikausien ylijäämä	9 182	8 139
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	872	1 043
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	<u>12 570</u>	<u>11 259</u>
Poistoero	1 670	1 759
Vapaaehtoiset varaukset	10 900	9 500
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	<u>289</u>	<u>264</u>
Lahjoitusrahastojen pääomat	273	256
Muut toimeksiantojen pääomat	16	8
VIERAS PÄÄOMA	<u>71 389</u>	<u>62 147</u>
Pitkäaikainen	<u>36 803</u>	<u>27 176</u>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	36 801	27 174
Muut velat	2	2
Lyhytaikainen	<u>34 586</u>	<u>34 971</u>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 374	3 636
Lainat julkisyhteisöiltä	20 854	19 826
Lainat muilta luotonantajilta	545	2 178
Saadut ennakot	12	14
Ostovelat	3 119	3 364
Muut velat	771	699
Siirtovelat	5 911	5 254
	<u>159 835</u>	<u>148 385</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste	55,2 %	57,9 %
Omavaraisuusaste ilman kons. yksikkötilejä	62,1 %	66,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	55,5 %	48,4 %
Suht. velkaantuneisuus ilman kons. yksikkötilejä	38,9 %	31,3 %
Kertynyt ylijäämä, 1.000 euroa	10 054	9 182
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	607	547
Lainakanta 31.12., 1.000 euroa	61 574	52 814
Lainakanta 31.12., 1.000 euroa, ilman kons. yks.tilejä	40 175	30 810
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	3 716	3 144
Lainakanta 31.12., euroa/asukas, ilman kons. yks.tilejä	2 425	1 834

	2021	2020
Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 euroa	69 194	53 590
Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 euroa, ilman kons. yks.tile	47 795	31 586
Lainat ja vastuut, euroa/asukas	4 176	3 190
Lainat ja vastuut, euroa/asukas, ilman kons. yks.tilejä	2 884	1 880
Lainasaamiset, 1.000 euroa	272	394
Asukasmäärä	16 570	16 800

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT:

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas = $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)} / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

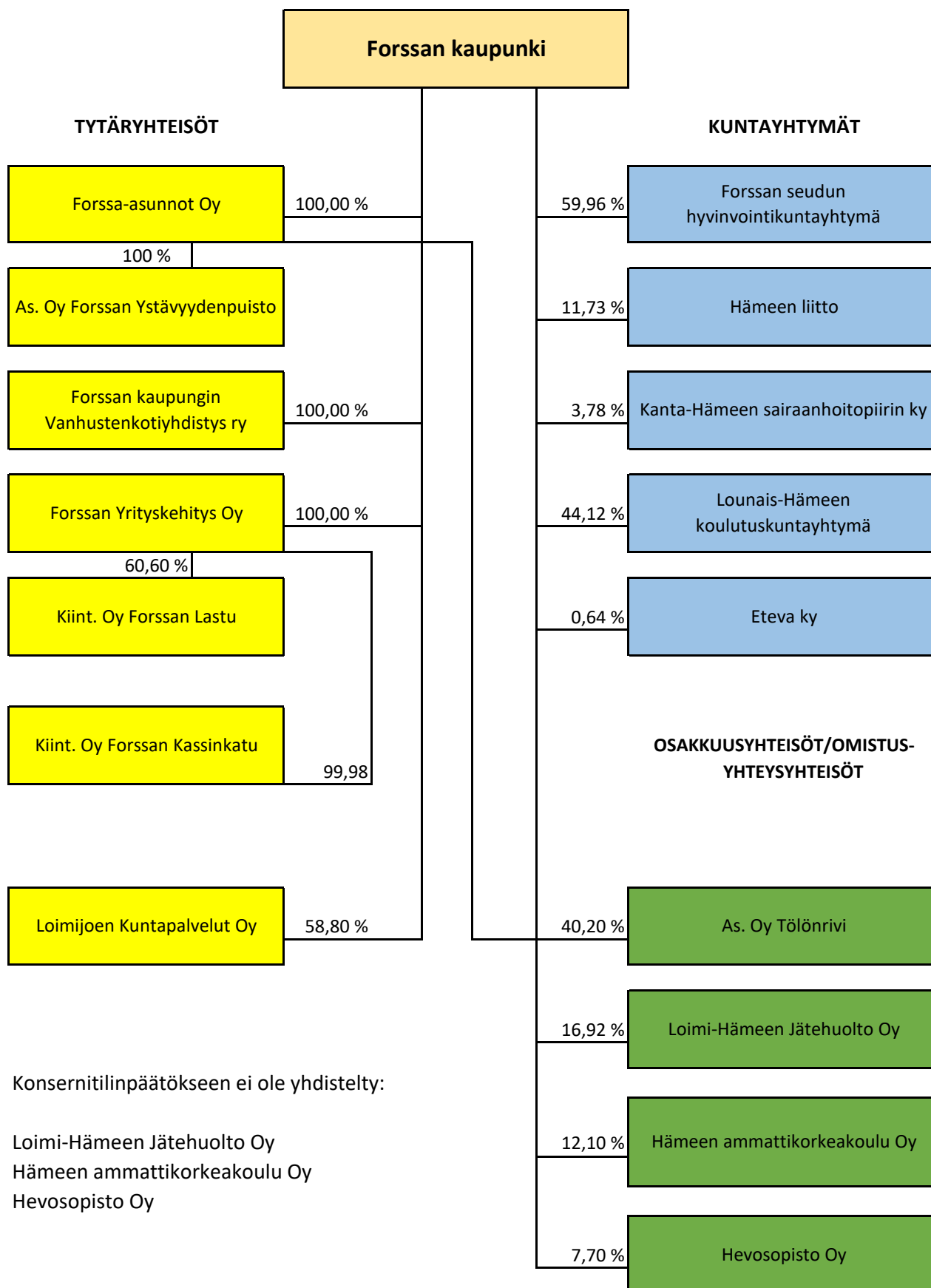
Lainat euroa/asukas

Lainasaamiset 31.12.= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

2.13 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

2.13.1 Forssan kaupunkikonserniin kuuluvat 31.12.2021 seuraavat yhteisöt:

2.13.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungissa konserniohjaus on toteutettu hyväksytyyn konserniohjeistuksen mukaisesti. Syyskuussa 2018 valtuusto hyväksyi Forssan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset ja tarkistetun konserniohjeen. Tarkemmin kohdassa 2.13.4 Konsernivalvonnan järjestäminen.

2.13.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernin tulos oli 0,4 (3,9) miljoonaa euroa ylijäämäinen. Konsernin lainakanta kasvoi ja on nyt 77,6 (67,7) miljoonaa euroa eli 4.680 (4.028) euroa/asukas. Las-kennallinen lainanhoitokate on tyydyttävä 1,2 (1,7).

Konserniyhteisöjen tilikauden 2021 tulokset

Loimijoen Kuntapalvelut Oy	-629.466,47 €
Forssa-Asunnot Oy	-1.082.197,51 €
Forssan Yrityskehitys Oy	166.330,80 €
Forssan Kaupungin Vanhustenkotiyhdistys	471,38 €

Konsernirakenteessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2021 aikana, mutta konsernirakenteeseen vaikuttavia lakimuutoksia tehtiin. Eduskunta hyväksyi sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen. Tämä tulee tarkoittamaan sekä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymää eikä Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiriä yhdistellä konserniin enää vuonna 2023. Olennaisia konsernia koskevia tapahtumia on selostettu tarkemmin konserniyhteisöittäin seuraavissa kappaleissa.

Konserniyhteisöjen toiminnastaan antamat tiedot

Loimijoen Kuntapalvelut Oy

Loimijoen Kuntapalvelut Oy kuuluu Forssan kaupunki -konserniin, kaupungin omistaessa 58,8 % yhtiön osakkeista, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän omistaessa 40,0 % sekä Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän, Humppilan kunnan ja Someron kaupungin omistaessa 0,4 % yhtiön osakkeista. Yhtiön tavoitteena on tuottaa kilpailukykyisesti tehokkaita tukipalveluita omistajilleen.

Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n hallinto sijaitsee osoitteessa Turuntie 18, 30100 Forssa, missä sijaitsee myös taloushallinnon laskenta- ja palkkapalvelut.

Toimintavuonna ateriat valmistettiin keskuskeittiö Loimussa. Entinen Korkeavahan keskuskeittiö muuttui sairaalakiinteistön palvelukeittiöksi. Loimu ja Korkeavahan palvelukeittiö toimivat vuoden jokaisena päivänä. Puhtauspalvelut toimivat asiakkaiden tiloissa Forssan kaupungin ja lähikuntien alueella.

Olennaiset tapahtumat

Keskuskeittiö Loimun suunniteltu tuotanto pääsi kokonaisuutenaan käyntiin vasta elokuussa. Ateriapalveluiden koko toimintavuosi on mennyt uusien tuotantoprosessien opettelussa. Prosessien etenemistä on hidastanut poikkeuksellisen suuret sairauspoissaolot. Koronasta johtuvat toiminnan muutosten vaikutukset vähenivät lop-

puvuotta kohden, mutta vaikutus toimintaan näkyy tuloksessa. Loppuvuodesta suunniteltiin Korkeavahan palvelukeittiön uutta toimintamallia, jonka käynnistys siirtyy vuodelle 2022.

Puhtauspalveluiden toimintaan korona toi omat haasteensa. Asiakkaan kanssa yhdessä sopien tuotimme osaan kohteita lisäsiivousta. Tämä näkyi positiivisesti liikevaihdossa ja tuloksessa.

Koronan vaikutukset taloushallinnon palveluihin jäivät vähäisiksi ja henkilöstö oli tottunut etätyöskentelyyn.

Henkilöstömme toimi joustavasti nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja oli valmis siirtymään kulloinkin tarvittaviin kohteisiin. Näin varmistimme, että asiakkaamme saivat sen palvelun, mitä he eri tilanteissa tarvitsivat. Tästä kaikesta suuret kiitokset henkilökunnallemme.

Syyskaudella yhtiön taloudellisen tilanteen heikennyttyä, toteutettiin kuluihin liittyvä tehotarkastus. Liiketoiminnan kannattavuuden vahvistamiseksi käynnistettiin kaikkia liiketoimintoja koskeva myyntikampanja uusien asiakkaiden saamiseksi Loikuun. Samoin neuvottelut Inhouse -aseman saavuttamiseksi tulevalle Hyvinvointialueella käynnistyivät. Tätä koskeva päätöksenteko asemoitui v. 2022 alkupuolelle, samoin kuin ateria- ja puhtauspalveluiden kilpailukyvyn ja kannattavuuden ulkopuolisen evaluoinnin hankinta.

Yhtiössä toteutettiin toimitusjohtajahaku, uuden toimitusjohtajan aloittaessa syyskuussa.

Loimijoen Kuntapalvelut Oy:n taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ovat seuraavat:

	2021	2020
Liikevaihto (tuhatta euroa)	7 807,9	7 592,9
Liiketulos (tuhatta euroa)	-628,9	-67,5
Liiketulos %:a liikevaihdosta	-8,0	-0,9
Oman pääoman tuotto (%)	-169,7	-7,7
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	-169,7	-6,7
Omavaraisuusaste (%)	22,9	40,3

Riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön tuotantoprosessien kilpailukykyisyys, valtakunnallinen Hyvinvointialueita koskeva palvelutuotanto, yhtiön toiminta-alueen seudullinen kapea-alaisuus, tuotantontekijäkustannukset, korona sekä asiakasvolyymien väheneminen tuovat epävarmuutta tulevaisuuden toimintaamme.

Ulkoisiin uhkakuviin voidaan varautua palvelutuotannon kilpailukyvyn evaluoinnilla, myynnillä ja markkinoilla sekä innovoimalla omaan toimintaamme esim. kokeilujen avulla sekä hyödyntämällä keskuskeittiön suomia mahdollisuuksia tuotannon tehokkuuden ja kilpailukyvyn lisäämiseksi.

Ateriapalvelun mahdollisiin häiriöihin on varauduttu varautumissuunnittelulla. Yhtiöllä ei ole varsinaista luottoriskiä taloudellisesti merkittävien asiakkaiden kuullessa konserniin.

Henkilöstö

	2021	2020
Henkilöstö keskimäärin	151	146
Maksetut palkat (1.000 euroa)	4 168	4 070

Hallinto

Yhtiön osakepääoma jakautuu seuraavasti:

	2021	2020
Osakkeiden lukumäärä	250	250

Osakkeita rasittaa osakassopimukseen perustuva lunastusoikeus.

Yhtiön hallitus 1.1.- 19.10.2021: Puheenjohtaja Tapio Talikainen
Hallituksen jäsenet Timo Finning, Kirsi Laine-Mäki, Tanja Paassilta, Mika Penttilä, Irmeli Vinnikainen ja Tapio Virtanen.

Yhtiön hallitus 20.10.-31.12.2021: Puheenjohtaja Tapio Talikainen
Hallituksen jäsenet Susanna Lumio, Kirsi Laine-Mäki, Tanja Paassilta, Kristiina Halonen, Irmeli Vinnikainen ja Tomi Hänninen.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi Soile Haavisto, 15.9.2021 alkaen Merja Ylipaavalniemi.

Yhtiön tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Seija Hakamäki HT, JHT.

Voitonjako

Vapaa oma pääoma tilinpäätöksessä on 368.291,27 euroa, tilikauden tappion ollessa 629.466,47 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tappio siirretään voittovarat -tilille ja että osinkoa ei jaeta.

Forssa-asunnot Oy

Forssa-asunnot Oy kuuluu Forssan kaupunki-konserniin, kaupungin omistaessa koko yhtiön osakepääoman. Yhtiön tavoitteena on tarjota vuokra-asuntoja sekä ylläpitää kiinteistöjä. Yhtiön toimisto sijaitsee osoitteessa Kartanonkatu 4, 30100 Forssa.

Yhtiöllä on 487 vuokrahuoneistoa sekä Isoniityntie 51 sijaitseva palvelutalo. Vuokra-asunnot sijaitsevat pääsääntöisesti yhtiön omistamissa kerros- ja rivitalokiinteistöissä. Kiinteistöt sijaitsevat eri puolilla Forssan kaupunkia. Vuokra-asunnoista 282 on ARA-rajoitusten alaisia ja 205 vapaarahoitteisia tai rajoituksista vapautuneita.

Yhtiö hoitaa Forssan kaupungin toimeksiantona kaupungin suorassa omistuksessa olevien asuntojen sekä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän 315 asuntopaikan vuokraustoiminnan ja vuokranvalvonnan.

Olennaiset tapahtumat

Saksankuja 5A:n kolme kolmiota muutettiin kuudeksi yksiöksi. Asunnoista neljä valmistui 29.1.2021 ja kaksi 30.6.2021. Uudet yksiöt on vuokrattu Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymälle tukiasumisyksikkö Sataman asunnoiksi. Sataman käytössä on nyt yhteensä 17 huoneistoa tukiasuntoina.

Saksankuja 5 kiinteistön vesikatto uusittiin tilikaudella. Kattoremontin kokonaiskustannus oli 150 928 euroa. Isoniityntie 51 kiinteistön paloilmajärjestelmä uusittiin ja 3. kerroksen asumisyksikköön hankittiin sprinklerijärjestelmä. Näiden kokonaiskustannus oli yhteensä 45 540 euroa.

Vuokrahuoneistoja remontoitiin tilikaudella noin 30 asuntoa. Kiinteistöjen ja huoneistojen kunnostus- ja muutostöihin käytettiin toimintavuotena 918 363 euroa. Lisäystä edellisvuoteen oli 57 %. Korjauskuluista aktivoitiin taseeseen 336 913 euroa.

Yhtiössä on käynnistetty Siurilankatu 40, Siurilankatu 46 ja Rytyntie 5 kiinteistöjen purkamisen. Viimeiset huoneistojen vuokrasopimukset päättyvät 1.10.2021 ja purkutyöt aloitettiin 20.12.2021. Urakkasopimuksen mukaan purkutyöt valmistuvat toukokuussa 2022. Purku-urakan kustannus on 581 188 euroa. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on myöntänyt purkuavustusta 90 % toteutuneista hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Purettavien kiinteistöjen tasearvojen alakirjaus on - 1 108 472 euroa, mikä vaikuttaa tilikauden tulokseen merkittävästi.

Hallinto ja henkilökunta

Yhtiön hallitus 1.1. – 5.11.2021: Puheenjohtaja Janne Korsi
Hallituksen jäsenet: Sirke Wikström (varapuheenjohtaja), Sami Kotiniemi, Kaija-Leena Niemi, Irma Pulkkinen ja Matti Uutela

Yhtiön hallitus 6.11. – 31.12.2021: Puheenjohtaja Janne Korsi
Hallituksen jäsenet: Matti Uutela (varapuheenjohtaja), Reima Hakala, Kaija-Leena Niemi, Irma Pulkkinen ja Tiina Tuomisto. Hallitus kokoontui tilikauden aikana seitsemän kertaa.

Yhtiön toimitusjohtajana ja hallituksen sihteerinä on toiminut Henna Linnala.

Yhtiön tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana Seija Hakamäki HT, JHT. Kirjanpidon on hoitanut Loimijoen Kuntapalvelut Oy, kirjanpitäjänä Airi Paija.

Yhtiön palveluksessa asiakaspalvelussa sekä kiinteistöjen ylläpito- ja siivoustoiminnassa on toimintavuoden aikana ollut kokopäiväisinä 4 työntekijää. Kiinteistöjen korjaus-, huolto-, kunnossapito ja siivoustyöt on hoidettu ulkopuolisilla palveluntarjoajilla.

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 9.6.2021, jossa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen mukaiset asiat. Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 5.11.2021, jossa valittiin uudet hallituksen jäsenet.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskitekijät voidaan yhtiön osalta jakaa henkilöriskeihin, liiketoiminnan riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Henkilöstöriskien vahvuustekijöitä ovat osaaminen ja ammattitaito, kokemus sekä toimintaympäristön tuntemus. Heikkouksia ovat pieni organisaatio ja vajavaiset resurssimahdollisuudet henkilökunnan mahdollisiin poissaolojen korvaamisiin (ns. varamiesjärjestelmä).

Liiketoimintaan liittyvät riskit, kuten sopimus- ja vuokratappioriskit, ovat luonteeltaan yleensä sellaisia, jotka yhtiön tulee tiedostaa ja ennaltaehkäistä omalla toiminnallaan. Vuokravalvonta hoidetaan yhtiön perintäkäytännön mukaan ja sen tavoitteena on vuokrasaatavien minimoiminen. Lainsäädännön muutokset, kuten ympäristönormien tiukentaminen, voivat vaikuttaa merkittävästi energian, veden, rakentamisen ja jätehuollon hintaan ja siten yhtiön talouteen.

Taloudellisten riskien merkittävimpiä tekijöitä ovat ulkoisen ympäristön muutokset. Yhtiön vieraan pääoman määrä on huomattava, joka on pyritty suojaamaan pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla. Yhtiön lainasalkku järjesteltiin tilikaudella ja pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla lainojen suojausaste nousi 76 %:iin.

Yhtiön kiinteistökanta on ikääntynyt ja vuotovahinkojen riski kasvaa. Yhtiön kiinteistöihin on hankittu etäseurantapalvelu, jolla seurataan kiinteistöjen vedenkulutusta ja palvelu tekee kulutuspoikkeamista tarvittavat hälytykset. Isojen vahinkojen varalle yhtiön kiinteistövakuutuksessa on myös keskeytysvakuutus, joka korvaa saamatta jääneitä vuokratuottoja vahinkojen korjauksen ajalta. Yhtiöllä on myös huoneistoturvavakuutus asukkaiden aiheuttamien vahinkojen varalta. Yhtiön vakuutusturva tarkastetaan ja vakuutukset kilpailutetaan yhteishankintana koko konsernin kanssa vuonna 2022.

Forssan Yrityskehitys Oy

Vuosi oli yhtiön kahdeskymmeneskuudes (26.) toimintavuosi. Yhtiön perustamiskokous pidettiin 19.03.1996 ja yhtiö merkittiin kaupparekisteriin 6.5.1996. Forssan kaupunki omistaa yhtiön osakkeista 100 % ja yhtiö kuuluu Forssan kaupunkikonserniin.

Forssan Kehittämiskeskus Oy:öön sulautettiin Forssan Liike- ja teollisuuskiinteistöt Oy vuoden 2016 aikana. Sulautumisen myötä vastaanottavan yhtiön nimi muuttui Forssan Yrityskehitys Oy:ksi ja sille tuli tytäryhtiöiksi Forssa Invest Oy sekä sen tytäryhtiö kiinteistö Oy Forssan Lastu. Forssa Invest Oy sulautui Forssan Yrityskehitys Oy:öön marraskuussa 2020 ja Koy Forssan Lastusta tuli Forssan Yrityskehitys Oy:n tytäryhtiö. Vuonna 2016 on perustettu tytäryhtiö Kiinteistö Oy Forssan Kassinkatu.

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 24.5.2021, jossa käsiteltiin yhtiöjärjestyksen määräämät asiat. Lisäksi 8.9.2021 pidettiin ylimääräinen yhtiökokous, jossa yhtiölle valittiin uusi hallitus.

Yhtiö on selvinnyt korona-ajasta hyvin. Yhtiön selviytymistä vuodesta tuki sopimusmuutokset rahoituslaitoksien kanssa. Yhtiö teki omien asiakkaidensa kanssa

koronaan liittyviä järjestelyitä, joiden kautta turvattiin eri osapuolien pääsemistä yli pandemia-ajasta. Osa sopimuksista tehtiin konsernin kanssa yhdessäsamalla mallilla ja linjauksilla. Yhtiössä on teetetty kiinteistöjen PTS-kartoitukset, joiden kautta tehdään näkyväksi yhtiössä seuraavien vuosien aikana tehtävät korjaukset. Yhtiö on päivittänyt kiinteistöjen turvallisuuteen liittyviä teknisiä laitteita. Yhtiössä on 2021 tehty palotarkastukset kaikkiin sen kiinteistöihin. Yksi tila poistettiin käytöstä, koska mahdollisen palotilanteen sattuessa, sen turvallisuutta ei voitu varmistaa asianmukaisesti.

Toimintavuoden aikana toteutettiin myös seuraavia asioita:

Pääosin yritysneuvontatoiminta keskittyi yritysten neuvontapalveluihin, toimivien yritysten kehittämistoimintaan, koulutuksesta, tapahtumista ja julkisen rahoituksen tiedottamiseen. Forssan Yrityskehityksessä kirjattiin vuonna 2021 yhteensä 925 yksittäistä, kirjattua kontaktia yrittäjien kanssa, mikä tarkoittaa n. 77 kontaktia kuukautta kohden. Koronatilanne huomioiden kontaktit ovat osin siirtyneet sähköisissä välineissä tapahtuneiksi. Forssan Yrityskehitys ei koronatilanteesta johtuen järjestänyt merkittäviä yleisötilaisuuksia vuoden 2021 aikana. Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa järjestettyyn kestäväen kehityksen ja kiertotalouden tapahtumaan FRUSHiin osallistui noin 550 henkilöä verkossa.

Medianäkyvyytemme on pysynyt ennallaan, Facebook näkyvyys n. 50 000 kontaktia ja verkkosivulla www.fyk.fi kävijöitä noin 30 000.

Yhtiö toimii seudullisesti Tammelan, Humppilan, Ypäjän ja Jokioisten kanssa, tuottaen kunnille yritysneuvontaa. Yhteistyö on tiivistynyt ja seudullinen matkailu siirtyy osaksi Fykkiä vuoden 2021 alusta, tuottaen palveluja koko seudulle.

Sidosryhmien keskinäinen yritystiimi on aktiivisesti vierailut yrityksissä ja toiminut edistääkseen yrityksientyövoiman saatavuutta.

Fykki on mukana tulevaisuustiedon ja tiedolla johtamisen tulevaisuuskonsepti Yrityspulssissa kehittämässä dataan perustuvan tiedon aktiivista käyttämistä seudun elinvoimatekijöiden buustamiseksi seudun tulevaisuuden tekijöiksi. Mukana Bigdatan kehittämiskokonaisuudessa on seudun koulutustoimijoita ja työllisyyden asiantuntijaverkostoa. Yritysverkosto otetaan mukaan 2022 aikana.

Fyk toimii monissa hankkeissa, osassa hallinnojana, toisissa yhteistyökumppanina.

Kiinteistösopimukset

Yhtiön omistuksessa tai osake-enemmistön kautta hallinnassa olevat kiinteistöt ja rakennukset sekä niidenhankinta-ajat ovat seuraavat:

Torikatu 8	2 080m ²	25.01.1999
Sipilänkatu 13	1 753 m ²	20.07.1990
Salkokatu 3	5 105 m ²	31.05.2003
Koy Forssan Lastu	6 855 m ²	29.06.2009
Koskivuorenkatu 5	3 457 m ²	31.12.2013
Koulukatu 13	2 400 m ²	01.03.2017
Aukeentie 8	2 600 m ²	01.12.2017

Yhtiön toimitilat ovat vuokrattuina. Yhtiön hallinnoimissa tiloissa työskentelee yli 200 työntekijää. Vuokrausaste on saatu nostettua lähes 100 %:iin.

Rahoitus ja taloudellinen tilanne

Yhtiön maksuvalmius tilikauden aikana oli kohtalainen. Yhtiön liikevaihto oli 1.776.649,93 euroa (vuonna 2020 1.393.404,30 euroa). Yhtiön tekemät poistot ja arvonalentumiset tilikaudella olivat 412.082,97 euroa (vuonna 2020 451.412,11 euroa) ja se kirjasi tilikauden tulokseksi poistojen jälkeen 166.330,80 euroa (vuonna 2020 101.197,90 euroa).

Tilikauden aikana yhtiö lyhensi lainojaan 1.042.461,92 euroa lainaohjelman mukaisesti, osan lainoista ollessa lyhennysvapaalla koronapandemiasta johtuen. Tilikauden päättyessä yhtiön lainat rahoituslaitoksilta olivat 11.050.548,18 euroa, sekä lainat Forssan kaupungilta 2.684.392,83 euroa, yhteensä 13.734.941,01 euroa.

Kiinnityksiä ja pantteja yhtiö on antanut ainoastaan omistajalleen Forssan kaupungille.

Taseen loppusumma on 16.030.230,73 euroa, josta oma pääoma on 2.013.136,30 euroa.

Yhtiön toiminnan vastuu, omaisuus, kiinteistöt ja rakennukset on vakuutettu If Vahinko-vakuutusyhtiössä. Forssan kaupungin ottama hallinnonvastuuvakuutus suojaa Forssan Yrityskehitys Oy:n toimitusjohtajaa ja hallitusta Howden Finlandin kautta.

Rakennustoiminta

Yhtiöllä ei vuoden 2021 aikana ollut uudisrakennustoimintaa. Yhtiössä tehtiin ainoastaan suunnitelman mukaisia korjauksia, niiltä osin mitä oli mahdollista toteuttaa.

Organisaatio

Yhtiön hallitukseen ovat toimintavuoden aikana kuuluneet 1.1.2021-30.7.2021 Jaana Lähteenkorva (puheenjohtaja), Kaisa Lepola (varapuheenjohtaja), Arto Heino, Nicholas Salonen ja Jaakko Mäki.

Hallituksen kokoonpano ajalla 1.8.2021-31.12.2021 oli Jaana Lähteenkorva (puheenjohtaja), Kaisa Lepola (varapuheenjohtaja), Onni Luomala, Nicholas Salonen ja Tapio Virtanen. Hallitus kokoontui tilikauden aikanayhdeksän kertaa.

Yhtiön tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO, päävastuullisena tilintarkastajana Seija Hakamäki (HT, JHT). Yhtiön kirjanpidon ja palkanlaskennan on hoitanut tilitoimisto Laskentapiste Balanssi Oy. Yhtiö on Kuntien eläkevakuutuksen jäsenyhteisö.

Tulevan vuoden tapahtumia

Yhtiö toteuttaa laatimaansa strategiaa, kaupungin strategiaa sekä Forssan kaupunkiseudun elinvoimaohjelmaa.

Yhtiö on aktivoitunut edelleen hanketoiminnassa sekä yrittäjyhteistyössä. Yhtiö tulee toimintavuoden aikana järjestämään erilaisia tapahtumia yrittäjille ja yhdessä yrittäjien sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Tapahtumatoimintaa jatketaan verkossa ja vuoden päätapahtuma FRUSH pidetään hybriditapahtumana vallitsevan koronatilanteen johdosta. Yhtiön toimintaa mitataan strategiassa määritellyin tavoin.

Toimitusjohtaja Riikka Riihimäki vastaa yhtiön johtamisesta.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskitekijät voidaan yhtiön osalta jakaa henkilöriskeihin, toiminnallisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Henkilöstöriskien vahvuustekijöitä ovat osaaminen ja ammattitaito, kokemus sekä toimintaympäristön tuntemus. Heikkouksia ovat pieni organisaatio, vajavaiset resurssimahdollisuudet henkilökunnan mahdollisiin poissaolojen korvaamiseen (ns. varamiesjärjestelmä) ja henkilöstön ikärakenne.

Toiminnalliset riskit on pääosin pyritty suojaamaan vakuutuksin. Vakuutusturvaa on arvioitu viimeksi 2020 uudelleen ja sitä on edelleen vahvistettu. Asiaan vaikuttavia toimenpiteitä on tehty, työtä jatketaan edelleen. Vakuutusturvaa arvioidaan laajemmin vielä uudelleen yhdessä kaupungin kanssa.

Toiminnallisiin riskeihin kuuluvat myös tietoturva ja salassapito. Tietoturvaa on parannettu keskittämällä yhtiön ICT-palvelut kaupungin IT-yksikön hoidettavaksi. Yhtiön asiakkaisiin nähden erittäin merkittävä asia on salassapitoturva ja sen mukanaan tuoma ”brändi” yhtiön jatkotoiminnalle. Yhtiö on aktiivisesti osallistunut järjestettyihin koulutuksiin ja ict-ratkaisuihin, joita kaupunki on toteuttanut ja toteuttaa. Yhtiön net-tisivuja päivitetään saavutettavuus-direktiivin mukaisesti.

Taloudellisten riskien merkittävimpiä tekijöitä ovat ulkoisen ympäristön muutokset, mahdollinen taantuma, koronapandemian aiheuttama talouspudotus tai muu asiak-kaisiin liittyvä este, jolloin tehty sopimus purkaantuu. Yhtiön vieraan pääoman määrä on kasvanut vuosien aikana huomattavasti, jota on pyritty suojaamaan pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla ja korkosuojauksilla. Yhtiö ei ole ottanut ulkopuolista lainaa vuonna 2021. Vuonna 2020 yhtiö teetti korkosuojausarviointin yhtiön lainoista, jonka mukaan yhtiön lainakanta on suojattu hyvin. Rahoitusta järjestellään tarvittaessa uudelleen.

Yhtiön vahinkoriskeihin ei sisälly kemiallisia aineita tai tuotantoriskejä vaan lähinnä kiinteistöihin kohdistuvia riskejä.

Yhtiön omistamiin kiinteistöihin osaan on teetetty PTS- tutkimus, jolla saatiin näkyvyyttä tulevien vuosien korjaustarpeille, joita arvioidaan erikseen tekeillä olevassa omaisuusstrategiassa. On selvää, että yhtiöllä on paljon kertynyttä korjausvajetta, jonka määrä tarkentuu vuoden 2022 aikana. Korjausvelkaa pyritään kuromaan kiinni seuraavan 10 vuoden aikana eri toimenpiteillä.

Forssan kaupungin Vanhustenkotiyhdistys ry

Kulunut vuosi oli yhdistyksen 49. toimintavuosi.

Forssan kaupunki on vuokrannut yhdistyksen tilat ja tekee tiloissa vanhusten palvelutoimintaa sekä vuokraa asuntoja vanhusten käyttöön.

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin 21.9.2021 ja yleinen syyskokous 15.12.2021. Kokouksissa käsiteltiin yhdistyksen sääntöjen määräämät asiat.

Yhdistyksen varsinaisena tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö BDO Oy.

Yhdistyksen vuokratuotot 448.524,00 euroa.

Vuoden 2021 aikana ei peritty jäsenmaksuja.

Lounais-Hämeen koulutus kuntayhtymä

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Tavoitteiden toteutuminen

Yhtymävaltuuston toimintavuodelle 2021 hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin suurelta osin. Vuoden 2021 keskeisimpänä tehtävänä kuntayhtymätasolla oli uuden organisaatorakenteen mukainen toiminta ja tiimityöskentelyn käynnistäminen. Kehitystyöhön ja henkilöstön kouluttamiseen käytettiin paljon resursseja. Maailmanlaajuinen covid19-pandemia vaikutti toimintaan edelleen koko vuoden ajan ja vuoden aikana oli eripituisia poikkeusjaksoja pandemian paikallista vaiheesta riippuen.

Strategiassa linjattua uutta organisaatorakennetta oli rakennettu laaja-alaisesti luottamushenkilöiden ja koko henkilöstön kanssa koko edellisvuoden ajan. Kuntayhtymän organisaatorakenne uudistettiin vastaamaan strategisiin tavoitteisiin, työelämän ja ammattien muutoksen ja kehittyvän teknologian tuomiin vaatimuksiin. Uusi organisaatorakenne uudistettuine tehtävineen astui voimaan 1.1.2021.

Myös muissa strategisissa painopistealueissa päästiin etenemään pandemiasta huolimatta.

Laatutyö

Kuntayhtymän laadunvarmistuksen viitekehyksenä on ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen tueksi kehitetty CQAF- malli (Common Quality Assurance Framework), mikä perustuu useiden muiden käytössä olevien arviointimallien EFQM (European Framework of Quality and Management) ja CAF (Common Assessment Framework) tavoin jatkuvaan oppimiseen ja toiminnan systemaattiseen kehittämiseen.

Laatutyötä suunnitellaan ja ylläpidetään IMS-järjestelmässä (laadunhallinnan toiminnanohjausjärjestelmä IMS Integrated Management System). IMSin avulla tarvittava tieto oppilaitoksen toiminnasta ja prosesseista on kaikkien saatavilla erilaisiin

tilanteisiin. Vuonna 2021 organisaatiomuutoksen myötä tuli päivitettäväksi useita prosesseja vastuiden ja tehtävänkuvien muuttuessa. Myös keskeisten koulutus-toiminnan prosessien ja työohjeiden tekemistä jatkettiin edelleen. Toimintajärjestelmä sisältää laatu-, ympäristö- ja turvallisuusjohtamisen osa-alueet.

Vuoden 2020 aikana kuntayhtymässä suoritettiin kestävän tulevaisuuden indikaattorien mukainen auditointi, joka johti siihen, että Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä sai ensimmäisenä oppilaitoksena Suomessa kyseisen sertifiointin tammikuussa 2021. Sertifikaattia juhliittiin matalalla profiililla kokoontumisrajoitusten vuoksi 19.3.2021, mutta sosiaalisessa mediassa ja sanomalehdissä asia sai ansaitsemaansa laajaa näkyvyyttä koko vuoden ajan.

Rahoitus

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle myönnetään laskennallisesti perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta kunkin rahoitusosuuden euromäärästä se osuus, joka vastaa koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellista osuutta kyseisen rahoitusosuuden kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista. Koulutuksen järjestäjän osuus perusrahoituksesta perustuu ministeriön koulutuksen järjestäjälle asettamiin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritusrahoituksessa suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osien osaamispisteisiin sekä vaikuttavuusrahoituksessa opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko- opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. Laskennallisen rahoituksen lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat hakemuksesta saada strategiarahoitusta, jota ministeriö myöntää harkintaan perustuen.

Rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon keskeiset koulutuksen kustannuksiin vaikuttavat tekijät, kuten tutkintokohtaiset kustannuserot, eri tutkintotyytit, koulutuksen toteuttamismuodot, erityinen tuki ja majoitus, työvoimakoulutus, oppimisvalmiuksia tukevat opinnot ja henkilöstökoulutus, painottamalla rahoituksen perusteena käytettäviä suoritemääriä erilaisilla kustannuserot huomioivilla kertoimilla. Lisäksi rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksella sekä niiden laskennassa käytetyillä kertoimilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan toimintaa osaa- mistarpeita vastaavaksi sekä tehostamaan opinto-prosesseja. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa käytetyillä kertoimilla painotetaan esimerkiksi vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden tutkintoja tai aikaisemmin työttömänä olleiden työllistymistä.

Rahoitusta maksetaan myös suoritusten ja tulosten perusteella eikä pelkästään opiskeluajan perusteella. Volyymissa huomioidaan perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. 70 % rahoituksesta tulee opiskelijavuosien mukaan. 20 % rahoituksesta tulee suoritteiden perusteella (tutkintojen osat ja tutkinnot). 10 % rahoituksesta tulee tuloksellisuudesta, jota kuvaavat työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen sekä opiskelijoiden ja työelämän palaute. Strategiarahoitusta koulutuksen järjestäjä saa enintään 2 % kokonaisrahoituksesta.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annettu opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta on uudistettu. Uusi asetusta tuli voimaan 1.1.2022. Muutos vaikuttaa tutkintojen rahoitukseen ja kustannuskertoimiin.

Investoinnit ja rakentaminen

Kuntayhtymällä ei ollut investointiohjelmassa merkittäviä investointeja vuonna 2021. Forssan Kuustossa aloitettiin FAI-4 talon rakentaminen syksyllä 2017 opiskelijatyönä ja se myytiin kesällä 2021. Seuraavan myytäväksi tarkoitetun omakotitalon rakentaminen aloitettiin opiskelijatyönä Kuustossa elokuussa 2021.

Olellaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Merkittävin muutos kuntayhtymän toiminnassa oli uuden organisaatorakenteen voimaantulo. Moderni, itseohjautuva tiimiorganisaatio astui voimaan 1.1.2021. Organisaatioon oli perustettu uusia virkoja ja toimia sekä poistettu joitakin tehtävännimikkeitä. Loppuvuonna 2020 tiimit järjestäytyivät ja valitsivat tiiminvetäjät. Suunnitteluun ja organisaatiomuutokseen valmistautumiseen käytettiin edellisvuonna henkilöstön kanssa aikaa ja vaivaa, mutta sen avulla varmistettiin sujuva siirtyminen ja roolit uudessa organisaatiossa. Uudet tehtävät, jotka astuivat voimaan 1.1.2021, olivat rehtori, koulutusjohtaja/vararehtori, opiskelijapalveluiden johtaja, teknologiapäällikkö, viestintäpäällikkö, henkilöstöpäällikkö ja hallinto- asiantuntija. Talous- ja henkilöstöjohtajan tehtävännimike muutettiin elinvoimajohtajaksi 1.1.2021 alkaen.

Uudessa organisaatiossa on neljä tulosaluetta, joita johtavat tulosvastuulliset esimiehet. Organisaatio toimii vuoden alusta lukien kotitiimeissä, joita on 22. Sen lisäksi kehittämistyötä tehdään yhteistyötiimien avulla.

Valtionosuusrahoitus vuodelle 2021 oli kokonaisuudessaan 12.053.645 euroa. Talousarviossa valtion- osuusrahoituksen määräksi oli alun perin arvioitu 10.889.999 euroa. Ensimmäinen rahoituspäätös sisälsi harkinnanvaraista korotusta torninosturikoulutuksen järjestämiseen 155.000 euroa sekä 40.000 euroa työ- paikkaohjaajien koulutuksen lisäämiseen ja kehittämiseen. Vuoden aikana saatiin lisämäärärahaa ammatillisten opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin 430.382 euroa sekä harkinnanvaraista korotusta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin 107.000 euroa. Lisämäärärahat ovat osa vuoden valtionosuusrahoitusta. Toisella lisäsuoritepäätöksellä kuntayhtymälle myönnettiin vielä vuoden lopussa 17 opiskelijavuoden lisäys tavoitteelliseen opiskelijavuosimäärään. Lisäyksen rahoituksellinen vaikutus oli 105.514 euroa.

Korona-pandemian vuoksi toiminta oli aika ajoin haasteellista. Poikkeusoloja järjestettiin koko vuoden 2021 aikana. Valtionhallinnon ja sairaanhoitopiirien määräykset, ohjeet ja suositukset vaikuttivat erityisesti lähiopetuksen järjestämiseen. Poikkeusolot eivät kuitenkaan vaikuttaneet sanottavasti kuntayhtymän talouteen.

Kuntayhtymän hallintosääntöä päivitettiin keväällä 2021. Syynä tähän oli Laki julkisen hallinnon tiedon-hallinnasta 906/2019, joka oli tullut voimaan vuonna 2020. Laisassa on myös kuntayhtymiä koskevia määräyksiä tiedonhallinnan järjestämisestä julkisissa organisaatioissa, jotka päivitettiin hallintosääntöön. Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän organisaatiomuutos huomioitiin myös hallintosäännössä.

Marraskuussa 2021 koolla oli ensimmäistä kertaa uusi yhtymävaltuusto. Yhtymävaltuusto valitsi tuolloin uudet yhtymähallituksen ja tarkastuslautakunnan jäsenet. Mo-

lemmat toimielimet kokoustivat ensimmäisen kerran joulukuussa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Voimassa oleva rahoitusjärjestelmä vaatii jatkuvaa koulutusmäärien ennakkointia ja suunnittelua, jotta tarjottava koulutus vastaa työelämän tarpeita eikä rapauta koulutuksen rahoituspohjaa. Koulutuksen rahoituksen jakautuminen perusrahoitukseen, suoriterahoitukseen ja vaikuttavuusrahoitukseen voi johtaa vuosittaiseen vaihteluun valtionosuusrahoituksen määrässä.

Aiempina vuosina tehtyjä investointivaroja on vielä hieman jäljellä ja niitä voidaan käyttää kiinteistöjen korjaukseen sekä ohjelmisto- ja tietojärjestelmien muutostukustuksiin. Tulevina vuosina toiminnan suunnittelussa tulee huomioida rahoituksen riittävyys myös investointeihin, mikä tulee olemaan haastavaa.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Rahoituksen perustana ovat opiskelijavuodet, joista kertyy perusrahoitus. OKM on lisärahoittanut edelleen vuonna 2021 ammatillista koulutusta, mutta rahoitusta ei ole kohdennettu perusrahoitukseen, vaan määräaikaisena erikseen haettavana lisärahoituksena.

Opiskelijavuosia on haastavaa saada täyteen, sillä väki vähenee seutukunnalta ja nuorten määrä on selvässä laskussa. Vuonna 2021 opiskelijavuodet kuitenkin kertyivät poikkeuksellisen hyvin tavoitteeseen nähden. Talouden mahdollinen kiristyminen ja ennakkoinnin vaikeutuminen tulevat vaikuttamaan myös oppilaitoksen toimintaan. Aiempien vuosien hyvät tulokset ovat mahdollistaneet kiinteistöjen peruskorjaukset. Rahoituksen mahdollinen väheneminen samalla kun kustannukset kuitenkin nousevat, edellyttää toiminnan kehittämistä tehokkaammaksi sekä opetuksessa että tukipalvelutoiminnoissa.

Yhteiskunnan ja ammattien muutokseen on valmistauduttu kuntayhtymän strategia-prosessin kautta ja organisaatorakenteen muutoksella, mutta yhteiskunnan nopea muutostahti, ammattien ja teknologian kehitys aiheuttavat kuitenkin haasteita. Ministeriön ja opetushallituksen suunnalta puuttuvat selkeät ohjeistukset aiheuttavat tulkintaongelmia oppilaitoksen päivittäisessä työssä. Koronapandemia vaikutti kuntayhtymän talouteen pidentyneiden opiskeluaikojen kautta, mikä lisäsi opiskelijavuosien kertymistä. OKM kuitenkin panosti merkittäväällä lisärahoituksella koronan aiheuttaman lisätuen tarpeeseen.

Rahoituksen luotettava ennakkointi ei ole mahdollista ennen kuin Opetus- ja kulttuuriministeriön raportointitiedoista saadaan tuotettua oikeaa ja riittävää informaatiota ennakkointi- ja suunnittelutyön pohjaksi ja laskelmista saadaan luotua vuosien kuluessa trendejä. Opettajilla on merkittävä rooli opiskelijoiden tietojen ylläpitämisessä ja sitä kautta rahoituksen muodostumisen perusteista. Opettajien koulutukseen ja perehdyttämiseen on resursoitu edelleen aikaa ja rahaa vuoden 2021 aikana, jotta järjestelmän tuottama tieto olisi mahdollisimman ajantasaista.

Opetushenkilöstön saatavuushaasteet vaikuttivat erityisesti tekniikan alojen koulutuksen järjestämiseen. Riskinä on, että pätevän opetushenkilöstön rekrytoinnista tulee yhä haastavampaa, kun kilpailu osaavasta työvoimasta yleisesti kiristyy

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä

Yhtymäjohtajan katsaus

Vuosi 2021 oli monelta osin poikkeuksellinen, ja edellisen vuoden tavoin COVID-19 vaikutti monelta osalta kuntayhtymän toimintaan ja talouteen. Toiminallisesti haasteet liittyivät henkilöstön työkyvyn ylläpitoon ja sairaspöissaoloihin, ja sitä kautta tilanteella oli myös joiltakin osilta vaikutusta suoraan asiakaspalveluun. Talouden osalta kuntayhtymän tilinpäätös oli ennakoitua parempi, ottaen huomioon moninaiset olosuhteet – tilinpäätös jäi 0,4 M€ ylijäämäiseksi. Korona-avustusta haettiin 4,75 miljoonaa, josta ensimmäisessä päätöksessä on saatu 3 M€.

Henkilöstökulut jäivät hieman talousarviossa arvioitua alhaisemmiksi, mutta samalla henkilöstön vuokrauskulut kasvoivat määrältään ja kustannuksiltaan (kohdassa palvelujen ostot). Siitäkin huolimatta yhtymän tulos oli positiivinen koko yhtymän osalta. Vuosikatteen toteutuma oli arvioitua parempi, 2,3 M€.

FSHKY:n strategiaa päivitettiin vuodelle 2022, ja sitä muokattiin sekä käytiin läpi syksyn mittaan muun muassa yhtymähallituksen kanssa. Strategia 2.0:n keihäänkärjiksi nousivat asiakaslähtöisyys, henkilöstön hyvinvointi, asiakkaiden omatoimisuuden tukeminen sekä hydyn veto- ja pitovoiman parantaminen. Näistä kaikkein tärkeimmäksi on koronan kurittaessa noussut henkilöstön hyvinvointi, jota on pyritty parantamaan muun muassa ePassin palveluita laajentamalla.

Hyvinvointialuevalmistelu alkoi monilta osin ja yhtymä oli mukana lukuisissa työryhmissä, joissa haettiin yhteisiä painopisteitä ja pohdittiin tulevan HVA:n organisointumista ja miten sen toiminta saataisiin alkamaan mahdollisimman häiriöttömästi vuoden 2023 alussa. Valmistelutyö ja suunnittelu konkretisoituvat enemmän vielä vuoden 2022 aikana.

FSHKY:n henkilöstö oli vuonna 2021 monien muutosten ja COVID 19 -viruksen mukanaan tuomien haasteiden osalta kovilla, ja pitkittynyt tilanne on vaatinut venymistä ihan jokaiselta. Kokonaiskuvaa ei ole helpottanut myöskään entisestään kasvaneet rekrytointihaasteet, etenkin hoitajien ja lääkäreiden osalta. Valtakunnallinen kilpailu henkilöstöstä on entisestään kiristynyt ja tulee kiristymään, ja tähänkin hyky on strategiassaan varautunut ja lähtenyt toimeenpanemaan erilaisia ratkaisuja tilanteen helpottamiseksi (mm. kannustimet ja rekrytointipalkkiot).

2.13.4 Konsernivalvonnan järjestäminen

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa annettava tiedot:

- miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty
- onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
- miten konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa on esitetty kaupungin hallintosäännössä ja konserniohjeessa.

Valtuusto hyväksyi 3.9.2018 omistajapoliittiset linjaukset ja tarkistetun konserniohjeen voimaantuleviksi 1.10.2018 lukien. Omistajapoliittisissa linjauksissa määritellään ne pitkän aikavälin tavoitteet, joita kaupungilla on omistuksiinsa liittyen. Konserniohje sisältää myös tytäryhteisöjen hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat ohjeet.

Ohjeiden anto kunnan edustajille ja konserniohjeen noudattaminen

Kaupunginhallitus on antanut erillisiä konserniohjauksia/ennakkosuostumuksia tytäryhteisöille konserniohjeen mukaisesti.

Kaupungin hallintosäännössä todetaan, että kaupunginhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa. Ulkopuolisen arvioinnin teki BDO Oy keväällä 2021. Arvioinnin perusteella kaupungin omistajaohjausta on toteutettu aktiivisesti ja sitä on olennaisilta osin toteutettu tuloksellisesti menettelytapojen, riskienhallinnan ja kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen näkökulmista.

Omistajaohjauksen toimintatavoissa kuten esimerkiksi ohjeiden antamisessa kaupungin edustajille kuntayhtymissä ja yhtiökokouksissa ja konserniohjeen noudattamisessa ei ole havaittu olennaisia puutteita vuoden 2021 aikana.

Konsernitavoitteiden asettaminen ja toteutumista koskeva arviointi

Vuosittain talousarvion laadintaprosessiin liittyen pidetään kaupunginjohtajan johdolla ns. konsernineuvottelut, joissa seurataan kuluvaa vuotta ja suunnitellaan seuraavaa talousarviovuotta ja seuraavia vuosia ja niiden tavoitteita.

Kaupunginvaltuusto asettaa talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille ja liikelaitokselle konsernitavoitteet, joiden toteutumista seurataan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Liikelaitos ja tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan standardoituihin lomakkeisiin ja tunnuslukuihin perustuen osavuositarkastuksittain. Osavuositarkastukset laadittiin 1.1.–31.3. ja 1.1.–30.6. ja 1.1.–31.10. Lisäksi liikelaitokselta ja tytäryhteisöiltä edellytetään talouden seurantaa kuukausittain.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tytäryhteisöissä

Konserniohjeen mukaan kaupungissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jota koordinoi kaupungin riskienhallintatyöryhmä. Kirjallinen kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikka hyväksyttiin valtuustossa 12.12.2011. Riskienhallintapolitiikka selkeyttää kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tehtävät ja vastuut, riskienhallinnan toimenpiteet ja riskienhallinnan raportoinnin ja arvioinnin. Riskienhallintapolitiikkaa tulee noudattaa koko kaupunkikonsernissa kaikilla sen tasoilla.

Kuntavaalit järjestettiin 13.6.2021. Vaalien jälkeen konsernin luottamushenkilöissä tapahtui muutoksia ja sen seurauksena kaupungin konserniohje, riskienhallintapolitiikka ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje käsiteltiin tytäryhtiöiden hallituksissa ja tuotiin näin uusien jäsenten tietoon.

Kunkin konserniyhteisön hallitus vastaa yhdessä toimitusjohtajan kanssa sisäisestä valvonnasta, riskien hallinnasta ja riskienhallintaprosessin kokonaisvaltaisuudesta ja systemaattisuudesta.

Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan järjestämisestä, toimivuudesta ja riittävydestä mm. osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksen yhteydessä. Raportoinnin yhteneväisyyteen on edelleen kiinnitettävä huomiota ja asiaa on käsitelty mm. kaupungin riskienhallintaryhmässä, jonne tytäryhtiöiden edustajat ovat kutsuttuina.

Kaupunkikonsernin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan näkökulmasta erityistä huomiota on kiinnitettävä konsernin avainhenkilöriskeihin ja varahenkilöjärjestelyjen toimivuuteen, sisäisen valvonnan toteutumiseen ja tehokkuuteen sekä sopimusriskeihin.

Vuonna 2021 riskienhallinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen ja sen vaikutuksiin konserniyhtiöiden toimintaympäristöön. Uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023, mutta tosiasiallisesti yhtiöiden on ollut valmistauduttava tuleviin muutoksiin jo vuoden 2021 aikana. Erityisesti toimintaympäristön muutokset vaikuttavat tukipalveluita tuottavaan Loimijoen Kuntapalveluihin.

Forssa-asunnot Oy ja Forssan Yrityskehitys Oy ovat mukana kaupungin kanssa Apollo-lainasalkun hallintapalvelussa, jossa kaikki kaupungin ja tytäryhtiöiden rahoitussopimukset ovat yhdessä palvelussa. Korkoriskien hallinnassa ja arvioinnissa hyödynnetään Operandi Oy:n palveluita.

Keskitettyjen konsernipalvelujen käyttö

Konsernin sisäisistä palveluista ja yhteisistä periaatteista ohjeistetaan konserniohjeen kohdassa 2.10. Kaikki konserniin kuuluvat yhteisöt kuuluvat kaupungin konsernitiliin.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Tiedonkulkuun ja luontevaan vuorovaikutukseen kiinnitetään edelleen huomiota. Koronapandemia on joiltakin osin vaikeuttanut tiedonkulun toimivuutta, kun kohtaamiset kasvokkain ovat vähentyneet. Kaksi viimeistä vuotta ovat lisänneet etäyhteyksin tehtävän vuorovaikutuksen määrää ja esimerkiksi videopuheluiden ja -palaverien hyödyntäminen on muuttunut osaksi normaalia arkea. Tulevina vuosina päästään yhdistämään uusien ja vanhojen vuorovaikutustapojen hyvät puolet, mikä seurauksena tiedonkulun toimivuuden tulisi lisääntyä.

Kaupungissa on käytössä säännölliset konsernijohtoryhmät, joissa käydään läpi ajankohtaisia koko konsernia koskevia asioita ja linjauksia. Forssan Yrityskehitys

Oy:n toimitusjohtaja sekä Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymäjohtaja osallistuu kaupungin johtoryhmän kokouksiin.

Konsernin edustajat ovat mukana ict-ohjausryhmässä sekä hankintatyöryhmässä.

Kaupunginhallituksessa on käytäntö, jonka mukaan jokaisessa hallituksen kokouksessa on yhtenä pykälänä kaupunkikonsernia koskevat ajankohtaiset asiat. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajia on kuultu hallituksen ja valtuuston iltakouluissa ja seminaareissa.

Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kaupunginhallitus vastaa hallintosäännön mukaisesti yhtiöiden hallitusten jäsenten nimitysprosessista ja nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin.

Konserniohjeen kohdassa 2.11 Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen todetaan mm. ”Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään ulkopuolinen liiketoiminta/hallitusosaaja.” Tämä ei ole toteutunut kaikilta osin.

2.13.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2021		2020
	<i>1000 euroa</i>		<i>1000 euroa</i>
Toimintatuotot	78 577		75 469
Toimintakulut	-182 535		-174 683
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2		0
Toimintakate	-103 956		-99 213
Verotulot	63 753		61 171
Valtionosuudet	51 983		53 410
Rahoitustuotot ja -kulut	-464		-600
Korkotuotot	18		43
Muut rahoitustuotot	213		79
Korkokulut	-694		-710
Muut rahoituskulut	-1		-12
Vuosikate	11 316		14 768
Poistot ja arvonalentumiset	-10 858		-10 822
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 858		-10 822
Arvonalentumiset	0		0
Satunnaiset erät	0		0
Tilikauden tulos	458		3 946
Tilinpäätössiirrot	-2	0	1
Tilikauden verot	42		-38
Laskennalliset verot	-3		0
Vähemmistöosuudet	-92		13
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	403		3 922

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	43,0		43,2
Vuosikate/poistot %	104,2		136,5
Vuosikate, euroa/asukas	683		879
Asukasmäärä	16 570		16 800

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista= 100 x Toimintatuotot/Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista = 100 x vuosikate / poistot

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2021	2020
	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
Toiminnan rahavirta	<u>10 581</u>	<u>13 742</u>
Vuosikate	11 315	14 768
Tilikauden verot	42	-38
Tulorahoituksen korjauserät	-777	-988
Investointien rahavirta	<u>-20 518</u>	<u>-9 622</u>
Investointimenot	-21 569	-9 940
Rahoitusosuudet investointimenoihin	515	135
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	535	183
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 938	4 120
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	<u>54</u>	<u>179</u>
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	54	179
Lainakannan muutokset	<u>9 886</u>	<u>-1 289</u>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 853	11 051
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 813	-4 876
Lyhytaikaisten lainojen muutos	846	-7 463
Muut maksuvalmiuden muutokset	658	2 196
Rahoituksen rahavirta	10 599	1 087
Rahavarojen muutos	661	5 207
Rahavarat 31.12.	33 315	32 654
Rahavarat 1.1.	32 654	27 447
Rahavarojen muutos	661	5 207
KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta	-1 707	4 353
Investointien tulorahoitus, %	53,7	150,6
Laskennallinen lainanhoitokate	1,2	1,7
Kassan riittävyys, pv	57	63

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 1000 euroa = rahoituslaskelman välituloksen kertymä tilinpäätösvuodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta.

Investointien tulorahoitus, %= 100 x Vuosikate/Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT 31.12.

	2021	2020
VASTAAVAA	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	154 861	144 977
Aineettomat hyödykkeet	<u>968</u>	<u>710</u>
Aineettomat oikeudet	950	676
Muut pitkävaikutteiset menot	19	34
Aineelliset hyödykkeet	<u>142 351</u>	<u>132 782</u>
Maa- ja vesialueet	18 854	18 712
Rakennukset	74 165	79 228
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 604	28 698
Koneet ja kalusto	3 149	2 665
Muut aineelliset hyödykkeet	26	26
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	19 554	3 453
Sijoitukset	<u>11 542</u>	<u>11 485</u>
Osakkuusyhteisöosuudet	164	164
Muut osakkeet ja osuudet	11 275	11 147
Muut lainasaamiset	17	89
Muut saamiset	85	85
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	221	137
VAIHTUVAT VASTAAVAT	44 946	44 015
Vaihto-omaisuus	830	1 032
Saamiset	<u>10 630</u>	<u>10 329</u>
Pitkäaikaiset saamiset	1 683	1 800
Lyhytaikaiset saamiset	8 947	8 529
Rahoitusarvopaperit	172	172
Rahat ja pankkisaamiset	33 315	32 482
	<u>200 029</u>	<u>189 130</u>

VASTATTAVAA	2021	2020
	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
OMA PÄÄOMA	95 080	94 482
Peruspääoma	65 532	65 532
Arvonkorotusrahasto	152	152
Muut omat rahastot	2 127	2 126
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	26 866	22 751
Tilikauden yli-/alijäämä	403	3 922
VÄHEMMISTÖOSUUDET	16	107
PAKOLLISET VARAUKSET	286	339
Muut pakolliset varaukset	286	339
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 289	1 223
VIERAS PÄÄOMA	103 359	92 979
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	62 391	52 000
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 021	727
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15 162	15 667
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	24 785	24 585
	200 029	189 130

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	47,5 %	50,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53 %	49 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1.000 euroa	27 269	26 673
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas	1 646	1 588
Konsernin lainat, euroa/asukas	4 680	4 028
Konsernin lainakanta 31.12., 1.000 euroa	77 553	67 667
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	81 709	70 049
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	4 931	4 170
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1.000 euroa	17	89
Kaupungin asukasmäärä	16 570	16 800

2.14 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

2.14.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että tilikauden tulos 2 183 427,05 euroa käsiteltäisiin kaupungin ja vesihuoltoliikelaitoksen erilliskirjanpidossa seuraavasti:

Tehdään 800 000 euron investointivaraus liikuntatilojen peruskorjaukseen sekä 600 000 euron investointivaraus Puistolinnan liikenneympyrään.

Tuloutetaan kaupungin tehtyä poistoeroa suunnitelman mukaan 70 646,53 euroa ja Forssan vesihuoltoliikelaitoksen tehtyä poistoeroa suunnitelman mukaan 17 847,73 euroa.

Tilikauden ylijäämä 871 921,31 euroa ehdotetaan kirjattavaksi siten, että Forssan vesihuoltoliikelaitoksen tilikauden ylijäämään kirjataan 489 803,84 euroa ja kaupungin tilikauden ylijäämään kirjataan 382 117,47 euroa.

2.15. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.15.1 Käyttötalouden toteutuminen

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
100 Keskushallinto					
- menot	6 661 187	0	6 661 187	6 482 831	178 356
- tulot	2 234 390	0	2 234 390	2 295 037	60 647
- netto	-4 426 797	0	-4 426 797	-4 187 794	239 003
700 Vaalit					
- menot	54 490	0	54 490	64 751	-10 261
- tulot	700	0	700	20 211	19 511
- netto	-53 790	0	-53 790	-44 541	9 249
710 Tarkastustoiminta					
- menot	54 030	0	54 030	33 234	20 796
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-54 030	0	-54 030	-33 234	20 796
Keskushallinto yhteensä					
- menot	6 769 707	0	6 769 707	6 580 816	188 891
- tulot	2 235 090	0	2 235 090	2 315 248	80 158
- netto	-4 534 617	0	-4 534 617	-4 265 569	269 048
Sivistys- ja tulevaisuuspalvelut					
200 Toimialan tukipalvelut					
- menot	1 759 707	0	1 759 707	1 854 641	-94 934
- tulot	333 342	0	333 342	358 600	25 258
- netto	-1 426 365	0	-1 426 365	-1 496 041	-69 676
210 Perusopetus					
- menot	13 422 324	0	13 422 324	14 244 367	-822 043
- tulot	1 287 627	0	1 287 627	2 047 208	759 581
- netto	-12 134 697	0	-12 134 697	-12 197 159	-62 462
230 Vapaa-aikapalvelut					
- menot	5 466 425	0	5 466 425	5 217 781	248 644
- tulot	1 695 000	-500 000	1 195 000	933 449	-261 551
- netto	-3 771 425	-500 000	-4 271 425	-4 284 333	-12 908
240 Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö					
- menot	5 069 709	0	5 069 709	5 110 163	-40 454
- tulot	1 085 805	0	1 085 805	1 108 710	22 905
- netto	-3 983 904	0	-3 983 904	-4 001 453	-17 549
250 Varhaiskasvatuksen palvelut					
- menot	7 823 960	155 000	7 978 960	8 321 839	-342 879
- tulot	649 000	0	649 000	1 017 431	368 431
- netto	-7 174 960	-155 000	-7 329 960	-7 304 408	25 552
280 Työllisyyspalvelut					
- menot	4 395 666	0	4 395 666	4 204 642	191 024
- tulot	2 408 721	0	2 408 721	2 175 361	-233 360
- netto	-1 986 945	0	-1 986 945	-2 029 281	-42 336
285 Sosiaalipalvelut					
- menot	28 096 960	595 000	28 691 960	30 337 316	-1 645 356
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-28 096 960	-595 000	-28 691 960	-30 337 316	-1 645 356
290 Terveyspalvelut					
- menot	39 591 240	550 000	40 141 240	38 063 364	2 077 876
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-39 591 240	-550 000	-40 141 240	-38 063 364	2 077 876
Sivistys- ja tulevaisuuspalvelut yhteensä					
- menot	105 625 991	1 300 000	106 925 991	107 354 113	-428 122
- tulot	7 459 495	-500 000	6 959 495	7 640 759	681 264
- netto	-98 166 496	-1 800 000	-99 966 496	-99 713 355	253 141
Teknisen ja ympäristötoimen toimiala					
500 Teknisen ja ympäristötoimen hallinto					
- menot	406 179	0	406 179	377 203	28 976
- tulot	1 000	0	1 000	1 705	705
- netto	-405 179	0	-405 179	-375 498	29 681

KÄYTTÖTALOUSOSA	Alkuperäinen	Talousarvio-	Muutettu		Poikkeama
Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	TA 2021	muutokset 2021	TA 2021	TP 2021	
510 Maankäyttöpalvelut					
- menot	670 490	0	670 490	655 342	15 148
- tulot	754 100	0	754 100	679 258	-74 842
- netto	83 610	0	83 610	23 916	-59 694
520 Infrapalvelut					
- menot	3 116 830	0	3 116 830	3 264 121	-147 291
- tulot	201 400	0	201 400	159 554	-41 846
- netto	-2 915 430	0	-2 915 430	-3 104 567	-189 137
540 Pelastuspalvelut					
- menot	1 611 581	0	1 611 581	1 529 287	82 294
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-1 611 581	0	-1 611 581	-1 529 287	82 294
570 Tilapalvelu					
- menot	5 462 750	0	5 462 750	4 971 548	491 202
- tulot	9 509 900	0	9 509 900	9 344 397	-165 503
- netto	4 047 150	0	4 047 150	4 372 849	325 699
580 Yht.toiminta-alueen jätehuolto					
- menot	324 808	0	324 808	229 557	95 250
- tulot	324 808	0	324 808	229 679	-95 129
- netto, määräraha	0	0	0	122	122
600 Rakennusvalvonta ja ympäristöpalvelut					
- menot	733 930	0	733 930	706 379	27 551
- tulot	543 900	0	543 900	473 057	-70 843
- netto	-190 030	0	-190 030	-233 322	-43 292
610 Maankäytön suunnittelupalvelut					
- menot	289 530	0	289 530	272 257	17 273
- tulot	10 000	0	10 000	940	-9 060
- netto	-279 530	0	-279 530	-271 317	8 213
Teknisen ja ympäristötoimen toimiala yhteensä					
- menot	12 616 098	0	12 616 098	12 005 701	610 396
- tulot	11 345 108	0	11 345 108	10 888 590	-456 518
- netto	-1 270 990	0	-1 270 990	-1 117 104	153 886
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ					
- menot	125 011 796	1 300 000	126 311 796	125 940 626	371 170
- tulot	21 039 693	-500 000	20 539 693	20 844 596	304 903
- netto	-103 972 103	-1 800 000	-105 772 103	-105 096 030	676 073

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia toimialatasolla. Kyseessä on bruttositovuus.

Nettositovuuden piirissä ovat kuitenkin seuraavat käyttötalouden palvelut:

230 Vapaa-aikapalvelut

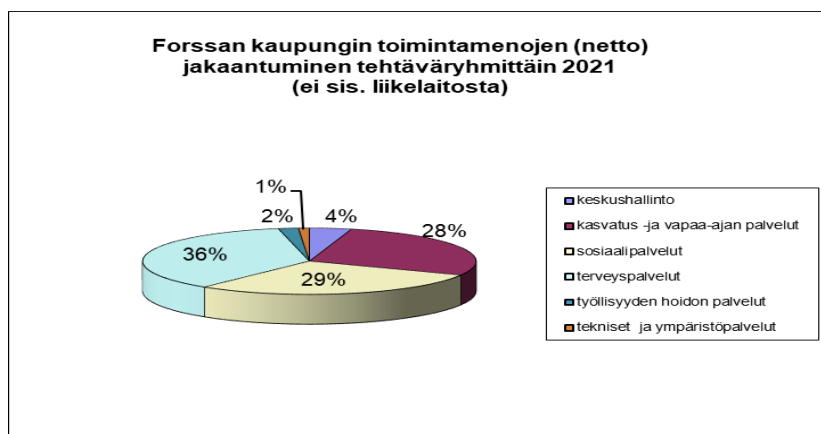
280 Työllisyyspalvelut

580 Yhteistoiminta-alueen jätehuolto

Sitovuustason mukaiset määrärahojen ylitykset ja tuloarvioiden alitukset on merkitty tummennuksella.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy ylitykset ja alitukset tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

Toimintakatteen toteuma oli 99,4 % eli alitusta talousarviosta 0,7 miljoonaa euroa.

TOIMIALA	10 KESKUSHALLINTO
PALVELU	100 KESKUSHALLINTO
TILIVELVOLLINEN	Kaupunginjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
100 Keskushallinto					
- menot	6 661 187	0	6 661 187	6 482 831	178 356
- tulot	2 234 390	0	2 234 390	2 295 037	60 647
- netto	-4 426 797	0	-4 426 797	- 4 187 794	239 003

Riskianalyysin toteutuminen:

Talouden tasapainottamisessa ja toimintojen sopeuttamisessa ei onnistuta

Valtion koronatukien vuoksi vuodet 2020 ja 2021 olivat poikkeuksellisia ja akuutein sopeutustarve on siirtynyt vuodelle 2022 ja sen jälkeiseen aikaan. Kokonaistilannetta ja Pärjäävä Forssa 2 –ohjelman tavoitteita tarkistetaan uudelleen vuoden 2022 aikana, kun aluehallintouudistuksen siirtolaskelmat täsmentyvät.

Omistajaohjaus ja konsernin kokonaishallinta epäonnistuu

Kaupunki teetätti omistajaohjauksen tuloksellisuuden arvioinnin ulkopuolisella audittoijalla alkuvuodesta 2021. Sen perusteella omistajaohjauksen ja konsernin kokonaishallinta on hyvällä tasolla. Raportista saatiin hyviä kehitysehdotuksia ja suosituksia omistajaohjauksen edelleen kehittämiseksi.

Elinvoiman kasvattamisessa ei onnistuta ja väestökato jatkuu ja kiihtyy

Riski on jatkuva ja siksi kaupungin elinvoima on jatkuva kehittämisen kohde.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Pelikirjaprojekti saatiin päätökseen alkuvuoden aikana, Pelikirja on yhteinen alusta uudelle toimintakulttuurille ja tiedolla johtamiselle.

ICT:n uudistamiseksi kaupunginhallitukselle esiteltiin kesäkuussa kumppanuusmallia Kuntien Tiera Oy:n kanssa. Asia palautettiin valmisteluun ja ICT uudistuksen valmistelu jatkuu 2022.

Toimistopäällikön irtisanouduttua hänen tehtävänsä jaettiin sisäisesti ja vakanssi jätettiin täyttämättä.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Henkilötyövuodet (htv1)	35	32,9	94,0
Tilat m ²	1 654	1 654	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Ei olennaisia poikkeamia.

PALVELU: 100 KESKUSHALLINTO

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	3.5 Kestävän kehityksen matkailun lisääminen	Kiertotalousmatkailutuotteistus.	Technical Visits Häme -hanke toteutettiin. Hankkeen yrityshankinta onnistunut; tavoite koko maakunnasta oli 30 yritystä ja mukana on 35, joista 17 Forssan seudulta. Näistä seudun yrityksistä suoria kiertotalousyrityksiä on 2 ja lisäksi on useita kiertotalousteemaan liitettäviä yrityksiä. Julkisrahoitteiset yritykset jäävät hanketoimintojen ulkopuolelle, mutta voidaan lisätä itse tuotteisiin. Hankkeessa toteutettiin v. 2021 aikana seutukoordinoinnin, yrityssparrausten ja valokuvausten kilpailutus, joiden pohjalta työ päästiin käynnistämään. Vuoden lopussa yrityksille järjestettiin Kick Off-tilaisuus sekä 2 verkossa toteutettua tietoisuutta aiheilla Asiantuntijavierailun palvelumuotoilu ja -prosessit sekä Asiantuntijavierailun hinnoittelu ja markkinointi.
	3.5 Kestävän kehityksen matkailun lisääminen		Hankkeen ohjausryhmä koostuu yritysten, kehittämissyhtiöiden koulutusorganisaatioiden edustajista ja se kokoontui 3 kertaa. Hankkeen ensimmäinen maksatus toteutettiin marraskuussa 2021 ajanjaksolta 1.1.-31.8.2021. Yrityssparraukset aloitettiin vuoden lopussa ja ne jatkuvat talven yli.

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	3.5 Kestävän kehityksen matkailun lisääminen	Matkailuyritysten vastuullisuusvalmennukset.	Vastuullisuusteema sisällytetty Western Lakeland Kanta-Häme -hankkeeseen, joka sai jatkoaikaa vuoden 2021 loppuun. FYK:n matkailukoordinaattori Forssan seudun toimenpiteiden yhteyshenkilö. Vuoden aikana hankkeessa toteutettiin mm. #vastuullisuustekokampanja Visit Hämeen somekanavissa helmikuun aikana. Sisältö yrityksistä ja seutukoordinaattoreilta. Hankkeessa kartoitettiin tähän mennessä Visit Finlandin Sustainable vastuullisuuspolun suorittaneet yritykset sekä prosessissa kesken mukanaolevat. Uusi Forssan seudun matkailun digiloikka -hanke jatkaa matkailuyritysten STF-polun tukemista järjestämällä aiheesta asiantuntijoiden toteuttamat valmennuskokonaisuudet ja aktivoiden matkailuyrityksiä vastuullisuusviestinnässä.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.5 Kestävän kehityksen matkailun lisääminen	Ruostejärven kehittämisyhteistyö.	Eerikkilän urheiluopisto on esitellyt alueen kehittämissuunnitelmansa. Kaupunginhallitus on nimennyt kaupungin valmistelutyöryhmän Ruostejärven kesäsiirtolan alueen kehittämiseksi. Työryhmän valmistelu etenee.
Taloudellinen KESTÄVYYS	4.1. Laajentuva ja monipuolinen yritys rakenne	Aktiivinen sijoittumispalvelu ja verkostoitumisen edistäminen.	Toimitilapörssistä on kehitetty alusta, josta näkee seudun julkisen ja yksityisen tontti/toimitilatarjonnan. Alusta on kaikkien toimijoiden käytössä Fykin nettisivuilla. Fyk on mukana monissa yhteistyöhankkeissa seutukaupunkien, Hamkin, maakunnan toimijoiden sekä elinkeinoelämän kanssa. Forssa toimii seutukaupunkiverkoston kiertotaloushankkeessa ekosysteemikehittäjänä. Fyk on avustanut yrityksiä sijoittumisessa seudulle, omistajanvaihdoksissa, että jatkavien investointihankkeissa ja auttanut uusia yrityksiä. Vuoden 2021 aikana Forssaan perustettiin 94 uutta yritystä. Forssan seudulle 163 uutta yritystä.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.2. Yhdenvertaisuuden edistäminen	Yhdenvertaisuuden toimintatapojen tarkastelu ja kehittäminen kaikissa palveluissa asiakkaan näkökulmasta.	Henkilöstön yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä on asiakirja. *Forssan kaupunki toimii parhaansa mukaan yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain säännösten mukaisesti.

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3 Osallisuuden edistäminen	Tavoitettavuuden ja vuorovaikutuksen edelleen kehittäminen asiakaspalvelunäkökulmasta. Uuden puhelinoperaattorin monikanavaisen asiakaspalveluratkaisun tehokas hyödyntäminen.	Vuoden aikana vaihdettiin puhelinoperaattoria ja otettiin käyttöön Telian monikanavainen asiakaspalveluratkaisu. Kaupungin henkilökunta on koulutettu käyttämään palvelua asiakaspalvelunäkökulma huomioiden.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3 Osallisuuden edistäminen	Osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoaminen. Forssan mallin valmistelu ja pilotointi.	Osallistuva budjetointi toteutettiin ensimmäisen kerran kuntalaisäänestyksenä. Äänestyksen perusteella määrärahojen käyttö kohdentui Talsoilan frisbeegolfradan kehittämiseen. Ensimmäisestä toteutuskerrasta saatiin hyvä pohja rakentaa osallistuvan budjetoinnin Forssan malli.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5 Hyvä asuminen	Kaupungin asuntopoliittiset linjaukset. "Asuntopoliittinen ohjelma".	Asuntopoliittista ohjelmaa on valmisteltu perustamalla työryhmä. Ohjelmaa varten on kerätty materiaalia ja luonnosteltu aihealueita. Hankkeen valmistelu jatkuu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5 Hyvä asuminen	Pientalonäyttelyn suunnittelu. Suunnittelu käynnistyy.	Pientalonäyttelyn rahoitus- ja toteutussuunnitelma esiteltiin valtuustolle valtuustoseminaarissa.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tasapainoinen kuntatalous	Tasapainottamisohjelma vuodesta 2022 eteenpäin hyväksytty valtuustossa. Kaupunkistrategiassa esitetyt taloudelliset mittarit.	Pärjäävä Forssa I on toteutettu. Päätökset Pärjäävä Forssa II:sta on siirretty vuodelle 2022.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3 Uusien toimintatapojen ennakkoluuloton kehittäminen.	Sähköisen kokousjärjestelmän, CloudMeeting, kaikkien ominaisuuksien hyödyntäminen. Käytössä kaikissa toimielimissä.	Cloud Meeting kokousjärjestelmän materiaaliosio on toimielinten käytössä, mutta sähköisten kokousten käyttöönotto siirtyy vuodelle 2022.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8 Kuntaviestintä menestystekijänä sekä osana jokaisen toimijan työn kokonaisuutta	Uudistetaan kaupungin viestintäohjeet ja toimintatavat	Kaupungin viestintäohjeet ja toimintatavat on uudistettu. Brändikäsikirja ja viestintäohjeistukset ovat käytössä. Kaupungin markkinointi- ja viestintäryhmä toimii säännöllisesti ja aktiivisesti.

TOIMIALA	10 KESKUSHALLINTO
PALVELU	700 VAALIT
TILIVELVOLLINEN	Kaupunginsihteeri

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
700 Vaalit					
- menot	54 490	0	54 490	64 751	-10 261
- tulot	700	0	700	20 211	19 511
- netto	-53 790	0	-53 790	-44 541	9 249

Riskianalyysi, toteutuminen:

Koronaviruksen vuoksi ei saada tarpeeksi toimitsijoita, järjestelmät eivät toimi.
Toteutuminen: Vaalit toteutettiin onnistuneesti.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Ennakoäänestyspaikkojen aukioloaikojen päällekkäisyyksien vähentäminen
Toteutuminen: Ennakoäänestyspaikkojen aukiolot suunniteltiin kokonaisuutena ja pystyttiin vähentämään joitakin päällekkäisyyksiä.

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tasapainoinen kuntatalous.	Vaalien toimittaminen säännösten, määräysten ja ohjeiden mukaisesti.	Kunnallisvaalien toimittaminen toteutui kesäkuussa 2021 ja Suomen ensimmäisten aluevaalien tammikuussa 2022.

TOIMIALA 10 KESKUSHALLINTO
PALVELU 710 TARKASTUSTOIMINTA
TILIVELVOLLINEN Tarkastuslautakunta

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
710 Tarkastustoiminta					
- menot	54 030	0	54 030	33 234	20 796
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-54 030	0	-54 030	-33 234	20 796

Riskianalyysin toteutuminen:

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12	Tot-%
Tarkastuslautakunnan kokous- päivät	11	12	109,1
Tilintarkastajien tarkastuspäivät	35	31,9	91,1
Tilat m ²			

**Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta
(myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)**

PALVELU: 710 TARKASTUSTOIMINTA

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tasapainoinen kuntatalous	Valtuuston päätösten noudattamisen arviointi. Talousarvion ja toimenpiteiden seuraaminen.	Tarkastuslautakunnan kokouksia järjestettiin 12 kpl vuonna 2021.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tasapainoinen kuntatalous	KL 121 mukaisesti valvotaan lain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuden ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista. Sidonnaisu ilmoitukset julkaistaan välittömästi lautakunnan hyväksynnän jälkeen kaupungin WWW-sivulla. Saatetaan ilmoitukset valtuustolle tiedoksi vähintään kerran vuodessa.	Sidonnaisuusrekisteri on ajantasalla. Sidonnaisuusilmoitukset tuotiin kaupunginvaltuuston tietoon 12.4.2021.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tasapainoinen kuntatalous	Laaditaan arviontikertomus, jossa esitetään arvioinnin tulokset sekä tilinpäätöksen edellyttämät asiat. Annetaan valtuustolle tiedoksi mahdollisia muitakin tarpeelliseksi katsottuja selvityksiä tai arviointeja.	Arviontikertomus vuodelta 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.6.2021.

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Sivistysjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
200 Toimialan tukipalvelut					
- menot	1 759 707	0	1 759 707	1 854 641	94 934
- tulot	333 342	0	333 342	358 600	25 258
- netto	-1 426 365	0	-1 426 365	- 1 496 041	-69 676

Riskianalyysi, toteutuminen:

Merkittävimpiä kunnille siirtyviä lisävelvoitteita on tullut varhaiskasvatuksen palveluihin sekä uuden oppivelvollisuuslain myötä. Talouden vastuut tulevat lisääntymään vuoden 2022 jälkeen merkittävästi. Varhaiskasvatuksen lakisääteiset maksuvähennykset konkretisoituvat vuoden 2021 jälkimmäisellä puoliskolla. Kasvatuksessa ja opetuksessa kiinteistöriskeihin on reagoitu, vapaa-aikapalveluiden kiinteistöjen kuntokartoitukset aloitettava pikaisesti. Pandemiasta johtuen liikunnan ja vapaa-ajan maksutuotot ovat romahtaneet. Asiaa korjattiin valtuuston myöntämällä lisätalousarviolla.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Pärjäävä Forssa toimenpideohjelma on pääosin toteutunut. Talouden seuranta kuukausittain ja nopea reagointi. Henkilöstön siirrot toisiin yksiköihin.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Henkilötyövuodet (htv1)	5	6,1	122,0
Tilat m ²	47	47	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Ei merkittäviä poikkeamia.

PALVELU: 200 TOIMIALAN TUKIPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Kansallisen Lapsistrategian konkretisointi paikallisesti	Tahtotila ja tavoitteet määritely.	Toimenpide toteutettu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Kansallisen Lapsistrategian konkretisointi paikallisesti	Työskentely organisoitu.	Työskentely organisoitu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3. LastenForssa Arviointi II:n toteuttaminen toimialan johdolla	Ko. arviointi on toteutettu.	Arviointi toteutettu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3. LastenForssa Arviointi II:n toteuttaminen toimialan johdolla	Ko. arvioinnin tulokset on koostettu ja käsitelty yhdessä kaikkien arviointiin osallistuneiden kanssa.	Toimenpide toteutettu eli tulokset koostettu ja käsitelty ao. tahojen kanssa.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3. LastenForssa Arviointi II:n toteuttaminen toimialan johdolla	Arvioinnin johtopäätökset on johdettu kehittämistavoitteiksi (esim. vuosi- ja lukuvuosisuunnitelmiin sekä TA2022 tavoitteiksi)	Toimenpide toteutettu eli ko. johtopäätökset johdettu kehittämistavoitteiksi.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3. LastenForssa Arviointi II:n toteuttaminen toimialan johdolla	LastenForssa Arviointi II sisällöt ja toteutus on suunniteltu ja valmisteltu.	Toimenpide toteutettu suunnitellusti.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.7. Lapsibudjetoinnin aloittaminen	Osallistutaan LABU-pilotointiin.	Osallistuttu pilottiin.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.7. Lapsibudjetoinnin aloittaminen	Aloitetaan moniammatillinen kehittämistyö budjetoinnin tulosten pohjalta.	Budjetoinnin tulokset huomioitu LYK-toimintasuunnitelmassa. Kehittämistyö jatkuu vuonna 2022.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.7. Lapsiystävällisyys -toimintasuunnitelman toteuttaminen koko toimialalla	Ko. suunnitelmassa määritellyt toimenpiteet on toteutettu palvelualueittain.	Toimenpide toteutettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Toisen asteen koulutuksen kokoaminen	Kokoamisselvitys tehty	Kokoamiseen liittyvien prosessien ja toimintatapojen yhtenäistäminen aloitettu. Oppivelvollisuuslakiuudistuksen vuoksi selvitystyö ei ole nyt ajankohtainen.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8. Toimialan Viestintäjärjestelmän laatiminen	Viestintäjärjestelmä on kuvattu.	Toimialan viestintäjärjestelmän rakenne on kuvattu varhaiskasvatuksen viestinnän kokonaisuudessa. Viestintäjärjestelmän sisältö rakentuu vuoden 2022 aikana.

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	210 PERUSOPETUS
TILIVELVOLLINEN	Sivistysjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- nuutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
210 Perusopetus					
- menot	13 422 324	0	13 422 324	14 244 367	-822 043
- tulot	1 287 627	0	1 287 627	2 047 208	759 581
- netto	-12 134 697	0	-12 134 697	-12 197 159	-62 462

Riskianalyysi, toteutuminen:

Erityisen tuen oppilaiden määrä on lisääntynyt poikkeuksellisen paljon, jonka johdosta on jouduttu perustamaan lisää opetusryhmiä sekä palkkaamaan ohjaajia suunniteltua enemmän. Osa tästä johtuvista lisäkustannuksista voidaan laskuttaa vuoden lopussa muissa kunnissa asuvien lasten kotikunnilta. Koulukiinteistöihin liittyviin riskiin on reagoitu. Pandemia aiheuttaa lisäkustannuksia. Kustannuksista on tehty koonti.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Talouden jatkuva seuranta ja reagointi. Vieraskuntalaisten oppilaiden laskutuksen tarkentaminen. Opetusryhmien yhdistäminen. Valtiolta saatavat erikseen haettavat korona-avustukset.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Oppilasmäärä	1 423	1 319	92,7
Muiden kuntien oppilasmäärät	56	61	108,9
Henkilötyövuodet (htv 1)	192	191,5	99,7
Tilat m ²	18 289	18 289	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Valtiolta saatu erikseen haettavia korona-avustuksia, joilla on palkattu kouluihin lisähenkilöstöä.

PALVELU: 210 PERUSOPETUS

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Koulujen oppilashuoltoryhmien toiminnan yhtenäistäminen	Oppilashuollontoiminta mallin mukaista kaikissa yksiköissä.	Oppilashuoltoryhmien toimintaohjeet päivitetty Vihreään kirjaan. Oppilaiden poissaoloihin puuttumisen malli tehty ja nyt jo päivitetty Vihreään kirjaankin.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3. LastenForssa - valtuuston toiminnan vakauttaminen	Järjestetään kaksi (2) LastenForssa - valtuuston kokousta vuonna 2021.	Toimenpide toteutettu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.3. LastenForssa - valtuuston toiminnan vakauttaminen	Järjestetään kuusi (6) Nuorisovaltuuston (NUVA) kokousta vuonna 2021.	Toimenpide toteutettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Kustannusten vertailu verrokkikuntien kanssa (vrt. Laesterä)	Kustannukset alle keskiarvon	Vertailutiedot saatu. ja kustannukset alle keskiarvon.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Perusopetuksen johtamisen uudistaminen	Päätökset tehty	Aluerehtoreiden osalta vastuut määritetty. Monitoimikeskuksen osalta YTR:n käsittely kesken.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8. Perusopetuksen Viestintäjärjestelmän laatiminen	Viestintäjärjestelmä on kuvattu.	Perusopetuksen viestintäjärjestelmän rakenne on sovittu, mutta sisällön tuottaminen siirtyy vuodelle 2022.

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	230 VAPAA-AIKAPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Kirjastotoimenjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
230 Vapaa-aikapalvelut					
- menot	5 466 425	0	5 466 425	5 217 781	248 644
- tulot	1 695 000	-500 000	1 195 000	933 449	261 551
- netto	-3 771 425	-500 000	-4 271 425	- 4 284 333	-12 908

Riskianalyysi, toteutuminen:

Liikuntakiinteistöjen peruskorjausta on aikataulutettu. Omatoimikirjaston tarvitsemat muutostöitä tehtiin kirjastotalossa. Pandemian aiheuttamien palvelukatkosten aikana voitiin Vesihelmessä ja liikuntapalveluissa järjestää vain rajoitettuja palveluita lapsille (esim. uimakoulut ja koululaisuinnit). Nuorisotila Kuutamo, kirjasto ja museo ovat olleet avoinna asiakasmäärärajoituksin ja terveysturvallisuusohjeistusta tiukasti noudattaen.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Seutukirjastaselvitys valmistui, mutta seutukirjaston perustamispäätös siirrettiin sopimusneuvotteluissa uusille valtuustoille, eli seutukirjasto ei aloita 1.1.2022. Forssan kaupunginkirjasto tuottaa kuitenkin palvelukokonaisuuden, jonka avulla voidaan Louna-kirjastojen yhteinen asiakasrajapinta säilyttää, kunnes seutukirjaston perustamispäätös on käsitelty. Forssa laskuttaa kuntia palvelukokonaisuuden tuottamisesta. Tammelan uusi kirjastoauto on tilattu ja valmistuu kevään 2022 aikana Tammelan ja Forssan yhteiskäyttöön. Erityisliikuntaa koskevat sopimukset olleet voimassa 2021. Vesihelmen koululaisuintien palveluita on käytetty seutukunnallisesti.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Kirjastokäynnit	100 000	71 235	71,2
Museokäynnit	14 000	7 163	51,2
Jäähallin käyttötunnit	1 900	1 701	89,5
Harjoitushallin käyttötunnit	1 400	1 160	82,9
Feeniksin käyttötunnit	1 850	1 664	89,9
Vesihelmen kävijämäärä	142 500	58 755	41,2
Vesihelmen kokonaiskävijämäärä * sis. kaikki ohjatut ryhmäliikuntatunnit	170 000	69 243	40,7
Henkilötyövuodet (htv 1)	40	43,4	108,5
Tilat m ²	21 360	21 360	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Koronapandemian vuoksi kirjasto, museo ja nuorisotila Kuutamo olleet avoinna tiukin rajoituksin. Liikuntatilat on puolestaan jouduttu pitämään kiinni ja liikuntaryhmät peruttamaan lähes koko vuoden ajan. Tulotavoitteita kohtuullistettiin lisätalousarvion kautta, menoissa säästettiin, kate ylittyi silti hieman (101,1%).

PALVELU: 230 VAPAA-AIKAPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Määritellään palvelualueen tahtotila ja toiminta kuntalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta	Vapaa-aikapalvelualueen toimintaohjelma laaditaan vuoden 2021 aikana.	Toimintaohjelma valmis, mutta viimeistely, taitto ja julkaisu jäävät helmikuulle 2022.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.7 Tuotetaan lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumia	Vapaa-aikapalvelualueen yksiköt tuottavat keskimäärin 4 lapsille ja nuorille suunnattua tapahtumaa per kuukausi.	Koronapandemian vuoksi ei ole ollut mahdollista järjestää juurikaan ryhmätapahtumia. Kesäaikana järjestettiin nuorisotoimen päiväleirit sekä liikuntapalveluiden lasten liikuntaleirit. Myös Vesihelmen uimakoulu toteutuivat ja museolla oli 4 tapahtumaa. Syyskaudella järjestettiin Lasten liikuntapassikampanja sekä Kehräämöalueen yksiköissä 12 tapahtumaa sekä kaksi rastirataa. Loru-Lotan satutuokiot verkossa (ForssaTV) korvasivat sekä kevät- että syyskaudella kirjaston satutunnit lauantaisin.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	6.1. Vahvistetaan Kuosikeskuksen kansainvälisiä verkostoja	Japanin näyttely ja avaukset eurooppalaisten tekstiilimuseoiden suuntaan tehty.	Näyttely avattiin Japanin Niigatassa 9.6.2021. Haettiin avustus verkostoitumiseen Japanissa vuosina 2022-23. Yhteistyömuseoihin Boråsissa, Mulhousessa ja Narvassa oltu yhteydessä. Valmisteltu Erasmus-hanke virolaisen, puolalaisen ja romanialaisen kumppanin kanssa. Hakemus hyväksyttiin. Kuosikeskuksessa oli kesänäyttely.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Jatketaan erityisliikunnan järjestämistä seutukunnallisesti.	Sopimukset erityisliikunnan järjestämisestä voimassa naapurikuntien kanssa.	Sopimukset voimassa syksyllä 2021 kaikkien 5 kunnan kanssa.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Osallistutaan Kirjastopalveluja seudullisesti - hankkeeseen	Tiivistetty yhteistyö toteutettavissa 2022 alusta.	Seutukirjastaselvitys valmistui, mutta seutukirjaston perustamispäätös siirrettiin sopimusneuvotteluissa uusille valtuustoille, joten seutukirjasto ei aloita 1.1.2022. Forssan kaupunginkirjasto tuottaa yhteisen sopimuksen mukaisesti palvelukokonaisuuden, jonka avulla voidaan Louna-kirjastojen yhteinen asiakasrajapinta säilyttää, kunnes seutukirjaston perustamispäätös on käsitelty. Forssa laskuttaa kuntia palvelukokonaisuuden tuottamisesta sopimuksen mukaan. Tammelan uusi kirjastoauto on tilattu ja valmistuu kevään 2022 aikana. Auton yhteiskäyttöön liittyvät asiat valmistellaan hankkeessa ennen auton liikennöinnin aloittamista.

Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Tuotetaan koululaisuintipalveluja seutukunnalle	Palvelun piirissä kaikki Forssan naapurikunnat.	Kaikki naapurikunnat käyttävät koululaisuintien palveluita.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.2. Huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisestä	Vesihelmen koulutus- tai kehittämisspäivät / htv	1,1 koulutuspäivää / htv.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.2. Huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisestä	Liikuntatoimen koulutus- tai kehittämisspäivät / htv	6,5 koulutuspäivää eli 0,8 / htv.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.2. Huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisestä	Nuorisotoimen koulutus- tai kehittämisspäivät / htv	14 koulutuspäivää eli 3 / htv
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.2. Huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisestä	Kirjaston koulutus- tai kehittämisspäivät / htv	52,4 koulutuspäivää eli 4,4 / htv.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.2. Huolehditaan henkilöstön osaamisen kehittämisestä	Museon koulutus- tai kehittämisspäivät / htv	5,5 koulutuspäivää eli 1 / htv

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	240 LUKIOKOULUTUS, TAITEEN PERUSOPETUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ
TILIVELVOLLINEN	Rehtori

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
240 Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö					
- menot	5 069 709	0	5 069 709	5 110 163	-40 454
- tulot	1 085 805	0	1 085 805	1 108 710	22 905
- netto	-3 983 904	0	-3 983 904	-4 001 453	-17 549

Riskianalyysi, toteutuminen:

Riskinä

A) koronaepidemian vaikutukset: opetuksen tarjoaminen ja sen vastaanottaminen vaikeutuu. Erityisesti Wahren-opisto kärsi opetuksen toteuttamisen vaikeuksista ja kurssien oppilasmäärän pienemisestä. B) Ikäluokkien pieneminen. Riski ei ole realisoitunut kuin osittain. Lukion pienenevästä oppilasmäärästä huolimatta kurssitarjonta on pystytty toteuttamaan myös taloudellisesti tehokkaasti. Musiikkiopisto ja kuvataidekoulu eivät kärsi oppilaspulasta musiikkileikkikoulua lukuun ottamatta.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Oppilaitosten välisen yhteistyön lisääminen: Yhteisiä hankkeita on aloitettu, ja niihin on saatu ulkopuolista rahoitusta. Etä- ja monimuoto-opetuksen kehittäminen. Etä- ja monimuoto-opetusta on kehitetty ja toteutettu kaikissa oppilaitoksissa. Kaikki oppilaitokset kehittivät etä- ja/tai monimuoto-opetusta siten, että opetus pystyttiin toteuttamaan.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Kansalaisopiston opiskelijamäärä	1 800	1 504	83,6
Kuvataidekoulun opiskelijamäärä	290	351	121,0
Lukion opiskelijamäärä	440	399	90,7
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	445	436	98,0
Kansalaisopiston opetustunnit	5 500	5 351	97,3
Kuvataidekoulun opetustunnit	2 520	2 584	102,5
Lukion opetustunnit	17 320	16 756	96,7
Musiikkiopiston opetustunnit	13 970	13 872	99,3
Henkilötyövuodet (htv 1)	60	62,7	104,5
Tilat m ²	8 428	8 428	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Wahren-opisto kärsi koronan aiheuttamista rajoituksista ja opiskelijakadosta, mutta kuvataidekoulu ja musiikkiopisto selvisivät koronavuodesta melko vähin ongelmin. Lukiossa koronavuoden vaikutuksia voi arvioida vasta kun ko. Ikäluokat osallistuvat yo-kirjoituksiin.

PALVELU: 240 LUKIOKOULUTUS, TAITEEN PERUSOPETUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Hyvinvointia tukeva kurssitarjonta - matala osallistumiskynnys ja kursseja kaikenikäisille	Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely.	Toteutettu lukiossa.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Forssatv lisää seutukuntaan kuuluvuutta	Forssa.tv osaksi kuntavaalidemokratiaa.	Suunnittelu on aloitettu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.7. Henkilökunta on sitoutunut LastenForssa - lupauksiin	Ilmapiirikysely	Toteutettu lukiossa ja Wahren-opistossa kurssipalautteiden muodossa. Lukiossa aloitettu vuorovaikutteiset Fyl-foorumit.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Uudet hankkeet oppilaitoksissa	Lukion kv. Erasmus-akkreditointiin liittyvä 7 vuoden kokonaisuus	Hankeraha myönnetty, toiminnot on aloitettu.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.3. Hyvät yo-koetulokset, laadukas taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön opetus	Opetuksen arviointi ja kehittäminen	
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.4. Taiteen ja tieteen yhdistäminen	Lukion ja kuvataidekoulun yhteinen OPHn rahoittama hanke	Yhteistyötä on suunniteltu, konsepti on valmis. Uusi hankerahoitus saatu. Hanke on aloitettu.

TOIMIALA 20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT**PALVELU** 250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT**TILIVELVOLLINEN** Kasvatus- ja opetuspäällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
250 Varhaiskasvatuksen palvelut					
- menot	7 823 960	155 000	7 978 960	8 321 839	-342 879
- tulot	649 000	0	649 000	1 017 431	368 431
- netto	-7 174 960	-155 000	-7 329 960	-7 304 408	25 552

Riskianalyysi, toteutuminen:

Päiväkotikiinteistöihin liittyviin riskeihin on vastattu kiinteistöjen kuntoa seuraamalla ja mahdollisuuksien mukaan kuntoalenemiin reagoimalla (vrt. pienimuotoiset korjaustyöt).

Ko. riski on toteutunut verrattain vähäisenä.

Kelpoisen henkilöstön rekrytointihaasteisiin on vastattu oppilaitosyhteistyöllä, rakentamalla yhteyksiä alan opiskelijoihin, harjoittelijamyönteisyydellä sekä oikea-aikaisella rekrytoinnilla. Kiristynvä pandemiatilanne on vaikeuttanut rekrytointia edelleen loppuvuonna.

Ko. riski on toteutunut merkittävänä etenkin varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien rekrytoinnissa suurena.

Pandemiatilanteen riskeihin on vastattu määrittelemällä ja implementoimalla toimintaohjeet mahdollisissa altistumis- ja tartuntatilanteissa, viestintää selkeyttämällä ja lisäämällä, ostamalla tehostettuja siivouspalveluja, lisäämällä päiväkoteihin avustavaa henkilöstöä sekä esimiesten yhteistyötä suunnitelmallisesti tiivistämällä (mm. Tiistaitiimit).

Ko. riski on todentunut laajasti altistumisina ja karanteeneina sekä aiheuttanut talousarvioon sisällyttämiä kustannuksia.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Kasvatusvastuutyöntekijöiden määrä on suoraan verrannollinen varhaiskasvatuksen lasten määrään ja ikäjakautumaan ja se vaihtelee vuoden aikana, mutta palvelutarpeen seuranta ja resurssoinnin ennakoarviointia kehittämällä on tehostettu resurssien kohdentamista.

Ei-ydinpalvelu -työntekijöitä on siirretty ostamaan palveluina oman rekrytoinnin sijaan (vrt. keittiö-työntekijät Loimijoen Kuntapalveluilta).

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
0-6 -vuotiaiden ikäluokka (lkm)	782	769	98,3
1-2 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen (%)	65 %	62 %	95,0
3-4 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen (%)	90 %	92 %	102,0
Varhaiskasvatuksen lapsimäärä			
1-2 -vuotiaat	136	120	88,2
3-5 -vuotiaat	324	331	102,2
Esioppilaat	127	119	93,7
Henkilöstö nimikkeittäin (lkm)			
varhaiskasvatuksen opettajat	47	41	87,2
varhaiskasvatuksen sosionomit	4	0	0,0
varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	48	62	129,2
varhaiskasvatuksen erityisopett.	4	5	125,0
muut	39	43	110,3
Henkilötyövuodet (htv 1)	140	159,3	113,8
Tilat m2	5 006	5 215***	

* Esiopetuksen lukuvuosi päättynyt

** Hämeentie 17 pois varhaiskasvatuksen palvelualueen käytöstä 31.7.2019

*** Hämeentie 17 otettu palvelutarpeen kasvaessa palvelualueen käyttöön 1.1.2021 (ei sisälly vuoden 2021 talousarvioon)

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta

Toiminnalliset tavoitteet toteutettu vuoden loppuun mennessä suunnitellusti, paitsi varhaiskasvatuksen rekrytointien osalta.

Palvelualueelle myönnettiin lisätalousarviossa 155 000 euroa, jotka kohdistettiin talousarviossa ylittyneisiin palkkakustannuksiin (vrt. kasvanut palvelutarve) sekä palvelujen ostoihin (mm. pandemian takia ylittyneet pesula- ja puhtaanapitopalvelut). Palvelualueen tulos oli 25 552 euroa muutettua talousarviota parempi.

Pääasiallinen peruste alkuperäisen talousarvion ylitykselle oli alle 3-vuotiaiden palvelutarpeen/osallistumisasteen huomattava kasvu, jonka seurauksena henkilöstöä rekrytoitiin yli budjetoidun.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos vähensi asiakasmaksutuloja 1.8.2021 lähtien, mutta koska alkuvuoden toteuma ko. tulojen osalta on mm. asiakasmäärän kasvun takia arvioitua parempi, ei lakimuutos vaikuttanut vielä vuoden 2021 asiakasmaksukertymään.

Palvelujen ostoihin varatut määrärahat ylittyvät etenkin pandemiatilanteen takia ostettujen tehostettujen siivouspalvelujen takia.

Huomioitavaa on, että palvelualueen toimintatuottoja kasvattaa merkittävästi saadut hankerahat, joista suurin osa siirtyy hankkeiden jatkuessa tilinpäätöksen yhteydessä vuodelle 2022.

PALVELU: 250 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Vanhemmuuden tukemisen toimintakokonaisuuden määrittely.	Palvelualueen HyvinvointiTiimi valmistelee toimintakokonaisuutta osana Hyvinvointikonseptia.	Vanhemmuuden tukemisen toimintakokonaisuus on määritelty, mutta valmistelu toteutunut muutoin, kuin palvelualueen HyvinvointiTiimin toimesta. Varhaiskasvatuksen Hyvinvointikonsepti täydentyy vielä vuonna 2022 ja muodostaa esimerkin kaupungin Hyvinvoinnin kokonaisuuden konkretisoinnista palvelun järjestämisen tulokulmasta.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Vanhemmuuden tukemisen toimintakokonaisuuden määrittely.	Toimintakokonaisuus on käsitelty palvelualueella sekä toimialalla ja sitä ovat kommentoinen keskeiset yhteistyökumppanit FSHKY:ltä.	Toimintakokonaisuus on määritelty, mutta sen esittely toimialalla siirtyy vuoteen 2022 ja myös kommentit FSHKY:ltä pyydetään vasta kevään 2022 aikana. Näin ko. tavoite ja sen toimenpiteet yhdistyvät myös kaupungin hyvinvoinnin kokonaisuuden valmisteluun.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Varhaiskasvatuksen tuen kokonaisuuden määrittely	Ko. kokonaisuus määritellään VEK:n kustannuspaikan avainhenkilön eläköitymisprosessin yhteydessä.	Toimenpide toteutettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Varhaiskasvatuksen tuen kokonaisuuden määrittely	Ko. kokonaisuus on määritelty osana varhaiskasvatuksen Hyvinvointikonseptia ja esitelty sekä palvelualueella että toimialalla.	Kokonaisuus määritelty. Esittely toteutetaan toimialan kasvatuksen ja opetuksen tuen sekä hyvinvoinnin kokonaisuuden esittelyn yhteydessä.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Vuoden 2030 mukaiseen henkilöstörakenteeseen valmistautuminen	Rekrytoidaan palvelualueelle varhaiskasvatuksen sosionomeja.	Kaksi varhaiskasvatuksen sosionomia ollut haussa huhti-toukokuussa -> yksi rekrytoitu -> kelpoisten hakijoiden puuttuessa laitetaan uudelleen hakuun. Haku toteutetaan vuoden 2022 alussa eli toimenpide toteutuu kuluvan vuonna vain osittain. TK 16.12.2021: Sosionomihaku toteutettiin vielä marras-joulukuun vaihteessa 2021, mutta edelleenkään hakijoita ei ollut. Pitäydytään siis aiemmassa suunnitelmassa eli haku toteutetaan vuoden 2022 alussa.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8. Varhaiskasvatuksen Viestintäjärjestelmän laatiminen	ViestintäTiimi on valmistellut järjestelmän laajempaan käsittelyyn.	Toimenpide toteutettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8. Varhaiskasvatuksen Viestintäjärjestelmän laatiminen	Viestintäjärjestelmää käsitellään palvelualueella esimiesten ja työntekijöiden kanssa.	Toimenpide toteutettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8. Varhaiskasvatuksen Viestintäjärjestelmän laatiminen	Palvelualueen Viestintäjärjestelmä on esitelty toimialalla ja se on valmis.	Toimenpide toteutettu. Varhaiskasvatuksen Viestinnän kokonaisuuden rakenne toimii jatkossa esimerkkinä toimialan ja muiden palvelualueiden viestinnän kuvauksissa.

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	280 TYÖLLISYYSPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Työllisyys- ja hyvinvointipalvelujen päällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
280 Työllisyyspalvelut					
- menot	4 395 666	0	4 395 666	4 204 642	191 024
- tulot	2 408 721	0	2 408 721	2 175 361	-233 360
- netto	-1 986 945	0	-1 986 945	-2 029 281	-42 336

Riskianalyysi, toteutuminen:

Seudun työllisyysyhteistyön valmistelua on tehty valtaosin ilman työllisyyspalvelujen asiantuntijoita. Toiminnallinen uudistus toteutui päätöksenteossa osittain ja vasta vuoden lopussa. Työmarkkinoilla on ollut työpaikkoja viime vuotta enemmän ja yritysten kilpailu osaajista on valtakunnallista sekä alueellista. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut valtakunnallisesti ja paikallisesti. Työmarkkinatuen kuntaosuus on toteutunut arvioitua suurempana osin yrittäjien työmarkkinatuesta johtuen. Palvelutoiminta on toteutunut keskeisiltä osin.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Resurssien käyttöä taloudellisesti ja toiminnallisesti koordinoiva toimintatapa. Hinnoittelun päivittäminen, mittariston päivittäminen ja käyttö, työllistämisen priorisointi. Toiminnallinen uudistus viivästyi ja oli osittainen, jonka seurauksena tuottavuushyötyjä ei saatu käyttöön. Palvelutoiminnan kohdentumista eri kohderyhmille on arvioitu ja osaamisen vahvistamista asiakkuuksissa lisätty.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Aktivointiaste (Kelasto vuosi ka. %)	51	51	100,0
Positiiviset etenemiset (%)	10	15	150,0
Työmarkkinatuen kuntaos. ka €/kk	75 000	81 067	108,1
Kuntouttava työtoiminta (hlö ka./kk)	235	172	73,2
Alkaneet työkokeilujaksot (ka./kk)	15	3	20,0
Tukityöllistetyt (hlö ka./kk)	40	32	80,0
Kesätyöntekijät (hlö yht./v.)	170	109	64,1
Henkilötyövuodet (htv 1)	65	55,7	85,7
Tilat m ²	4 038	4 038	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Tavoitteet toteutuivat pääosin ja monialaisia yrityskäyntejä toteutettiin osaksi etänä. Kuntouttavan työtoiminnan korvauksista, työllistämistuista, rakennusmateriaalista ja työmarkkinatuen kuntaosuudesta aiheutuu alijäämää yhteensä noin 170 000 euroa. Vastaava määrä on tasapainotettu käyttötalouden työllistämiskuluista, palveluostoista sekä muista kuluista.

PALVELU: 280 TYÖLLISYYSPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	4.2. Monialainen työnantajayhteistyö	Monialaisia yrityskäyntejä 25 kpl	Q1 6 kpl, Q2 4 kpl, Q3: 3, Q4: 7, yhteensä 20 kpl.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.1. Vaikuttava pajatoiminta	Määritetyistä asiakkaista 10% etenee positiivisesti	Raporttimallia päivitetty, etenemät Q1-4 ka. 13 %.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	6.2. Uuden kotouttamisohjelman käyttöönotto ja toteutus	Kotoutumisajan jälkeinen kurssi- ja palvelutarjonta 6 kpl	Q1: 2 suomenkielen ja 1 työnhaku -kurssi, Q2: 2 kurssia, Q3: 2 kurssia, Q4 kursseja jatkettu. Yhteensä 7 kurssia.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	6.2. Uuden kotouttamisohjelman käyttöönotto ja toteutus	Tehdään kirjallinen selvitys Forssaan /seudulle tulleiden maahanmuuttajien kotoutumisesta sisältäen mm. tilastot maahanmuuttajien työllistymisestä, kouluttautumisesta, kielitaidosta, elämäntaitoista jne.	Q1-2 valmistelu, Q3 arviointipohja, Q4 raportoinnin valmistelu. Raportti valmis tilinpäätöksessä.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Resurssiviisas toimintatapa	Talousarvion toteuma	Q1-4 tuotot 90,3 %, kulut 94,9 %, toimintakate 100,4 %.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Allianssimallin tasoinen ekosysteemi yhteistyö	Aiesopimus tehty tai toiminta aloitettu	Kuntakierros 3/21, neuvottelut 4-5/21, aiesopimus tehty, työpajat 6 ja 11/21.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.4. Osaamisen vahvistaminen	Kaikki työpajat ovat ottaneet osaamisen vahvistamisen mallin käyttöön	Q1 määritykset valmiita. Q2: Pajatoimintoja määritelty osaamisen vahvistamisen näkökulmasta. Q3: laajentaminen. Q4: käytössä.

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	285 SOSIAALIPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Sivistysjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
285 Sosiaalipalvelut					
- menot	28 096 960	595 000	28 691 960	30 337 316	-1 645 356
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-28 096 960	-595 000	-28 691 960	-30 337 316	- 1 645 356

Riskianalyysi, toteutuminen:

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokous muutti FSHKY:n talousarviota kahteen kertaan 22.9.2021 ja 8.12.2021 siten, että lisämäärärahoja myönnettiin yhteensä 4,05 miljoonaa euroa. Määrärahan korotusten ennakoitiin vaikuttavan myös Forssan kaupungin kuntamaksuja korottavasti ja sen seurauksena kaupunginvaltuusto muutti talousarviota ja lisäsi 595 000 euroa määrärahoja sosiaalipalveluihin (palvelualue 285) ja 550 000 euroa terveystalouteen (palvelualue 290).

Koronapandemia toi kustannuksia testauksesta, rokottamisesta ja lääke- sekä hoitotarvikkeista. Lisäksi henkilöstökustannukset nousivat sairauspoissaolojen ja henkilöstön vuokrauksen osalta. FSHKY sai kuitenkin vuoden lopussa valtiolta koronakorvauksia noin 3 miljoonaa euroa, minkä seurauksena ylimääräiset kuntamaksut jäivät ennakoitua pienemmäksi.

FSHKY:n tilinpäätöksen yhteydessä tehdyt tasauskulut jakaantuivat sosiaali- ja terveystalouden osalta niin, että terveystaloudesta pystyttiin palauttamaan 1,76 milj. euroa, mutta sosiaalipalveluista perittiin lisää 1,82 milj. euroa, mikä tarkoitti, että kaupungin palvelut 285 ja 290 toteutuivat epätasaisesti muutettuun talousarvioon nähden, mutta kokonaisuutena sote-kustannusten ylitys jäi ennakoitua pienemmäksi.

Sosiaalipalveluiden suurin ylitys toteutui lastensuojelussa. Toiseksi eniten ylittyivät aikuissosiaalityön palvelut. Lisäksi vanhustaloudet ylittivät talousarvion niukasti.

PALVELU: 285 SOSIAALIPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Menokehityksen hillitseminen		Sosiaalipalvelut kustannukset kasvoivat voimakkaasti ja ne ylittivät talousarvion määrärahat 1,8 miljoonalla eurolla.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuuden lisääminen		Hyvinvointikuntayhtymä on panostanut määrätietoisesti ennaltaehkäisevään työhön. Tulosten arviointi on vaikeaa lyhyellä aikavälillä.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Vanhuspalvelujen palvelurakenteen uudistaminen		Hyvinvointikuntayhtymä on uudistanut ja jatkaa edelleen vanhusten palvelurakenteen uudistamista.

TOIMIALA	20 SIVISTYS- JA TULEVAISUUSPALVELUT
PALVELU	290 TERVEYSPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Sivistysjohtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
290 Terveyspalvelut					
- menot	39 591 240	550 000	40 141 240	38 063 364	2 077 876
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-39 591 240	-550 000	-40 141 240	-38 063 364	2 077 876

Riskianalyysi, toteutuminen:

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Forssan seudun hyvinvointiky:			
Yleissairaudet:			
poliklinikkakäynnit	14 535	14 902	102,5
hoitajaksot	1 599	1 300	81,3
Psykiatria:			
poliklinikkakäynnit	12 777	10 818	84,7
hoitopäivät	2 844	2 470	86,8
Kansanterveystyö:			
avohoidon käynnit	73 848	98 761	133,7
vuodeosastojen hoitopäivät	4 024	4 457	110,8
päiväsairaalakäynnit			
sairaansijojen määrä			
Ympäristöterveydenhuolto:			
terveystarkastukset	515	469	91,1
eläinlääkintähuoltokäynnit	1 786	2 027	113,5
eläinsuojeluasiakkaat	14	26	185,7
Kanta-Hämeen keskussairaala:			
Yleissairaudet:			
poliklinikkakäynnit	ei seur. kuntatas.	10 071	
hoitajaksot	"	1 440	
Psykiatria:			
poliklinikkakäynnit	"	328	
hoitopäivät	"	1 150	

**Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta
(myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)**

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän yhtymäkokous muutti FSHKY:n talousarviota kahteen kertaan 22.9.2021 ja 8.12.2021 siten, että lisämäärärahoja myönnettiin yhteensä 4,05 miljoonaa euroa. Määrärahan korotusten ennakoitiin vaikuttavan myös Forssan kaupungin kuntamaksuja korottavasti ja sen seurauksena kaupunginvaltuusto muutti talousarviota ja lisäsi 595 000 euroa määrärahoja sosiaalipalveluihin (palvelualue 285) ja 550 000 euroa terveystalouteen (palvelualue 290).

Koronapandemia toi kustannuksia testauksesta, rokottamisesta ja lääke- sekä hoitotarvikkeista. Lisäksi henkilöstökustannukset nousivat sairauspoissaolojen ja henkilöstön vuokrauksen osalta. FSHKY sai kuitenkin vuoden lopussa valtiolta koronakorvauksia noin 3 miljoonaa euroa, minkä seurauksena ylimääräiset kuntamaksut jäivät ennakoitua pienemmäksi.

FSHKY:n tilinpäätöksen yhteydessä tehdyt tasauskorjaukset jakaantuivat sosiaali- ja terveystalouden osalta niin, että terveystaloudesta pystyttiin palauttamaan 1,76 milj. euroa, mutta sosiaalipalveluista perittiin lisää 1,82 milj. euroa, mikä tarkoitti, että kaupungin palvelut 285 ja 290 toteutuivat epätasaisesti muutettuun talousarvioon nähden, mutta kokonaisuutena sote-kustannusten ylitys jäi ennakoitua pienemmäksi.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri teki myös kaksi lisätalousarviota ja KHSHP:ltä tuli ensin 250 758 euron ja 338 619 euron lisälaskut, mutta tilinpäätöksen yhteydessä KHSHP palautti 186 039 euroa. Kokonaisuudessaan KHSHP:n lisälaskutus oli siis 403 338 euroa. Lisälaskutuksen perusteen oli mm. kasvanut ulkopuolisten sairaaloiden käyttö.

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Toimiva sopimusohjaus		Sopimusohjauksen periaate, jossa kaupungin terveydenhuollon kustannukset ovat hyvin ennakoitavissa yhden vuoden ajan toimi ja soten kokonaiskustannukset pysyivät hallinnassa haastavasta covid-19 tilanteesta huolimatta.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Tuottavuusohjelmat ja niiden toteutus		Kuntayhtymien tuottavuusohjelmat ovat jääneet koronapandemian ja hyvinvointialueen rakentamisen jalkoihin.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO JA MAASEUTUPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Tekninen johtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
500 Teknisen ja ympäristötoimen hallinto					
- menot	406 179	0	406 179	377 203	28 976
- tulot	1 000	0	1 000	1 705	705
- netto	-405 179	0	-405 179	-375 498	29 681

Riskianalyysi, toteutuminen:

Seudullisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun yhteistyön syventämistä ja siirtymistä yhteislautakuntaan on esitetty seutu tapaamisessa mutta ehdotus ei ole saanut vastakaikua.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Talouden toteutuma suunnitelman mukaisesti.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Henkilötyövuodet (htv1)	1	1,0	100,0
Tilat m ²	58	58	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Ei olennaisia poikkeamia.

PALVELU: 500 TEKNISEN JA YMPÄRISTÖTOIMEN HALLINTO JA MAASEUTUPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	3.1. Reforest metsityshanke	Sopimus Reforestin kanssa metsitettäväksi osoitetuista alueista.	Kaksi aluetta on sopimuksessa osoitettu metsitykseen. Alueiden pinta-ala on yhteensä noin 5 ha. Reforest on käynnistänyt metsityksen noin 2 ha alueella. Kaupunki on tehnyt oman osuutensa tavoitellun 3 ha metsittämiseksi.
Taloudellinen KESTÄVYYS	4.5. Tekninen ja ympäristötoimi osallistuu aktiivisesti omiin, FYK:n ja muiden tahojen mukana kestävän kehityksen hankkeisiin.	RETKI hanke	Hanke on saanut rahoituspäätöksen. Suunnittelu ja kilpailutukset ovat käynnistyneet. Rantamuurin rakentaminen valmis. Lintutornin urakkasopimuksen allekirjoitus 6.8.. Loimalammin allikoiden ennallistaminen käynnistyy 17.10.2021. RETKI hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaikaa 6/2022 saakka.
Taloudellinen KESTÄVYYS	4.5. Tekninen ja ympäristötoimi osallistuu aktiivisesti omiin, FYK:n ja muiden tahojen mukana kestävän kehityksen hankkeisiin.	Saaren kansanpuiston hanke	Hanke on saanut rahoituspäätöksen. Jatkoaikaa myönnetty 6/2022 saakka. Pyyntö Tammelan osallistumisesta lähetetty 4.8.. Tammela sitoutunut osallistumaan osaan kustannuksista. Konsultin työ on valmistunut.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tekninen ja ympäristötoimen talousarvion 2021 toteuttaminen	Käyttösuunnitelman noudattaminen	Käyttösuunnitelmaa on noudatettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Yhteistyötapojen etsiminen, edistäminen ja toteuttaminen.	Ympton sopimuksen mukaiset seurantakokoukset (2 kpl)	Vuoden ensimmäinen seurantakokous on pidetty 4.3.Vuoden toinen seurantakokous pidetty 9.9.2021.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Yhteistyötapojen etsiminen, edistäminen ja toteuttaminen.	Seudun teknisen johdon tapaamiset. Vähintään kaksi tapaamista vuodessa. Tapaamisissa selvitetään mahdollisia uusia yhteistyömuotoja.	Seudullinen tapaaminen vesihuollon asioissa 30.3.2021 Toinen tapaaminen sovittu 27.-28.10. Kolmas tapaaminen pidetty 27.-28.10. Ahvenanmaalla pidetyn seutuseminaarin yhteydessä.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.5. LATO strategian seurantatyökalun käyttöön otto	LATO seuranta YLAssa	Tammikuun, syyskuun ja lokakuun kokousta lukuun ottamatta LATOa on hyödynnetty YLA:lle TA toteutumaa raportoitaessa.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.5. LATO strategian seurantatyökalun käyttöön otto	LATO seuranta YMPLAssa	Tammikuun kokouksessa ei vielä ollut 2021 tavoitteet käytössä. Maaliskuussa ensimmäinen YMPLalle annettu LATO raportointi ja kaikissa kokouksissa sen jälkeen poislukien syys- ja lokakuun kokoukset.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.3. Henkilöstökoulutukset	Vuoden 2021 koulutuspyynnöt	Koulutuspyynnöt on hyväksytty.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	510 MAANKÄYTTÖPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Kaupungeingeodeetti

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
510 Maankäyttöpalvelut					
- menot	670 490	0	670 490	655 342	15 148
- tulot	754 100	0	754 100	679 258	-74 842
- netto	83 610	0	83 610	23 916	-59 694

Riskianalyysi, toteutuminen:

Tontinmyynti ei ole toteutunut suunnitellusti.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Uusien toimintatapojen ennakkoluuloton soveltaminen. Tähän liittyen kuluvalle vuodelle asetettu tavoite palvelualueen sisäisten tehtäväkuvien uudelleen järjestelystä on saatettu loppuun.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Rekisteröidyt kiinteistöt kpl	20	8	40,0
Luovutetut tontit kpl	10	3	30,0
Vuokratut viljelysmaat ha	250	250	100,0
Henkilötyövuodet (htv 1)	8	6,5	81,3
Tilat m ²	121	121	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Tontinmyyntitavoite ei toteutunut.
Yksi palvelualueen mittamiehistä on siirtynyt 1.1.2021 alkaen Infrapalveluiden alaisuuteen. Palvelualueen henkilöstömäärä on 1.1.2021 alkaen 7 henkilöä.

PALVELU: 510 MAANKÄYTTÖPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	1.3. Aktiivinen maanhankinta asumisen ja yritystoiminnan tarpeisiin maapoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti	Maanhankinnan määrärahan käyttö täysimääräisenä.	Tavoite saavutettiin. Määräraha ylittyi noin 7.000 eurolla.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5. Aktiivinen maanhankinta asumisen ja yritystoiminnan tarpeisiin maapoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti.	Maanhankinnan määrärahan käyttö täysimääräisenä.	Tavoite saavutettiin. Määräraha ylittyi noin 7.000 eurolla.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Talousarvion ja -suunnitelman toteuttaminen.	Käyttösuunnitelman toteuttaminen.	Tontinmyyntitavoitteesta (125.000 €) toteutui vain noin 30.000 € eli noin 24 %.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Palvelualueen sisällä keskinäinen tehtäväkuvien uudelleenjärjestely.	Uudelleen järjestellyt tehtäväkuvaukset käytössä vuoden 2021 loppuun mennessä.	Tavoite saavutettiin. Lopulliset tehtäväkuvaukset vahvistettiin 31.7.2021 mennessä ja astuivat voimaan 1.8.2021 alkaen.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.7. Keskinäisen yhteistyön lisääminen Maankäytön suunnittelu - palvelualueen kanssa.	Yhteistyötä syvennetään edelleen.	Aloitettu työ jatkuu myös v. 2022. Kysymyksessä on jatkuva prosessi.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	520 INFRAPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Kunnallistekniikan päällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
520 Infrapalvelut					
- menot	3 116 830	0	3 116 830	3 264 121	-147 291
- tulot	201 400	0	201 400	159 554	-41 846
- netto	-2 915 430	0	-2 915 430	-3 104 567	-189 137

Riskianalyysi, toteutuminen:

Vuoden 2020-2021 talvi oli jonkin verran kuormittava henkilöstölle, kalustolle ja taloudelle, koska lunta satoi viime vuosia enemmän.
Kaivuumaiden käsittely ja sijoittaminen on onnistunut vuonna 2021 hyvin, koska infrapalvelut on yhteistyössä ympäristöpalveluiden kanssa saanut järjestettyä puhtaiden maiden sijoituspaikkoja tarvittaessa lisää.
Katu- ja muiden yleisten alueiden kunnossapitokorjausvelan määrää ei ole toistaiseksi kokonaisuudessaan kartoitettu.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Kaivu,- sijoitusluvista ja tilapäisistä liikennejärjestelyistä on pystytty antamaan vuonna 2021 ajantasaista ohjeistusta.
Investointi- ja hankintaohjelma on pystytty pitämään pääosin ajantasalla vuonna 2021.
Hankinnat on pystytty kilpailuttamaan vuonna 2021 riittävän ajoissa.
Korjaamohenkilöstön vakanssijärjestelyt ovat vielä kesken.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Lohkotut katualueet m2	1 700 068	1 700 068	100,0
Puistot A-luokka ha (hiilinielu)	107	107	100,0
Puistot B-luokka ha (hiilinielu)	44	44	100,0
Puistot C-luokka ha (hiilinielu)	234	234	100,0
Puistot E-luokka ha (hiilinielu)	1	1	100,0
Metsät ha (hiilinielu)	788	788	100,0
josta talousmetsää	86	86	100,0
Kunnossapito lohkotut katualueet m ² /hlö	170 007	170 007	100,0
*Katuvalaistuksen energia kWh	2 400	2 200	92,0
Henkilötyövuodet (htv 1)	32	31,6	98,8
Tilat m ²	2 321	2 321	100,0

*Katuvalaistuksen energia ilm. tilinpäätök.

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Ei olennaisia poikkeamia.

PALVELU: 520 INFRAPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	3.1. Metsien suunniteltu hoitaminen ja uusiutuminen, jatkuvan hiilinielun kasvattaminen.	Metsäsuunnitelma	Metsäsuunnitelma on hyväksytty Yhdyskuntalautakunnassa.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.4. Infrapalveluiden yhteistyöryhmä.	Yhteistoimintaryhmän kokoukset	1. kokous pidetty 2. kokous jäi vuodelta 2021 pitämättä, koska tiukentuneet koronarajoitukset estivät kokoontumisen.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.4. Puistoleikkialueiden kunnostus (1 kpl/vuosi)	Yhden leikkialueen kunnostus.	Kohde on päätetty. Kunnostus valmis.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Infrapalveluiden talouden hallinta.	Käyttösuunnitelman noudattaminen	Käyttösuunnitelmaa on noudatettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.7. Esimieskoulutus (1 kpl/hlö)	Toteutuneet esimieskoulutukset	Toteutuneet suunnitellusti

TOIMIALA 50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU 540 PELASTUSPALVELUT
TILIVELVOLLINEN Tekninen johtaja

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
540 Pelastuspalvelut					
- menot	1 611 581	0	1 611 581	1 529 287	82 294
- tulot	0	0	0	0	0
- netto	-1 611 581	0	-1 611 581	-1 529 287	82 294

Riskianalyysi, toteutuminen:

Pelastustoimen talous on toteutunut talousarvion puitteissa.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja sopeuttamiseksi, toteutuminen:

**Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta
(myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)**

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Pelastuspalvelun talousarvion 2021 toteuttaminen	Kanta-Hämeen pelastus- toimen talousarvion toteutuman seuranta ja vaikuttaminen mahdollisiin poikkeamiin.	Talous on toteutunut suunnitellusti.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	570 TILAPALVELU
TILIVELVOLLINEN	Kiinteistöpäällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
570 Tilapalvelu					
- menot	5 462 750	0	5 462 750	4 971 548	491 202
- tulot	9 509 900	0	9 509 900	9 344 397	-165 503
- netto	4 047 150	0	4 047 150	4 372 849	325 699

Riskianalyysi, toteutuminen:

Vuoden aikana on kolme kiinteistönhoitajaa eläköitynyt. Kahdelle vakanssille on haettu täyttöluvut, joiden pohjalta rekrytoitu kaksi uutta kiinteistöhoitajaa. Yksi vakanssi on jätetty täyttämättä. Tällä toimenpiteellä henkilöstömäärä on sopeutettu ennakkoon silmällä pitäen palveluverkon muutoksia Monitoimikeskuksen valmistuttua.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Henkilöstömäärän sopeuttaminen palveluverkon edellyttämään määrään. Energiatoimenpiteitä jatkettu. Vuoden aikana kiinteistöjen valaistuksia on muutettu led-tekniikkaan. Lisäksi on toteutettu kokeilututkimus vanhojen ilmanvaihtokoneiden moottoreiden päivittämisestä energiatehokkaammiksi.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Palvelutuotannon käytössä h-m ²	94 647	91 697	96,9
Kiinteistöhoitoala h-m ²	114 716	111 719	97,4
Henkilötyövuodet (htv 1)	17	17,6	103,5
Kaupungin omistamat tilat m ²	111 293	111 293	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Isoniityntie 51:n poistuminen kaupungin vuokrauksesta vähentänyt tuloja ja menoja. Henkilöstömenot ovat arviota suurempia johtuen alkuvuonna esiintyneiden sairauslomien ja eläköitymistien sijaisuusjärjestelyistä.

PALVELU: 570 TILAPALVELU

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	2.6. Ostoenergian määrän vähentäminen energiantehokkuus-toimenpiteillä	Koijärven koulun maalämpöjärjestelmän energiatehokkuuden parantaminen.	Muutokset järjestelmään tehty ja sähköenergian, kaukolämmön ja veden kulutus jatkuvassa seurannassa.
Ekologinen KESTÄVYYS	2.6. Ostoenergian määrän vähentäminen energiantehokkuus-toimenpiteillä	Työvalmennuskeskus Aktiivin valaistuksen muuttaminen led-tekniikkaan.	Työ valmis.
Ekologinen KESTÄVYYS	2.6. Ostoenergian määrän vähentäminen energiantehokkuus-toimenpiteillä	Viihdeuimala Vesihelmen valaistuksen muuttaminen led-tekniikkaan.	Työ valmis.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.4. Työpaikan sisäilmaongelmissa varhaisen puuttumisen malli	Heikanrinteen palvelukeskuksen kosteusvauriokorjaukset kellarikerroksessa. Sisäilmatyöryhmän kokouksissa aesille tulleet uudet sisäilmaan liittyvien ilmoitusten määrän vähentyminen.	Työ valmis. Työryhmän syyskokouksessa ei ilmennyt lainkaan uusia sisäilmaan liittyviä ongelmia kaupungin kiinteistöissä.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Tilapalvelun palvelualueen talousarvion 2021 toteuttaminen	Tilanne 31.12.2021	Talousarvio toteutunut.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.5. Palveluverkko-suunnitelman päivittäminen	Työ aloitettu.	Työtä jatketaan vuoden 2022 aikana.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄTEHUOLTO
TILIVELVOLLINEN	Jätehuoltopäällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
580 Yht.toiminta-alueen jätehuolto					
- menot	324 808	0	324 808	229 557	95 251
- tulot	324 808	0	324 808	229 679	-95 129
- netto, määräraha	0	0	0	122	122

Riskianalyysi, toteutuminen:

Jätehuollon sähköisen asiointipalvelun käyttöönotto on viivästynyt teknisten ongelmien vuoksi ja käyttöönottoa jatketaan vuonna 2022. Jätelain uudistuksen viivästyminen on siirtänyt asioiden valmistelua vuodelle 2022. Koronatilanne on vaikuttanut tapaamisten järjestämisiin yhteistyötahojen kanssa.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Talouden toteutuma eteni suunnitelman mukaisesti.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot-%
Kohtuullistamishakemukset	1 000	733	73,3
Henkilötyövuodet (htv 1)	2	2,9	145,0
Tilat m ²	47	47	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Koronatilanteen vuoksi yrittäjätapaamisia ei voitu järjestää. Ympäristönsuojeluviranomaisia tavattiin kerran Teamsin välityksellä suunnitellun kahden tapaamisen sijaan. Uusi jätelautakunta saatiin kokoon vasta joulukuussa 2021, joten koulutusten järjestäminen on ajankohtaista alkuvuodesta 2022. Sähköisen asiointipalvelun testauksessa on havaittu ongelmia, ja palveluntoimittaja selvittää niiden korjaamista. Jätelain uudistuksen viivästyminen seurauksena kaikkia suunniteltuja projekteja ei voitu aloittaa.

PALVELU: 580 YHTEISTOIMINTA-ALUEEN JÄTEHUOLTO

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	4.3. Yhteistyön tekeminen ja säännölliset tapaamiset alueen yrittäjien ja jätealan toimijoiden kanssa	Vuoden ensimmäisen yrittäjätapaamisen järjestäminen	Koronatilanteen vuoksi yrittäjätapaamista ei voitu järjestää. Tilaisuuden järjestäminen etänä ei onnistunut, koska kaikilla kuljettajilla ei ollut mahdollisuutta osallistua niihin. Ajankohtaisista asioista tiedottamista kuljetusyrityksille hoidettiin kuitenkin jatkuvasti sähköpostitse ja kirjeitse.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5. Sähköisten palvelujen kehittäminen	Jätelautakunnan nettisivujen uudistaminen	Uudet sivut saatiin valmiiksi toukokuussa.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5. Sähköisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten hakemusten asiointipalvelun käyttöönotto	Asiointipalvelun testauksessa on havaittu ongelmia, ja palveluntoimittaja selvittää niiden korjaamista. Ongelmat eivät ratkenneet vuoden 2021 aikana.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5. Sähköisten palvelujen kehittäminen	Jätelautakunnan nettisivujen uudistaminen	Saavutettavuusseloste laadittu jätelautakunnan nettisivuille.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5. Toimiva yhteistyö ympäristönsuojeluviranomaisien kanssa	Vuoden ensimmäisen yhteistyötapaamisen järjestäminen ympäristönsuojeluviranomaisien kanssa ja tapaamisessa käsiteltävien asioiden valmistelu.	Ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa on sovittu, että seuraava tapaaminen järjestetään uuden jätelain ja jätteenkuljetusrekisterin koulutuksen aikataulut huomioiden. Tapaamisen ajankohta siirtyi alkuvuoteen 2022.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Palvelualueen talousarvio toteutuu	Palvelualueen talousarvion toteutuminen suunnitellun mukaisesti	Palvelualueen talousarvio toteutui suunnitellun mukaisesti.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.2. Lautakuntakoulutus	Lautakuntakoulutusta järjestetään, kun uusi jätelautakunta on koossa	Uusi jätelautakunta ei ollut 2021 vielä koossa, joten koulutusta ei ole voitu järjestää.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	600 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Ympäristöpäällikkö

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
600 Rakennusvalvonta ja ympäristöpalvelut					
- menot	733 930	0	733 930	706 379	27 551
- tulot	543 900	0	543 900	473 057	-70 843
- netto	-190 030	0	-190 030	-233 322	-43 292

Riskianalyysi, toteutuminen:

Palvelualueen toiminnot ovat miltei kokonaan ulkoisista tekijöistä riippuvia. Lupien ja vastaavien määrät riippuvat täysin kunnissa vallitsevasta toimeliaisuudesta. Valvonta osin seuraa lupatilannetta, mutta erityisesti ympäristönsuojelussa oma aktiivisuus ja resurssit vaikuttavat valvonnan ja seurannan määrään ja laatuun. Erityisesti isompien rakennushankkeiden määrä on ollut arvioitua pienempi.

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Maksutuottojen kertymiseen ei juurikaan omalla toiminnalla voi vaikuttaa. Lyhyellä aikavälillä ei ole keinoja tuottavuuden parantamiseksi tulojen kasvattamiseksi tai menojen vähentämiseksi. Kunnissa säilytettävä tietty palvelun taso valvonnan ja vastaavan toiminnan takaamiseksi.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Käsitellyt hankkeet:			
rakennus- maisematyöluvat (kpl)	350	301	86,0
toimenpideluvat	150	169	112,7
ilmoitukset	100	101	101,0
ympäristöluvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit (kpl)	17	18	105,9
Käsitellyt maa-ainesluvat (kpl)	4	8	200,0
YSL:n mukaisten lupavelvollisten yritysten tarkastukset (kpl)	25	32	128,0
Vesihuoltolain mukaiset vapauttamispäätökset (kpl)	20	14	70,0
Ympäristönsuojelulain jätevesipäätökset (kpl)	40	19	47,5
Henkilötyövuodet (htv 1)	10	9,3	93,0
Tilat m ²	179	179	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Pandemia on hidastanut ympäristönsuojeluun liittyvien tarkastusten tekoa. Rakentaminen on ollut vähäisempää kuin arvioitiin vuonna 2020. Vaikka määrällisesti oltiin tavoitteessa, niin hankkeet olivat suunniteltua pienempiä, mikä näkyi pienentyneinä maksutuottoina.

PAVELU: 600 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	3.2. Jätevesien hallittu hoito pohjavesialueilla ja ranta-alueilla	Valvontakirjeiden lähetys 80 kpl	86 kpl
Ekologinen KESTÄVYYS	3.2. Jätevesien hallittu hoito pohjavesialueilla ja ranta-alueilla	Toimenpidelupien määrä, kpl	10 kpl
Ekologinen KESTÄVYYS	3.2. Jätevesien hallittu hoito pohjavesialueilla ja ranta-alueilla	Vesihuoltolain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien määrä, kpl	16 kpl
Ekologinen KESTÄVYYS	3.3. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen	Retki-hankkeen suunnittelu ja toteutus painottaen luonnon monimuotoisuutta	Loimalammin allikoiden toteutuksen suunnittelua ja alueen kulkuyhteyksien suunnittelua. Allikoiden kunnostus aloitettu. Kaivutöitä jatketaan talvella 2022.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.5. Saaren kansanpuiston kehittäminen	Hoito- ja käyttösuunnitelman laadinta	Tarjouspyynnön laadintaa aloitettu. Kehittämissuunnitelman tekijä valittu. Hankkeelle saatu jatkoaikaa vuodelle 2022. Kehittämissuunnitelma valmis.
Taloudellinen KESTÄVYYS	4.3. Osallistuu ja antaa tukea paikallisen yritystoiminnan laadunvalvonnalle, helpottaen yrityksen toimintaa ja kehitystä valtakunnallisesti eri alueilla	Tarkastusinsinööri suorittaa yrityksen laadunvalvontahyväksyntää.	Laadun valvontakäyntejä yrityksessä tai työmaalla ei ole suoritettu. Yksityiskohtiin liittyvää teknistä selvitystä ja neuvontaa on annettu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Talousarvion seuranta	Talousarvion toteutuminen	Rakennuslupamaksujen kehitys on ollut alhaisempi kuin arvioitu.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Rakennusvalvonnan sähköinen lupaprosessi	Sähköisen rakennusvalvonnan lupaprosessin käyttöönotto. Pidetään kiinnostuneille suunnittelijoille ja luvanhakijoille järjestelmän käytöstä opastustilaisuuksia.	Sähköisen rakennusvalvonnan koulutus lupa-asioita käsittelevälle henkilöstölle käynnissä. Koulutukset on käytyä. Sähköistä rakennusvalvonnan sovellusta on päästy harjoittelemaan. Lupiin liittyviä asetettavia asetteluja työstetään. Ennen käyttöönottoa ja julkaisua lisäkoulutusta on sovittu toteuttavan.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.3. Rakennusvalvonnan sähköinen lupaprosessi	Sähköisen työkalun koulutus	Koulutus käyty.

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Uusien käytänteiden, määräysten, taksojen käyttöönotto	Rakennusvalvonnan rakennusjärjestysten yhtenäistäminen	Rakennustarkastajat keskenään ovat laatineet esityksen yhtenäisestä rakennusjärjestyksestä. Ensivaiheessa laadittua esitystä on esitelty kuntien teknisille johtajille. Eritelty rakennusjärjestysehdotus on asetettu yleisesti nähtäville sekä toimitettu kuntiin ja lausunnonantajille lausunnoille/ kommentteille. Pyyntöistä lausuntoaikaa jatkettu tammikuun 2022 loppuun asti.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Uusien käytänteiden, määräysten, taksojen käyttöönotto	Rakennusvalvonnan valvontataksojen yhtenäistäminen	Toteutetaan ensi vuonna.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.4. Uusien käytänteiden, määräysten, taksojen käyttöönotto	Päätösten muutoksenhakuohjeiden päivittäminen seutukunnalla	Tarkistustyö on suurelta osin tehty.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.5. Seudulliset lautakuntien yhteistapaamiset	Lautakuntien yhteistapaamiset	Uusien lautakuntien myöhäinen järjestäytyminen ja yleinen tautitilanne on siirtänyt tapaamista ja lautakuntien yhteistä koulutuspäivää ei ole järjestetty.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.6. Palveluprosessien ajantasaistaminen	Kuntakohtaisten käytänteiden ja työohjeiden kirjaus.	Työohjeet on kirjattu exceliin ympäristönsuojelun osalta
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.8. Palvelualueen nettisivujen ajan tasalla pitäminen	Nettisivujen päivitys.	Päivitys tehty vain ympäristönsuojelun osalta. Rakennusvalvonnan päivitystyö tapahtuu sähköisen asioinnin käyttöönoton yhteydessä tai jälkeen.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	8.1. Yhden opiskelijan harjoittelujakson työtehtävien ohjaaminen	Siviilipalvelusvelvollisen työskentely tammi-maaliskuu	Työskentely toteutui.

TOIMIALA	50 TEKNINEN JA YMPÄRISTÖTOIMI
PALVELU	610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUPALVELUT
TILIVELVOLLINEN	Kaupunginarkkitehti

KÄYTTÖTALOUSOSA Ulk. + sis., ei sis. liikelaitoksia	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset 2021	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
610 Maankäytön suunnittelupalvelut					
- menot	289 530	0	289 530	272 257	17 273
- tulot	10 000	0	10 000	940	-9 060
- netto	-279 530	0	-279 530	-271 317	8 213

Riskianalyysi, toteutuminen:

Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi, toteutuminen:

Kehitetään yhteistyötä muiden kuntien kanssa. Yhteisenä hankkeena on tekeillä esim. Saaren kansanpuistoon kohdistuva avustusta saanut hanke. Lisäksi tehdään käytännön asioissa yhteistyötä kuntien kanssa.

Mittarit ja tunnusluvut

	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot-%
Valmistelussa olevat kaavat ja suunnitelmat kpl	7	9	128,6
Valmistuneet kaavat (kpl) ja suunnitelmat	5	6	120,0
Asiantuntijatehtävät	70	88	125,7
Inventoinnit ja selvitykset	10	13	130,0
Henkilötyövuodet (htv 1)	3	3,0	100,0
Tilat m ²	79	79	100,0

Poikkeamien perusteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden osalta (myös määrärahojen ja tuloarvioiden osalta)

Ei olennaisia poikkeamia.

PALVELU: 610 MAANKÄYTÖN SUUNNITTELUPALVELUT

Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Tilanne
Ekologinen KESTÄVYYS	1.2. Suunnitellaan infrapalvelun kanssa viihtyisiä liikenneympäristöjä	Osallistutaan infrapalveluiden kanssa suunnittelukokouksiin.	Osallistuttu kokouksiin kutsuttuna ja tekeillä olevien kaavojen yhteydessä järjestetty itse palaveri.
Ekologinen KESTÄVYYS	1.2. Ulkoilu- ja kevyenliikenteen reittien jatkuvuus kaavoissa	Kaikissa suunnitelmissa on huomioitu reitit.	Toteutunut kaavoitusprosessissa ja suunnitelmissa.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.1. Kaavoituksessa ja rakentamistapaohjeissa huomioidaan olemassa olevien rakennusten ja vihheralueiden säilyminen hiilinieluna	Kaikissa kaavoissa, kaavamääräyksissä, rakentamistapaohjeissa rakennusten ja viherympäristön ohjeissa huomioidaan hiilinielut.	Toteutunut kaavoproessissa, määräyksissä ja ohjeissa. Rakentamistapaohje - Forssan kaupungin ekologisen kestävyyden periaatteet.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.2. Kaavoituksessa ja rakentamistapaohjeissa arvioidaan tuleeko niissä osoittaa määräyksiä vedensaannin turvaamiseen	Uusissa kaavoissa, kaavamääräyksissä, rakentamistapaohjeissa on tarvittavat vedensaannin turvaamisen merkinnät.	Toteutunut kaavoitusprosessissa, määräyksissä ja ohjeissa.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.3. Kaavoituksessa osoitetaan kuntalaisten läheltä vihheralueiksi sellaisia alueita, joilla on/voi syntyä monipuolisia luontokohteita sekä huomioidaan viherkäytävät	Kaavoissa, määräyksissä, rakentamistapaohjeissa sekä hoito- ja käyttösuunnitelmissa on osoitettu monipuoliset luontokohteet ja viherkäytävät.	Toteutunut kaavoitusprosessin, selvityksissä, määräyksissä ja ohjeissa. Yleiskaavatason ekologisten vyöhykkeiden ja viherkäytävien periaatteet selvitys aloitettu.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.4. Hulevesien hallinta huomioidaan kaavoissa	Kaavamääräyksissä, rakentamistapaohjeissa sekä hoito- ja käyttösuunnitelmissa on huomioitu hulevesien hallinta.	Toteutunut kaavoitusprosessin selvityksissä, määräyksissä ja ohjeissa.
Ekologinen KESTÄVYYS	3.4. Suunnittelu tehdään yhdessä infrapuolen ja vesihuoltoliikelaitoksen kanssa	Järjestetyt yhteisneuvottelut.	Yhteisneuvotteluihin on otettu mukaan myös ympäristönsuojelu. Tekeillä olevista kaavoista on käyty periaatteet tarvittaessa detaljitasolle.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	5.5. Kaavamääräyksissä huomioidaan hyvän asumisen periaatteet	Kaavamääräyksissä, rakentamistapaohjeissa sekä hoito- ja käyttösuunnitelmissa on huomioitu pihan viherympäristö.	Toteutunut tehtyjen ja tekeillä olevien kaavojen määräyksissä, rakentamistapaohjeissa sekä hoito- ja käyttösuunnitelmissa.
Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS	6.4. Forssan omaleimainen rakentamisen historia huomioidaan kaavoituksessa	Kaavamääräyksissä, rakentamistapaohjeissa sekä hoito- ja käyttösuunnitelmissa näkyy omaleimaisuuden ja historian hyödyntämisen periaatteet.	Toteutunut kaavoitusprosessissa, määräyksissä ja ohjeissa.
Taloudellinen KESTÄVYYS	7.1. Maankäytön talousarvion toteuttaminen	Käyttösuunnitelman toteuttaminen	Käyttösuunnitelma on toteutunut.

2.15.2 Investointien toteutuminen

Hankeryhmä/hanke	Toimielin	Kokonaiskustannusarvio	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2021	Talousarvio-muutokset	Talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Poikkeama	Perustelut poikkeamalle (menomäärärahojen ylitys/tuloarvion alitus)
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET									
AINEETTOMAT OIKEUDET									
Atk-ohjelmat ja muut pitkävaik. menot (s)	kh								
Menot				75 000,00	0,00	75 000,00	37 952,26	37 047,74	Sähköisen arkiston käyttöönotto siirtyi osittain vuodelle 2022 toimittajasta johtuvista syistä.
Tulot				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Netto				-75 000,00	0,00	-75 000,00	-37 952,26	37 047,74	
AINEETTOMAT OIKEUDET YHTEENSÄ									
Menot				75 000,00	0,00	75 000,00	37 952,26	37 047,74	
Tulot				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Netto				-75 000,00	0,00	-75 000,00	-37 952,26	-37 047,74	
AINEELLISET HYÖDYKKEET									
MAA- JA VESIALUEET (s)	kh								
Menot				60 000,00	0,00	60 000,00	68 073,00	-8 073,00	Maa-alueiden lunastushinnat on määritelty lunastustoimittuksissa eikä niitä ole pystynyt täsmällisesti etukäteen arvioimaan
Tulot				60 000,00	0,00	60 000,00	30 341,88	-29 658,12	
Netto				0,00	0,00	0,00	-37 731,12	-37 731,12	
Lisäksi tuloslaskelmaan kirjattu tonttien luovutusvoittoja 27 345,54 euroa ja luovutustappioita 1 945,22 euroa									
MAA- JA VESIALUEET YHTEENSÄ									
Menot				60 000,00	0,00	60 000,00	68 073,00	-8 073,00	
Tulot				60 000,00	0,00	60 000,00	30 341,88	-29 658,12	
Netto				0,00	0,00	0,00	-37 731,12	-37 731,12	
RAKENNUKSET									
Erittelemättömät pienet peruskorjauskohteet ja kunnostukset (s)	yla								
Menot				800 000,00	0,00	800 000,00	946 839,53	-146 839,53	
Tulot				0,00	0,00	0,00	209 877,03	209 877,03	
Netto				-800 000,00	0,00	-800 000,00	-736 962,50	63 037,50	

Hankeryhmä/hanke	Toimielin	Kokonaiskustannusarvio	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2021	Talousarvio-muutokset	Talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Poikkeama	Perustelut poikkeamalle (menomäärärahojen ylitys/tuloarvion alitus)
Jäähallin ja Vesihelmen energiatehokkuusinvestoinnit	yla								Jäähallin ja vesihelmen energiatehokkuusinvestoinnit tehdään rakennusten peruskorjausten yhteydessä.
Menot				300 000,00	0,00	300 000,00	0,00	300 000,00	
Tulot				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Netto				-300 000,00	0,00	-300 000,00	0,00	300 000,00	
Monikylä -monitoimikeskus	yla	24 200 000,00							Tulot: Etelä-Suomen aluehallintovirastolta 36.300 € ja opetus- ja kulttuuriministeriöltä 210.000 €
Menot				15 000 000,00	0,00	15 000 000,00	13 219 247,18	1 780 752,82	
Tulot				690 000,00	0,00	690 000,00	246 300,00	-443 700,00	
Netto				-14 310 000,00	0,00	-14 310 000,00	-12 972 947,18	1 337 052,82	
RAKENNUKSET YHTEENSÄ									
Menot				16 100 000,00	0,00	16 100 000,00	14 166 086,71	1 933 913,29	
Tulot				690 000,00	0,00	690 000,00	456 177,03	-233 822,97	
Netto				-15 410 000,00	0,00	-15 410 000,00	-13 709 909,68	1 700 090,32	
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET									Katuihin ja teihin suunniteltu ympäristöministeriön antama investointiavustus kirjaantuu vasta v. 2022. Kiimassuon kevyenliikenteenväylän kohdalla kh:n päätöksellä toteutettiin hankkeessa myös Kiimassuontien levennys
Kunnallistekniikka (s)	yla								
Menot				2 330 000,00	0,00	2 330 000,00	2 266 154,40	63 845,60	Keskuskadun hanke ei saavuttanut suunnitelmavalmiutta ja se poistettiin v. 2021 investoinneista, kh 9.8.2021. Puutarhan alueen kevyenliikenteen sillat, hanke poistettiin ta investointilistalta kh 21.6.2021 § 63, määräraha siirrettiin Kiimassuontien kevyenliikenteen väylään.
Tulot				0,00	0,00	0,00	58 213,57	58 213,57	
Netto				-2 330 000,00	0,00	-2 330 000,00	-2 207 940,83	122 059,17	
KIINTEÄT RAK. JA LAITTEET YHTEENSÄ									Liikennevalojen valvonta- ja ohjausjärjestelmän hankinta Uudenmaan ja Kanta-Hämeen alueelle -hanke ei edennyt odotetulla tavalla v. 2021. Puistoissa, mukana frisbeegolfradan tarvikkehankinnat, Jokipenkereen kunnostus, kaupunki osallistui Renorin korjaushankkeeseen, jonka kustannukset ylittivät arvion.
Menot				2 330 000,00	0,00	2 330 000,00	2 266 154,39	63 845,60	
Tulot				0,00	0,00	0,00	58 213,57	58 213,57	
Netto				-2 330 000,00	0,00	-2 330 000,00	-2 207 940,83	122 059,17	
KONEET JA KALUSTO									
Keskushallinto (s)	kh								
Menot				10 000,00	0,00	10 000,00	12 920,00	-2 920,00	
Tulot				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Netto				-10 000,00	0,00	-10 000,00	-12 920,00	-2 920,00	
Sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimiala (s)	silä								
Menot				120 000,00	0,00	120 000,00	126 879,49	-6 879,49	
Tulot				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Netto				-120 000,00	0,00	-120 000,00	-126 879,49	-6 879,49	
Lisäksi tuloslaskelmaan kirjattu luovutusvoittoa 31 000,00 euroa.									

Hankeryhmä/hanke	Toimielin	Kokonaiskustannusarvio	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2021	Talousarvio-muutokset	Talousarvio 2021	Tilinpäätös 2021	Poikkeama	Perustelut poikkeamalle (menomäärärahojen ylitys/tuloarvion alitus)
Teknisen ja ympäristötoimen toimiala (s)	yla								
Menot				200 000,00	0,00	200 000,00	214 107,44	-14 107,44	Kouratraktorin hankinnan yhteydessä vanhasta traktorista saatu 31 000 € vaihtohyvitys kirjattiin käyttötalouden puolelle.
Tulot			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Netto			-200 000,00	0,00	-200 000,00	-214 107,44	-14 107,44		
KONEET JA KALUSTO YHTEENSÄ									
Menot				330 000,00	0,00	330 000,00	353 906,93	-23 906,93	
Tulot				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Netto				-330 000,00	0,00	-330 000,00	-353 906,93	-23 906,93	
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ									
Menot				18 895 000,00	0,00	18 895 000,00	16 892 173,29	2 002 826,71	
Tulot				750 000,00	0,00	750 000,00	544 732,48	-205 267,52	
Netto				-18 145 000,00	0,00	-18 145 000,00	-16 347 440,81	1 797 559,19	

Investointiosan tulojen erittely:	Rahoitusosuudet	690 000,00	0,00	690 000,00	514 390,60	-175 609,40
	Myyntitulot	60 000,00	0,00	60 000,00	30 341,88	-29 658,12
	Yhteensä	750 000,00	0,00	750 000,00	544 732,48	205 267,52

Lisäksi tuloslaskelmaan kirjatut luovutusvoitot yhteensä 58 345,54 euroa
Lisäksi tuloslaskelmaan kirjatut luovutustappiot yhteensä 1 945,22 euroa

Sitovuustason mukaiset määrärahojen ylitykset ja tuloarvioiden alitukset on merkitty tummennuksella.
Kaupunginvaltuusto hyväksyy ylitykset ja alitukset tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

2.15.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

KAUPUNKI (kaupunki ilman liikelaitosta, sis+ulk)	ALKUPERÄINEN TALOUSARVIO	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
Toimintatulot	<u>21 039 693</u>	<u>-500 000</u>	<u>20 539 693</u>	<u>20 845 396</u>	<u>305 703</u>
Myyntitulot	8 123 553	-470 000	7 653 553	7 650 435	-3 118
Maksutulot	1 105 164		1 105 164	1 149 061	43 897
Tuet ja avustukset	1 635 320		1 635 320	2 220 786	585 466
Muut toimintatulot	10 175 656	-30 000	10 145 656	9 825 115	-320 541
Toimintamenot	<u>125 011 796</u>	<u>1 300 000</u>	<u>126 311 796</u>	<u>125 940 626</u>	<u>371 170</u>
Henkilöstömenot	<u>28 761 826</u>	<u>100 000</u>	<u>28 861 826</u>	<u>29 199 463</u>	<u>-337 637</u>
Palkat ja palkkiot	22 078 518	100 000	22 178 518	22 422 041	-243 523
Henkilösivukulut	<u>6 683 308</u>	<u>0</u>	<u>6 683 308</u>	<u>6 777 422</u>	<u>-94 114</u>
Eläkekulut	5 819 368		5 819 368	5 982 318	-162 950
Muut henkilösivukulut	863 940		863 940	795 104	68 836
Palvelujen ostot	81 681 125	1 200 000	82 881 125	82 817 118	64 007
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 331 728		4 331 728	4 327 793	3 935
Avustukset muille	1 825 000		1 825 000	1 808 209	16 791
Muut toimintamenot	8 412 117		8 412 117	7 788 042	624 075
TOIMINTAKATE	-103 972 103	-1 800 000	-105 772 103	-105 095 230	676 873
Verotulot	62 011 000	1 800 000	63 811 000	64 142 981	331 981
Valtionosuudet	47 000 000	0	47 000 000	46 665 618	-334 382
Rahoitustulot ja -menot	<u>467 000</u>	<u>0</u>	<u>467 000</u>	<u>475 256</u>	<u>8 256</u>
Korkotulot muilta	0		0	2 118	2 118
Korkotulot liikelaitoksilta	78 000		78 000	76 176	-1 824
Muut rahoitustulot muilta	5 500		5 500	61 457	55 957
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	900 000		900 000	819 422	-80 578
Korkomenot	516 000		516 000	478 768	37 232
Muut rahoitusmenot	500		500	5 148	-4 648
VUOSIKATE	5 505 897	0	5 505 897	6 188 626	682 729
Poistot ja arvonalentumiset	<u>4 898 433</u>	<u>0</u>	<u>4 898 433</u>	<u>4 477 155</u>	<u>421 278</u>
Suunnitelman mukaiset poistot	4 898 433		4 898 433	4 477 155	421 278
TILIKAUDEN TULOS	607 464	0	607 464	1 711 471	1 104 007
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	70 455	0	70 455	70 647	192
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-1 400 000	-1 400 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	677 919	0	677 919	382 117	-295 802
Sitovat erät esitetty lihavoituna.					

Verotulojen erittely	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Ero muu- tettuun
Kunnan tulovero	52 180 000	1 500 000	53 680 000	53 742 537	62 537
Osuus yhteisöveron tuottoon	4 500 000	1 000 000	5 500 000	5 842 399	342 399
Kiinteistövero	5 331 000	-700 000	4 631 000	4 558 045	-72 955
Yhteensä	62 011 000	1 800 000	63 811 000	64 142 981	331 981

Tuloveroprosentit	Tulovero- prosentti
Verovuosi 2009	19,50
Verovuosi 2010	19,50
Verovuosi 2011	19,50
Verovuosi 2012	19,50
Verovuosi 2013	20,00
Verovuosi 2014	20,00
Verovuosi 2015	20,00
Verovuosi 2016	20,00
Verovuosi 2017	20,50
Verovuosi 2018	20,50
Verovuosi 2019	20,50
Verovuosi 2020	20,50
Verovuosi 2021	20,50

Kiinteistöveroprosentit	Yleinen	Vakituisten asuinraken- nusten	Muiden asuinraken- nusten	Voimalai- tosten	Yleishyödylliset yhteisöt
Verovuosi 2009	0,70	0,30	0,80	2,50	0,35
Verovuosi 2010	0,80	0,40	0,90	2,85	0,00
Verovuosi 2011	0,80	0,40	0,90	2,85	0,00
Verovuosi 2012	0,80	0,40	0,90	2,85	0,00
Verovuosi 2013	0,80	0,40	0,90	2,85	0,00
Verovuosi 2014	1,00	0,41	1,01	2,85	0,00
Verovuosi 2015	1,00	0,41	1,01	2,85	0,00
Verovuosi 2016	1,40	0,41	1,41	3,10	0,00
Verovuosi 2017	1,40	0,41	1,41	3,10	0,00
Verovuosi 2018	1,40	0,41	1,41	3,10	0,00
Verovuosi 2019	1,40	0,41	1,41	3,10	0,00
Verovuosi 2020	1,40	0,41	1,41	3,10	0,00
Verovuosi 2021	1,40	0,41	1,41	3,10	0,00

Valtionosuuksien erittely	Alkuperäinen TA 2021	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Ero muu- tettuun
Käyttötalouden valtionosuudet					
peruspalvelujen valtionosuus	28 053 000	0	28 053 000	28 058 763	5 763
verotuloihin perustuva valt.os.	9 555 000	0	9 555 000	9 555 396	396
opetus- ja kultt toimen muut valt.os.	941 000	0	941 000	530 787	-410 213
verotulomenetysten korvaus	8 451 000	0	8 451 000	8 520 672	69 672
Yhteensä	47 000 000	0	47 000 000	46 665 618	-334 382

2.15.4 Rahoitusosan toteutuminen

	ALKUPERÄINEN TALOUSARVIO	TALOUSARVIO- MUUTOKSET	TALOUSARVIO MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUTUMA	POIKKEAMA
(kaupunki ilman liikelaitoksia)					
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 505 897	0	5 505 897	6 187 826	-681 929
Tulorahoituksen korjauserät	-125 000		-125 000	-56 400	-68 600
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-18 895 000	0	-18 895 000	-16 892 173	-2 002 827
Rahoitusosuudet investointimenoihin	690 000		690 000	514 391	175 609
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	185 000		185 000	86 742	98 258
Toiminta ja investoinnit, netto	-12 639 103	0	-12 639 103	-10 159 614	-2 479 489
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten vähennys muilta	122 500		122 500	122 500	0
<i>Antolainasaamisten vähennys liikelaitoksilta</i>	740 000		740 000	740 256	-256
Lainakannan muutokset, netto	9 360 000		9 360 000	8 760 173	599 827
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000		13 000 000	13 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 640 000		-3 640 000	-3 635 908	-4 092
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	-603 919	603 919
Vaikutus maksuvalmiuteen	690 000	0	690 000	156 891	533 109

2.15.5 Liikelaitoksen tavoitteiden toteutuminen

Forssan vesihuoltoliikelaitos

Tilivelvollinen: Vesihuoltojohtaja

Konsernitavoitteet ja toteutuminen 2021:

Korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta 900 000 euroa
Toteutui, kun huomioidaan valtuuston päätöksen mukaisen, vesihuoltoliikelaitoksen asiakkailleen myöntämän tukkuvesialennuksen (yhteensä 80 578 euroa) peruspääomakorvausta pienentävä vaikutus.

Investoinnit enintään 700 000 euroa
Valtuuston vahvistama investointivaltuus 700 000 euroa ei riittänyt. Johtokunta esitti kaupunginhallitukselle investointimäärärahan nostoa 800 000 euroon. Kaupunginvaltuusto käsitteli asiaa 15.11.2021. Investointien kulut olivat 847 563 euroa.

Aktiivinen kustannusten hallinta ja talouden seuranta ja ennakointi
Johtokunta seurasi talouden toteutumista jokaisessa kokouksessaan ja merkitsi tilanteen tiedokseen. Osavuosikatsauksissa ennakoitiin liikevaihdon pieneminen. Ennusteet toteutuivat pääosin.

Vesihuoltoliikelaitos ryhtyy sidosryhmätutkimusten tulosten ja johtopäätösten mukaisiin toimenpiteisiin.
Sidosryhmätutkimus saatetaan loppuun vuoden 2022 aikana, jonka jälkeen voidaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin asetetun tavoitteen mukaisesti.

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot. %
1. Toiminnalliset mittarit:					
- verkostoon pumpattu vesimäärä, 1000 m ³	1 669	1 688	1 650	1 730	105
- laskutettu vesimäärä, 1000 m ³	1 327	1 388	1 350	1 334	98,8
- hukkavesi-%	20,5 %	17,8 %	18,0 %	22,9 %	127 %
2. Jätevedenpuhdistamon toiminta:					
- vesi, 1000 m ³	2 122	2 120	2 100	2 104	100
- laskutettu jätevesi, 1000 m ³ (laskennall.)	1 621	1 743	1 600	1 711	107
3. Talouden tunnusluvut:					
- yli-/alijäämä ennen varauksia (tuhat euroa)	48	329	174	472	271,3 %
- käyttökate (tuhat euroa)	2 930	3 114	2 838	3 001	105,7 %
- käyttökate-%	46,6 %	46,1 %	43,7 %	47,3 %	108,3 %
- oman pääoman tuottoaste	0,6 %	2,7 %	1,4 %	3,7 %	264,3 %
- omavaraisuusaste	49,4 %	53,6 %	55,9 %	56,5 %	101,1 %
- suhteellinen velkaantuneisuus	195,5 %	157,3 %	148,6 %	154,6 %	104,0 %

2.15.6 Konsernitavoitteiden toteutuminen

Loimijoen Kuntapalvelut Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

Yhtiö tuottaa laskenta- ja palkkal palveluita sekä ateria- ja puhtauspalveluita omistaja-asiakkailleen. Osakeyhtiön omistavat Forssan kaupunki (58,8 %), Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä (40 %) ja Lounais-Hämeen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä (0,4 %), Someron kaupunki (0,4 %) ja Humpvilan kunta (0,4 %)

Konsernitavoite/tavoitetaso

Tavoitteen toteutuminen/seuranta

Varautuminen tulevaisuuden haasteisiin yhdessä omistajien kanssa. Uusi toimintamalli ja mahdolliset uudet kumppanit.	Keskuskeittiö Loimun käyttöönotto tukee varautumista tulevaisuuden haasteisiin ateriapalveluissa, aktiivinen yhteistyö HVA:n kanssa. Uusia toimintamalleja suunnitellaan mm. ulosmyynti, myyntikampanja toteutettu.
Onnistunut muutosjohtaminen ja uuden keskuskeittiön tuomien mahdollisuuksien tehokas hyödyntäminen.	Henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja järjestelmäkehitys aktiivista Loimussa. Tarkasteluvuoden koulutuksista on siirretty käytännön oppimiseen kohteissa. Tuotanto Tölöltä ja Korkeavahasta on siirretty Loimuun. Vanhat keskuskeittiöt toimivat nyt palvelukeittioina. Uusien laitteiden ja tuotantomenetelmien käyttöä opetellaan edelleen. Esimiestyön tukeminen ja työsuojelutoiminta aktiivista.
Palveluprosessien tehostaminen ja kehittäminen yhdessä asiakkaiden kanssa.	Asiakaskohtaiset vastuunjakotaulukot on käyty läpi suurimpien asiakkaiden kanssa, työvastuut asiakkaittain selkeytetty talouspalveluissa. Ateria- ja puhtauspalveluissa käynnistyi kehittämissryhmä Forssan kaupungin edustajien kanssa. Toimintaa kehitetty palautteiden ja yhteistyön pohjalta mm. kouluruokalista.
Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen.	Tehtävänkuvia järkiperäistetty. Keskuskeittiön rakenteellisten asioiden käsittely aktiivista. Koulutusta jaksamisen edistämiseksi työterveyshuollon kanssa. Fysioterapeutin ja tiimien välinen yhteistyö intensiivistä. Työterveyden tuki yksilötasolla on jatkuva. Työntekijän tilanteet ja tarpeet huomioidaan työtehtävissä. Korona on hankaloittanut liikunta- ja kulttuurituen käyttöä.

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot. %
1. Talous					
- liikevaihto (milj. euroa)	7,8	7,6	7,7	7,8	101,3 %
- kalustoinvestoinnit (milj. euroa)	0,0	0,0	0,3	0,8	266,7 %
- pitkäaikaiset lainat (milj. euroa)	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0 %
- tilikauden voitto (milj. euroa)	0,1	-0,1	-0,6	-0,6	100,0 %

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot. %
2. Toiminta					
Ateriapalveluiden tunnusluvut					
tarjottuja lounaita, t kpl/v	667	573	690	587	85,1 %
toimituskohteita	44	44	46	43	93,5 %
Puhtauspalvelun tunnusluku (teho m ²)	245	235	240	240	100,0 %
palkkalaskelmia, 1 000 kpl/v	45	48	57	58	101,8 %
ostolaskuja 1 000 kpl/v	61	60	57	62	108,8 %
kirjanpitositteita 1 000 kpl/v	218	206	220	219	99,5 %
myyntireskontratositteita 1 000 kpl/v	158	147	160	150	93,8 %
3. Henkilöstö (vuoden lopussa)					
- kokoaikaiset (vakinaiset+määräaik.)	118	126	120	120	100,0 %
- osa-aikaiset	25	25	25	29	116,0 %
Määrä vuoden lopussa	143	151	145	149	102,8 %
4. Toimitilat m²					
- toimistotilat	400	400	400	400	100,0 %
- keittiöt	2 183	2 183	2 464	2 464	100,0 %
- siivousala	97 750	97 750	98 250	98 250	100,0 %

Forssa-asunnot Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

Konsernitavoite/tavoitetaso

Tavoitteen toteutuminen

Yhtiön keväällä 2020 hyväksymän kehittämissuunnitelman talouden tervehdyttämiseksi eteneminen suunnitelmallisesti	Tukiasumisyksikkö Satamalle tehty kaksi lisäasuntoa, asunnot valmistuneet 6/2021. Purkuprojekti edennyt suunnitelmallisesti, urakkasopimus tehty 10/2021, purkutyöt aloitettu 16.12.2021
Käyttöasteen nostaminen lähemmäs 80 %	Käyttöaste 12/2021 on 77 %
Vuokrasaatavien vähentäminen	Vuokrasaatavat vähentyneet noin 6.000 euroa edellisestä vuodesta.
Vuokrasopimuksien suhde (uudet/päättyneet) 1,00 tai parempi	1,1 (80/76)
Noin 30 huoneiston saneeraus vuokramarkkinoille	Huoneistoremontteja valmistui 31
Lainasalkun analyysi ja uudelleenjärjestelyt	Tehty keväällä 2021

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot 31.12.	Tot %
- käyttökate %	2,50 %	17,40 %	13,00 %	17,40 %	133,8
- rahoitustulos %	-3,28 %	11,70 %	10,00 %	11,70 %	117,0
- omavaraisuusaste	15,60 %	15,00 %	13,00 %	7,80 %	60,0
- velkaantumisaste %	355,00 %	84,20 %	79,00 %	91,30 %	115,6
- lainojen hoitokate	0,3	0,3	2	0,4	20,0
Henkilöstö (kpl vuoden lopussa)					
- kokoaikaiset	4	4	4	3	75,0
- osa-aikaiset	0	0	0	0	0,0
Määrä vuoden lopussa	4	4	4	3	75,0
Lainamäärä (1 000 euroa)	10 213	10 487	9 599	9 560	99,6
- ei huomioitu mahdollisia uusinvest.					
Tilat m2					
- vuokrattavat asunnot	30 236	30 236	30 236	26 322	87,1
- Isoniityntie 51	1 637	1 637	1 637	1 637	100,0
- Ryttyntie 5 (asuntola)	2 750	2 750	2 750	0	0,0
- As Oy Hakaniitty (osaomistus)	90	0	0	0	0,0
Tilat yhteensä	34 713	34 623	34 623	27 959	80,8

Forssan Yrityskehitys Oy

Tilivelvollinen: Toimitusjohtaja

Konsernitavoite/tavoitetaso

Tavoitteen toteutuminen

Forssan Yrityskehitys Oy parantaa ja tukee aktiivisesti yritysten toimintaedellytyksiä, kannattavuutta ja kasvuasekä lisää seudullista elinvoimaa.	Fyk toimii aktiivisesti kehittämishanketoimijana seudun elinvoiman vahvistamiseksi, yhdessä yrittäjien, kuntien, sekä sidosryhmä-verkostojensa kanssa. Seudullisen hanke- ja elinvoimasalkun aloitus 2022. DPS- lähi - ja luomuruuan hankintarengas on valmis, koordinointi 21-23. 440 kpl kasvuyrityksen asiakaskysely toteutettiin seudullisesti syksyllä 21.
Mittarit , joita seurataan: Palvelutapahtumien määrä Asiakaspalaute väh 3,5 Viestintänäkyvyys	Asiakastytyvääisyyttä on mahdollista mitata uusitun asiakaskyselyn kautta vasta 2022. 2021 kirjattiin 925 yksittäistä kontakta n. 77 kpl. kk kohden. Frushiin osallistui 550 hlö verkossa. Facebook näkyvyys n. 50 000 ja www.fyk.fi n. 30 000. 28.4.2021 Frush-tapahtuman kävijöistä 85% aikoo osallistua uudelleen . Asiakaspalaute on ollut positiivista. Fyk toimii laajasti markkinoinnin ja viestinnän alueella.
Vuokrattujen tilojen lukumäärä suhteessa tarjolla olevaan määrään %, tavoite?	100%
Vuokrasaatavien ja luottotappioiden minimointi: enintään 0,5 % vuokrien liikevaihdosta	0,5%
Pitkän aikavälin investointisuunnitelma ja rahoituksen riittävyys	PTS.n mukaisia toimia on tehty, niitä edistetään edelleen seuraavina vuosina.
OmaisuuDENHOITOSTRATEGIAN tekeminen	OmaisuuDEN HOITOSTRATEGIA on edennyt.
Pitkän aikavälin investointisuunnitelma ja rahoituksen riittävyys	Investointeja on tulossa, osa korjauksista tehdään kassavarjoilla.

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot. %
Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja:					
- henkilöstö	7,0	7,0	7,2	7,5	104,2
- lainojen hoitokate	0,40	0,89	1,00	0,60	60,00
- asiakastytyvääisyys (asteikko 1-4)	ei tehty	ei tehty	3,5	0,0	0,0
Lainamäärä (1 000 euroa)	13,0	12,0	12,5	11,1	88,8
- uusinvestoinnit (sis. lainamäärään)	0	0	0	0	0
Forssan kaupungin takaukset (1 000 €)	12,8	12,0	12,5	10,9	87,2
- uusinvestoinnit (sis. takauksiin)	0	0	0	0	0

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä

Tilivelvollinen: Kuntayhtymän johtaja

Konsernitavoite/tavoitetaso

Oppimis- ja kasvunäkökulma

- Tiimiorganisaation toiminnann ja prosessien tukeminen: keskimäärin 2 valmennuspäivää/hlö
- Suunnitelma digitaalisen osaamisen, innovaatioiden ja pedagogiikan yhdistämisestä laadittu
- Henkilöstön koulutus- tai benchmarkkauspäivät opetus- ja ohjaushenkilöstön osalta keskimäärin 3 pv/v ja muun henkilöstön osalta 2 pv/v
- Työelämässä työskentelypäivät opetus- ja ohjaushenkilöstöllä 5 pv/v
- KV-työelämäympäristössä päiviä konsernitasolla 50 pv
- 90 %:lla opetushenkilöstöstä on pedagoginen pätevyys
- Henkilöstön työtyytyväisyysmittaus 1 krt/v, vastausten keskiarvo (yleisarvosana) asteikolla 1-5 vähintään 3,8

Sisäisten prosessien näkökulma

- Tiimiorganisaation ydinprosessit kuvattu
- Jatkuvan haun mahdollistaminen ja koulutustarjonnan monipuolistaminen työelämän tarpeen mukaan: prosessikuvaus laadittu ja uusia monialaisia koulutuksia 3 kpl
- Laatu-, turvallisuus ja ympäristöjohtamisen ydinprosessit kuvattuna uuden organisaation mukaisesti
- Kestävän kehityksen sertifiointiin kuuluva itsearviointi toteutettu
- Robotiikan hyödyntäminen: kahden prosessin automatisointi toteutettu
- Tiedollajohtamisen välineet ovat tiimien käytössä
- Henkilöstöpalvelun ja työllisyydenhoidon uudet prosessit kuvattu
- Vastuullisuusmittarit on kuvattu

Tavoitteen toteutuminen

- Toteutui. Vuoden aikana toteutettiin tiimi-kohtaisia valmennuksia, tiiminvetäjille suunnattuja valmennuksia sekä koko henkilöstölle yhteinen valmennuspäivä
- Toteutui, suunnitelma on laadittu
- Toteutui. Toteuma oli opetushenkilöstön osalta 3,4 pv/v ja muun henkilöstön osalta myös 3,5 pv/v
- Pandemiatilanteen vuoksi ei toteutunut
- 20 henkilöä oli liikkuvuusjaksoilla ulkomailla ja päiviä kertyi konsernitasolla 90 pv
- Toteutui. Pedagoginen pätevyys oli 92 %:lla opetushenkilöstöstä
- Lähes toteutui. Henkilöstön työhyvinvointikyselyn keskiarvo oli 3,7
- Koulutuksen, opiskelija- ja työelämäpalveluiden ydinprosessit on kuvattu
- Toteutui
- Laatuprosesseja on kuvattu
- Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointi myönnettiin kuntayhtymälle 4.2.2021, itsearviointi suoritetaan vasta siitä vuoden päästä
- Vuoden aikana toteutettiin työajanseurantaraporttien jakelun automatisointi ja Hoksin prosessiin liittyvä lisäautomatisointi
- Tiimeille tuotetaan kuukausittain talous-, opiskelija- ja työaikatietoja
- Henkilöstöpalvelun ja työelämäpalveluiden keskeiset prosessit on kuvattu IMS-järjestelmään
- Toteutui. Vastuullisuuslupaukset ja -mittarit tehtiin yhdessä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa

Konsernitavoite/tavoitetaso**Tavoitteen toteutuminen****Asiakasnäkökulma**

- Opiskelijapalautteen vastausten keskiarvo vähintään 3,8 (vastausprosentti vähintään 80 %)
- Työelämäpalautte, vastausten keskiarvo vähintään 3,8 (vastausprosentti vähintään 80 %)
- Väyläopintoihin osallistuu vähintään 15 opiskelijaa
- Taitajakisoihin osallistuu vähintään 8 opiskelijaa
- Kansainvälisille jaksoille osallistuu vähintään 20 opiskelijaa
- Kaikki valmistuvat opiskelijat ohjautuvat oppilaitoksen urasuunnittelu ja rekrytointipalveluihin
- Eri alojen osaamista yhdistäviä koulutuksia on vähintään 10.

Taloudellinen näkökulma

- Tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä 100 %
- Työllistyminen: 75 %:lla valmistuvista opiskelijoista työllistyy heti
- Siirtyminen korkea-asteelle: 5 % valmistuvista pt opiskelijoista pääsee jatko-opintoihin korkea-asteelle
- Läpäisyaste on vähintään 70 %
- Negatiivinen keskeyttäminen enintään 3 % vuodessa
- NY yrittäjien määrä, osuuskuntaan osallistuneiden opiskelijoiden määrä 20
- Tulosaluekohtaisten toimintakatteiden noudattaminen
- Poistot tulee kattaa toimintakatteella ja investointivarausten purkamisella

- Toteutui. Arvo-opiskelijapalautteiden keskiarvo oli 4,3 ja vastausprosentti 32 %.
- Heikkoon vastausprosenttiin on vaikuttanut palautteiden automatisointi ja korona-aika
- Toteutui. Työpaikkaohjaaja palautteiden keskiarvo oli 4,2 ja vastausprosentti 37 %. Kysely otettiin käyttöön 1.7.2021.
- Toteutui. V. 2021 aikana väyläopinnoissa oli yhteensä 17 opiskelijaa.
- Toteutui. 8 kilpailijaa, josta 3 finaalissa
- Toteutui. Yksi opiskelija oli ulkomailla ja 41 opiskelijaa osallistui viidelle eri virtuaalikurssille
- Toteutui perustutkinto-opiskelijoiden osalta, muilta osin palveluita kehitetään
- Toteutui
- Tavoite ylittyi. Tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä oli 1.215 ja toteuma oli 1.344
- Toteutui, tutkinnon suorittaneista työllistyneistä oli 78 % (työllinen/työllinen opiskelija) (OKM/Tilastokeskuksen tieto)
- Jatko-opintoihin tutkinnon suorittaneista siirtyi 4 % (OKM/Tilastokeskuksen tieto)
- Toteutui. Opinnot aloitti 1.054 opiskelijaa ja valmistui 785 opiskelijaa (tutkinnot + osatutkinnot). Läpäisyaste 74 %
- Ei toteutunut, negatiivinen keskeyttäminen 7,14 %. Oppivelvollisten osalta ei syksyllä 2021 yhtään keskeyttänyttä.
- Toteutui, yhteensä 22
- Toteutui pääsääntöisesti
- Toteutui

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot. %
Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja:					
Koulutustoiminta					
- opiskelijamäärä vos-peruskoulutus					
- opiskelijamäärä lisäkoulutus					
- opiskelijavuosi	1 119	1 183	1 305,0	1 344,0	103,0
Laatu ja vaikuttavuus					
- opiskelijapalute (asteikolla 1-5)	4,1	4,1	3,8	4,3	113,2
Kuntayhtymä					
- vuosikate poistoista %	135,3	182,7	19,0	92,1	484,7
- oman pääoman tuottoaste %					
- velkaantumisaste %	17,2	13,7	14,5	12,4	85,5
Henkilöstö (kpl vuoden lopussa)					
- kokoaikaiset	130	138		150	
- osa-aikaiset	7	12		14	
Määrä vuoden lopussa	137	150	140	164	117,1
Tilat kuntayhtymä m ²	26 319	26 319	26 319	26 319	100,0
Tilat osakeyhtiö m ²	0	0	0	0	0,0

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä

Tilivelvollinen: Yhtymäjohtaja

Konsernitavoite/Tavoitetaso

Forssan seudun asukkaat saavat monipuoliset ja tarpeen mukaiset sote-palvelut mahdollisimman helposti tavoitettavina ja lakisääteistä määräaika nopeammin.

Henkilöstön työhyvinvointi paranee. Sairauspoissaolot vähentyvät vuodesta 2020 ja työntekijäkyselyn tulokset paranevat.

Tavoitteen toteutuminen

Palvelut on kaikilla palvelualueilla tuotettu lakisääteisissä määräajoissa. Osassa palveluja määräaika nopeammin (mm. sairaanhoitajan vastaanotot, silmätaudit, laboratoriopalvelut, ikäihmisten kotiin tuotettavat palvelut sekä osittain ympärivuorokautisen hoivan osalta).

Terveysperusteisten poissaolojen osalta tavoite ei ole toteutunut. Poissaolot ovat kasvaneet koko organisaation tasolla 942 kalenteripäivää. Vanhuspalveluissa ja perusterveydenhuollossa terveysperusteisten poissaolojen määrä on vähentynyt.

Henkilöstökyselyn tulokset ovat edelleen hyvät ja kokonaisuutena parantuneet. Työyhteisöjen toimivuus on pysynyt hyvänä. Arviot johtamisesta ovat ennallaan. Päätöksenteon oikeudenmukaisuus on vähän parantunut. Toisaalta työpaineiden koetaan jatkuvasti kasvaneen.

Tunnusluvut	Tp 2019	Tp 2020	Ta 2021	Tot. 31.12.	Tot.%
- vuosikate poistoista %	108,53	75,28	100,00	121,05	121,10
Henkilöstö vuoden lopussa					
- kokoaikaiset	1 015	995	1 010	1 018	101
- osa-aikaiset	154	160	150	153	102
Määrä vuoden lopussa	1 169	1 155	1 160	1 171	101
Tilat m2	65 124	60 839	64 805	64 805	100

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

FORSSAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (kaupunki liikelaitoksineen)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
TOIMINTATUOTOT	<u>17 788 830,87</u>	<u>18 363 263,28</u>
Myyntituotot	11 013 560,43	11 447 901,55
Maksutuotot	1 134 879,18	1 274 516,75
Tuet ja avustukset	2 145 913,55	1 820 547,45
Muut toimintatuotot	3 494 477,71	3 820 297,53
TOIMINTAKULUT	<u>-119 882 854,75</u>	<u>-116 977 048,14</u>
Henkilöstökulut	<u>-30 499 218,06</u>	<u>-29 500 632,35</u>
Palkat ja palkkiot	-23 433 596,66	-22 622 486,41
Henkilösivukulut	<u>-7 065 621,40</u>	<u>-6 878 145,94</u>
Eläkekulut	-6 230 332,59	-6 031 260,10
Muut henkilösivukulut	-835 288,81	-846 885,84
Palvelujen ostot	-80 957 230,84	-78 557 841,47
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 989 997,66	-5 123 652,76
Avustukset	-1 729 837,03	-1 905 133,98
Muut toimintakulut	-1 706 571,16	-1 889 787,58
TOIMINTAKATE	-102 094 023,88	-98 613 784,86
VEROTULOT	64 142 980,91	61 562 286,83
VALTIONOSUUEDET	46 665 618,00	48 333 080,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	<u>-408 762,83</u>	<u>-407 471,86</u>
Korkotuotot	2 110,50	2 023,24
Muut rahoitustuotot	65 900,34	34 226,03
Korkokulut	-479 281,10	-436 518,05
Muut rahoituskulut	2 507,43	-7 203,08
VUOSIKATE	8 305 812,20	10 874 110,11
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	<u>-6 122 385,15</u>	<u>-7 583 400,14</u>
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 122 385,15	-6 203 317,36
Kertaluonteiset poistot	0,00	-1 380 082,78
SATUNNAISET ERÄT	<u>0,00</u>	<u>664 271,66</u>
Satunnaiset kulut	0,00	664 271,66
TILIKAUDEN TULOS	2 183 427,05	3 954 981,63
POISTOERON LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	88 494,26	88 099,59
VARAUSTEN LISÄYS (-) TAI VÄHENNYS (+)	-1 400 000,00	-3 000 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	871 921,31	1 043 081,22

3.2 Rahoituslaskelma

FORSSAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (kaupunki liikelaitoksineen)

1.1.-31.12.2021

1.1.-31.12.2020

Toiminnan rahavirta	<u>8 249 411,88</u>	<u>10 453 323,73</u>
Vuosikate	8 305 812,20	10 874 110,11
Satunnaiset erät, netto	0,00	664 271,66
Tulorahoituksen korjaukset	-56 400,32	-1 085 058,04
Investointien rahavirta	<u>-17 077 394,64</u>	<u>-5 557 597,61</u>
Investointimenot	-17 678 527,44	-5 723 713,43
Rahoitusosuudet investointimenoihin	514 390,60	34 372,22
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	86 742,20	131 743,60
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 827 982,76	4 895 726,12
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	<u>122 500,00</u>	<u>122 500,00</u>
Antolainasaamisten vähennykset	122 500,00	122 500,00
Lainakannan muutokset	<u>8 760 172,94</u>	<u>-835 191,69</u>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000,00	10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 635 907,80	-3 633 884,80
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-603 919,26	-7 201 306,89
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>111 665,14</u>	<u>1 445 501,04</u>
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	24 745,85	23 195,86
Vaihto-omaisuuden muutos	29 263,33	-33 531,16
Saamisten muutos	-424 130,51	672 785,16
Korottomien velkojen muutos	481 786,47	783 051,18
Rahoituksen rahavirta	8 994 338,08	732 809,35
Rahavarojen muutos	166 355,32	5 628 535,47
Rahavarat 31.12.	28 543 684,06	28 377 328,74
Rahavarat 1.1.	28 377 328,74	22 748 793,27
Rahavarojen muutos	166 355,32	5 628 535,47

3.3 Tase

FORSSAN KAUPUNGIN TASE 31.12.

(kaupunki liikelaitoksineen)

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	123 728 210,18	112 839 300,37
Aineettomat hyödykkeet	<u>134 175,38</u>	<u>150 960,32</u>
Aineettomat oikeudet	134 175,38	150 957,82
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	2,50
Aineelliset hyödykkeet	<u>89 928 191,54</u>	<u>78 899 996,79</u>
Maa- ja vesialueet	14 171 691,79	14 108 551,27
Rakennukset	30 962 317,79	32 781 182,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 482 449,93	28 555 215,55
Koneet ja kalusto	1 374 527,68	1 264 253,64
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	16 937 204,35	2 190 793,57
Sijoitukset	<u>33 665 843,26</u>	<u>33 788 343,26</u>
Osakkeet ja osuudet	33 323 485,86	33 323 485,86
Muut lainasaamiset	271 791,69	394 291,69
Muut saamiset	70 565,71	70 565,71
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	<u>10 751,48</u>	<u>10 751,48</u>
Valtion toimeksiannot		0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	10 751,48	10 751,48
VAIHTUVAT VASTAAVAT	<u>36 095 979,65</u>	<u>35 534 757,15</u>
Vaihto-omaisuus	<u>343 920,31</u>	<u>373 183,64</u>
Aineet ja tarvikkeet	343 920,31	373 183,64
Saamiset	<u>7 208 375,28</u>	<u>6 784 244,77</u>
Pitkäaikaiset saamiset	<u>62 167,05</u>	<u>117 167,05</u>
Lainasaamiset	54 167,05	109 167,05
Muut saamiset	8 000,00	8 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	<u>7 146 208,23</u>	<u>6 667 077,72</u>
Myyntisaamiset	2 245 298,33	1 668 192,03
Lainasaamiset	3 544 140,91	2 958 032,79
Muut saamiset	279 502,05	274 813,37
Siirtosaamiset	1 077 266,94	1 766 039,53
Rahoitusarvopaperit	<u>168 354,07</u>	<u>168 354,07</u>
Osakkeet ja osuudet	168 354,07	168 354,07
Rahat ja pankkisaamiset	28 375 329,99	28 208 974,67
	<u><u>159 834 941,31</u></u>	<u><u>148 384 809,00</u></u>

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA	<u>75 586 430,68</u>	<u>74 714 509,37</u>
Peruspääoma	65 532 097,36	65 532 097,36
Edellisten tilikausien ylijäämä	9 182 412,01	8 139 330,79
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	871 921,31	1 043 081,22
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	<u>12 570 020,15</u>	<u>11 258 514,41</u>
Poistoero	1 670 020,15	1 758 514,41
Vapaaehtoiset varaukset	10 900 000,00	9 500 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	<u>289 106,25</u>	<u>264 360,40</u>
Lahjoitusrahastojen pääomat	273 169,41	256 090,12
Muut toimeksiantojen pääomat	15 936,84	8 270,28
VIERAS PÄÄOMA	<u>71 389 384,23</u>	<u>62 147 424,82</u>
Pitkäaikainen	<u>36 802 918,14</u>	<u>27 175 940,94</u>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	36 800 964,22	27 173 987,02
Muut velat	1 953,92	1 953,92
Lyhytaikainen	<u>34 586 466,09</u>	<u>34 971 483,88</u>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 374 395,27	3 635 907,80
Lainat julkisyhteisöiltä	20 854 207,33	19 825 821,70
Lainat muilta luotonantajilta	544 598,90	2 178 276,26
Saadut ennakot	11 997,75	14 216,44
Ostovelat	3 119 392,61	3 363 701,18
Muut velat	770 506,64	699 476,99
Siirtovelat	5 911 367,59	5 254 083,51
	<u>159 834 941,31</u>	<u>148 384 809,00</u>

3.4 Konsernilaskelmat

FORSSAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA

	2021	2020
Toimintatuotot	78 577 345,28	75 469 493,00
Toimintakulut	-182 535 859,57	-174 682 534,31
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 434,03	-5,08
Toimintakate	-103 956 080,26	-99 213 046,39
Verotulot	63 752 899,61	61 170 603,35
Valtionosuudet	51 983 686,17	53 410 313,42
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-465 341,81</u>	<u>-600 268,55</u>
Korkotuotot	17 576,23	42 913,24
Muut rahoitustuotot	212 827,43	78 774,13
Korkokulut	-694 220,55	-709 945,26
Muut rahoituskulut	-1 524,92	-12 010,66
Vuosikate	11 315 163,71	14 767 601,83
Poistot ja arvonalentumiset	<u>-10 857 714,64</u>	<u>-10 821 584,87</u>
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 857 714,64	-10 821 584,87
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	457 449,07	3 946 016,96
Tilinpäätössirrot	-1 776,66	987,07
Tilikauden verot	42 287,90	-37 646,23
Laskennalliset verot	-3 204,20	0,00
Vähemmistöosuudet	-92 001,59	12 559,28
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	402 754,54	3 921 917,07

FORSSAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	2021	2020
Toiminnan rahavirta	<u>10 580 632,85</u>	<u>13 742 169,24</u>
Vuosikate	11 315 163,73	14 767 601,83
Tilikauden verot	42 287,90	-37 646,23
Tulorahoituksen korjaukset	-776 818,78	-987 786,36
Investointien rahavirta	<u>-20 518 493,94</u>	<u>-9 622 169,26</u>
Investointimenot	-21 568 655,59	-9 940 292,06
Rahoitusosuudet investointimenoihin	514 887,93	134 884,20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	535 273,72	183 238,60
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 937 861,09	4 119 999,98
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	<u>54 230,33</u>	<u>179 454,57</u>
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	54 230,33	179 454,57
Lainakannan muutokset	<u>9 886 308,96</u>	<u>-1 288 575,58</u>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 853 294,00	11 051 348,29
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 813 296,20	-4 876 458,33
Lyhytaikaisten lainojen muutos	846 311,16	-7 463 465,54
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>657 970,60</u>	<u>2 196 119,79</u>
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	65 647,18	191 075,17
Vaihto-omaisuuden muutos	-202 388,76	-158 835,61
Saamisten muutos	300 929,93	1 754 001,53
Korottomien velkojen muutos	493 782,25	409 878,70
Rahoituksen rahavirta	10 598 509,89	1 086 998,78
Rahavarojen muutos	660 648,80	5 206 998,76
Rahavarat 31.12.	33 314 634,12	32 653 985,32
Rahavarat 1.1.	32 653 985,32	27 446 986,56
Rahavarojen muutos	660 648,80	5 206 998,76

FORSSAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 31.12.

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	154 861 345,13	144 977 439,84
Aineettomat hyödykkeet	<u>968 464,58</u>	<u>709 505,62</u>
Aineettomat oikeudet	949 758,35	675 918,24
Muut pitkävaikutteiset menot	18 706,23	33 587,38
Aineelliset hyödykkeet	<u>142 351 169,24</u>	<u>132 782 465,82</u>
Maa- ja vesialueet	18 853 603,38	18 712 162,83
Rakennukset	74 165 244,69	79 228 436,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 604 078,43	28 697 950,75
Koneet ja kalusto	3 148 694,88	2 665 237,12
Muut aineelliset hyödykkeet	25 506,87	25 506,87
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	19 554 040,99	3 453 172,15
Sijoitukset	<u>11 541 711,31</u>	<u>11 485 468,40</u>
Osakkuusyhteisöosuudet	164 337,59	164 344,68
Muut osakkeet ja osuudet	11 275 033,90	11 147 417,57
Muut lainasaamiset	17 463,23	88 829,56
Muut saamiset	84 876,59	84 876,59
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	221 342,34	137 323,55
VAIHTUVAT VASTAAVAT	44 946 448,91	44 015 398,65
Vaihto-omaisuus	829 842,62	1 032 231,38
Aineet ja tarvikkeet		
Keskeneräiset tuotteet		
Valmiit tuotteet/Tavarat		
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
Saamiset	<u>10 630 111,88</u>	<u>10 329 181,95</u>
Pitkäaikaiset saamiset	1 682 791,44	1 799 808,57
Lyhytaikaiset saamiset	8 947 320,44	8 529 373,38
Rahoitusarvopaperit	171 860,29	171 860,29
Rahat ja pankkisaamiset	33 314 634,12	32 482 125,03
	<u>200 029 136,38</u>	<u>189 130 162,04</u>

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA	95 079 771,59	94 481 897,70
Peruspääoma	65 532 097,36	65 532 097,36
Arvonkorotusrahasto	151 512,74	151 512,74
Muut omat rahastot	2 127 377,97	2 125 733,67
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	26 866 028,98	22 750 636,87
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	402 754,54	3 921 917,07
VÄHEMMISTÖOSUUDET	15 787,41	106 644,38
PAKOLLISET VARAUKSET	285 629,62	339 410,58
Muut pakolliset varaukset	285 629,62	339 410,58
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 288 819,30	1 223 172,12
VIERAS PÄÄOMA	103 359 128,46	92 979 037,25
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	62 391 274,15	51 999 779,70
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 021 000,93	726 699,15
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15 162 094,47	15 667 279,96
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	24 784 758,91	24 585 278,44
	<u>200 029 136,38</u>	<u>189 130 162,04</u>

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (liitetieto 11).

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alemmaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai keskihinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimuksia on voimassa 15.1.2040 saakka.

4.2 Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Selvitys tase-erässä Muut pitkävaikutteiset menot käsittelystä yhdistysmistappiosta

Ei liitetietoa

Valuuttamääräiset erät

Ei liitetietoa

4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty uuden konserniyleisohjeen mukaisesti ja se vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää. Kuntayhtymäosuuksien hankintameno on eliminoitu tilikauden päättyessä peruspääomaosuutta vastaan.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Poistoissa noudatetaan kunkin konserniyhtiön poistosuunnitelmaa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

5. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6 Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Konsernihallinto	247 344,72	265 037,17		
Keskushallinto			350 558,44	364 977,12
Kasvatus- ja vapaa-aikapalvelut	6 441 708,32	5 938 128,15	5 294 759,66	4 886 286,66
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	57 144 572,36	53 879 805,96	2 088 529,62	2 109 270,06
Tekniset ja ympäristöpalvelut	8 409 822,16	9 220 858,22	10 054 999,07	11 002 729,44
Muut palvelut	6 333 897,72	6 165 663,50		
Toimintatuotot yhteensä	78 577 345,28	75 469 493,00	17 788 846,79	18 363 263,28
7 Verotulojen erittely			2021	2020
Kunnan tulovero			53 742 537,31	52 862 773,84
Osuus yhteisöveron tuotosta			5 842 398,90	3 955 492,00
Kiinteistövero			4 558 044,70	4 744 020,99
Verotulot yhteensä			64 142 980,91	61 562 286,83
8 Valtionosuuksien erittely			2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus			37 614 159,00	38 974 334,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus			9 555 396,00	8 988 613,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet			530 787,00	871 984,00
Verotulomenetysten korvaus			8 520 672,00	8 486 762,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä			46 665 618,00	48 333 080,00
9 Palvelujen ostojen erittely			2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot			68 569 482,90	66 431 053,52
Muiden palvelujen ostot			12 387 747,94	12 126 787,95
Palvelujen ostot yhteensä			80 957 230,84	78 557 841,47

11 *Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista*

Poistosuunnitelma hyödykeryhmittäin 1.1.2013 lukien, kv 10.12.2012, kh 17.12.2012

	Poisto- menetelmä	Perusteet(kv hyv poistoaika/%	Poistoaika/ poistoprosentti
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>			
Kehittämismenot	Tasapoisto	2-5 vuotta	3 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5-20 vuotta	5-20 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	2-5 vuotta	3 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2-5 vuotta	3 vuotta
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>			
<u>Maa- ja vesialueet</u>	Ei poistoaikaa		
<u>Rakennukset ja rakennelmat</u>			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20-50 vuotta	20 vuotta
Monikylä rakennus	Tasapoisto	20-50 vuotta	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Monikylä rakennus	Tasapoisto	20-50 vuotta	30 vuotta
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäänn.poisto	15 % - 20 %	15 %
Sillat, laiturit, uimalat	Menojäänn.poisto	10 % - 25 %	15 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäänn.poisto	10 % - 20 %	15 %
Sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	Menojäänn.poisto	15 % - 20 %	15 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	10-15 vuotta	10 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10-15 vuotta	10 vuotta
<u>Koneet ja kalusto</u>			
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	4-7 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10-15 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5-10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3-5 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 vuotta	5 vuotta
<u>Muut aineelliset hyödykkeet</u>			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Käytön mukainen poisto	
Lisäksi			
Forssan Vesihuoltoliikelaitoksessa			
Muut pitkävaikutteiset menot, Perkiöntie 9	Tasapoisto		10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäänn.poisto	7 % - 10 %	8 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäänn.poisto	7 % - 10 %	8 %
Viemäriverkko	Menojäänn.poisto	7 % - 10 %	8 %
Vedenottamot	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Jätevedenpuhdistamo	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta

Pienhankintaraja on 10.000 euroa.

Rakennukset ja rakennelmat:

Poistoaika pääsääntöisesti alaraja eli 20 vuotta 1.1.2013 lukien.

Mikäli peruskorjaus on yli 20 % edellisen tilikauden lopun hankintamenojäännöksestä, koko rakennuksen uusi poistoaika on 20 vuotta eli peruskorjaus jatkaa rakennuksen taloudellista pitoaikaa.

Poistojen laskenta tasapoistoilla aloitetaan hankinnan tai valmistumisen jälkeisestä seuraavan kuukauden alusta

Kaupunginhallitus hyväksyy erilliset hyödykekohtaiset poistosuunnitelmat, mikäli perusteltua esim. teknis-taloudellisilla perusteilla.

12 Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Kaupungin kaatopaikkojen jälkihoitovastuu 1.1.	0,00	921 509,40	0,00	921 509,40
Vähennykset tilikaudella	0,00	921 509,40	0,00	921 509,40
Kaatopaikkojen jälkihoitovastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
K-H Shp:n alijäämän kattamisvastuu 1.1.			0,00	136 180,78
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella			0,00	136 180,78
Alijäämän kattamisvastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Kanta-Hämeen Sph:n kotikuntavaihtajien kustannusvastuu 1.1.	0,00	39 749,78		
Vähennykset tilikaudella	0,00	39 749,78		
Kotikuntavaihtajien kustannusvastuu 31.12.	0,00	0,00		

	Konserni	
	2021	2020
Kanta-Hämeen Shp:n potilasvahinkovastuu 1.1.	339 410,58	413 017,80
Vähennykset tilikaudella	53 786,12	73 607,22
Potilasvahinkovastuu 31.12.	285 624,46	339 410,58

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	27 345,54	42 057,20	27 345,54	42 057,20
Rakennusten luovutusvoitot	28,76	0,00		
Muut luovutusvoitot	130 070,25	26 366,89	31 000,00	
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	157 444,55	68 424,09	58 345,54	42 057,20
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	1 945,22	14 689,34	1 945,22	14 689,34
Rakennusten luovutustappiot	1 674,54	0,00		
Muut luovutustappiot		366,10		
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	3 619,76	15 055,44	1 945,22	14 689,34

	Kaupunki	
	2021	2020
14 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely		
Satunnaiset kulut		
Kaatopaikan maisemoinnin pakollisen varauksen tuloutus		-664 271,66
Kojjärven jätevesiosuuskunta, avaava tase		
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00

	Kaupunki	
	2021	2020
15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
Osinkotuotot muista yhteisöistä		52 168,45
Yhteensä		52 168,45

16 Erittely poistoeron muutoksista

Ei liitetietoa

6. Tasetta koskevat liitetiedot

6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei liitetietoa

	Konserni	
	2021	2020
18 Arvonkorotukset		
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1.	151 512,74	151 512,74
Arvo 31.12.	151 512,74	151 512,74
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	151 512,74	151 512,74

19 ERITTELY PYSYVISTÄ VASTAAVISTA

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	150 957,82	2,50	150 960,32	14 108 551,27	32 781 182,76	28 555 215,55	1 264 253,64	2 190 793,57	78 899 996,79
Lisäykset tilikauden aikana	37 952,26	0,00	37 952,26	93 482,40	784 018,59	813 039,96	410 806,93	15 539 227,30	17 640 575,18
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	209 877,03	0,00	0,00	304 513,57	514 390,60
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	30 341,88	0,00	0,00	0,00	0,00	30 341,88
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	291 675,18	189 589,77	7 038,00	488 302,95	0,00
Tilikauden poisto	54 734,70	2,50	54 737,20	0,00	2 684 681,71	3 075 395,35	307 570,89	0,00	6 067 647,95
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	134 175,38	0,00	134 175,38	14 171 691,79	30 962 317,79	26 482 449,93	1 374 527,68	16 937 204,35	89 928 191,54
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	134 175,38	0,00	134 175,38	14 171 691,79	30 962 317,79	26 482 449,93	1 374 527,68	16 937 204,35	89 928 191,54

Tilikauden aikana kirjatut
pienhankinnat

245 117,72 euroa

19 Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	611 650,50	311 342,13	208 217,22	182 807,82
Muut maa- ja vesialueet	18 241 952,88	18 400 820,70	13 963 474,57	13 925 743,45
Maa- ja vesialueet yhteensä	18 853 603,38	18 712 162,83	14 171 691,79	14 108 551,27

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset								
	Osakkeet ja osuudet				Muut laina- ja muut saamiset			
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 172 187,04	18 478 385,53	10 672 913,29	33 323 485,86	271 791,69	122 500,00	70 565,71	464 857,40
Lisäykset				0,00				0,00
Vähennykset				0,00		122 500,00		122 500,00
Siirrot erien välillä				0,00				0,00
Hankintameno 31.12.	4 172 187,04	18 478 385,53	10 672 913,29	33 323 485,86	271 791,69	0,00	70 565,71	342 357,40
Arvonlennukset				0,00				0,00
Arvonkorotukset				0,00				0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 172 187,04	18 478 385,53	10 672 913,29	33 323 485,86	271 791,69	0,00	70 565,71	342 357,40

20-22 Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan, Konsernin, Kuntakonsernin osuus (1000 €)				
		omistusosuus	omistusosuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
20 Tytäryhteisöt						
Forssa-asunnot Oy	Forssa	100,00 %	100,00 %	-783	11 613	-1082
- As Oy Forssan Ystävydenpuisto (välillinen omistus ed. kautta)		100,00 %	100,00 %	-212	19	-15
Forssan Yrityskehitys Oy	Forssa	100,00 %	100,00 %	338	13 829	66
- Forssa Invest Oy (sulautunut ed. 1.11.2020 alkaen)		100,00 %	100,00 %	0	0	0
- Kiint.Oy Forssan Lastu (välillinen omistus ed. kautta)		60,60 %	60,60 %	-1 319	84	-347
- Kiint. Oy Forssan Kassinkatu (välillinen omistus Forssan Yrityskehitys Oy:n kautta)	Forssa	100,00 %	100,00 %	632	1	4
Loimijoen Kuntapalvelut Oy	Forssa	58,80 %	82,96 %	-96	1 202	-721
Forssan kaupungin Vanhustenkotiyhdistys ry	Forssa	jäsen		2 278	337	17
21 Kuntayhtymät						
Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä	Forssa	59,96 %		-705	10 610	249
Hämeen liitto	Hämeenlinna	11,73 %		124	135	9
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky	Hämeenlinna	3,78 %		22	4 928	1
Lounais-Hämeen koulutus kuntayhtymä	Forssa	44,12 %		6 629	804	49
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	0,64 %		16	317	0
22 Osakkuusyhteisöt						
As. Oy Tölonrivi	Forssa	40,20 %	40,20 %	159	1	-2

23 Saamisten erittely	Kaupunki	
	2021	2020
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset		
Lainasaamiset	54 167,05	109 167,05
Yhteensä	54 167,05	109 167,05
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	68 830,28	93 661,72
Lainasaamiset	3 535 251,91	2 950 998,79
Muut saamiset	48,00	48,00
Siirtosaamiset	0,00	18 200,54
Yhteensä	3 604 130,19	3 062 909,05
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	205 546,98	235 994,15
Siirtosaamiset	191 494,83	10 024,76
Yhteensä	397 041,81	246 018,91

24 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Erityisopetuksen loppumaksut muilta kunnilta	0,00	99 429,17	0,00	99 429,17
EU-tuet ja muut hankeavustukset	382 870,41	149 973,09	41 444,66	28 159,36
Henkilöstöön liittyvät saamiset	31 788,98	19 598,34	17 518,88	13 166,75
Hämeen ELY-keskus, avustukset ja palkkatuet	1 294 228,75	266 167,61	144 518,58	233 294,19
Hämeenlinnan kaupunki, pelastustoimen palautus	55 993,89	87 136,85	55 993,89	87 136,85
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri kuntamaksun palautus			186 039,00	
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	305 662,90	297 271,15	123 150,00	113 500,00
Lukion loppumaksut muilta kunnilta		172 677,47	0,00	172 677,47
Sijoitettujen oppilaiden maksusuodet muilta kunnilta		567 701,00	0,00	567 701,00
Valtiokonttori, sotainvalidit ym	290 644,49	0,00	0,00	0,00
Vesihuoltoliikelaitoksen arviolaskutus joulukuulta	391 306,21	364 505,29	391 306,21	364 505,29
Wahren-opiston ja musiikkikoulun loppumaksut kunnilta	20 422,16	13 616,23	20 422,16	13 616,23
Muut tulojäämät	339 909,83	229 513,61	96 873,56	72 853,22
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	3 112 827,62	2 267 589,81	1 077 266,94	1 766 039,53

6.1 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25 Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	65 532 097,36	65 532 097,36	65 532 097,36	65 532 097,36
Peruspääoma 31.12.	65 532 097,36	65 532 097,36	65 532 097,36	65 532 097,36
Arvonkorotusrahasto 1.1.	151 512,74	151 512,74	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	151 512,74	151 512,74	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	2 125 733,67	2 199 544,71	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	1 644,30	157 321,30		
Vähennykset tilikaudella		231 132,34		
Muut omat rahastot 31.12.	2 127 377,97	2 125 733,67	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	26 672 553,94	22 750 636,87	9 182 412,01	8 139 330,79
FSHKY:n peruspääoman vähennys				
Tyttären varojen jako omistajakunnille				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	26 866 028,98	22 750 636,87	9 182 412,01	8 139 330,79
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	402 754,54	3 921 917,07	2 271 921,31	1 043 081,22
Oma pääoma yhteensä	95 079 771,59	94 481 897,71	76 986 430,68	74 714 509,37

27 Pitkäaikaiset velat	Kaupunki	
	2021	2020
Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2026 tai sen jälkeen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 105 639,20	15 355 639,20
Pitkäaikaiset velat yhteensä	25 105 639,20	15 355 639,20

	Konserni		Kaupunki	
	2021	2020	2021	2020
29 Pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu, ky	285 624,46	339 410,58		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	285 624,46	339 410,58	0,00	0,00
30 Vieras pääoma				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat			122 336,49	65 636,85
Siirtovelat			23 622,80	
Yhteensä			145 959,29	65 636,85
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat			347 805,86	763 345,07
Siirtovelat			14 638,60	310 730,00
Yhteensä			362 444,46	1 074 075,07
Vieras pääoma yhteensä			508 403,75	1 139 711,92
31 Sekkitililiemiitti				
Luotollisen sekkitalin sekkiliemiitti 31.12.			2 500 000,00	2 500 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä			2 500 000,00	2 500 000,00
32 Muiden velkojen erittely				
Muut velat				
Muut velat			1 953,92	1 953,92
Muut velat yhteensä			1 953,92	1 953,92
33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	1 053 857,54	928 569,69	923 038,41	794 085,04
Menojäämät				
FSHKY:n loppulasku	116 104,62	124 416,29	289971,59	310 730,00
FSHKYlle hyvityslasku kehitysvammaisten avotyö	0,00		14 638,60	0,00
Korkojaksotukset	200 157,32	180 316,97	160 814,77	137 406,00
Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy	95 129,00	97 040,57	95 129,00	97 040,57
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	266 097,00	69 731,00	266 097,00	69 731,00
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	12 258 702,64	12 049 168,61	4 084 614,33	3 808 791,39
Myyntireskontrasta siirretyt hyvityslaskut	52 712,91		58 354,31	0,00
Muut menojäämät	617 653,93	1 142 948,28	18 709,58	36 299,51
Siirtovelat yhteensä	14 660 414,96	14 592 191,41	5 911 367,59	5 254 083,51

	Kaupunki	
	2021	2020
Koronvaihtosopimus 5		
Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.		
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.		
Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus tehty ajalle 22.6.2018-22.12.2027		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	2 400 000	2 800 000
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-60 735	-131 203
Op Yrityspankki Oyj		
Koronvaihtosopimus 6		
Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.		
Nosto siirtyi. Kh:n päätös 16.12.2019 § 307.		
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.		
Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus tehty ajalle 15.1.2020-15.1.2040		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	10 000 000	10 000 000
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	-1 209 752	-1 548 635
Danske Bank Market		
Koronvaihtosopimus 7		
Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.		
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.		
Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus tehty ajalle 20.11.2019-20.11.2028		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	1 750 000	2 000 000
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	13 948	-15 815
Kuntarahoitus Oyj		
Koronvaihtosopimus 8		
Sopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.		
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.		
Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus tehty ajalle 15.6.2020-15.12.2028		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	2 450 000	2 800 000
Käypä arvo pankin ilmoituksen mukaan	33 707	-8 734
OP-Yrityspankki Oyj		

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa.

Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimuksia on voimassa 15.1.2040 saakka.

1 Kaupunki ja Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä tekivät 27.10.2004 kehräämön tiloja koskeneen käyttö sopimuksen. Siinä sovittiin tontin ja rakennusten hallinnan jaosta, hoidosta sekä kunnossapidosta ja muusta ylläpidosta. Sopimus jatkuu nykyisin kaupungin ja Hämeen ammattikorkeakoulu Oy:n välisenä.

2 Kaupunginhallitus on hyväksynyt Forssa-konsernia koskevan konsernitiliosopimuksen 5.3.2007. Sopimuksen piirissä ovat kaupunki liikelaitoksineen, kaupungin tytäryhteisöt, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä ja Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä. Sopimuksen mukaan emoyhteisö vastaa konsernitiliä koskevien tiliehtojen täyttämistä pankille. Konsernin sisäinen limiitti oli yhteensä 9,0 miljoonaa euroa. Ulkoinen limiitti oli 4 miljoonaa euroa.

3 Kaupunki ja Forssan ev.-lut seurakuntayhtymä ovat sopineet Vieremän koulun lisärakennuksen rakentamisesta, sen huonetilojen hallinnan jaosta ja käytöstä, lisärakennusta ympäröivän piha-alueen käytöstä sekä lisärakennuksen ja piha-alueen kunnossapidosta ja puhtaanapidosta. Kaupunki on rakennuttanut lisärakennuksen ja saanut sen kokonaisuudessaan omistukseensa. Seurakunta on saanut sopimuksessa esitetyt huonetilat pysyvään hallintaansa ja maksanut niitä vastaavan osuuden lisärakennuksen rakennuskustannuksista. Lisärakennusta ympäröivä piha-alue on osapuolten yhteisessä käytössä. Seurakunta on maksanut rakennuskustannuksista hallintaan tulevia huonetiloja vastaavan osuuden. Kaupungin tiloja käytetään ensisijaisesti koulunkäyntiin ja seurakunnan tiloja ensisijaisesti kerhotiloina. Osapuolet voivat käyttää toistensa tiloja erikseen sovituin tavoin. Osapuolet maksavat huonetilojen ylläpito-, puhtaanapito- ja peruskorjauskustannukset hallintansa mukaisessa suhteessa. Kaupunki maksaa piha-alueen kunnossapito- ja puhtaanapitokustannukset. Lisärakennusta ei pureta ainakaan ennen vuotta 2032, elleivät osapuolet toisin sosti. Mikäli rakennus tuhoutuu tulipalon tai muun syyn takia, kaupunki rakennuttaa kustannuksellaan vastaavat tilat uudelleen.

4 Kaupunki teki 8.4.2003 HK Ruokatalo Oy:n kanssa Talsoila II C -asemakaavamuutoksen toteuttamiseen liittyneen maankäyttö- ja vaihtosopimuksen. Siinä on sovittu sekä yhtiön että kaupungin erilaisista toimenpiteistä.

5 Kaupunki on kustannuksellaan rakentanut Munkkiniementie -nimisen kadun ja Rokes Oy:n kaupungilta 22.1.2003 ostamaa omaa tonttia palvelevan katuliittymän valtatielle 10 sekä kevyen liikenteen väylän yhtiön ostamalle tontille tehtävältä pysäköintipaikalta Loimijoen ylittävälle kevyen liikenteen sillalle. Kaupunki on myös sitoutunut luovuttamaan Rokes Oy:lle korvauksetta sen ostamaan tonttiin Sortohaka V -asemakaavan toteuttamiseksi tarvittavan lisäalueen.

6 Kaupunki oli asettanut Hämeen ELY-keskukselle 1,38 miljoonan euron pankkivakuuden kaatopaikan asianmukaisen hoidon varmistamiseksi. Vakuussummasta 0,37 miljoonaa euroa koskee kaatopaikan jälkitarkkailua (Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 208/2018/1 annettu 26.10.2018). Vakuus voitiin palauttaa lukuun ottamatta jälkitarkkailun osuutta.

7 Loimijoen Kuntapalvelut Oy on vuokrannut yksityisen yhtiön sen tarpeisiin rakennuttaman keskuskeittiön 20 vuodeksi. Kaupunki on sitoutunut vuokraamaan keskuskeittiön jäljellä olevaksi vuokra-ajaksi siinä tapauksessa, että Loimijoen Kuntapalvelut Oy vuokralaisena tulee pysyvästi kykenemättömäksi täyttämään sopimuksen mukaiset velvoitteensa. Sopimus jatkuu sovitun 20 vuoden vuokra-ajan. Valtuusto hyväksyi asian periaatteellisesti kokouksessa 25.2.2019 ja kaupunginhallituksessa 2.3.2020. Keskuskeittiön vuokraamista koskeva sopimus ja kaupungin sitoumus astuivat voimaan 1.1.2021 lähtien ja päättyvät 31.12.2041. Vuokravastuuta on jäljellä 6.826.776 €

8 Kokouksessa 10.8.2020 kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin sitoutuvan hankkimaan yhteisen kirjastoauton Tammelan kunnan kanssa, jos opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kirjastoauton hankintaan valtion erityisavustusta. Sitoumus tarvittiin avustuksen hakemiseksi. Varsinainen hankintapäätös tehtäisiin vuonna 2021. Auto tulisi käyttöön vuonna 2022. Alustavan selvityksen mukaan kirjastoauton hankintahinta olisi jonkin verran yli 400.000 euroa. Ministeriö myönsi 30.10.2020 Tammelan kunnalle 117.500 euroa erityisavustusta. Avustuksen jälkeen kaupungin ja kunnan maksettavaksi jää noin 300.000 euroa. Kokouksessa 1.2.2021 valtuusto hyväksyi periaatteellisesti kaupungin maksavan Tammelan kunnalle osan kirjastoauton käyttö- ja pääomakustannuksista.

8. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42 Kaupungin henkilöstön lukumäärä 31.12.	Kaupunki	
	2021	2020
Keskushallinto	33	35
Sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimiala	552	552
Teknisen ja ympäristötoimen toimiala	68	69
Vesihuoltoliikelaitos	18	18
Yhteensä	671	674

43 Henkilöstökulut	Kaupunki	
	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	30 499 218,06	29 500 632,35
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	107 019,42	100 096,11
Henkilöstökulut yhteensä	30 606 237,48	29 600 728,46

44 Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut	Kaupunki	
	2021	2020
Forssan Työväenyhdistys	94,00	1 355,72
Keskusta, Forssa	5 288,90	5 476,80
Kokoomus, Forssa	7 157,31	5 310,20
Kristillisdemokraatit	794,64	386,45
Lounais-Hämeen Vihreät	1 171,03	549,47
Perussuomalaiset	961,39	416,86
SDP Forssan paikallistoimikunta	10 226,08	7 914,86
Tyykkylän Demarit ry		783,00
Vasemmistoliitto, Forssa	2 615,70	3 161,94
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	28 309,05	25 355,30

45 Tilintarkastajan palkkiot	Kaupunki	
	2021	2020
Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	20 088,85	21 522,40
Muut palkkiot		623,70
Palkkiot yhteensä	20 088,85	22 146,10

46 Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kaupunginvaltuusto päätti 19.12.2016 hyväksyä Forssan Yrityskehitys Oy:lle luovutettavien toimitilojen (Koulukatu 13) luovutuksen ja maa-alueen vuokraamisen periaatteet. Kaupunginhallitus hyväksyi 23.1.2017 seuraavat sopimukset: Sopimus, jolla Forssan kaupunki luovuttaa Forssan Yrityskehitys Oy:lle omistukseen Koulukatu 13 sijaitsevan rakennuksen 1.1.2017 alkaen. Rakennuksen luovutusarvo 794.000 euroa. Rakennus on sijoitetun vapaan pääoman rahastoon tehtävän sijoituksen maksuna yhtiöön pantavaa omaisuutta. Samalla hyväksyttiin kaupungin ja Forssan Yrityskehitys Oy:n välinen maanvuokrasopimus (tontti osoitteessa Koulukatu 13). Vuokrasopimus päättyy 31.12.2056.

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kahdeksan kuukauden palkkaa vastaava siirtymäkorvaus. Korvauksesta vähennetään irtisanomisajan palkka. Valtuusto hyväksyi johtajasopimuksen 13.2.2017.

Kaupunki on vuonna 2019 tehnyt Forssan Seudun Hippos ry:n kanssa alun perin vuodelle 2021 suunniteltujen, mutta sitten vuoteen 2022 siirtyneiden Kuninkuusravien valmisteluja koskevan yhteistyösopimuksen. Tavoite on vahvistaa kaupungin vetovoimaa sekä tunnettuutta, saada aluetaloudellisia ja imagollisia hyötyjä sekä elävöittää kaupunkia ja lisätä asukkaiden hyvinvointia. Sopimuksen osapuolet kehittävät yhteistyötä ja tekevät töitä onnistuneiden Kuninkuusravien järjestämiseksi. Kaupunki tukee yhdistystä tapahtuman järjestämisen onnistumiseksi.

5 Liikelaitoksen erillistilinpäätös

1. Vesihuoltojohtajan katsaus

Yleistä

Vuosi 2021 oli Forssan vesihuoltoliikelaitoksen 28. toimintavuosi kunnallisena liikelaitoksena.

Vesimittareiden etäluenta on vesihuoltoliikelaitoksella ollut käytössä jo useamman vuoden ajan. Etäluentaan tiiviisti yhteydessä oleva asiakasportaali otettiin selainpohjaisena käyttöön jo toukokuussa 2019. Loppuvuodesta 2020 selainversion rinnalle tilattiin mobiilisovellus, joka saatiin käyttöön alkuvuoden 2021 aikana. Mobiilisovelluksen käyttöönotto nosti asiakasportaalin käyttöastetta johtokunnan asettaman tavoitteen mukaisesti. Vesimittareiden etäluenta ja asiakasportaali tukevat Forssan järvivihreää strategiaa pyrkien tehostamaan vedenkäyttöä ja ehkäisemään vesivahinkoja.

Forssan vesijohtoverkoston vuotoprosentti, joka sisältää verkoston vuotojen lisäksi myös verkoston huuhteluihin käytetyn veden osuuden, oli toimintavuonna 22,9 % verkostoon pumpatusta vesimäärästä. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 5,2 % -yksikköä. Lisäyksen edellisvuoteen verrattuna selittää vuotojen määrä, joka talousarviovuonna oli 8 kpl. Vaikka määrä oli kasvanut edellisvuoteen verrattuna, oli se kuitenkin tavoitetason alapuolella (enintään 10 kpl/vuosi). Vuotojen vuosittainen kokonaismäärä indikoi verkostosaaneerausriittävää tasosta ja kohteiden oikean mukaisesta kohdentamisesta.

Kotitalouksien veden kulutus näytti laskevaa trendiä useamman vuoden ajan ennen Covid-19 pandemiaa. Näillä näkymin veden myynnin huippu koettiin vuonna 2020, jolloin veden kokonaismyynti kasvoi 5 % vuoteen 2019 verrattuna pudotakseen toimintavuonna 2021 pandemiaa edeltävälle tasolle. Toimintavuoden 2021 veden myynti oli enää vain 0,5 % (6 997 m³) enemmän, kuin vuonna 2019.

Vesihuollon asiakaspalvelu ja hallinto siirtyi keväällä 2020 Covid-19 pandemian vuoksi suurelta osin etätöihin. Järjestely oli tuolloin väistämätön, vaikka toisaalta muutoksen myötä voitiin ottaa täysimääräisesti käyttöön jo vesihuoltoliikelaitoksella käytössä olleet sähköiset asiointitavat. Puhelimella ja sähköpostilla tapahtuneen asiakaspalvelun lisäksi vesihuoltoliikelaitoksen kotisivuilla oli jo ennestään olemassa palvelut mm. rakentajille, sekä mahdollisuus ilmoittaa omistajan/vuokralaisen vaihtumisesta. Myös vesihuollon sopimukset voitiin allekirjoittaa sähköisesti jo ennen poikkeusjärjestelyitä. Vesihuoltoliikelaitoksella tullaan jatkamaan etätöiden tekemistä pandemia-ajan jälkeen varsinkin, kun vuosien 2020 ja 2021 poikkeusjärjestelyjen myötä vesihuoltoliikelaitoksen asiakaspalvelua kehitettiin niin, että vesihuoltoliikelaitoksen asiakkailta on mahdollisuus varata vesihuoltoliikelaitoksen kotisivuilta asiointiaika. Asiointi on mahdollista käyntiajan lisäksi varata myös puhelimella tai esimerkiksi Teamsilla tapahtuvaa asiointia varten.

Talous

Forssan vesihuoltoliikelaitoksen liikevaihto oli hyväksytyä talousarviota pienempi, mutta myös kulut olivat talousarviota pienemmät. Tilikauden 2021 ylijäämäksi muodostui 489 804 euroa ja se on 297 382 euroa hyväksytyä talousarviota parempi. Materiaalikulut ja ostopalvelut alittivat talousarvion 255 939 eurolla. Henkilöstökulut olivat hyvin lähellä

hyväksytyä talousarviota poikkeaman ollessa 3 964 euroa. Vesi- ja jätevesimaksut olivat lähikuntiin nähden samalla tasolla.

Jäteveden puhdistamon saneeraukseen otetusta 8 000 000 euron lainasta oli vuoden 2021 lopussa jäljellä 5 743 592 euroa. Vesihuoltoliikelaitoksen välttämättömiin investointeihin päätettiin vuoden 2018 lopulla ottaa 2 500 000 euron laina ja siitä oli vuoden 2021 lopussa jäljellä 1 750 000 euroa. Lainan takaisinmaksuaika on 10 vuotta. Vuonna 2019 Kojjärven Alueen Jätevesiosuuskunnalta siirtyneet lainat korvattiin 800 000 euron lainalla, josta on jäljellä 600 000 euroa. Edellä eriteltyjä lainoja vesihuoltoliikelaitoksella on jäljellä yhteensä 8 093 592 euroa.

Laitoksen palvelutoiminta jatkui vakiintuneen käytännön mukaisena. Laitoksen omistajalleen maksaman peruspääoman tuoton määrä laski 100 000 eurolla vuoden 2020 tasosta ollen 900 000 euroa. Peruspääomakorvaus sisältää talousarviovuoden 2021 aikana myönnetyn tukkuvesialennuksen määrän yhteensä 80 578,34 euroa, jonka Forssan kaupunki valtuuston päätöksen mukaisesti hyvitti vesihuoltoliikelaitokselle. Peruspääoman suuruus aiheuttaa edelleen haasteita taloudenpitoon.

Vesihuoltoliikelaitoksen tileistä poistettiin epävarmoina saatavina yhteensä 32 648,37 euroa. Toimenpide kasvattaa tuloslaskelman muita kuluja. Tileistä poistaminen ei tarkoita saatavien perinnästä luopumista.

Liikevaihdon pieneneminen talousarvion mukaisesta selittyy veden kulutuksen ennakoitua nopeammalla palautumisella Covid-19 –pandemiaa edeltävään tasoon. Liikevaihtoa pienentää myös myönnetty tukkuvesialennus, jonka kaupunki on korvannut vesihuoltoliikelaitokselle täysimääräisesti peruspääomakorvauksen määrässä.

Rakentaminen

Tilikauden aikana aloitettiin Teollisuuskadun vesihuoltosaneeraus. Ennakoimattomana työnä tehtiin Urheilukentän vesijohdon saneeraus. Työohjelman ulkopuolisena kohteena toteutettiin myös Ratastien verkoston rakentamista.

Vesihuoltoliikelaitoksella toteutetaan hyväksytyä saneeraussuunnitelmaa. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä siten, että siinä on nimettyä työkohteet aina seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Aikataulu tarkentuu ja talousarviovuoden aikana tehtävät kohteet valikoituvat lopullisesti paitsi verkoston iän ja kunnon, niin myös sen mukaan, mitä tarpeita kaupungilla on. Saneeraussuunnitelma on vesihuoltoliikelaitokselle tärkeä työkalu, jonka avulla laitoksen verraten hyväkuntoinen vesi- ja viemäriverkosto saadaan myös jatkossa pidettyä hyvässä kunnossa.

Tulevia näkymiä

Portaan kellarimäen vedenottamon ja siirtojohtolinjan rakennustyöt päästään aloittamaan vuoden 2022 huhtikuun aikana. Johtokunta hyväksyi kokouksessaan 19.1.2022 yhteistyösopimuksen Porras-Riihivalkama –johtolinjan rakentamiseksi. Forssaan johdettavat vesimäärät ovat alkuun varsin pieniä ja sillä katetaankin alle 10 % nykyisestä vedentarpeesta. Kellarimäen vedentuotantoa on kuitenkin tarkoitus tehostaa projektin ns. toisessa vaiheessa tekopohjavettä muodostamalla. Ympäristölupa tekopohjaveden muodostamiseksi saadaan lupaviranomaisen käsittelyyn, kun nyt käynnistyvä ensimmäinen vaihe on toteutettu. Tekopohjavesihankkeiden ympäristölupien käsittelyajat ovat Suomessa olleet pitkiä ja siihen on syytä varautua myös Kellarimäen osalta.

Pandemian aiheuttaman veden myynnin kasvun ennakoitiin olevan väliaikaista ja tuovan pientä helpotusta talouden haasteisiinkin vain väliaikaisesti. Ennuste osoittautui oikeaksi.

Laitoksen talouden hoito kestäväällä tasolla tulee jatkossa edellyttämään taksojen ajoittaista tarkistusta. Veden ja jäteveden käyttömaksuja tarkistettiin +2 %:lla talousarviovuodeksi 2022 ja taloussuunnitelmassa huomioituja, vastaavan suuruisia tarkistuksia on syytä varautua tekemään myös vuosille 2023 ja 2024.

Forssassa on useamman valtuustokauden ajan keskusteltu ja teetetty laskelmia vesihuollon yhtiöittämisestä. Jotta eri toimintamallien hyvistä ja huonoista puolista saataisiin tutkittua ja kokemusperäistä perusteltua tietoa, päätti vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta asettaa vuoden 2021 tavoitteeksi teettää sidosryhmätutkimuksen. Tutkimuksen tavoitteena on ensinnäkin tuottaa hyvä ymmärrys siitä, mihin suuntaan Forssan vesihuoltoliikelaitoksen omistajan eli Forssan kaupungin lisäksi seudun vesilaitokset, naapurikuntien päättäjät ja seudun yritys-elämä haluaa Forssan ja Forssan seudun vesihuoltoa kehitettävän. Kotipesän ja toimintaympäristön tahtotila saatiin selvitettyä, mutta verrokkilaitoksiksi valikoituneita vesilaitoksia ehdittiin toimintavuoden aikana haastatella vain kaksi. Tavoitteen ollessa 3 - 4 vesilaitosta, jäi selvitys hieman kesken ja se jatkuu vielä vuoden 2022 puolella. Tutkimukseen valikoituneita sidosryhmiä ovat; vesihuoltoliikelaitoksen henkilöstö, Forssan kaupungin päättäjät ja viranhaltijoita, Jokioisten ja Tammelan vesilaitokset ja päättäjät sekä Forssan seudun yrittäjät. Em. sidosryhmien haastattelut saatiin tehtyä ennen kesän lomakautta, mutta verrokkilaitosten osalta hankaluudeksi osoittautui ensinnäkin löytää sellaisia vesilaitoksia, jotka ovat kooltaan samaa luokkaa omaten vastaavanlaisen historian ja toisekseen, saada tutkimukseen välttämättä mukaan saatavien haastateltavien yhteystietoja. Tällaisessa tutkimuksessa haastattelut on hyvä ainakin yrittää kohdentaa sellaisiin henkilöihin, joilla on omakohtaista kokemusta eri toimintamalleista.

Tulevia näkymiä ennakoitaessa on hyvä tiedostaa maailmanpoliittinen tilanne ja sen mahdollisesti aiheuttamat muutokset mm. vesihuoltoliikelaitoksen vettä käyttävien teollisuusasiakkaiden tuotantoon.

Henkilökunta

Covid-19 –vuodet 2020 ja 2021 tulevat jäämään historiaan erikoisimpana ajanjaksona kymmeneen vuosiin. Vesihuoltoliikelaitoksen historiassa ei ole muutettu toimintatapoja yhtä paljon hetkessä, kuin vuoden 2020 keväällä, kun Covid-19 pandemia yllätti koko maailman. Vesihuoltoalalla yhtenä kriittisenä toimialana käytiin nopeasti pandemian alkuvaiheessa keskusteluita ja vaihdettiin kokemuksia sekä näkemyksiä siitä, miten voitaisiin varmistaa työntekijöiden riittävyys ja sen myötä vesihuollon toimivuus poikkeavina aikoina. Tärkein tekijä sille, että työkavereilta saadut koronartunnat onnistuttiin välttämään kokonaan, oli henkilökunnan osallistuminen toimintatapojen miettimiseen ja sitoutuminen yhdessä sovitun.

Vaikka vesihuoltoliikelaitoksen asiakaspalvelu ja hallinto voikin toimia hyvin ja tehokkaasti etänä, niin vesihuoltoliikelaitoksen töistä suuri osa tarvitsee kuitenkin tekeviä käsiä. Verkostotyöt ja vedenkäsittely, niin talousveden kuin jätevedenkin, ovat jatkuneet poikkeusjärjestelyin saavuttaen kuitenkin laadukkaan ja turvallisen vesihuollon edellyttämän tason.

Kiitän vesihuoltoliikelaitoksen henkilökuntaa hyvästä työstä ja omistautumisesta vesihuoltoliikelaitoksen kehittämiseksi myös toimintavuonna 2021!

Kimmo Paakkonen
vesihuoltojohtaja

2. Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Laitoksen palvelutoiminta jatkui vakiintuneen käytännön mukaisena. Laitoksen omistajalleen maksama korvaus peruspääomasta oli 900 000 euroa. Vaikka se on pienentynyt merkittävästi vuodesta 2015 (-750 000 euroa), aiheuttaa sen suuruus edelleen haasteita taloudenpitoon.

Tilikauden 2021 ylijäämä oli 489 804 euroa ja se on 297 382 euroa hyväksytyä talousarviota parempi. Liikevaihto oli 165 320 euroa pienempi, mutta myös materiaalikulut ja ostopalvelut olivat talousarviota pienemmät. Materiaaleja hankittiin 139 083 eurolla ja ostopalveluita 116 856 eurolla hyväksytyä talousarviota vähemmän. Käyttöaineita ja tarvikkeita ostettiin 63 602 eurolla vähemmän vuoteen 2020 verrattuna. Kemikaaleja ostettiin vastaavasti 22 776 eurolla ja sähköä 40 206 eurolla vähemmän. Ostopalveluissa kustannusten nousua edellisvuoteen verrattuna oli 29 980 euroa. Laitoksen palvelutoiminta jatkui vakiintuneen käytännön mukaisena.

Viemärihahingoista maksettiin vuonna 2021 korvauksia asiakkaille yhteensä 15 489,77 euroa.

Vesihuoltoliikelaitoksen tileistä poistettiin epävarmoina saatavina yhteensä 32 648,37 euroa. Tileistä poistaminen ei tarkoita saatavien perinnästä luopumista.

Valtuuston vahvistama investointivaltuus 700 000 euroa ei riittänyt. Johtokunta esitti kaupunginhallitukselle investointimäärärahan nostoa 800 000 euroon. Kaupunginvaltuusto käsitteli asiaa 15.11.2021. Investointien kulut olivat 847 563 euroa. Investointimäärä raha ylittyi, koska vuoden 2021 aikana jouduttiin työhjelmasta poiketen uusimaan Urheilukentänkadun vesijohto ja rakentamaan Ratasmäen vesihuoltoverkostoa.

Johtokunta

Forssan vesihuoltoliikelaitoksen 4-vuotinen johtokunta johtaa laitoksen toimintaa kaupunginhallituksen alaisuudessa. Johtokunta koostuu 5 jäsenestä. Asiat esitteli Forssan vesihuoltojohtaja Kimmo Paakkonen.

Johtokunta kokoontui yhteensä 11 kertaa ja käsitteli 60 pykälää. Vanha johtokunta kokoontui 6 kertaa ja uusi 5 kertaa.

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet (suluissa osallistuminen)

Kinnunen Riikka, puheenjohtaja (6)	(von Hertzén Irja)
Vuorenmaa Janne, varapuheenjohtaja (6)	(Sipponen Jukka)
Koskenoja Antero, jäsen (6)	(Koivisto Eero)
Aalto Anne-Mari, jäsen (6)	(Kallioinen Marjut)
Penttilä Mari, jäsen (1)	(Puranen Anu)

Uusi johtokunta 1.8.2021 alkaen:

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet (suluissa osallistuminen)

Vuorenmaa Janne, puheenjohtaja (5)	(Joenpalo Ilkka)
Jokela Jyrki, varapuheenjohtaja (5)	(Suoranta Kari)
Kaasalainen Kati, jäsen (5)	(Haarlo Taruanna)
Kallioinen Marjut, jäsen (5)	(Känkänen Elitsa)
Tasala Kari, jäsen (3)	(Helander Toni)

Johtokunnan kokoukseen on voinut johtosäännön mukaan osallistua seuraavat henkilöt: kaupunginhallituksen pj. Kaisa Lepola ja Mika Penttilä, kaupunginhallituksen nimeämä edustaja Ilkka Joenpalo (varalla Matti Uutela) ja Jouko Haonperä, kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi (varalla talousjohtaja Leena Järvenpää ja Timo Finning) ja tekninen johtaja Antti Heinilä.

Johtokunta käsitteli talousarvion ja toimintasuunnitelmien sekä talouden toteutumisseurannan lisäksi kertomusvuoden kokouksissaan mm. seuraavia asioita:

- Yhteistoimintasopimuksen käsittelyä Portaan vedenottamon rakentamisesta, veden ottamisesta sekä vesihuollon varmuuden parantamisesta Forssan kaupungin ja Tammelan kunnan välillä
- Talousarvion investointivaltuuden muutos vuodelle 2021
- Vesihuoltoliikelaitoksen vahvistettu toiminta-alue ja sen muutostarpeet

Henkilöstö

Toimisto

Hannula Sanna-Maija	vesihuoltosihteeri
Mäkinen Ville	asiakaspalvelupäällikkö
Paakkonen Kimmo	vesihuoltojohtaja
Yli-Väärälä Mari	vesihuoltosihteeri

Vesilaitos ja verkosto

Jyly Mika	putkiasentaja
Koskenoja Olli	putkiasentaja
Kossila Tomi	putkiasentaja
Nikkanen Topi	putkiasentaja
Seppänen Henri	putkimestari
Viitanen Jarmo	työpäällikkö
Virtanen Markku	putkiasentaja
Vähä-Pietilä Tero	putkiasentaja

Jätevedenpuhdistamo

Jokikunnas Kalle	prosessinhoitaja
Komu Jaana	käyttöpäällikkö
Leinonen Hannu	sähkömestari
Lindström Janne	prosessinhoitaja
Suojoki Petri	prosessinhoitaja
Vähämäki Jani	prosessinhoitaja

Henkilökunnan työpaikkakokouksia järjestettiin kertomusvuonna 2 kertaa.

Henkilökuntaa oli yhteensä 18.

Maksetut palkat ja palkkiot: 1 079 137,23 euroa (2020: 1 036 321 euroa). Sisältää investointeihin aktivoidut palkat.

3. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Merkittävin toimintariski liittyy talousveden puhtauteen ja sitä kautta ihmisten terveyteen ja elintarviketeollisuuden toimintaan. Vakavimmin talousveden puhtautta uhkaa pohjaveden saastuminen. Saastumisen vaara liittyy mm. liikenteeseen, jossa jokainen vaarallista kemikaalia sisältävä kuljetus pohjavesialueella muodostaa onnettomuustilanteessa suuren riskin. Vanhat ympäristöpäästöt ovat piilevinä ennalta arvaamattomia. Niiden olemassaolo voi joskus realisoitua. Jätevesien joutuminen pohjaveteen on jossain määrin myös mahdollista. Jäteveden puhdistuksessa toimintahäiriö uhkaa vesistöä. Kaikissa toteutuvissa onnettomuuksissa ovat mukana myös taloudelliset tappiot. Myös maine saattaa tahraantua pitkäksi aikaa. Suurasiakkaan menettäminen tietäisi yhtäältä toimintojen sopeuttamista alentuneeseen liikevaihtoon ja toisaalta taksojen tarkistamista tarvittavan toiminnan ylläpitämiseksi.

22.8.2014 vesihuoltolain muuttamisesta annetun lain mukaisesti hulevesien järjestämisestä aiheutuneet kustannukset on vesihuoltolain edellyttämistä tilinpäätöksen liitetiedoista ilmenevästi eriytetty vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksestä. Hulevesiverkoston rakentamisesta aiheutuneet investointikulut on kirjattu hulevesirahoituslaskelmassa esitetyksi ja käyttötalouden kulut on kohdennettu tiliöimällä kuluista aiheuttamisperiaatteella toteutuneen mukaisesti sellaisenaan ne kulut, jotka kohdentuvat yksiselitteisesti suoraan hulevesiin. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti toteutuneet kulut on laskutettu Forssan kaupungin katu- ja viherlaitokselta. Hulevesipoistojen osuuden on kaupunki korvannut tukemalla vesihuoltoliikelaitoksen hulevesi-investointeja poistoja vastaavalla euromäärällä. Taseeseen on otettu myös alv-saamiset ja ostovelat sekä korottomat velat kunnalta ja jäännöspääomalla erät on tasattu.

4. Ympäristötekijät

Jäteveden puhdistuksessa ja veden hankinnassa toimitaan ympäristöluvan ehtojen puitteissa. Ympäristöviranomaisen valvoo molempia toimia. Aiheutetusta ympäristövahingosta on aiheuttaja korvausvastuussa. Kertomusvuonna ei maksettu vahingonkorvauksia.

5. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesihuoltolaitosten toiminta on yksityiskohtiaan myöten säänneltyä. Sääntely pitää sisällään rakenteita, jotka toimivat sisäisen valvonnan kannalta hyvin. Keskeinen tekijä on avoimuus toiminnoissa. Forssan vesihuoltoliikelaitos noudattaa Forssan kunnan sisäisen valvonnan yleisohjetta. Seuraavassa luettelossa mainitaan joitakin laitoksen toimintojen sisään rakentuneista käytännöistä, jotka toimivat samalla sisäisen valvonnan välineinä:

Talouteen liittyvät käytännöt

– talousarvio, hankintamenettely, laskujen hyväksymismenettely, toiminnan vakuuttaminen. Talouden kehittymistä seurataan jokaisessa johtokunnan kokouksessa.

Toimintaan liittyvät käytännöt

– johtamiseen liittyvät säännöt, johtokuntatyö ja johtaminen, tilintarkastus, valvontaviranomaiset, varallaolojärjestelmä, varautuminen.

6. Esitys tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 471 956,11 euroa.

Johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä ennen varauksia 471 956,11 euroa käsitellään seuraavasti:

1. tuloutetaan tehtyä poistoeroa suunnitelman mukaan 17 847,73 euroa
2. tilikauden ylijäämään kirjataan 489 803,84 euroa.

7. Talousarvion toteutumisvertailu

Toiminnan kuvaus

Tehtävänä on huolehtia vesihuoltolain mukaisesta vedenhankinnasta ja viemäröinnistä toiminta-alueella ja toimittaa erikseen sovitut vesihuoltopalvelut toiminta-alueen ulkopuolella sijaitseville liittyjille.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Forssan kaupunginvaltuusto asetti Forssan vesihuoltoliikelaitokselle vuodelle 2021 seuraavat tavoitteet: Korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta 900 000 euroa, investoinnit enintään 700 000 euroa, aktiivinen talouden seuranta ja ennakointi. Vesihuoltoliikelaitokselta edellytettiin myös, että se ryhtyy teettämänsä sidosryhmätutkimuksen johtopäätösten mukaisiin toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt kokouksessaan 15.11.2021 vesihuoltoliikelaitoksen esityksen nostaa investointivarauksen 800 000 euroon.

Valtuuston asettamat tavoitteet toteutuivat muilta, paitsi investointivarauksen ja sidosryhmätutkimuksen osalta, ja kun huomioidaan valtuuston päätöksen mukaisen, vesihuoltoliikelaitoksen asiakkailleen myöntämän tukkuvesialennuksen (yhteensä 80 578 euroa) peruspääomakorvausta pienentävä vaikutus. Investointimenot olivat yhteensä 847 563 euroa neton ollessa 786 354 euroa. Investointeihin on kirjattu tuloja 61 209 euroa, joka on kaupungin ja vesihuoltoliikelaitoksen keskinäisen hulevesisopimuksen mukainen korvaus vesihuoltoliikelaitokselle hulevesien hallinnan järjestämisestä.

Aktiivinen talouden seuranta ja ennakointi. Talouden kuukausiseuranta toteutui.

Sidosryhmätutkimus saatetaan loppuun vuoden 2022 aikana.

Johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutuminen

Talousveden laadun pitäminen vaatimusten mukaisena

Vedenottamoiden raakavesiä ja asiakkaille toimitetun talousveden laatua tarkkailtiin valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Talousvesi täytti laatuvaatimukset.

Puhdistetun jäteveden laadun pitäminen vaatimusten mukaisena

Jätevesiä tarkkailtiin jätevesien ympäristöluvista edellytettyjen jätevesitarkkailuohjelmien mukaisesti.

Forssan jätevedenpuhdistamon käsittelytulos ei täyttänyt täysin ympäristöluvan käsittelymääräyksiä vuonna 2021. Neljännesvuosittain tarkasteltavasta lupamääräysten tasosta jäätiin ensimmäisellä ja kolmannella vuosineljänneksellä. Jäännöspitoisuudet ylittivät vaaditun tason fosforin (lupa 10 mg/l) osalta molemmilla jaksoilla, ensimmäisellä neljänneksellä ylitti kiintoainepitoisuuden luparajan (lupa 15 mg/l). Yhdyskuntajätevesiasetuksessa

888/2006 määritellyt käsittelyvaatimukset saavutettiin kuitenkin kaikilta osin. Syytä fosfori tuloksen heikkenemiselle pyrittiin selvittämään heti tulostason laskettua. Tulosten tarkastelussa ei huomattu mitään poikkeavaa puhdistamon toiminnassa.

Vesihuollon toimintavarmuuden ylläpito

Vesihuollossa on varmistettu vesihuoltopalveluiden toiminnan jatkuvuus Covid-19 -pandemian aikana. Vesihuollossa on aktiivisesti hankittu tietoa ja pidetty yhteyttä seudun muiden vesilaitosten kanssa pandemiasta johtuviin haasteisiin varautuessa.

Vuotovesien vähentäminen

Vesijohtoa saneerattiin ja rakennettiin kaikkiaan 1 561 metriä. Viemärijohtoa rakennettiin 1 042 metriä ja hulevesiviemärijohtoa 487 metriä. Vesijohtoverkoston lisäys oli 1 054 metriä.

Vesihuoltoliikelaitos on noudattanut vesihuoltoverkoston saneerausohjelmaa ja päivittänyt sitä vuosittain. Suunnitelmaa seuraamalla vuotovedet saadaan pidettyä hallinnassa.

Aurinkoenergieselvitys

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta asetti vuoden 2021 toiminnalliseksi tavoitteeksi aurinkoenergieselvityksen laatimisen ja hankintaneuvottelut aurinkovoimalan hankkimiseksi Vieremän vedenkäsittelylaitokselle. Vesihuoltoliikelaitos suoritti markkinavuoropuhelua vuoden 2021 lopussa aurinkovoimalan toimitustavoista ja sisällöistä.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Vedensaannin turvaaminen – puhdasta vettä kattavasti kaikille. Vesivuodot saatiin korjattua nopeasti ilman suurempia vedenjakelun häiriöitä.

Osallistuminen Forssan Biokaasuekosysteemiprojektiin. Projekti ei kuitenkaan toteutunut.

Tavoitteena sitoutuminen seudulliseen brändiin Järkivihreys – osallistuminen Frush -tapahtumaan. Tilaisuus järjestettiin pandemiasta johtuen virtuaalitapahtumana, johon vesihuoltoliikelaitos ei osallistunut.

Henkilökunnan koulutussuunnitelman toteuttaminen.

Vesiportaalin käyttökertoja vuonna 2021 oli 3 451 kappaletta. Luvussa on mukana sekä palveluun kirjautuneet käyttäjät, että kirjautumattomat käyttäjät. Kirjautumalla palveluun on mahdollista tilata vuotohälytyksiä. Vuonna 2021 oli asiakkailta ensimmäistä kertaa mahdollisuus nähdä omia vedenkulutustietojaan kirjautumatta. Sen vuoksi vertailulukua vuoteen 2020 ei ole mahdollista saada, mutta tuntuma on, että käyttökerrat lisääntyivät merkittävästi.

Vastuullinen johtaminen – vesihuoltoliikelaitoksen talous on tavoitteena olla tasapainossa vuoden 2022 aikana. Tavoite näyttää toteutuvan.

Seutukunnan yhteistyö – vesihuoltoliikelaitos on osallistunut aktiivisesti neuvotteluihin tavoitteiden mukaisesti.

Sidosryhmätutkimus saatiin tehtyä muilta osin valmiiksi, mutta verrokkilaitoksia haastatellaan vielä vuoden 2022 aikana. Tutkimustulokset käsitellään johtokunnassa niiden valmistuttua.

Avoin viestintäyhteistyö median kanssa jatkui, kaikkiaan artikkeleita julkaistiin vuoden 2021 aikana 13 kpl:tta.

VERTAILULASKELMAT

Tuloslaskelma	ALKUPERÄI- NEN TA 2021	TA-MUU- TOKSET	MUUTETTU TA 2021	TOTEUTUMA	POIK- KEAMA
Liikevaihto	6 506 000		6 506 000	6 340 680	-165 320
Liiketoiminnan muut tuotot	7 000		7 000	77 313	70 313
Tuet ja avustukset	22 000		22 000	15 362	-6 638
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	970 000		970 000	830 917	139 083
Palvelujen ostot	1 250 000		1 250 000	1 133 144	116 856
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	1 015 520		1 015 520	1 011 556	3 964
Henkilösivukulut	<u>302 869</u>	<u>0</u>	<u>302 869</u>	<u>288 200</u>	<u>14 669</u>
Eläkekulut	263 479		263 479	248 015	15 464
Muut henkilösivukulut	39 390		39 390	40 185	-795
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	1 686 000		1 686 000	1 645 230	40 770
Liiketoiminnan muut kulut	158 189		158 189	168 334	-10 145
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	1 152 422	0	1 152 422	1 355 975	-203 553
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-978 000</u>	<u>0</u>	<u>-978 000</u>	<u>-884 019</u>	<u>78 670</u>
Korkotuotot	0		0	0	0
Muut rahoitustuotot	0		0	4 444	4 444
Kunnalle maksetut korkokulut	78 000		78 000	76 176	1 824
Muille maksetut korkokulut	0		0	521	-521
Korvaus peruspääomasta	900 000		900 000	819 422	80 578
Korkokulut			0		0
Muut rahoituskulut	0		0	7 655	-7 655
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNN. ERIÄ	174 422	0	174 422	471 956	-297 534
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	174 422	0	174 422	471 956	-297 534
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	18 000		18 000	17 848	-152
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	192 422	0	192 422	489 804	-297 382
Investoinnit	ALKUPERÄI- NEN TA 2021	TA-MUU- TOKSET	MUUTETTU TA 2021	TOTEUTUMA	POIK- KEAMA
Menot	700 000		700 000	847 563	-147 563
Tulot	70 000		70 000	61 209	-8 791
Netto	-630 000	0	-630 000	-786 354	-156 354

VERTAILULASKELMAT

Rahoituslaskelma	ALKUP.	TA-	MUUTETTU	TOTEU-	POIK-
	TA 2021	MUU- TOK- SET			
Toiminnan rahavirta	1 859 422	0	1 859 422	2 117 187	257 765
Liikelylijäämä	1 151 422	0	1 151 422	1 355 975	204 553
Poistot ja arvonalentumiset	1 686 000	0	1 686 000	1 645 230	-40 770
Rahoitustuotot ja -kulut	-978 000	0	-978 000	-884 019	93 981
Investointien rahavirta	-630 000	0	-630 000	-786 354	-156 354
Investointimenot	-700 000	0	-700 000	-847 563	-147 563
Rahoitusosuudet investointimenoihin	70 000		70 000	61 209	-8 791
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 229 422	0	1 229 422	1 330 832	101 410
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	-1 430 000	0	-1 430 000	-740 256	689 744
Pitkäaik. lainojen väh. kunnalle	-740 000		-740 000	-740 256	256
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-690 000	0	-690 000	0	690 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-44 425	-44 425
Vaihto-omaisuuden muutos (väh.+/lis.-)	0	0	0	4 105	-4 105
Saamisten muutos kunnalta (väh.+/lis.-)	0	0	0	-11 564	11 564
Saamisten muutos muilta (väh.+/lis.-)	0	0	0	55 149	-55 149
Korottomien velkojen muutos kunnalta (väh.-/lis.+)	0	0	0	63 532	-63 532
Korottomien velkojen muutos muilta (väh.-/lis.+)		0	0	-155 647	155 647
Rahoituksen rahavirta	-1 430 000	0	-1 430 000	-784 681	645 319
					0
Rahavarojen muutos	-200 578	0	-200 578	546 151	746 729

Tuotot: Talousveden myynti ja laskutettava jätevesimäärä laski vuoteen 2020 verrattuna, jolloin Covid-19 -pandemia nosti vedenkulutusta.

Asumiskäyttö

Monissa kerros- ja rivitaloissa tehdyt uudistukset tuovat säästöjä vedenkulutukseen siten, ettei tavanomainen uudisrakentaminen (2021: 10 kiinteistöliittymää) näy laskutettavan vesimäärän lisääntymisessä.

Teollisuus ja palvelut

Teollisuuslaitosten ja liike-elämän osuus laskutetusta vesimäärästä on 45,8 % ja jätevesimäärästä 42,0 %. Kaupunkikonsernin osuus laskutetusta vesimäärästä on 5,4 % ja jätevesimäärästä 7,5 %. Naapurikuntien osuus laskutetuista jätevesistä oli 15,2 %.

Kulut: **Palvelujen ostot** (1 133 144 euroa). Toimisto- ja asiantuntijapalveluita käytettiin 74 163 eurolla. Asiantuntijapalvelujen, tietoliikennekustannusten sekä talous- ja palkkahallinnon hoitamisen lisäksi tähän ryhmään kirjataan mm. vakuutukset, koulutus, posti- ja puhelinkulut sekä työterveyspalvelut. Ostopalveluina hoidetaan myös mm. talousvesi- ja jätevesianalyysit, jotka teetetään akkreditoitussa laboratoriossa. Jätevedenkäsittelyn tuloksena syntyneen lietteen ostopalveluna hankitun jatkokäsittelyn kulut 306 584 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat (798 910 euroa). Tästä noin 397 795 euroa koostuu sähkökuluista, joista jäteveden käsittelyn (pumppaamot ja puhdistamo) osuus on 256 873 euroa. Talousveden tuotannon ja jakelun (vedenotamot, vesitorni, paineenkorotusasemat) osalta sähkökulut olivat 123 186 euroa. Energiansäästöön tähtäävät toimet ovat mukana sekä jokapäiväisessä työssä että investointien suunnittelussa. Esim. pumppaamoiden säännöllinen huolto, pumppauksen optimointi ja vuotovesien vähentäminen pienentävät energian tarvetta jäteveden siirrossa ja käsittelyssä.

Kemikaaleja tarvitaan lähinnä jäteveden puhdistusprosessissa, mutta myös vedenottamoilla. Kemikaalikulut v. 2021 olivat yhteensä 164 736 euroa. Koneita, kalustoa ja verkoston osia hankittiin tarpeen mukaan. Vesihuoltoliikelaitoksen toimiston ja eri työpisteiden toimistokoneet ja –ohjelmat, kuten vesihuollon automaation ja kaukovalvonnan laitteet on pidetty vesihuoltopalveluiden laadukkaan ja tehokkaan toimittamisen edellyttämällä tasolla.

Liiketoiminnan muut kulut (168 334 euroa). Kulut koostuvat lähinnä maa- ja vesialuevuokrista, toimitilavuokrista sekä koneiden ja laitteiden vuokrista (yhteensä 100 297 euroa). Lisäksi erässä ovat mukana autoverot, luottotappiot, (epävarmojen saatavien poistaminen tileistä, yhteensä 32 648,37 euroa) sekä muut kulut (7 186 euroa), joita ovat mm. perintäkulut.

Rahoitustuotot ja -kulut:

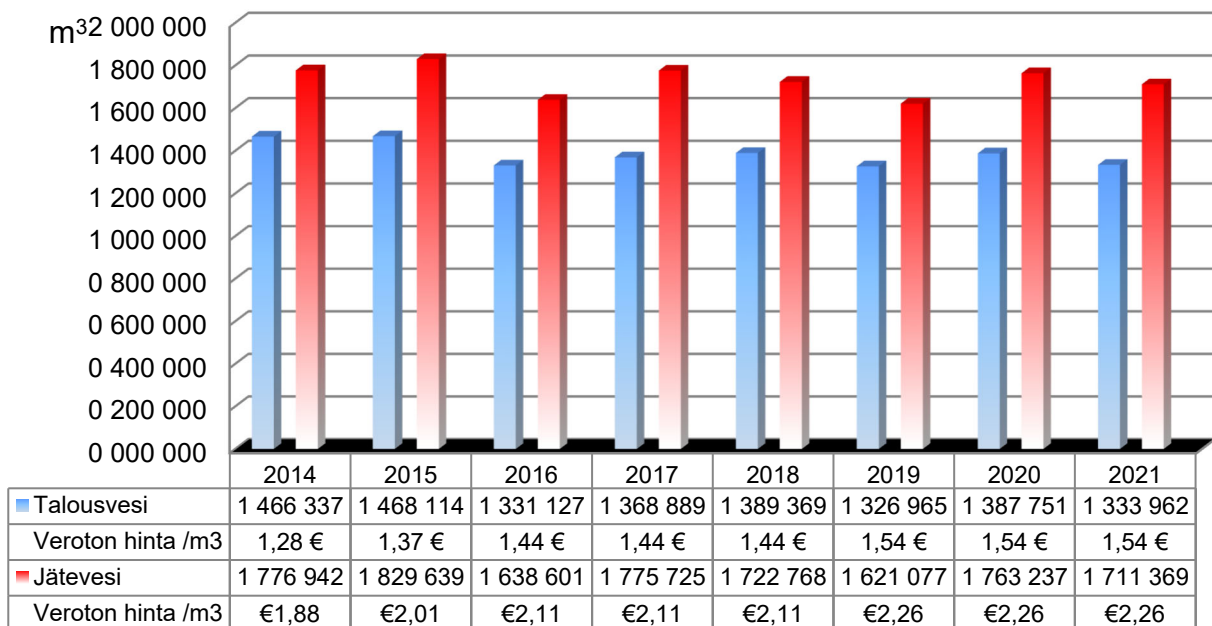
Korvaus peruspääomasta (tuloutus) oli suunnitelman mukainen (900 000 euroa). Korvauksen määrässä on huomioitu talousarviovuoden 2021 aikana myönnetty tukkuvesialennus yhteensä 80 578,34 euroa, jonka Forssan kaupunki valtuuston päätöksen mukaisesti hyvitti vesihuoltoliikelaitokselle.

Poistot: Toteutuma oli 1 645 230 euroa, joka on 40 770 euroa alle talousarviossa hyväksytyt.

Palvelujen myynti:

Uusia kiinteistöjä liitettiin 2021 aikana seuraavasti: vesiverkostoon liittyjiä oli 10 kpl:tta, viemäriverkostoon liittyjiä 10 kpl:tta ja sammutusvesijärjestelmään liittyi 1 kiinteistö. Liittymismaksuja saatiin yhteensä 64 364 euroa (2020: 35 556 euroa). Liittymismaksut olivat arvonlisäverollista myyntiä.

Laskutettu talousvesi- ja jätevesimäärät m³ ja vesien hinnat €/m³ (veroton) vuosina 2014 - 2021

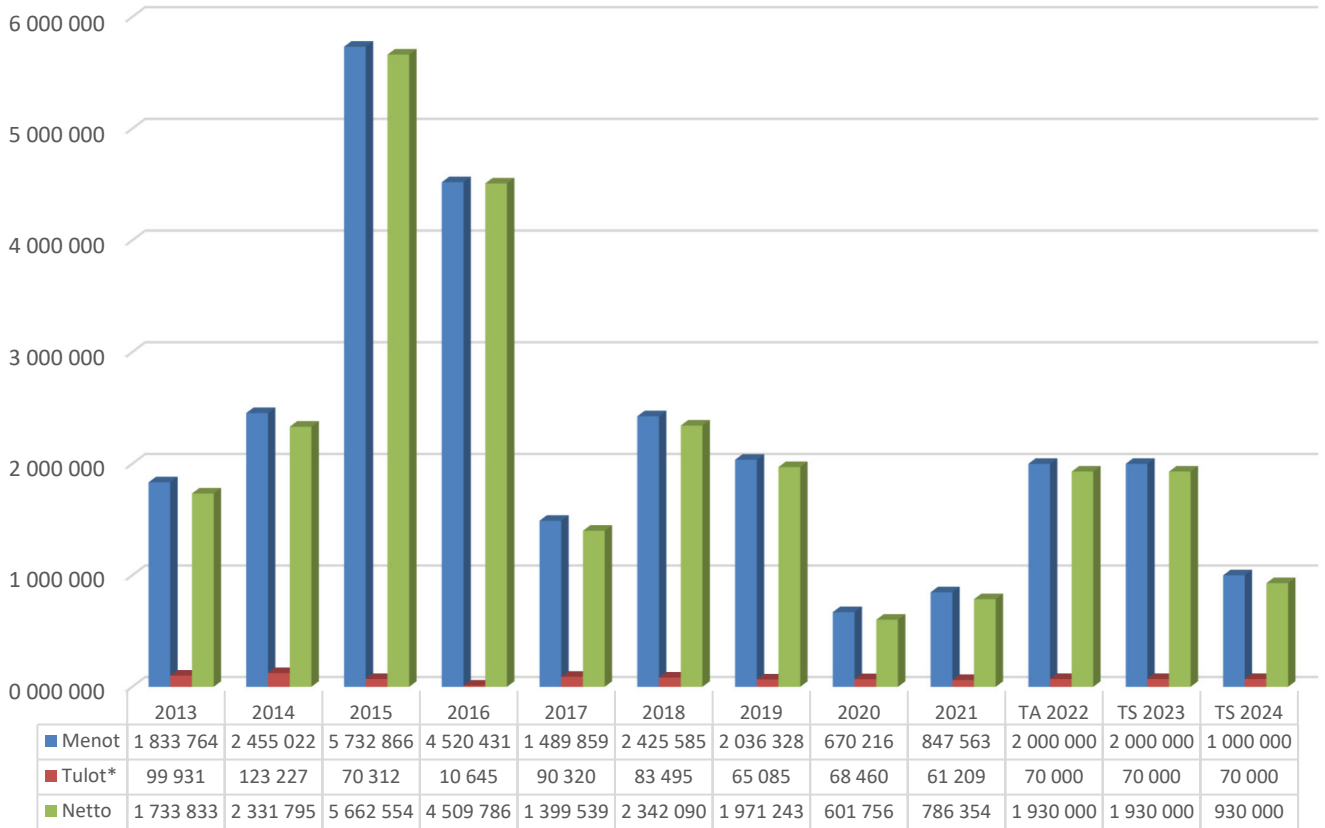

Laskutettu talousvesi- ja jätevesimäärä (m³) rakennustyypeittäin

	2019		2020		2021	
	vesi	jätevesi	vesi	jätevesi	vesi	jätevesi
Omakotitalot	267 159 m ³	229 131 m ³	300 379 m ³	254 305 m ³	286 997 m ³	246 085 m ³
Kerros- ja rivitalot	327 112 m ³	326 980 m ³	346 074 m ³	346 074 m ³	324 980 m ³	324 931 m ³
Teollisuus- ja liike-elämä	624 575 m ³	718 489 m ³	637 828 m ³	768 150 m ³	611 291 m ³	717 989 m ³
Vesiyhtymät	360 m ³	0 m ³	392 m ³	0 m ³	419 m ³	0 m ³
Valtionlaitokset, sairaala, seurakunta	24 457 m ³	24 115 m ³	23 286 m ³	23 013 m ³	24 651 m ³	24 509 m ³
Kaupungin koulut ja muut laitokset	75 185 m ³	57 619 m ³	70 446 m ³	101 548 m ³	71 458 m ³	128 450 m ³
Muut	8 117 m ³	8 117 m ³	9 346 m ³	7 941 m ³	10 898 m ³	8 990 m ³
Naapurikunnat	0 m ³	256 626 m ³	0 m ³	262 206 m ³	3 268 m ³	260 415 m ³

Investoinnit (2021)

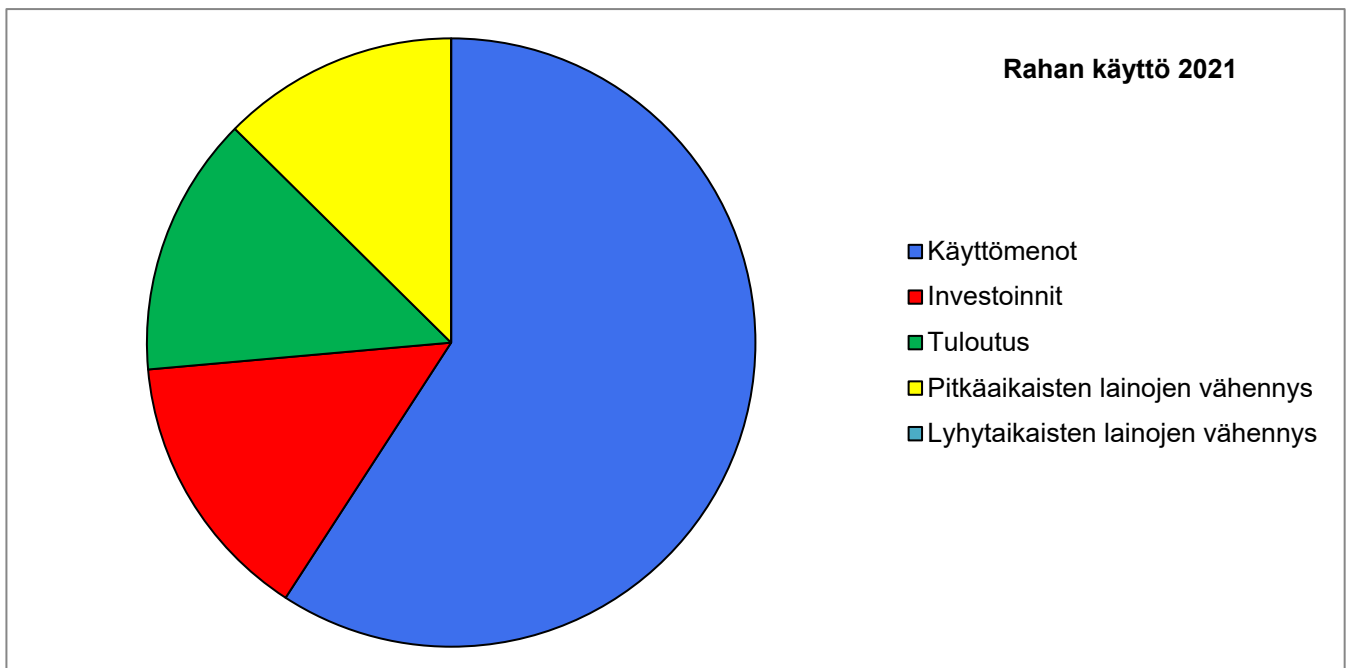
2013-2021 toteutuneet investoinnit, saadut rahoitusosuudet ja netot ja

* Kaupunkikonsernin ulkopuoliset

Investointien erittely (2021)

Tietokoneohjelmistot	0 €
Verkosto, uudisrakentaminen	
Vesijohtoverkosto	147 758 €
Viemäriverkosto	88 005 €
Hulevesiverkosto	58 107 €
Verkosto, saneeraus	
Vesijohtoverkosto	363 241 €
Viemäriverkosto	32 392 €
Hulevesiverkosto	97 912 €
Muut koneet ja kalusto	56 900 €
Keskeneräiset hankkeet	3 248 €
Yhteensä	847 563 €

8. Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	6 308 673,57	6 750 009,62
Liiketoiminnan muut tuotot	77 313,39	18 014,69
Tuet ja avustukset kunnalta	15 362,00	50 125,70
Materiaalit ja palvelut	<u>-1 932 054,06</u>	<u>-2 075 950,18</u>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-798 910,40	-972 785,86
Palvelujen ostot	-1 133 143,66	-1 103 164,32
Henkilöstökulut	<u>-1 299 755,36</u>	<u>-1 266 181,13</u>
Palkat ja palkkiot	-1 011 555,58	-984 745,50
Henkilösivukulut	<u>-288 199,78</u>	<u>-281 435,63</u>
Eläkekulut	-248 014,88	-244 736,09
Muut henkilösivukulut	-40 184,90	-36 699,54
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 645 230,48	-1 711 939,48
Liiketoiminnan muut kulut	-168 333,81	-361 555,74
LIIKEYLIJÄÄMÄ	1 355 975,25	1 402 523,48
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-884 019,14</u>	<u>-1 074 001,59</u>
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	4 443,62	7 538,76
Kunnalle maksetut korkokulut	-76 175,84	-81 488,03
Muille maksetut korkokulut	-520,52	0,00
Korvaus peruspääomasta	-819 421,66	-1 000 000,00
Muut rahoituskulut	7 655,26	-52,32
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	471 956,11	328 521,89
Satunnaiset tuotot ja kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	471 956,11	328 521,89
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	17 847,73	17 453,06
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	<u>489 803,84</u>	<u>345 974,95</u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, % *	6,2	6,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, % *	6,2	6,2
Voitto, %	7,5	4,9

* Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.

Vesihuoltoliikelaitoksen omaisuuden nykyarvo poikkeaa olennaisesti taseen arvoista.

TULOSLASKELMA, vesi- ja viemärlaitostoiminta	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	6 308 673,57	6 750 009,62
Liiketoiminnan muut tuotot	77 313,39	18 014,69
Materiaalit ja palvelut	<u>-1 923 567,68</u>	<u>-2 033 882,95</u>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-796 492,98	-971 205,84
Palvelujen ostot	-1 127 074,70	-1 062 677,11
Henkilöstökulut	<u>-1 292 387,82</u>	<u>-1 257 683,22</u>
Palkat ja palkkiot	-1 005 507,57	-977 725,60
Henkilösivukulut	<u>-286 880,25</u>	<u>-279 957,62</u>
Eläkekulut	-246 950,75	-243 510,62
Muut henkilösivukulut	-39 929,50	-36 447,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 584 001,09	-1 648 881,68
Liiketoiminnan muut kulut	-168 333,81	-361 555,74
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	1 417 696,56	1 466 020,72
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-884 019,14</u>	<u>-1 074 001,59</u>
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	4 443,62	7 538,76
Kunnalle maksetut korkokulut	-76 175,84	-81 488,03
Muille maksetut korkokulut	-520,52	0,00
Korvaus peruspääomasta	-819 421,66	-1 000 000,00
Muut rahoituskulut	7 655,26	-52,32
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	533 677,42	392 019,13
Satunnaiset tuotot ja kulut	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	533 677,42	392 019,13
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	17 847,73	17 453,06
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	<u>551 525,15</u>	<u>409 472,19</u>

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	*	6,7	6,7
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	*	6,7	6,7
Voitto, %		8,5	5,8

* Tunnusluvun vertailtavuutta liikelaitosten kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien hyödykkeiden kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta.
Vesihuoltoliikelaitoksen omaisuuden nykyarvo poikkeaa olennaisesti taseen arvoista.

TULOSLASKELMA, hulevesi**1.1.-31.12.2021****1.1.-31.12.2020**

Liikevaihto	0,00	0,00
Tuet ja avustukset kunnalta	15 362,00	50 125,70
Materiaalit ja palvelut	<u>-8 486,38</u>	<u>-42 067,23</u>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 417,42	-1 580,02
Palvelujen ostot	-6 068,96	-40 487,21
Henkilöstökulut	<u>-7 367,54</u>	<u>-8 497,91</u>
Palkat ja palkkiot	-6 048,01	-7 019,90
Henkilösivukulut	<u>-1 319,53</u>	<u>-1 478,01</u>
Eläkekulut	-1 064,13	-1 225,47
Muut henkilösivukulut	-255,40	-252,54
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-61 229,39	-63 057,80
LIKEALIJÄÄMÄ	-61 721,31	-63 497,24
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	<u><u>-61 721,31</u></u>	<u><u>-63 497,24</u></u>

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT, hulevesi

Sijoitetun pääoman tuotto, %	*	-7,9	-8,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	*	-7,9	-8,4

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta	<u>2 117 186,59</u>	<u>2 040 461,37</u>
Liikelyljäämä	1 355 975,25	1 402 523,48
Poistot ja arvonalentumiset	1 645 230,48	1 711 939,48
Rahoitustuotot ja -kulut	-884 019,14	-1 074 001,59
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Investointien rahavirta	<u>-786 354,15</u>	<u>-601 756,57</u>
Investointimenot	-847 563,15	-670 216,12
Rahoitusosuudet investointimenoihin	61 209,00	68 459,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>1 330 832,44</u>	<u>1 438 704,80</u>
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	<u>-740 256,00</u>	<u>-1 540 256,00</u>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-740 256,00	-740 256,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0,00	-800 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-44 425,28</u>	<u>444 361,06</u>
Vaihto-omaisuuden muutos	4 105,45	-9 326,26
Saamisten muutos kunnalta	-11 563,57	22 424,48
Saamisten muutos muilta	55 148,41	496 586,95
Korottomien velkojen muutos kunnalta	63 531,89	-212 301,86
Korottomien velkojen muutos muilta	-155 647,46	146 977,75
Rahoituksen rahavirta	<u>-784 681,28</u>	<u>-1 095 894,94</u>
Rahavarojen muutos	<u>546 151,16</u>	<u>342 809,86</u>
Rahavarat 31.12.	1 211 050,24	664 899,08
Rahavarat 1.1.	664 899,08	322 089,12
Rahavarojen muutos	<u>546 151,16</u>	<u>342 809,96</u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	2 172,5	- 2 275,2
Investointien tulorahoitus, %	269,2	339,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	1,4
Kassan riittävyys, pv	75,2	39,2
Quick ratio	0,9	0,7
Current ratio	1,0	0,7

RAHOITUSLASKELMA, vesi- ja viemärlaitostoiminta	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta	<u>2 117 678,51</u>	<u>2 040 900,81</u>
Liikelyjäämä	1 417 696,56	1 466 020,72
Poistot ja arvonalentumiset	1 584 001,09	1 648 881,68
Rahoitustuotot ja -kulut	-884 019,14	-1 074 001,59
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Investointien rahavirta	<u>-691 221,34</u>	<u>-521 434,41</u>
Investointimenot	-691 221,34	-521 434,41
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 426 457,17	1 519 466,40
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	<u>-740 256,00</u>	<u>-1 540 256,00</u>
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-740 256,00	-740 256,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0,00	-800 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-44 425,28</u>	<u>444 361,06</u>
Vaihto-omaisuuden muutos	4 105,45	-9 326,26
Saamisten muutos kunnalta	-11 563,57	22 424,48
Saamisten muutos muilta	55 148,41	496 586,95
Korottomien velkojen muutos kunnalta	63 531,89	-212 301,86
Korottomien velkojen muutos muilta	-155 647,46	146 977,75
Rahoituksen rahavirta	-784 681,28	-1 095 894,94
Rahavarojen muutos	<u>641 775,89</u>	<u>423 571,46</u>
Rahavarat 31.12.	2 076 182,13	1 434 406,24
Rahavarat 1.1.	1 434 406,24	1 010 834,78
Rahavarojen muutos	641 775,89	423 571,46
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	306,4	391,3
Lainanhoitokate	1,8	1,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	1,4
Kassan riittävyys, pv	132,8	87,3
Quick ratio	0,9	0,7
Current ratio	1,0	0,7

RAHOITUSLASKELMA, hulevesi	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta	<u>-491,92</u>	<u>-439,44</u>
Liikealijäämä	-61 721,31	-63 497,24
Poistot ja arvonalentumiset	61 229,39	63 057,80
Investointien rahavirta	<u>-95 132,81</u>	<u>-80 322,16</u>
Investointimenot	-156 341,81	-148 781,71
Rahoitusosuudet investointimenoihin	61 209,00	68 459,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	-95 624,73	-80 761,60
Rahavarojen muutos	<u><u>-95 624,73</u></u>	<u><u>-80 761,60</u></u>
Rahavarat 31.12.	-865 131,89	-769 507,16
Rahavarat 1.1.	-769 507,16	-688 745,66
Rahavarojen muutos	-95 624,73	-80 761,50

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT:

Sijoitetun pääoman tuotto, % = $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht. varaukset})$

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, % = $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Lainat kunnalta} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$

Voitto, % = $100 * (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä = Rahoituslaskelman välituloksen kertymä tilinpäätösvedolta ja neljältä edelliseltä vuodelta

Investointien tulorahoitus, % = $100 * (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

Korkokulujen lisäksi kaavaan on otettu mukaan korvaus peruspääomasta.

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$
Korkokulujen lisäksi kaavaan on otettu mukaan korvaus peruspääomasta.

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Quick ratio = $(\text{Rahat ja pankkisaamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Current ratio = $(\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste, % = $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat} + \text{Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä})$

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

TASE

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 291 882,53	21 150 758,86
Aineettomat hyödykkeet	<u>241 471,32</u>	<u>328 066,38</u>
Muut pitkävaikutteiset menot	241 471,32	328 066,38
Aineelliset hyödykkeet	<u>20 036 031,21</u>	<u>20 808 312,48</u>
Maa- ja vesialueet	56 342,24	56 342,24
Rakennukset	3 717 111,14	3 980 878,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 916 128,26	16 447 234,23
Koneet ja kalusto	125 908,48	106 563,89
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	220 541,09	217 293,59
Sijoitukset	<u>14 380,00</u>	<u>14 380,00</u>
Muut saamiset	14 380,00	14 380,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 464 701,91	1 966 241,04
Vaihto-omaisuus	<u>128 910,49</u>	<u>133 015,94</u>
Aineet ja tarvikkeet	128 910,49	133 015,94
Saamiset	<u>1 124 741,18</u>	<u>1 168 326,02</u>
Pitkäaikaiset saamiset	<u>2 000,00</u>	<u>2 000,00</u>
Muut saamiset	2 000,00	2 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	<u>1 122 741,18</u>	<u>1 166 326,02</u>
Myyntisaamiset	560 154,13	614 579,25
Saamiset kunnalta	167 131,50	155 567,93
Muut saamiset	696,04	27 079,26
Siirtosaamiset	394 759,51	369 099,58
Rahat ja pankkisaamiset	1 211 050,24	664 899,08
	<u>22 756 584,44</u>	<u>23 116 999,90</u>

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	12 656 197,29	12 166 393,45
Peruspääoma	6 386 237,96	6 386 237,96
Edellisten tilikausien ylijäämä	5 780 155,49	5 434 180,54
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	489 803,84	345 974,95
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	205 249,91	223 097,64
Poistoero	205 249,91	223 097,64
VIERAS PÄÄOMA	9 895 137,24	10 727 508,81
Pitkäaikainen	<u>7 353 336,00</u>	<u>8 093 592,00</u>
Lainat kunnalta	7 353 336,00	8 093 592,00
Lyhytaikainen	<u>2 541 801,24</u>	<u>2 633 916,81</u>
Lainat kunnalta	1 639 042,30	1 639 042,30
Saadut ennakot	174,61	174,61
Ostovelat	211 985,63	376 871,18
Korottomat velat kunnalta	402 605,76	339 073,87
Muut velat	40 098,84	38 120,97
Siirtovelat	247 894,10	240 633,88
	<u>22 756 584,44</u>	<u>23 116 999,90</u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	56,5	53,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	155,0	158,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	155,0	158,5
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	6 270	5 780
Lainakanta 31.12., 1000 €	8 992	9 732
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	8 992	9 732

TASE, vesi- ja viemärlaitostoiminta

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	19 491 192,75	20 383 972,50
Aineettomat hyödykkeet	<u>241 471,32</u>	<u>328 066,38</u>
Muut pitkävaikutteiset menot	241 471,32	328 066,38
Aineelliset hyödykkeet	<u>19 235 341,43</u>	<u>20 041 526,12</u>
Maa- ja vesialueet	56 342,24	56 342,24
Rakennukset	3 717 111,14	3 980 878,53
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 115 438,48	15 680 447,87
Koneet ja kalusto	125 908,48	106 563,89
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	220 541,09	217 293,59
Sijoitukset	<u>14 380,00</u>	<u>14 380,00</u>
Muut saamiset	14 380,00	14 380,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 464 701,91	1 966 241,04
Vaihto-omaisuus	<u>128 910,49</u>	<u>133 015,94</u>
Aineet ja tarvikkeet	128 910,49	133 015,94
Saamiset	<u>1 124 741,18</u>	<u>1 168 326,02</u>
Pitkäaikaiset saamiset	<u>2 000,00</u>	<u>2 000,00</u>
Muut saamiset	2 000,00	2 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	<u>1 122 741,18</u>	<u>1 166 326,02</u>
Myyntisaamiset	560 154,13	614 579,25
Saamiset kunnalta	167 131,50	155 567,93
Muut saamiset	696,04	27 079,26
Siirtosaamiset	394 759,51	369 099,58
Rahat ja pankkisaamiset	1 211 050,24	664 899,08
	<u>21 955 894,66</u>	<u>22 350 213,54</u>

TASE, vesi- ja viemärlaitostoiminta

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	11 855 507,51	11 399 607,09
Peruspääoma	4 850 149,26	4 945 773,99
Edellisten tilikausien ylijäämä	6 453 833,10	6 044 360,91
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	551 525,15	409 472,19
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	205 249,91	223 097,64
Poistoero	205 249,91	223 097,64
VIERAS PÄÄOMA	9 895 137,24	10 727 508,81
Pitkäaikainen	<u>7 353 336,00</u>	<u>8 093 592,00</u>
Lainat kunnalta	7 353 336,00	8 093 592,00
Lyhytaikainen	<u>2 541 801,24</u>	<u>2 633 916,81</u>
Lainat kunnalta	1 639 042,30	1 639 042,30
Saadut ennakot	174,61	174,61
Ostovelat	211 985,63	376 871,18
Korottomat velat kunnalta	402 605,76	339 073,87
Muut velat	40 098,84	38 120,97
Siirtovelat	247 894,10	240 633,88
	<u>21 955 894,66</u>	<u>22 350 213,54</u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	54,9	52,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	155,0	158,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	155,0	158,5
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	7 005	6 454
Lainakanta 31.12., 1000 €	8 992	9 732

TASE, hulevesi

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	800 689,78	766 786,36
Aineelliset hyödykkeet	<u>800 689,78</u>	<u>766 786,36</u>
Kiinteät rakenteet ja laitteet	800 689,78	766 786,36
	<u>800 689,78</u>	<u>766 786,36</u>
VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	800 689,78	766 786,36
Jäännöspääoma	1 536 088,70	1 440 463,97
Liittymismaksurahasto		
Edellisten tilikausien alijäämä	-673 677,61	-610 180,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-61 721,31	-63 497,24
	<u>800 689,78</u>	<u>766 786,36</u>

KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1.000 e	MENOT	1.000 e	
Toiminta		Toiminta		
Toimintatuotot	6 401	Toimintakulut	3 400	
Korkotuotot	0	Korkokulut	77	
Muut rahoitustuotot	4	Muut rahoituskulut	812	
Investoinnit		Investoinnit		
Rah.osuudet inv.menoihin	61	Investointimenot	848	
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen väh.	740	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen väh.	0	
Kokonaistulot yhteensä	6 467	Kokonaismenot yhteensä	5 876	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-44			Muu- tos%
Rahavarojen muutos	-546	Kokonaismenot yhteensä v. 2016	9 360	-21,5 %
		Kokonaismenot yhteensä v. 2017	6 336	-32,3 %
		Kokonaismenot yhteensä v. 2018	8 206	29,5 %
		Kokonaismenot yhteensä v. 2019	8 641	5,3 %
		Kokonaismenot yhteensä v. 2020	6 996	-19,0 %
		Kokonaismenot yhteensä v. 2021	5 876	-16,0 %
Yhteensä	5 876			

9. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut 10.12.2012 uudet poistosuunnitelmien perusteet ja kaupunginhallitus on vahvistanut 17.12.2012 poistosuunnitelman, jota on noudatettu 1.1.2013 lukien.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihankintahinnan määräisenä.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Liikevaihdon erittely	2021	2020
Vesimaksutuotot	2 220 437,10	2 390 869,01
Viemärimaksutuotot	3 964 444,39	4 270 551,50
Muut myyntituotot	123 792,08	88 589,11
	<u>6 308 673,57</u>	<u>6 750 009,62</u>

9. Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Muiden palvelujen ostot	1 133 143,66	1 103 164,32

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistosuunnitelma hyödykeryhmittäin 1.1.2013 lukien, kv 10.12.2012, kh 17.12.2012

Vanhojen rakennusten poistoissa, mm. mädättämö, on noudatettu vanhaa 8 %:n menojäännöspoistoa. Kaikissa muissa hyödykkeissä on noudatettu kh:n 17.12.2012 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

	Poisto- menetelmä	Perusteet(kv hyv) poistoaika/%	Poistoaika/ poistoprosentti
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>			
Kehittämismenot	Tasapoisto	2-5 vuotta	3 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5-20 vuotta	5-20 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	2-5 vuotta	3 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2-5 vuotta	3 vuotta
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>			
<u>Maa- ja vesialueet</u>			
Ei poistoaikaa			
<u>Rakennukset ja rakennelmat</u>			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20-50 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäänn.poisto	15 % - 20 %	15 %
Sillat, laiturit, uimalat	Menojäänn.poisto	10 % - 25 %	15 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäänn.poisto	10 % - 20 %	15 %
Sähköjohdot, ulkovaistutuslaitteet	Menojäänn.poisto	15 % - 20 %	15 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	10-15 vuotta	10 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10-15 vuotta	10 vuotta

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	4-7 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10-15 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5-10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3-5 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 vuotta	5 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Käytön mukainen poisto	

Lisäksi

Forssan Vesihuoltoliikelaitoksessa

Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäänn.poisto	7 % - 10 %	8 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäänn.poisto	7 % - 10 %	8 %
Viemäriverkko	Menojäänn.poisto	7 % - 10 %	8 %
Vedenottamat	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Jätevedenpuhdistamo	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta

Pienhankintaraja on 10.000 euroa.

Rakennukset ja rakennelmat:

Poistoaika pääsääntöisesti alaraja eli 20 vuotta 1.1.2013 lukien.

Poistojen laskenta tasapoistoilla aloitetaan hankinnan tai valmistumisen jälkeisestä seuraavan kuukauden alusta.

Menojäännöspoistot aloitetaan hankinta/valmistumisvuonna tehtävillä puolen vuoden poistoilla.

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely**2021****2020**

Satunnaiset tuotot

Matkun vesiosuuskunnan avaava tase

0,00

0,00

Satunnaiset kulut

Kojjärven jv-osuuskunnan avaava tase

0,00

0,00

Tasetta koskevat liitetiedot**19. Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti**

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	32 564,96	295 501,42	328 066,38	56 342,24	3 980 878,53	16 447 234,23	106 563,89	217 293,59	20 808 312,48
Lisäykset tilikauden aikana			0,00			787 415,65	56 900,00	3 247,50	847 563,15
Rahoitusosuudet tilikaudella			0,00			61 209,00			61 209,00
Vähennykset tilikauden aikana			0,00						0,00
Siirrot erien välillä			0,00						0,00
Tilikauden poisto	12 669,06	73 926,00	86 595,06		263 767,39	1 257 312,62	37 555,41		1 558 635,42
Arvonlennukset ja niiden palautukset			0,00						0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 895,90	221 575,42	241 471,32	56 342,24	3 717 111,14	15 916 128,26	125 908,48	220 541,09	20 036 031,21
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilikauden aikana kirjatut pienhankinnat 31 936,48 euroa.

23. Saamisten erittely

Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä	2021	2020
Myyntisaamiset	306,91	0,00
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä		
Myyntisaamiset	658,32	5 475,35

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	391 609,51	364 505,29
Arviolaskutus joulukuulta	391 306,21	364 505,29
Puoluevero	303,30	

25. Oman pääoman erittely

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	6 386 237,96	6 386 237,96
Peruspääoma 31.12.	6 386 237,96	6 386 237,96
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 780 155,49	5 434 180,54
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 780 155,49	5 434 180,54
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) 31.12.	490 153,94	345 974,95
Oma pääoma yhteensä 31.12.	12 656 547,39	12 166 393,45

27. Pitkäaikaiset velat

	2021	2020
Lainat kunnalta	4 392 312,00	4 457 568,00

30. Vieras pääoma

	2021	2020
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	473,31	165,04
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	0,00	0,00

31. Sekkitililimiitti

	2021	2020
Luotollisen sekkitilin sekkilimiitti 31.12.	600 000,00	600 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	600 000,00	600 000,00

32. Muiden velkojen erittely

	2021	2020
Muut velat	40 098,84	38 120,97
Muut velat yhteensä	40 098,84	38 120,97

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotus	208 502,35	193 982,36
Muut henkilöstökuluihin liittyvät siirtovelat	34 581,82	31 842,92
Muut siirtovelat	4 809,93	14 808,60
Siirtovelat yhteensä	247 894,10	240 633,88

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Ei ole tehty.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2021	2020
Henkilöstön lukumäärä	18	18
- joista osa-aikaisia	0	0

43. Henkilöstökulut

	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 299 755,36	1 266 181,13
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	82 211,53	62 351,25
Henkilöstökulut yhteensä	1 381 966,89	1 328 532,38

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

	2021	2020
Forssan Työväenyhdistys	0,00	56,70
Keskusta, Forssa	159,60	138,60
Kokoomus, Forssa	332,70	299,71
SDP Forssan paikallistoimikunta	576,20	264,60
Tyykikylän Demarit ry	0,00	25,20
Vasemmistoliitto, Forssa	77,70	113,40
Perussuomalaiset, Forssa	35,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	1 181,20	898,21

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköisenä
Pääkirja	sähköisenä
Tasekirja	sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Käytetyt tositesarjat

Kirjanpito	
MUIST1	Muistio, ulk. RD
KOMTOS	Käyttöomaisuus
SISLAS	Sis.laskut, Rondo Laskutus

Ostoreskontra	
OSTOT	Ostolaskut Rondo
OMAKSU	Ostomaksut

Myyntireskontra 17.10.2021 saakka	
YMRMAN	Manuaalisuoritukset
YMRVII	Viitesuoritukset
YMRHYV	Hyvityslaskujen kuittaus
YMRK	Tileistä poisto
YMR77	Laskulaji 77
YMR78	Laskulaji 78
YMR79	Laskulaji 79

Myyntireskontra 18.10.2021 alkaen	
MRPMAN	Manuaalisuoritukset
MRPVII	Viitesuoritukset
MRPHYV	Hyvityslaskujen kuittaus
MRPK	Tileistä poisto
MRP77	Laskulaji 77
MRP78	Laskulaji 78
MRP79	Laskulaji 79

Liittymät kirjanpitoon/ostoreskontraan	
PANKKI	Pankin tiliote
PALKAT	Palkkatositteet
VARAST	Varasto Sonet
OSTOT	Rondo sähköiset ostolaskut

Muut	
ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä:

Tasekirja säilytetään pysyvästi.

Muun kirjanpitoaineiston säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säännöksiä, paitsi tositateineistoa säilytetään arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti 10 vuotta.

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Forssassa 16. maaliskuuta 2022

Janne Vuorenmaa
puheenjohtaja

Kati Kaasalainen
jäsen

Jyrki Jokela
varapuheenjohtaja

Marjut Kallioinen
jäsen

Kimmo Paakkonen
vesihuoltojohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Forssassa 19.5.2022

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori, HT, JHT

Liikelaitoksen vaikutus kunnan tuloksen muodostumiseen
YHDISTELTY TULOSLASKELMA 1 - 12/2021

	Forssan kaupunki	Forssan vesihuoltoliikelaitos	Yhteensä (ennen elim.)	Koneelliset eliminoinnit	Yhteensä
TOIMINTATUOTOT					
MYYNTITUOTOT	5 196 002,66	6 308 673,57	11 504 676,23	-491 115,80	11 013 560,43
MAKSUTUOTOT	1 143 938,78	0,00	1 143 938,78	-9 059,60	1 134 879,18
TUET JA AVUSTUKSET	2 142 413,55	15 362,00	2 157 775,55	-11 862,00	2 145 913,55
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 481 124,18	77 313,39	3 558 437,57	-63 959,86	3 494 477,71
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	11 963 479,17	6 401 348,96	18 364 828,13	-575 997,26	17 788 830,87
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-29 199 462,70	-1 299 755,36	-30 499 218,06	0,00	-30 499 218,06
PALKAT JA PALKKIOT	-22 422 041,08	-1 011 555,58	-23 433 596,66	0,00	-23 433 596,66
HENKILÖSIVUKULUT	-6 777 421,62	-288 199,78	-7 065 621,40	0,00	-7 065 621,40
ELÄKEKULUT	-5 982 317,71	-248 014,88	-6 230 332,59	0,00	-6 230 332,59
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-795 103,91	-40 184,90	-835 288,81	0,00	-835 288,81
PALVELUJEN OSTOT	-80 205 449,72	-1 133 143,66	-81 338 593,38	381 362,54	-80 957 230,84
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 310 008,33	-798 910,40	-5 108 918,73	118 921,07	-4 989 997,66
AVUSTUKSET	-1 729 837,03	0,00	-1 729 837,03	0,00	-1 729 837,03
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 613 951,00	-168 333,81	-1 782 284,81	75 713,65	-1 706 571,16
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-117 058 708,78	-3 400 143,23	-120 458 852,01	575 997,26	-119 882 854,75
TOIMINTAKATE	-105 095 229,61	3 001 205,73	-102 094 023,88	0,00	-102 094 023,88
VEROTULOT					
VEROTULOT	64 142 980,91	0,00	64 142 980,91	0,00	64 142 980,91
VALTIONOSUDET					
VALTIONOSUDET	46 665 618,00	0,00	46 665 618,00	0,00	46 665 618,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
KORKOTUOTOT	78 293,76	0,00	78 293,76	-76 183,26	2 110,50
MUUT RAHOITUSTUOTOT	880 878,38	4 443,62	885 322,00	-819 421,66	65 900,34
KORKOKULUT	-478 768,00	-76 696,36	-555 464,36	76 183,26	-479 281,10
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 147,83	-811 766,40	-816 914,23	819 421,66	2 507,43
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	475 256,31	-884 019,14	-408 762,83	0,00	-408 762,83
VUOSIKATE	6 188 625,61	2 117 186,59	8 305 812,20	0,00	8 305 812,20
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-4 477 154,67	-1 645 230,48	-6 122 385,15	0,00	-6 122 385,15
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-4 477 154,67	-1 645 230,48	-6 122 385,15	0,00	-6 122 385,15
TILIKAUDEN TULOS	1 711 470,94	471 956,11	2 183 427,05	0,00	2 183 427,05
POISTOERON MUUTOS					
POISTOERON MUUTOS	70 646,53	17 847,73	88 494,26	0,00	88 494,26
VARAUSTEN MUUTOS					
VARAUSTEN MUUTOS	-1 400 000,00	0,00	-1 400 000,00	0,00	-1 400 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	382 117,47	489 803,84	871 921,31	0,00	871 921,31

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen
YHDISTELTY RAHOITUSLASKELMA 1 - 12/2021

	Forssan kaupunki	Forssan vesihuoltoliikelaitos	Yhteensä (ennen elim.)	Koneelliset eliminoinnit	Yhteensä
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	6 188 625,61	2 117 186,59	8 305 812,20	0,00	8 305 812,20
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-56 400,32	0,00	-56 400,32	0,00	-56 400,32
	6 132 225,29	2 117 186,59	8 249 411,88	0,00	8 249 411,88
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-16 892 173,29	-847 563,15	-17 739 736,44	61 209,00	-17 678 527,44
RAHOITUSOSUUDET					
INVESTOINTIMENOIHIN	514 390,60	61 209,00	575 599,60	-61 209,00	514 390,60
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	86 742,20	0,00	86 742,20	0,00	86 742,20
	-16 291 040,49	-786 354,15	-17 077 394,64	0,00	-17 077 394,64
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-10 158 815,20	1 330 832,44	-8 827 982,76	0,00	-8 827 982,76
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	862 756,00	0,00	862 756,00	-740 256,00	122 500,00
	862 756,00	0,00	862 756,00	-740 256,00	122 500,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	13 000 000,00	0,00	13 000 000,00	0,00	13 000 000,00
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-3 635 907,80	-740 256,00	-4 376 163,80	740 256,00	-3 635 907,80
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-603 919,26	0,00	-603 919,26	0,00	-603 919,26
	8 760 172,94	-740 256,00	8 019 916,94	740 256,00	8 760 172,94
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	24 745,85	0,00	24 745,85	0,00	24 745,85
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	25 157,88	4 105,45	29 263,33	0,00	29 263,33
SAAMISTEN MUUTOS	-544 014,06	43 584,84	-500 429,22	76 298,71	-424 130,51
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	650 200,75	-92 115,57	558 085,18	-76 298,71	481 786,47
	156 090,42	-44 425,28	111 665,14	0,00	111 665,14
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	9 779 019,36	-784 681,28	8 994 338,08	0,00	8 994 338,08
RAHAVAROJEN MUUTOS	-379 795,84	546 151,16	166 355,32	0,00	166 355,32
RAHAVAROJEN MUUTOS					
RAHAVARAT 31. 12.	27 332 633,82	1 211 050,24	28 543 684,06	0,00	28 543 684,06
RAHAVARAT 1.1.	27 712 429,66	664 899,08	28 377 328,74	0,00	28 377 328,74
	-379 795,84	546 151,16	166 355,32	0,00	166 355,32

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

Käytetyt kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköisenä
Pääkirja	sähköisenä
Tasekirja	sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina
Liitetietotositteet	paperitulosteina

Käytetyt tositesarjat: kaupunki ja vesihuoltoliikelaitos

Kirjanpito	
MUIST1	Muistio, ulk. RD
MUISIS	Muistio, sis. RD
KOMTOS	Käyttöomaisuus
SISLAS	Sis.laskut, ProeLaskutus

Ostoreskontra	
OSTOT	Ostolaskut
OMAKSU	Ostomaksut

Myyntireskontra 17.10.2021 saakka

YMR12	Laskulaji 12 Keskushallinto
YMR20	Laskulaji 20 Päivähoito Abilita
YMR32	Laskulaji 32 Tekninen virasto
YMR35	Laskulaji 35 Tekninen virasto vuokrat
YMR40	Laskulaji 40 Wahren-opisto
YMR41	Laskulaji 41 Wahren-opisto Hellewin
YMR42	Laskulaji 42 Kuvataidekoulu Hellewin
YMR43	Laskulaji 43 Kuvataidekoulu
YMR45	Laskulaji 45 Musiikkiopisto
YMR46	Laskulaji 46 Musiikkiopisto
YMR49	Laskulaji 49 Kaupunginkirjasto
YMR53	Laskulaji 53 Vesihelmi pääsymaksut
YMR56	Laskulaji 56 Työvalmennuskeskus Aktiivi aterialaskut
YMR58	Laskulaji 58 Kasvatustoimi
YMR59	Laskulaji 59 Varhaiskasvatus iltapäivätoiminta
YMR60	Laskulaji 60 Forssan Yhteislyseo MultiPrimus
YMR61	Laskulaji 61 Forssan Yhteislyseo aikuisopetus MultiPrimus
YMR65	Laskulaji 65 Kulttuurityö
YMR66	Laskulaji 66 Nuoriso ja liikunta
YMR69	Laskulaji 69 Henkilöstön koulutus
YMR70	Laskulaji 70 Palkkarästit
YMR76	Laskulaji 76 Forssan Yhteislyseo
YMR77	Laskulaji 77 Vesikanta
YMR78	Laskulaji 78 Rakennusvalvonta
YMR78	Laskulaji 78 Vesihuoltoliikelaitos
YMR79	Laskulaji 79 Tekla maanvuokra

YMR79	Laskulaji 79 Vesihuoltoliikelaitos, Sonet
YMR83	Laskulaji 83 Musiikkiopisto, Eepos
YMR84	Laskulaji 84 Musiikkiopisto, Eepos
YMRHYV	Hyvityslaskujen kuittaus
YMRK	Tileistä poisto
YMRMAN	Manuaalisuoritukset
YMRVII	Viitesuoritukset

Myyntireskontra 18.10.2021 alkaen

MRP12	Laskulaji 12 Keskushallinto
MRP20	Laskulaji 20 Päivähoito Abilita
MRP32	Laskulaji 32 Tekninen virasto
MRP35	Laskulaji 35 Tekninen virasto vuokrat
MRP40	Laskulaji 40 Wahren-opisto
MRP41	Laskulaji 41 Wahren-opisto Hellewin
MRP42	Laskulaji 42 Kuvataidekoulu Hellewin
MRP43	Laskulaji 43 Kuvataidekoulu
MRP45	Laskulaji 45 Musiikkiopisto
MRP46	Laskulaji 46 Musiikkiopisto
MRP49	Laskulaji 49 Kaupunginkirjasto
MRP53	Laskulaji 53 Vesihelmi pääsymaksut
MRP56	Laskulaji 56 Työvalmennuskeskus Aktiivi aterialaskut
MRP58	Laskulaji 58 Kasvatustoimi
MRP59	Laskulaji 59 Varhaiskasvatus iltapäivätoiminta
MRP60	Laskulaji 60 Forssan Yhteislyseo MultiPrimus
MRP61	Laskulaji 61 Forssan Yhteislyseo aikuisopetus MultiPrimus
MRP65	Laskulaji 65 Kulttuurityö
MRP66	Laskulaji 66 Nuoriso ja liikunta
MRP69	Laskulaji 69 Henkilöstön koulutus
MRP70	Laskulaji 70 Palkkarästit
MRP76	Laskulaji 76 Forssan Yhteislyseo
MRP77	Laskulaji 77 Vesikanta
MRP78	Laskulaji 78 Rakennusvalvonta
MRP78	Laskulaji 78 Vesihuoltoliikelaitos
MRP79	Laskulaji 79 Tekla maanvuokra
MRP79	Laskulaji 79 Vesihuoltoliikelaitos, Sonet
MRP83	Laskulaji 83 Musiikkiopisto, Eepos
MRP84	Laskulaji 84 Musiikkiopisto, Eepos
MRPHYV	Hyvityslaskujen kuittaus
MRPK	Tileistä poisto
MRPMAN	Manuaalisuoritukset
MRPVII	Viitesuoritukset

Liittymät kirjanpitoon/ostoreskontraan kaupunki ja vesihuoltoliikelaitos

SISROP	Sis. laskut Rondo (kaupunki)
PANKKI	Pankin tiliote
PALKAT	Palkkatositteet
VARAST	Varasto Sonet
OSTOT	Rondo sähköiset ostolaskut

Muut, kaupunki ja vesihuoltoliikelaitos
ALKUSA Alkusaldot
BUD Talousarvio
BUDL Lisämääräraha
IRTAIN Irtaimisto
ZBF Budjetointi

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä:

Tasekirja säilytetään pysyvästi. Muun kirjanpitoaineiston säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säännöksiä, paitsi tositeaineistoa säilytetään arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti 10 vuotta.

Mika Penttilä
puheenjohtaja

Emmi Lintonen
jäsen

Johanna Häggman
jäsen

Tapio Virtanen
jäsen

Sirkka-Liisa Anttila
jäsen

Jouko Haonperä
jäsen

Matti Uutela
jäsen

Pia Kuparinen
jäsen

Jari Marjamäki
jäsen

Tarja Rajahalme-Tahvanainen
jäsen

Lotta Saarenmaa
jäsen

Jari Kesäniemi
jäsen

Tilintarkastusmerkintä

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Tilintarkastuksesta on annettu kertomus

Forssassa 19.5.2022

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Minna Ainasvuori, HT, JHT

1. LAUTA- JA JOHTOKUNNAT SEKÄ VALTUUSTON VALITSEMAT EDUSTAJAT ERI TOIMIELIMISSÄ

Keskusvaalilautakunta

Kujala Topias	puheenjohtaja
Mäkilä Jarmo	varapuheenjohtaja
Jussila Kaisa	jäsen
Kesti Pirjo	jäsen
Lahtinen Aila	jäsen
Anttila Juhani	1. varajäsen
Repo Tara	2. varajäsen
Wikström Sirke	3. varajäsen
Monto Esa	4. varajäsen
Mansikkamäki Pentti	5. varajäsen
Väre Wilma	6. varajäsen

Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta

Jokinen Saara	puheenjohtaja
Kainulainen Jennica	henk.koht. varajäsen
Nieminen Tuulia	varapuheenjohtaja
Väre Wilma	henk.koht. varajäsen
Ilvonen Sirkka-Liisa	jäsen
Nummelin Jukka	henk.koht. varajäsen
Isotalo Jari	jäsen
Kranni Maija	henk.koht. varajäsen
Kaasalainen Kati	jäsen
Viljanen Ida-Sofia	henk.koht. varajäsen
Kallionpää Päivi	jäsen
Hakala Kaija	henk.koht. varajäsen
Mali Turkka	jäsen
Eerikäinen Janne	henk.koht. varajäsen
Mattila Sami	jäsen
Ahtola Tero	henk.koht. varajäsen
Mäkelä Nina	jäsen
Lehtonen Iida	henk.koht. varajäsen
Sarin Anu	jäsen
Jaakkola Tea	henk.koht. varajäsen
Sipponen Samu-Mikael	jäsen
Äikäs Teemu	henk.koht. varajäsen

Vikman Pasi jäsen
Mäkilä Jarmo henk.koht. varajäsen

Ylitalo Hannu jäsen
Lehtimäki Esa henk.koht. varajäsen

Tarkastuslautakunta

Sundell Ville puheenjohtaja
Anttila Sisko henk.koht. varajäsen

Vastamäki Ritva varapuheenjohtaja
Lahtinen Kalle henk.koht. varajäsen

Mäkelä Karri jäsen
Rekunen Hannu henk.koht. varajäsen

Hipp-Koskenoja Pirita jäsen
Jaakkola Tea henk.koht. varajäsen

Mäki-Kerttula Laila jäsen
Lehmusta Taito henk.koht. varajäsen

Nylén Petri jäsen
Pajunen Anu henk.koht. varajäsen

Vahaniitty Raija jäsen
Wiisak Johanna henk.koht. varajäsen

Yhdyskuntalautakunta

Aaltonen Suvi puheenjohtaja
Haippo Mervi henk.koht. varajäsen

Nieminen Tapio varapuheenjohtaja
Tasala Kari henk.koht. varajäsen

Aarrelinna Mika jäsen
Jokela Jyrki henk.koht. varajäsen

Hirvikoski Eero jäsen
Kaislasalo Sami henk.koht. varajäsen

Kallionpää Päivi jäsen 15.11.2021 asti
Jaakkola Asta jäsen 16.11.2021 alkaen
Lehtinen Pauliina henk.koht. varajäsen

Kinnunen Riikka jäsen
Penttilä Minna henk.koht. varajäsen

Laine-Mäki Kirsi Anttila Leena	jäsen henk.koht. varajäsen
Lindvall Antti Lehtimäki Aarre	jäsen henk.koht. varajäsen
Niemi Kaija-Leena Aho Ritva	jäsen henk.koht. varajäsen
Pouta Katja Asp Iitu	jäsen henk.koht. varajäsen
Suomi Mikko Nyström Markku	jäsen henk.koht. varajäsen
Suoranta Kari Eriksson Otto	jäsen henk.koht. varajäsen
Vuorenmaa Janne Koski Hannu	jäsen henk.koht. varajäsen

Ympäristölupalautakunta

Lahtinen Maaret Haarlo Taruanna	puheenjohtaja henk.koht. varajäsen
Mäkelä Jarmo Virtaranta Marko	varapuheenjohtaja henk.koht. varajäsen
Kauti Kari Metsämäki Antti	jäsen henk.koht. varajäsen
Mäkelä Karri Rekunen Hannu	jäsen henk.koht. varajäsen
Tuomisto Tiina Haippo Mervi	jäsen henk.koht. varajäsen

Forssan vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Vuorenmaa Janne Joenpalo Ilkka	puheenjohtaja henk.koht. varajäsen
Jokela Jyrki Suoranta Kari	varapuheenjohtaja henk.koht. varajäsen
Kaasalainen Kati Haarlo Taruanna	jäsen henk.koht. varajäsen
Kallioinen Marjut Känkänen Elitsa	jäsen henk.koht. varajäsen

Tasala Kari
Helander Toni

jäsen
henk.koht. varajäsen

Forssan yhteislyseon johtokunta

Orzech Maria
Koistinen Riikka

puheenjohtaja
henk.koht. varajäsen

Helin Timo
Hiukkanen Vesa

jäsen
henk.koht. varajäsen

Mäkilä Jarmo
Äikäs Teemu

jäsen
henk.koht. varajäsen

Viljanen Ida-Sofia
Haarlo Taruanna

jäsen
henk.koht. varajäsen

Humppilan kunnan edustaja

Lepistö Anssi

jäsen

Lyytinen Anu

henk.koht. varajäsen

Jokioisten kunnan edustaja

Aalto Sirkku

jäsen

Stenberg Janna

henk.koht. varajäsen

Tammelan kunnan edustaja

Ojansuu Ismo

jäsen

Iso-Aho Juha

henk.koht. varajäsen

Jätelautakunta

Häggman Johanna

puheenjohtaja

Vähä-Pietilä Rauni

henk.koht. varajäsen

Hämeenlinnan pelastuslautakunta

Sarin Mika

varajäsen Jokioisten kunnan
nimeämälle jäsenelle

Kaupungin edustajat kuntayhtymissä

Eteva kuntayhtymä

Jaakkola Asta	kokousedustaja
Lähteenkorva Jaana	varakokousedustaja

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä

Lähteenkorva Jaana	kokousedustaja
Mansikkamäki Pentti	kokousedustaja
Uutela Matti	kokousedustaja

Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymän hallitus

Marjamäki Jari

Hämeen maakuntaliiton kuntayhtymän (Hämeen liiton) valtuusto

Saarenmaa Lotta	jäsen
Jussila Kaisa	henk.koht. varajäsen
Lintonen Emmi	jäsen
Niemi Kaija-Leena	henk.koht. varajäsen
Mattila Sami	jäsen
Aarrelinna Mika	henk.koht. varajäsen
Kranni Maija	jäsen
Sundell Ville	henk.koht. varajäsen
Häggman Johanna	2. varapuheenjohtaja
Vinnikainen Irmeli	henk.koht. varajäsen
Ahtola Tero	jäsen
Eriksson Otto	henk.koht. varajäsen

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto

Anttila Sirkka-Liisa	jäsen	
Wiisak Johanna	henk.koht. varajäsen	
Lintonen Emmi	jäsen	
Aho Ritva	henk.koht. varajäsen	20.9.2021 asti
Uutela Matti	henk.koht. varajäsen	alk. 21.9.2021
Tuomisto Tiina	jäsen	
Mäkelä Arja	henk.koht. varajäsen	

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän valtuusto

Järvinen Eino	puheenjohtaja
Mäkelä Karri	henk.koht. varajäsen
Järvinen Tarja	jäsen
Jussila Kaisa	henk.koht. varajäsen
Nummelin Jukka	jäsen
Pajunen Anu	henk.koht. varajäsen
Rajahalme-Tahvanainen Tarja	jäsen
Haarlo Taruanna	henk.koht. varajäsen
Tonteri Liisa	jäsen
Heikkilä Miina	henk.koht. varajäsen

Valtion toimielimet**Kanta-Hämeen käräjäoikeus**

Hämäläinen Jari	lautamies
Kainulainen Jennica	lautamies
Latva Sami	lautamies

Kiinteistötoimitukset

Hämäläinen Jari	uskottu mies
Jaakkola Tea	uskottu mies
Kinnunen Juhani	uskottu mies
Laine-Mäki Kirsi	uskottu mies
Mäkilä Jarmo	uskottu mies
Virtaranta Marko	uskottu mies

Poliisin neuvottelukunta

Mäkelä Arja	jäsen
Nylén Petri	henk.koht. varajäsen

2. KAUPUNGIN TALOUDEN TUNNUSLUKUJEN KEHITYS

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Asukasluku 31.12.	17 833	17 667	17 521	17 414	17 328	17 186	17 028	16 901	16 800	16 570
Kokonaismenot (1000 €)	116 632	125 237	135 912	124 070	124 238	125 020	124 403	135 758	134 358	142 276
Verotulot (1000 €)	53 332	58 133	58 861	59 678	60 408	61 074	60 239	60 706	61 562	64 143
Tuloveroprosentti	19,50	20,00	20,00	20,00	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50
Kiinteistöveroprosentit										
- yleinen	0,80	0,80	1,00	1,00	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
- vakituinen asunto	0,40	0,40	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41	0,41
- muu asuinrakennus	0,90	0,90	1,01	1,01	1,41	1,41	1,41	1,41	1,41	1,41
- voimalaitos	2,85	2,85	2,85	2,85	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Verotulot euroa/asukas	3 007	3 290	3 359	3 427	3 486	3 553	3 534	3 591	3 664	3 871
Tilikauden tulos (1000 €)	-1 405	681	3 695	657	3 080	202	-547	-563	3 955	2 183
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä (1000 €)	-1 280	847	311	770	191	311	-453	-469	1 043	872
Vuosikate (1000 €)	3 182	8 516	4 953	6 641	9 104	7 231	5 552	5 520	10 874	8 306
Vuosikate euroa/asukas	180	482	283	382	525	421	326	327	647	501
Vuosikate poistoista %	69,4	159,9	79	111,0	151	102,9	68,6	91,1	143	136
Bruttoinvestoinnit (1000 €)	6 214	9 131	20 040	8 867	7 700	5 231	5 510	6 173	5 724	17 679
Lainakanta (1000 €)	28 778	25 576	26 012	29 776	30 209	29 928	27 805	32 444	30 810	40 175
- euroa/asukas	1 623	1 448	1 485	1 710	1 743	1 741	1 633	1 920	1 834	2 425
Kassan riittävyys, vrk	6	8	8	10	12	15	10	13	27	28
Omavaraisuusaste %	60,1	59,6	57,9	55,8	57,3	59,0	59	56,4	57,9	55,2